

Innehållsförteckning

Bilaga

Utredningsmaterial	3
Bilaga A1.1.1	3
Bilaga A1.1.2	5
Bilaga A1.2.1	8
Bilaga A1.2.2	9
Bilaga A1.2.3	13
Bilaga A1.3.1	30
Bilaga A1.3.2	34
Bilaga A1.4.1	38
Bilaga A1.4.2	39
Bilaga A2.1.1	41
Bilaga A2.1.2	46
Bilaga A2.1.3	50
Bilaga A2.1.4	52
Bilaga A2.1.5	54
Bilaga A2.2.1	67
Bilaga A2.2.2	69
Bilaga A2.2.3	72
Bilaga A2.2.4	74
Bilaga A2.2.5	75
Bilaga A2.3.1	86
Bilaga A2.3.2	87
Bilaga A2.3.3	90
Bilaga A2.4.1	93
Bilaga A2.4.2	95
Bilaga A2.5.1	100
Bilaga A2.5.2	102
Bilaga A2.6.1	108
Bilaga A2.7.1	109
Bilaga A2.7.2	111
Bilaga A2.8.1	116
Bilaga A2.8.2	118
Bilaga A2.9.1	120
Bilaga A2.9.2	121
Bilaga A2.10.1	124
Bilaga A2.11.1	126
Bilaga A2.11.2	128
Bilaga A2.11.3	130
Bilaga A2.11.4	136
Bilaga A2.11.5	139
Bilaga A2.12.1	141
Bilaga A2.12.2	143
Bilaga A2.12.3	146
Bilaga A2.12.4	148
Bilaga A3.1.1	150

Bilaga A3.1.2	152
Bilaga A3.1.3	154
Bilaga A3.1.4	159
Bilaga A3.1.5	164
Bilaga A3.2.1	170
Bilaga A3.2.2	172
Bilaga A3.2.3	175
Bilaga A3.3.1	180
Bilaga A3.3.2	181
Bilaga A3.3.3	186
Bilaga A3.3.4	192
Bilaga A3.3.5	198
Bilaga A4.1.1	200
Bilaga A4.1.2	202
Bilaga A4.1.3	214
Bilaga A4.1.4	220
Bilaga A4.1.5	225
Bilaga A4.2.1	246
Bilaga A4.2.2	248
Bilaga A4.2.3	250
Bilaga A4.2.4	251
Bilaga A4.2.5	308
Bilaga A4.3.1_	313
Bilaga A4.3.2	315
Bilaga A4.3.3	316
Bilaga A4.3.4	318
Bilaga A5.1.1	335
Bilaga A5.1.2	336
Bilaga A5.2.1	339
Bilaga A5.2.2	340
Bilaga A5.2.3	343
Bilaga A5.2.4	345
Bilaga A5.3.1	346
Bilaga A5.3.2	348
Bilaga A5.3.3	353
Bilaga A5.4.1	368
Bilaga A5.4.2	372

BILAGA

Utredningsmaterial

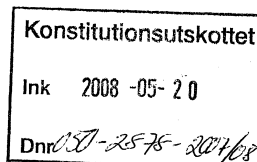
Bilaga A1.1.1

Hans Linde

Riksdagsledamot (v)

2008-05-20

Konstitutionsutskottet

I Betänkande 2007/08:UU7 Strategisk exportkontroll 2007, som debatterades i riksdagens kammare 14 maj, anförde ett enigt Utrikesutskott att utskottet "vill framhålla vikten av att Sverige fortsätter att vara pådrivande för att få till stånd ett heltäckande internationellt förbud rörande klustervapen i enlighet med Oslodeklarationen." Samma dag ställde sig en enig riksdag bakom skrivningen.

Vid debatten i kammaren 14 maj slog Utrikesutskottets ordförande Göran Lennmarker fast att heltäckande avsåg två betydelser; både antalet länder, men också typer av klustervapen. I sitt anförande sa Lennmarker att "vi har från utskottets sida varit mycket tydliga med att vi vill ha ett heltäckande förbud för klustervapen, heltäckande i två delar i det hela. Den ena är att få med klustervapen i enlighet med Oslodeklarationen, så att man inte får klustervapen som cause an unacceptable harm to civilians, som förorsakar en oacceptabel skada på civila."

Måndagen 19 maj inleddes förhandlingar i Dublin om ett internationellt förbud rörande klustervapen inom ramen för Oslo-processen. Riksdagens ståndpunkt inför dessa förhandlingar var tydligt. Trots detta har regeringen försökt framförhandla ett begränsat förbud, med undantag för det svenska klustervapnet Bombkapsel 90. Enligt TT 19 maj vill den svenska regeringen "ha ett undantag för vår egen Bombkapsel 90 som innehåller upp till 72 småbomber. Enligt regeringen har vapnet hög tillförlitlighet och lämnar inte kvar oexploderade bomber som riskerar att skada civila." Regeringens förhandlingsupplägg står därmed i strid mot vad ett enigt Utrikesutskott slagit fast i betänkande 2007/08:UU7.

Konstitutionsutskottet anförde i betänkande 2005/06:KU34 (sidan 49) att "Enligt den konstitutionella praxis som vuxit fram bör utgångspunkten vara att regeringen tillgodoser tillkännagivanden, men om regeringen har en annan mening än riksdagen, bör riksdagen underrättas om detta, och då inom den tidsgräns som tillkännagivandet eventuellt kan omfatta".

Konstitutionsutskottet anförde även i betänkande 2004/05:KU20 att utskottet "förutsätter att regeringen hörsammar riksdagens tillkännagivanden och att regeringen redovisar sina bedömningar för riksdagen om de begärda åtgärderna inte vidtas." Konstitutionsutskottet anförde också att "om en redovisning inte kan ges i skrivelse eller i proposition till riksdagen bör den enligt utskottets mening lämnas till riksdagen i annan form som gör den tillgänglig för riksdagens samtliga ledamöter". Någon sådan redovisning har inte presenterats i för riksdagens ledamöter i någon form.

Med hänvisning till det anförda vill vi till KU:s granskning anmäla regeringens hantering av ovanstående ärende. Vi önskar att Konstitutionsutskottet granskar regeringens hantering av frågan om heltäckande internationellt förbud rörande klustervapen och varför ingen återredovisning till riksdagens ledamöter lämnats.

Stockholm 2008-05-20

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Hans Linde', written in a cursive style.

Hans Linde (v)

Bilaga A1.1.2

REGERINGSKANSLIET

2009-03-10

SB2009/1360

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet

Rättschefen

Riksdagen

Konstitutionsutskottet

Ink 2009-03-10

Dnr 050-2878-2007/08

Konstitutionsutskottets granskningsärende 12 – Regeringens hantering av frågan om heltäckande internationellt förbud rörande klustervapen och varför ingen återredovisning till riksdagens ledamöter lämnats

Härmed överlämnas en promemoria från Utrikesdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är departementsrådet Lars Nilsson.

Thomas Strömgren
e.u.

Postadress
103 33 Stockholm

Telefonväxel
08-405 10 00

E-post: registrator@primeminister.ministry.se

Besöksadress
Drottninggatan 2

Telefax
08-723 11 71

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2009-03-03

Utrikesdepartementet

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 12 – Regeringens hantering av frågan om heltäckande internationellt förbud rörande klustervapen och varför ingen återredovisning till riksdagens ledamöter lämnats

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse till Regeringskansliet den 17 februari 2009 i granskningsärende 12 – Regeringens hantering av frågan om heltäckande internationellt förbud rörande klustervapen och varför ingen återredovisning till riksdagens ledamöter lämnats, begärt svar på vissa frågor. Frågorna är

1. *I vilket sammanhang anses riksdagen ha gett sitt stöd till Oslodeklarationen (jfr. utrikesministerns anförande i kammaren i april 2008)?*
2. *Vilka kommentarer ger granskningsanmälan i övrigt anledning till?*

Utrikesdepartementet lämnar följande svar på utskottets frågor.

Fråga 1:

I sitt betänkande 2006/07:UU12 anförde utrikesutskottet när det gäller ett förbud mot klustervapen att "Utskottet vill framföra vikten av att Sverige fortsätter att vara pådrivande för att få till stånd ett internationellt förbud rörande klustervapen i enlighet med Oslo-deklarationen". När utrikesministern i sitt svar på två interpellationer i april 2008 hänvisade till riksdagens stöd för Oslo-deklarationen skedde det mot denna bakgrund.

Riksdagen har vare sig i ovannämnda betänkande eller senare gett regeringen till känna något ställningstagande om klusterammunition som regeringen haft att förhålla sig till.

Fråga 2:

I sitt svar på två interpellationer i april 2008 anförde utrikesministern bl.a. att Oslodeklarationens målsättning var att förbjuda klusterammunition som orsakar oacceptabla civila skador. Utrikesministern betonade att detta satte fokus på de humanitära problem som klusterammunition ger upphov till, men att det inte var liktydigt med ett totalförbud. Regeringens övergripande målsättning var att få till stånd en ambitiös och effektiv internationell reglering av klusterammunition. För att en sådan skulle bli så effektiv som möjligt eftersträvade Sverige att en ny konvention fick en sådan utformning att också stora tillverkare och användare av klusterammunition skulle kunna ansluta.

I betänkandet 2007/08:UU7 redovisade utskottet vad utrikesministern anfört i interpellationssvaret ovan och framhöll att Sverige skulle vara pådrivande för att få till stånd ett heltäckande internationellt förbud rörande klustervapen i enlighet med Oslodeklarationen.

För regeringens del har strävan under förhandlingarna alltså varit att uppnå Oslodeklarationens målsättning. Den var, i första hand, att "prohibit the use, production, transfer and stockpiling of cluster munitions that cause unacceptable harm to civilians", vilket utrikesministern framförde i interpellationssvaret och utskottet senare redovisade. I Dublin uppnåddes överenskommelse om en konventions-text som Sverige ställde sig bakom och välkomnade. Sverige har den 3 december 2008 undertecknat konventionen i Oslo.

Frågorna kring definitionen av vad som ska betraktas som klustervapen var komplicerade under hela förhandlingen. Den definition som nu återfinns i konventionen är omfattande men förbjuder inte sådan ammunition som klarar ett antal kumulativa kriterier. Den undantar också viss annan ammunition, t.ex. sådan som är avsedd för luftförsvar. Bombkapsel 90 (BK 90) uppfyller inte alla kriterierna och faller alltså därmed under förbudet.

Det avgörande för den svenska förhandlingspositionen har varit att nå enighet om en definition som bemästrar de humanitära problem som förknippas med klusterammunition, framför allt i form av s.k. blindgångare. Vägledande har varit en balans mellan militära och humanitära intressen, i en strävan att också få de stora tillverkarna, innehavarna och användarna att ansluta sig till ett framtida regelverk. En sådan målsättning är, enligt regeringens bedömning, helt i linje med utskottets uppmaning att eftersträva ett "heltäckande" förbud, och med Oslodeklarationen.

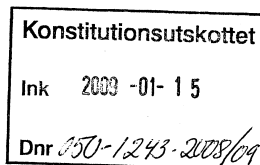
Bilaga A1.2.1

URBAN AHLIN

Riksdagsledamot (s)

SVERIGES
RIKSDAG

Stockholm 2009-01-15

Begäran om granskning av regeringens agerande i samband med EU:s uppförandekod för vapenexport

EU:s uppförandekod för vapenexport har funnits sedan 1998. Denna uppförandekod fastslår gemensamma regler för exporten av krigsmateriel från EU-länderna, även om medlemsstaterna kan tillämpa mer restriktiva nationella regler.

2005 fanns ett förslag till en reviderad och stärkt uppförandekod. Dock antogs den nya texten aldrig som en gemensamständpunkt beroende på politiska läsningar.

EU-nämnden har förutsatt att regeringen fortlöpande samråder med EU-nämnden om denna viktiga politiska fråga. Det framgår bland annat av EU-nämndens yttrande till utrikesutskottets betänkande 2005/06:UU10.

Regeringen beslöt den 4 december att anta den gemensamma ståndpunkten för EU:s uppförandekod. Sedan, på EU:s ministerrådsmöte för allmänna frågor och yttre förbindelser (GAERC) den 8-9 december 2008, antogs den gemensamma ståndpunkten för EU:s uppförandekod för vapenexport.

Detta föregicks aldrig av något samråd mellan regeringen och EU-nämnden, vilket måste ske enligt både Regeringsformens 10 kap. 6§ och Riksdagsordningens 10 kap. 6§. Ej heller har samråd skett i utrikesutskottet.

Jag vill därför att konstitutionsutskottet granskar den process som föregick rådsbeslutet i december 2008 och särskilt huruvida regeringen brustit i sin skyldighet att samråda med riksdagen.

Urban Ahlin

Bilaga A1.2.2

REGERINGSKANSLIET

2009-03-05

SB2009/1231

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet

Riksdagen

Konstitutionsutskottet

Ink 2009-03-05

Dnr 050-1243-2008/69

Konstitutionsutskottets granskningsärende 27 – Regeringens agerande i samband med EU:s uppförandekod för vapenexport

Härmed överlämnas en promemoria från Utrikesdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är departementsrådet Lars Nilsson.

Christina Weihe
Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Drottninggatan 2

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2009-03-02

Utrikesdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 27 – Regeringens agerande i samband med EU:s uppförandekod för vapenexport

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse den 12 februari 2009 i utskottets granskningsärende 27 Regeringens agerande i samband med EU:s uppförandekod för vapenexport begärt svar på ett antal frågor. Utrikesdepartementet lämnar följande svar på utskottets frågor.

1. Vilket statsråd inom regeringen ansvarar för frågan om EU:s uppförandekod för vapenexport?

Statsrådet Ewa Björling ansvarar inom regeringen för frågor om EU:s uppförandekod för vapenexport. Utrikesminister Bildt deltog vid det aktuella ministerrådsmötet och svarade för regeringens samråd med EU-nämnden.

2. Vilken var anledningen till att regeringen inte samrådde med riksdagen och dess organ i frågan om EU:s uppförandekod för vapenexport inför regeringssammanträdet den 4 december samt ministerrådets beslut 8-9 december 2008?

Förslaget till gemensam ståndpunkt godkändes vid ett möte i Coreper den 30 juni 2005. Antagandet av den gemensamma ståndpunkten kom därefter att blockeras av en medlemsstat. Övriga medlemsstater har varit eniga om att den gemensamma ståndpunkten skulle antas och det har varit en uttalad svensk politik att verka för detta, något som bl.a. har redovisats i regeringens skrivelser om strategisk exportkontroll för åren 2006 respektive 2007 (skr. 2006/07:114, bet. 2006/07:UU12, rskr. 2006/07:167, skr. 2007/08:114, bet. 2007/08:UU7, rskr. 2007/08:190).

Vid ett möte i Coreper den 19 november 2008 antydde den blockerande medlemsstaten, utan föregående behandling i någon rådsarbetsgrupp, att man var beredd att häva sin blockering, dock under förutsättning att det

gjordes en deklaration om att EU skulle se över samtliga vapenembargon.

Förslaget till en sådan deklaration stötte på motstånd från flera andra medlemsstater och frågan om uppförandekoden befann sig på nytt i ett låst läge. Vid ett möte i Coreper II fredagen den 5 december släppte den blockerande medlemsstaten sent på eftermiddagen sina krav. Det franska ordförandeskapet valde att snabbt föra upp förslaget om den gemensamma ståndpunkten för EU:s uppförandekod för vapenexport som en A-punkt (dvs. en ren beslutspunkt som inte är föremål för diskussion bland ministrarna) vid det kommande mötet i rådet för allmänna frågor och yttre förbindelser (GAERC), ett möte som ägde rum måndagen den 8 december.

Vid EU-nämndens sammanträde inför rådsmötet den 8 december, vilket ägde rum på förmiddagen den 5 december, var det således inte känt vare sig att den blockerande medlemsstaten skulle släppa sitt motstånd eller att ordförandeskapet skulle anmäla uppförandekoden för beslut som A-punkt vid rådsmötet den 8 december. I den lista över troliga A-punkter som delgavs EU-nämnden inför sammanträdet fanns därför inte heller uppförandekoden upptagen.

Det kan hävdas att regeringen vid sammanträdet med EU-nämnden den 5 december skulle ha informerat nämnden om läget i diskussionerna i Coreper och om att det fanns beredskap från svensk sida att i rådet diskutera uppförandekoden om en uppgörelse eventuellt nåddes i Coreper II, eller att regeringen sent på fredagen skulle ha informerat nämnden när det stod klart att ärendet skulle tas upp för avgörande vid rådsmötet den 8 december.

Mot bakgrund av utvecklingen i frågan om den gemensamma ståndpunkten och att den svenska hållningen i frågan var klar, beslutade regeringen den 4 december att i rådet rösta för ett antagande av den gemensamma ståndpunkten. Syftet var att ha beredskap inför den dag då en uppgörelse och beslut inom EU om den gemensamma ståndpunkten blev möjligt. I regeringsbeslutet anges att ett rådsbeslut om den gemensamma ståndpunkten om EU:s uppförandekod för vapenexport förväntades antas vid ett kommande ministerrådsmöte, dvs. utan närmare precisering och utan koppling till det kommande rådsmötet den 8 december.

3. Vilka kommentarer i övrigt ger innehållet i denna promemoria anledning till?

Rutinerna för redovisning till EU-nämnden av troliga A-punkter har numera ändrats till ett helt skriftligt förfarande. Syftet med ändringen är bl.a. att bättre kunna tillgodose behovet av snabbhet i informationen till EU-nämnden.

Bilaga A1.2.3

Utdrag

Protokoll

II:1

vid regeringssammanträde

2008-12-04

UD 2008/36879/NIS

Utrikesdepartementet

Godkännande av gemensam ståndpunkt enligt artikel 15 i EU-fördraget om fastställande av gemensamma regler för kontrollen av export av militär teknik och krigsmateriel (EU:s uppförandekod för vapenexport)

1 bilaga

Ärendet

EU:s uppförandekod för vapenexport ("European Union Code of Conduct on Arms Exports") antogs 1998. Uppförandekoden innehåller bl.a. åtta kriterier för kontroll av vapenexport. År 2005 hade en något reviderad version förhandlats fram, i formen av en gemensam ståndpunkt. Utkastet till gemensam ståndpunkt godkändes då av Coreper. Först nu tas den gemensamma ståndpunkten upp för antagande av ministerrådet.

Den reviderade uppförandekoden för vapenexport innehåller tydligare formuleringar avseende internationell humanitär rätt. Vidare inkluderas områdena vapenförmedling och elektronisk överföring av militär teknik. ~~Avseende vapenarkoden ska tilläggad~~ rättslig tyngd genom att bli folkrättsligt bindande i form av en gemensam ståndpunkt. Till kodens preambel har gjorts ett tillägg som lyfter fram att EU 2003 antog en strategi mot spridning av massförstörelsevapen och 2005 en strategi mot destabiliserande ansamlingar av små och lätta vapen.

Uppförandekoden används redan idag av EU-länderna. Kodens möjliggör för medlemsstaterna att nationellt ha mer långtgående regler, vilket uttryckligen anges i förslaget till gemensam ståndpunkt. I Sverige tillämpar exportkontrollmyndigheten Inspektionen för strategiska produkter (ISP) både de svenska riktlinjerna för krigsmaterielexport och EU:s uppförandekod om vapenexport.

Postadress
103 39 Stockholm
Besöksadress
Fredsgatan 6

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 76

E-post: registrator@foreign.ministry.se

2

Lydelsen av den gemensamma ståndpunkten framgår av *bilagan*.
Avsikten är att den gemensamma ståndpunkten skall antas av rådet vid ett kommande ministerrådsmöte.

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att i rådet rösta för ett antagande av den gemensamma ståndpunkten, under förutsättning att den i huvudsak stämmer överens med bilagan.

Utdrag till

SB-UTR

UD-Eukorr

UD-RS

UD-SP

UD-FIM

UD-FMR

FÖ-MIL

FI-BA

Inspektionen för strategiska produkter

Representationen Bryssel

**Utdragets överensstämmelse med
originalet intygas:**

M. Savano
.....

**EUROPEISKA
UNIONENS RÅD**

**Bryssel den 28 juni 2005 (30.6)
(OR. en)**

10569/05

LIMITE

**PESC 568
COARM 34
CONOP 34
CODUN 13**

RAPPORT

från:	Ordförandeskapet
till:	Ständiga representanternas kommitté (Coreper)
Föreg. dok. nr:	9885/05 PESC 491 COARM 27 CONOP 26 CODUN 5 + COR 1 (en)
Ärende:	Utkast till rådets gemensamma ståndpunkt om fastställande av gemensamma regler för kontrollen av export av militär teknik och krigsmateriel

1. Den 8 juni 1998 antog rådet Europeiska unionens uppförandekod för vapenexport (dok. 8675/2/98 REV 2).
2. I december 2003 enades arbetsgruppen för frågor som rör export av konventionella vapen om att det efter fem år var dags att se över koden för att införa flera nya delar i syfte att stärka och bredda tillämpningen.
3. Under 2004 fortsatte arbetsgruppen sina diskussioner om den reviderade koden, och efter att den 11 maj 2004 ha fått ett uppdrag från KUSP att utarbeta en rapport om möjligheterna att förstärka koden, rapporterade den till KUSP om sina framsteg med utkastet till reviderad kod den 1 juni, 27 juli och 12 oktober 2004.

10569/05

DG E WMD

tb/MZ/mr

1
SV

4. Den 16–17 december 2004 betonade Europeiska rådet vikten av att den reviderade uppförandekoden och det nya instrumentet om åtgärder som gäller vapenexport till länder som inte längre omfattas av vapenembargo antas så snart som möjligt och uppmanade ordförandeskapet "... att slutföra det långt framskridna arbetet för att möjliggöra ett beslut"
5. Vid sitt möte den 5 april 2005 bekräftade KUSP principöverenskommelsen om innehållet i Europeiska unionens reviderade uppförandekod för export av krigsmateriel efter arbetsgruppens slutgranskning genom förenklat skriftligt förfarande den 23 februari 2005.
6. Vid sitt möte den 31 maj 2005 enades KUSP om att den reviderade koden bör antas som en rättsligt bindande gemensam ståndpunkt och gav råden för yttre förbindelser i uppdrag att utarbета en sådan text.
7. Vid KUSP-mötet den 9 juni 2005 stödde en stor majoritet av delegationerna utkastet till gemensam ståndpunkt om fastställande av gemensamma regler för kontrollen av export av militär teknik och krigsmateriel enligt dok. 9885/05.
8. Den 16–17 juni 2005 erinrade Europeiska rådet om sina slutsatser från december 2004 och välkomnade framstegen med revideringen av uppförandekoden och den så kallade verktygslådan (dvs. ytterligare åtgärder för insyn och ömsesidig kontroll som skall tillämpas efter upphävande av ett vapenembargo) och uppmanade rådet att fortsätta arbetet med denna utgångspunkt.
9. Vid sitt möte den 27 juni 2005 godkände råden för yttre förbindelser en slutlig version av det bifogade utkastet till gemensam ståndpunkt. Vissa delegationer uttryckte oro över hänvisningen i artikel 13 till att användarguiden "skall tjäna som vägledning" och anser att en sådan guide, eller åtminstone de ytterligare åtgärder för insyn och ömsesidig kontroll som skall tillämpas efter upphävande av ett vapenembargo och som fortfarande diskuteras och skall införlivas med användarguiden, bör godkännas formellt av rådet.

10. Vid sitt möte den 28 juni 2005 stödde KUSP det bifogade utkast till gemensam ståndpunkt som råden för yttre förbindelser hade godkänt.
11. På grundval av det ovanstående kan Coreper därför
- godkänna det bifogade utkastet till rådets gemensamma ståndpunkt om fastställande av gemensamma regler för kontrollen av export av militär teknik och krigsmateriel, under förutsättning att det slutgranskas av juristlingvisterna och antas av rådet vid ett lämpligt tillfälle,
 - notera att en överenskommelse om det bifogade utkastet till rådets gemensamma ståndpunkt om fastställande av gemensamma regler för kontrollen av export av militär teknik och krigsmateriel inte på något sätt skall påverka statusen för de ytterligare åtgärder för insyn och ömsesidig kontroll som skall tillämpas efter upphävande av ett vapenembargo som skall godkännas när enighet om de kvarstående frågorna har uppnåtts.
-

UTKAST TILL
RÅDETS GEMENSAMMA STÅNDPUNKT 2005/.../GUSP
OM FASTSTÄLLANDE AV GEMENSAMMA REGLER FÖR KONTROLLEN AV
EXPORT AV MILITÄR TEKNIK OCH KRIGSMATERIEL

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA GEMENSAMMA STÅNDPUNKT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionen, särskilt artikel 15, och

av följande skäl:

- (1) Medlemsstaterna avser att utgå ifrån de gemensamma kriterier som beslutades av Europeiska rådet i Luxemburg 1991 och i Lissabon 1992 samt Europeiska unionens uppförandekod för vapenexport, som antogs av rådet 1998.
- (2) Medlemsstaterna inser att stater som exporterar militär teknik och krigsmateriel har ett särskilt ansvar.
- (3) Medlemsstaterna är fast beslutna att fastställa stränga gemensamma normer som skall uppfattas som miniminormer, i fråga om hantering av och återhållsamhet beträffande överföringar av militär teknik och krigsmateriel i alla medlemsstater samt att förstärka utbytet av relevant information för att uppnå ökad insyn.
- (4) Medlemsstaterna är fast beslutna att förhindra export av militär teknik och krigsmateriel som kan användas för internt förtryck eller internationell aggression eller bidra till regional instabilitet.
- (5) Medlemsstaterna avser att förstärka sitt samarbete och främja sin samsyn när det gäller export av militär teknik och krigsmateriel inom ramen för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken (GUSP).

- (6) Genom EU-programmet för att förebygga och bekämpa olaglig handel med konventionella vapen har kompletterande åtgärder vidtagits mot olagliga överföringar.
- (7) Den 12 juli 2002 antog rådet gemensam åtgärd 2002/589/GUSP om Europeiska unionens bidrag för att bekämpa destabiliserande anhopning och spridning av handeldvapen och lätta vapen.
- (8) Den 23 juni 2003 antog rådet gemensam åtgärd 2003/468/GUSP¹ om kontroll av vapenförmedling.
- (9) FN:s handlingsprogram för att förebygga, bekämpa och undanröja samtliga aspekter av olaglig handel med handeldvapen och lätta vapen antogs 2001.
- (10) FN:s register över konventionella vapen fastställdes 1992.
- (11) Stater har, i enlighet med den rätt till självförsvar som erkänns i FN:s stadga, rätt att överföra medel för självförsvar.
- (12) Medlemsstaternas önskan om att upprätthålla en försvarsindustri som en del av såväl sin industriella bas som sina försvarsinsatser erkänns.
- (13) Stärkandet av det europeiska försvarets tekniska och industriella bas bidrar till genomförandet av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, särskilt den gemensamma europeiska säkerhets- och försvarspolitik, och bör åtföljas av samarbete och samsyn på området för militär teknik och krigsmateriel.
- (14) Medlemsstaterna avser att skärpa Europeiska unionens exportkontrollpolitik för militär teknik och krigsmateriel genom att anta denna gemensamma ståndpunkt, som uppdaterar och ersätter Europeiska unionens uppförandekod för vapenexport som antogs av rådet den 8 juni 1998.

¹ EUT L 156, 25.6.2003, s. 79.

- (15) Den 13 juni 2000 antog rådet Europeiska unionens gemensamma militära förteckning som regelbundet skall revideras, med beaktande när så är lämpligt av liknande nationella och internationella förteckningar¹.
- (16) Rådet noterar kommissionens avsikt att förelägga rådet ett förslag till ändring av rådets förordning (EG) nr 1334/2000 så att den överensstämmer med relevanta artiklar i denna gemensamma ståndpunkt.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

1. Varje medlemsstat skall från fall till fall pröva de ansökningar som kommer in om exportlicens för varor som finns upptagna i EU:s gemensamma militära förteckning, omnämnd i artikel 12, mot bakgrund av kriterierna i artikel 2.
2. I de ansökningar om exportlicens som avses i punkt 1 skall följande ingå:
 - Ansökningar om licenser för fysisk export, bl.a. sådana som gäller licenstillverkning av krigsmateriel i ett tredje land.
 - Ansökningar om förmedlingslicenser.
 - Ansökningar om transiterings- eller omlastningslicenser.
 - Ansökningar om licenser för immateriell överföring av programvara och teknik, t.ex. genom elektroniska medier, fax eller telefon.

I medlemsstaternas lagstiftning skall det anges i vilka fall det krävs exportlicens med avseende på dessa ansökningar.

¹ Senast ändrad den 25 april 2005, EUT C 127, 25.5.2005, s. 1.

Artikel 2

Kriterier

1. Kriterium ett: Respekt för medlemsstaternas internationella förpliktelser och åtaganden, särskilt de sanktioner som har antagits av FN:s säkerhetsråd eller av Europeiska unionen, avtal om icke-spridning och andra ämnen samt andra internationella förpliktelser.

En ansökan om exportlicens skall avslås om bifall skulle stå i strid med bl.a.

- a) medlemsstaternas internationella förpliktelser och deras åtaganden att upprätthålla vapenembargon som beslutats av Förenta nationerna, Europeiska unionen samt Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa,
 - b) medlemsstaternas internationella förpliktelser enligt fördraget om icke-spridning av kärnvapen, konventionen om biologiska vapen och toxinvapen samt konventionen om kemiska vapen,
 - c) medlemsstaternas åtagande att inte exportera truppminor (antipersonella minor) oavsett typ,
 - d) medlemsstaternas åtaganden inom ramen för Australien-gruppen, kontrollsystemet för missilteknik, Zanggerkommittén, gruppen av länder som levererar kärnmaterial, Wassenaar-arrangemanget och Haag-uppförandekoden mot spridning av ballistiska missiler.
2. Kriterium två: Respekten för de mänskliga rättigheterna i det slutliga bestämmelselandet samt det landets respekt för internationell humanitär rätt
 - Efter att ha bedömt mottagarlandets inställning till relevanta principer i internationella instrument som rör de mänskliga rättigheterna, skall medlemsstaterna inta följande hållning:
 - a) De skall inte utfärda exportlicens om det föreligger uppenbar risk att den militära teknik eller den krigsmateriel som skall exporteras kan komma att användas för internt förtryck.

- b) De skall från fall till fall och med beaktande av den militära teknikens eller krigsmaterielens art vara särskilt försiktiga eller uppmärksamma vid utfärdandet av licenser till länder där allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna har konstaterats av behöriga organ inom Förenta nationerna, av Europeiska unionen eller av Europarådet.

Teknik eller materiel som kan komma att användas för internt förtryck anses i detta sammanhang inbegripa bl.a. teknik eller materiel där det är bevisat att den tilltänkta slutanvändaren har använt sådan eller liknande teknik eller materiel för internt förtryck, eller när det finns skäl att tro att tekniken eller materielen kommer att användas till andra ändamål eller av annan slutanvändare än vad som uppgivits, och användas för internt förtryck. I linje med artikel 1 i denna gemensamma ståndpunkt skall teknikens eller materielens art beaktas noggrant, särskilt om den är avsedd för interna säkerhetsändamål. Internt förtryck anses inbegripa bl.a. tortyr och annan grym, omänsklig och förnedrande behandling eller bestraffning, summariska eller godtyckliga avrättningar, försvinnanden, godtyckliga gripanden och andra allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheter och de grundläggande friheter som anges i de relevanta internationella instrument som rör de mänskliga rättigheterna, inklusive den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna och den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter.

- Efter att ha bedömt mottagarlandets inställning till relevanta principer i internationella instrument som rör de mänskliga rättigheterna, skall medlemsstaterna
 - c) inte utfärda exportlicens om det föreligger uppenbar risk att den militära teknik eller den krigsmateriel som skall exporteras kan komma att användas vid allvarliga kränkningar av internationell humanitär rätt.
3. Kriterium tre: Den interna situationen i det slutliga bestämmelselandet som en följd av existerande spänningar och väpnade konflikter.

Medlemsstaterna skall inte utfärda exportlicens för militär teknik eller krigsmateriel som skulle kunna utlösa eller förlänga väpnade konflikter eller förvärra existerande spänningar eller konflikter i det slutliga bestämmelselandet.

4. Kriterium fyra: Bevarande av regional fred, säkerhet och stabilitet.

Medlemsstaterna skall inte utfärda exportlicens om det finns en uppenbar risk för att den avsedda mottagaren skulle använda den militära teknik eller den krigsmateriel som skall exporteras på ett aggressivt sätt mot ett annat land eller hävda ett territoriellt krav med våld. När medlemsstaterna överväger dessa risker skall de bl.a. beakta

- a) om någon väpnad konflikt pågår eller sannolikt kommer att uppstå mellan mottagarlandet och ett annat land,
- b) om det föreligger något territoriellt krav på ett angränsande land som mottagarlandet tidigare försökt eller hotat att genomdriva med våld,
- c) om det är sannolikt att den militära tekniken eller materielen kommer att användas för något annat än mottagarens legitima nationella säkerhets- och försvarsändamål,
- d) att den regionala stabiliteten inte får påverkas negativt på något avgörande sätt.

5. Kriterium fem: Den nationella säkerheten för medlemsstaterna och de territorier i fråga om vilka en medlemsstat är ansvarig för de yttre förbindelserna, samt för vänligt sinnade och allierade länder.

Medlemsstaterna skall beakta

- a) den möjliga inverkan som den militära teknik eller den krigsmateriel som skall exporteras kan ha på egna, en annan medlemsstats eller vänligt sinnade och allierade länders försvars- och säkerhetsintressen, samtidigt som de erkänner att denna faktor inte får påverka deras beaktande av kriterierna om respekt för de mänskliga rättigheterna och om regional fred, säkerhet och stabilitet,
- b) risken för att den berörda militära tekniken eller krigsmaterielen kommer att användas mot deras egna styrkor eller mot styrkor från andra medlemsstater eller vänligt sinnade och allierade länder.

6. Kriterium sex: Köparlandets uppträdande gentemot det internationella samfundet, i synnerhet i fråga om dess attityd till terrorism, arten av dess allianser och dess respekt för internationell rätt.

Medlemsstaterna skall bl.a. beakta köparlandets tidigare uppträdande i fråga om

- a) dess stöd till eller uppmuntran av terrorism och internationell organiserad brottslighet,
- b) dess uppfyllande av sina internationella åtaganden, i synnerhet i fråga om icke-användning av våld och uppfyllande av internationell humanitär rätt,
- c) dess engagemang för icke-spridning och andra former av vapenkontroll och nedrustning, särskilt undertecknande, ratificering och genomförande av relevanta konventioner om vapenkontroll och nedrustning enligt led b i kriterium ett.

7. Kriterium sju: Om det föreligger risk för att den militära tekniken eller krigsmaterielen kommer att avledas till annat ändamål inom köparlandet eller återexporteras på oönskade villkor.

Vid bedömning av den inverkan som den militära teknik eller den krigsmateriel som skall exporteras kan ha på mottagarlandet och risken för att sådan militär teknik eller materiel kan avledas till en oönskad slutanvändare eller till oönskad slutanvändning, skall följande beaktas:

- a) Mottagarlandets legitima försvarsintressen och inhemska säkerhetsintressen, inbegripet eventuellt deltagande i Förenta nationernas eller andra fredsbevarande insatser.
- b) Mottagarlandets tekniska förmåga att använda sådan teknik eller materiel.
- c) Mottagarlandets förmåga att utöva effektiv exportkontroll.
- d) Risken att sådan teknik eller materiel kommer att återexporteras till oönskade bestämmelseorter och om mottagarlandet tidigare har respekterat bestämmelser om återexport eller förhandssamtycke till återexport som den exporterande medlemsstaten anser lämpliga att införa.

- e) Risken för att sådan teknik eller materiel kommer att avledas till terroristorganisationer eller enskilda terrorister.
 - f) Risken för "reverse engineering" eller icke avsedd tekniköverföring.
8. Kriterium åtta: Den exporterade militära teknikens eller materielens förenlighet med mottagarlandets tekniska och ekonomiska förmåga, med beaktande av det önskvärda i att stater får sina legitima behov på säkerhets- och försvarsområdet tillgodosedda med minsta möjliga användning av mänskliga och ekonomiska resurser till krigsmateriel.

Medlemsstaterna skall, mot bakgrund av informationen från relevanta källor såsom Förenta nationernas utvecklingsprogram, Världsbanken, Internationella valutafonden samt rapporter från Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling, beakta huruvida den tilltänkta exporten allvarligt skulle hindra en hållbar utveckling i mottagarlandet. De skall i detta sammanhang beakta mottagarlandets relativa nivå på militära och sociala utgifter och även ta hänsyn till eventuellt bistånd från EU eller bilateralt bistånd.

Artikel 3

Denna gemensamma ståndpunkt skall inte påverka medlemsstaternas rätt att tillämpa en mer restriktiv nationell politik.

Artikel 4

1. Medlemsstaterna skall översända utförlig information om de ansökningar om exportlicenser som har avslagits i enlighet med kriterierna i denna gemensamma ståndpunkt tillsammans med en förklaring varför ansökan har avslagits. Innan någon medlemsstat beviljar en licens som en annan medlemsstat eller andra medlemsstater har vägrat bevilja för en i huvudsak identisk transaktion under de senaste tre åren, skall den först samråda med den eller de medlemsstater som avslog ansökan (ansökningarna). Om medlemsstaten efter dessa samråd ändå beslutar att bevilja licens skall den underrätta den eller de medlemsstater som avslog ansökan (ansökningarna) om detta och därvid utförligt förklara sina egna skäl.

2. Varje medlemsstat skall själv fatta beslutet att tillåta eller vägra överföring av militär teknik eller krigsmateriel. En ansökan om licens skall anses ha avslagits när medlemsstaten har vägrat att tillåta den faktiska försäljningen eller exporten av den berörda militära tekniken eller krigsmaterielen, om försäljning i annat fall skulle ha ägt rum, eller när den har vägrat att sluta det relevanta avtalet. För detta ändamål kan ett anmälningspliktigt avslag, i enlighet med nationella förfaranden, innefatta avslag på en ansökan om tillstånd att inleda förhandlingar eller ett nekande svar på en formell inledande förfrågan om en särskild beställning.
3. Medlemsstaterna skall behandla sådana avslag och samråd konfidentiellt och inte använda dem för att uppnå kommersiella fördelar.

Artikel 5

Exportlicenser skall endast beviljas på grundval av tillförlitlig förhandskunskap om slutanvändningen i det slutliga bestämmelselandet. Detta kommer i allmänhet att kräva ett noga kontrollerat slutanvändarintyg eller lämplig dokumentation och/eller någon form av officiellt tillstånd utfärdat av det slutliga bestämmelselandet. När medlemsstaterna bedömer ansökningar om licenser för att exportera militär teknik eller krigsmateriel för tillverkning i ett tredjeland skall de särskilt beakta möjligheten att slutprodukten kommer att användas i framtställningslandet, och risken för att slutprodukten kommer att avledas eller exporteras till en oönskad slutanvändare.

Artikel 6

Kriterierna i artikel 2 i denna gemensamma ståndpunkt samt det samrådsförfarande som föreskrivs i artikel 4 skall också gälla varor och teknik med dubbla användningsområden, enligt specifikationen i bilaga 1 till rådets förordning (EG) nr 1334/2000¹, när det finns anledning att anta att slutanvändaren av varorna och tekniken kommer att vara de väpnade styrkorna eller den interna säkerhetstjänsten eller liknande enheter i mottagarlandet. Hänvisningar i denna gemensamma ståndpunkt till militär teknik eller krigsmateriel skall uppfattas som att de omfattar sådana varor och sådan teknik.

¹ EGT L 159, 30.6.2000, s. 1, senast ändrad genom rådets förordning (EG) nr 1540/2004, EUT L 281, 31.8.2004, s. 1.

Artikel 7

I syfte att göra denna gemensamma ståndpunkt så effektiv som möjligt skall medlemsstaterna arbeta inom ramen för GUSP för att förstärka samarbetet och främja samsynen på exporten av militär teknik och krigsmateriel.

Artikel 8

1. Varje medlemsstat skall konfidentiellt översända till de övriga medlemsstaterna en årlig rapport om sin export av militär teknik och krigsmateriel och sitt genomförande av denna gemensamma ståndpunkt.
2. EU:s årliga rapport, som bygger på bidrag från alla medlemsstater, skall läggas fram för rådet och offentliggöras i C-serien av Europeiska unionens officiella tidning.
3. Dessutom skall varje medlemsstat som exporterar militär teknik eller materiel som är upptagen i EU:s gemensamma militära förteckning offentliggöra en nationell rapport om sin export av militär teknik eller krigsmateriel, vars innehåll i förekommande fall skall överensstämma med nationell lagstiftning, samt lämna den information som anges i användarguiden till EU:s årliga rapport om genomförandet av denna gemensamma ståndpunkt.

Artikel 9

När så är lämpligt skall medlemsstaterna inom ramen för GUSP gemensamt bedöma situationen för de möjliga eller faktiska mottagarna av exporten av militär teknik eller krigsmateriel från medlemsstaterna mot bakgrund av principerna och kriterierna i denna gemensamma ståndpunkt.

Artikel 10

Även om medlemsstaterna, om så är lämpligt, också får beakta den tilltänkta exportens inverkan på de egna ekonomiska, sociala, kommersiella och industriella intressena, skall dessa faktorer inte påverka tillämpningen av ovan nämnda kriterier.

Artikel 11

Medlemsstaterna skall göra sitt yttersta för att uppmuntra andra stater som exporterar militär teknik eller krigsmateriel att tillämpa kriterierna i denna gemensamma ståndpunkt. De skall regelbundet utbyta erfarenheter med de tredjeländer som tillämpar kriterierna om sin politik för kontroll av export av militär teknik och krigsmateriel och om tillämpningen av kriterierna.

Artikel 12

Medlemsstaterna skall se till att deras nationella lagstiftning möjliggör kontroll av exporten av all teknik och materiel på EU:s gemensamma militära förteckning. EU:s gemensamma militära förteckning skall utgöra referenspunkt för medlemsstaternas nationella förteckningar över militär teknik och krigsmateriel men skall inte ersätta dem direkt.

Artikel 13

Användarguiden för den Europeiska uppförandekoden för export av krigsmateriel, som regelbundet ses över, skall tjäna som vägledning vid genomförandet av denna gemensamma ståndpunkt.

Artikel 14

Denna gemensamma ståndpunkt får verkan samma dag som den antas.

Artikel 15

Denna gemensamma ståndpunkt skall ses över tre år efter antagandet.

Artikel 16

Denna gemensamma ståndpunkt skall offentliggöras i Europeiska unionens officiella tidning.

Utfärdad i Bryssel

På rådets vägnar

Ordförande

Bilaga A1.3.1

TINA EHN
Riksdagsledamot (mp)

PER BOLUND
Riksdagsledamot (mp)

Stockholm 2009-01-23

SVERIGES
RIKSDAG

Konstitutionsutskottet

Ink 2009-01-23

Dnr 050-1339-2008/69

Till Konstitutionsutskottet

Anmälan mot Jordbruksministern Eskil Erlandsson för bristande information om fiskeförhandlingar

Vi vill härmed anmäla Jordbruksministern Eskil Erlandssons beredning av Jordbruks- och fiskerådet den 17-19 december till Konstitutionsutskottet för granskning. Informationen till riksdagen var bristfällig. Uppgifter lämnades inte om ett förslag om att höja torskkvoterna i Nordsjön med 30 procent. Därmed fick inte riksdagen en chans att förhålla sig till förslaget.

Fiskeripolitiken har uppmärksamats särskilt mycket det senaste året. Insikten om att EU:s fiskeripolitik varit misslyckat har spridit sig. En viktig del av fiskeripolitiken är förvaltningen av bestånden i EU:s vatten. Ett bland flera instrument för denna förvaltning är besluten om kvoter (TAC), den mängd fisk som får fiskas.

Vid det aktuella rådsmötet beslutades om fiskemöjligheter för en rad fiskarter och havsområden för år 2009. En del av underlaget till riksdagen var EU-kommissionens förslag till kvoter m.m., vilket framgår av rådsdokumentet 15578/08 PECHE 307 ADD 1. I det underlaget saknas bl.a. uppgifter för torsken i Nordsjön (s. 17).

I den kommenterade dagordningen daterad 2008-12-04 anges att beslut fattas genom bilaterala förhandlingar för en rad fisken, bl.a. torsken i Nordsjön. I detta fall förhandlas fiskemöjligheter med Norge. I underlaget anges att

”...förhandlingsresultatet kommer att föras in i kommissionens 225-sidiga förslag till TAC och kvotförordning för 2009. Vid genomgången av förslaget i rådsarbetgruppen för intern fiskeripolitik har hittills inte något enskilt problem påvisats som kan förväntas vålla stora politiska meningsskiljaktigheter.”

I ett separat så kallat rådsPM om den aktuella punkten, daterat 2008-12-10, anges att förslaget till fiskekvoter med mera baserar sig på en tidigare presenterad policyförklaring som innehåller både principer för fastställande av kvoter och ett antal parallella åtgärder som definierats som viktiga för att nå den gemensamma fiskepolitikens åtagande. I rådsPM:et anges bl.a.:

**SVERIGES
RIKSDAG **

”I enlighet med det meddelandet har fiskemöjligheter för ett antal bestånd, t.ex. torsk...fastställt på grundval av bestämmelserna i de relevanta fleråriga förvaltningsplanerna. Men även för bestånd som inte regleras av förvaltningsplanerna föreslås principer om gradvisa TAC-förändringar mellan 15-25 procent...TAC-minskningar med 25% föreslås för ett stort antal bestånd i Nordsjön (TAC för delade bestånd i Nordsjön publiceras dock först när de bilaterala förhandlingarna med Norge är avslutade)...Hittills har genomgången av förslaget inte påvisat något enskilt problem som kan förväntas vålla stora politiska meningsskiljaktigheter, men däremot ett antal problem som är viktiga för enskilda eller några länder”.

Samma dag, den 10 december, enades kommissionen och Norge om de kvoter som skulle ligga till grund för förslaget till ministerrådet för beslut en vecka senare. Där ingår bl.a. en höjning av torskkvoten i Nordsjön med 30%.

Det kan vara förståeligt att inte denna uppgift lämnades till riksdagens Miljö- och jordbruksutskott när ärendet behandlades vid sammanträdet kl. 8 morgonen därpå, den 11 december. Inför EU-nämnden den 12 december bör dock uppgifterna ha lämnats till riksdagen. Så skedde inte.

Dessutom kan inte en höjning på 30 procent inte utan vidare anses vara oproblematiske.

Trots en viss förbättring under det senaste året är situationen för torskbeståndet i Nordsjön fortfarande så kritisk att Internationella havsforskningsrådet (ICES) har rekommenderat att kvoten sänks med 100 procent år 2009, d.v.s. att det inte fiskas efter torsk.

Ett bärande element av den stora reform av EU:s fiskeripolitik som beslutades 2002 var att komma ifrån den kortsiktiga ryckigheten i politiska beslut. I stället skulle det tas fram fleråriga planer för förvaltning av viktiga men utarmade bestånd. I december 2003 beslutade rådet om en långsiktig återhämtningsplan för torsken i Nordsjön. Planen föreskriver regler för hur TAC ska fastställas. Utgångspunkten är att den vetenskapliga rådgivningen skulle få mer genomslag i besluten. Men för att ge en viss stabilitet till fiskenäringen fastslogs att förändringarna normalt inte skulle vara större än 15 procent per år.

Vid ministerrådet den 18-19 december beslutades om en ny plan. Enligt reglerna i den nya planen skulle kvoten för ett bestånd i så dåligt skick som torsken i Nordsjön inte höjas eller sänkas med mer än 20 procent jämfört med föregående år. Just denna artikel träder dock inte kraft förrän om ett år. Kommissionens förslag, och ministerrådets beslut, skapar därmed en glapp på ett år mellan de två planerna för begränsningen i hur mycket kvoterna får variera.

Det är således i glappet mellan planer med förändring på högst 15% och högst 20% som det kom ett förslag om att höja kvoterna med 30%. Detta borde Jordbruksministern ha informerat EU-nämnden om.

Att sedan kvothöjningen motiverats med andra förvaltningsåtgärder, i första hand förbud mot s.k. "high-grading" (att kasta bort fisk man skulle kunna landa i syfte att få fånga större, mer lönsam fisk inom en kvot) har strängt taget inte med saken att göra. Men det kan diskuteras om det berättigar ett så kraftigt avsteg från syftet med reformen av fiskepolitiken.

Regeringen anger i rådsPM:et den 10 december att:

"...regeringens grundinställning är att fiskeriförvaltningen ska verka för ett långsiktigt hållbart resursutnyttjande. För att nå detta är det viktigt att beakta den vetenskapliga rådgivningen, samt följa existerande förvaltnings- och återhämtningsplaner. Kommissionens förslag innebär att de flesta kvoter reduceras. Det är en ansvarsfull inriktning som regeringen stödjer."

Skälet till att begränsa hänsynstagande till den vetenskapliga rådgivningen till en kvotminskning på 15 respektive 20 procent i de två planerna är som nämnts att åstadkomma en viss stabilitet för fiskerinäringen. Ett förbud mot utkast kan ge en snabbare återhämtning av beståndet, om det efterlevs. Erfarenheter från tidigare regleringar tyder på att det är oförsiktigt att i förväg räkna hem vinster av nya förvaltningsåtgärder. Men även ett förbud som efterlevs påverkar inte fångstmöjligheterna för näringen så mycket att det måste kompletteras med en kraftig höjning för att nämnvärt påverka stabiliseringsmålet.

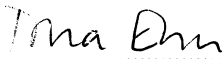
Jordbruksministerns underlag till riksdagen signalerade således att EU skulle fatta ett ansvarsfullt förvaltningsbeslut, i linje med den vetenskapliga rådgivningen eller åtminstone existerande långsiktiga planer. Beslutet att höja fisket på nordsjötorsken med 30 procent var raka motsatsen. Ministern torde ha vetat att en kraftig höjning var på gång, men han informerade inte EU-nämnden om höjningen.

Det är sammantaget för mycket som skiljer förslaget om en 30-procentig höjning av kvoterna för torsken i Nordsjön från det som framgått av underlaget som regeringen lämnat till riksdagen inför rådsmötet, för att informationen ska kunna anses vara tillräcklig. Uppgiften om den 30-procentiga höjningen måste ses som ny information av betydelse som tillkommit. Det är också en uppgift som man inte rimligen kunnat förvänta sig utifrån det underlag som regeringen lämnat. Det kan diskuteras, och borde ha diskuterats, om det är förenligt med den förhandlingsståndpunkt som regeringen redovisat. Enligt vår syn bör därför regeringen ha initierat ett förnyat samråd utifrån det nya förslaget. Denna underlåtenhet borde Konstitutionsutskottet granska.

SVERIGES
RIKSDAG

Information om den föreslagna höjningen hade som nämnts kunnat lämnas till riksdagen redan inför EU-nämndssammanträdet den 12 december. Det kan noteras att en extraordinär avstämning med nämnden gjordes i samband med ministerrådsmötet den 19 december. Då togs frågan om den nya planen upp. Torskkvoterna i Nordsjön hade också kunnat tas upp då.

Det kan också noteras att i den rapport som jordbruksdepartementet skickade utskottet och nämnden efter mötet (Rapport från mötet i Jordbruks/fiskerådet den 18-19 december 2008) står bl.a. "Enighet uppnåddes avseende kvoterna för 2009. Noterbart var att inga undantag förelåg från tidigare beslutade återhämtningsplaner... För nordsjötorsken höjdes TAC:en med 30%." Denna höjning avvek från den tidigare beslutade planen. Däremot beslutades som nämnts vid samma sammanträde att den tidigare beslutade återhämtningsplanen för nordsjötorsken inte längre skulle gälla. Även i detta fall har regeringen brustit i information till riksdagen.

Tina Ehn
Riksdagsledamot (mp)

Per Bolund
Riksdagsledamot (mp)

Bilaga A1.3.2

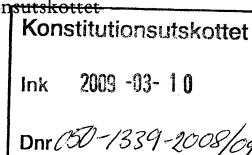
REGERINGSKANSLIET

2009-03-10

SB2009/1355

Statsrådsberedningen

Rättschefens kansli

Konstitutionsutskottet
Riksdagen**Konstitutionsutskottets granskningsärende 31 – Jordbruksminister Eskil
Erlandssons information om fiskeförhandlingar**

Härmed överlämnas en promemoria från Jordbruksdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditions- och
rättschefen Mats Wiberg.
Thomas Strömgren
e.u.Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Drottninggatan 2Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2009-03-03

Jordbruksdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 31 – Jordbruksminister Eskil Erlandssons information om fiskeförhandlingar

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse den 17 februari 2009 begärt svar på vissa frågor med anledning av en anmälan rörande jordbruksminister Eskil Erlandssons information om fiskeförhandlingar. Jordbruksdepartementet lämnar följande upplysningar.

1.

Beståndet av torsk i Nordsjön förvaltas gemensamt mellan EU och Norge och den totala tillåtna fångsten (TAC) för torsk hanteras i en separat förhandling med Norge som normalt äger rum i november. Inte bara TAC förhandlas utan även andra förvaltningsåtgärder, kontroll samt utbyte av fiskemöjligheter. När förhandlingarna är avslutade förs förhandlingsresultatet avseende fiskemöjligheter in i TAC- och kvotförordningen som blir föremål för rådets godkännande.

Inför rådsmötet den 17-19 december 2008 hölls den 11 december en särskild överläggning med Miljö- och jordbruksutskottet (MJU) om TAC- och kvotförordningen. Resultatet av förhandlingen med Norge blev klart dagen före överläggningen. Således fanns inte några uppgifter om resultatet i det skriftliga underlaget inför rådsmötet. Den muntliga information som lämnades vid överläggningen i MJU innefattade dock viss information om överenskommelsen med Norge. Däremot lämnades ingen information om de specifika fiskekvoterna, varken de som sänktes eller höjningen avseende torsken. Att jordbruksministern inte prioriterade att lämna sådan specifik information är naturligt mot bakgrund av att de kvoter som omfattas av en förhandlingsöverenskommelse med tredje land visserligen omfattas av det beslut som tas av rådet men normalt betraktas som redan färdiga och därför inte blir föremål för några ytterligare förhandlingar mellan medlemsstaterna.

Den egentliga förhandlingen mellan medlemsstaterna om de fiskekvoter som avser fiskevattnen som förvaltas gemensamt med ett tredje land förs inför och under förhandlingarna och inte vid det rådsmöte där det formella beslutet fattas. Riksdagen informerades om dessa förhandlingar

skriftligt och muntligen i MJU och i EU-nämnden inför rådsmötena i oktober och november 2008 där de bilaterala avtalen mellan Norge och EU utgjorde egna dagordningspunkter.

Inför rådsmötet i november informerades nämnden om att en höjning av fiskekvoten för torsk i Nordsjön diskuterades. Av den skriftliga informationen framgick att en höjning var aktuell. I den rådspromemoria som lämnades till riksdagen inför rådsmötet i november, daterad den 3 november 2008, står följande.

”En annan avgörande prioritet för NO inför nästa års avtal är ökade krav på gemenskapen att vidta utkastreducerande åtgärder. Under förutsättning att omfattande utkastreducerande åtgärder genomförs har NO aviserat att man kan tänka sig att höja TAC då utkasten bedöms vara lika stora som TAC. Regeringen har stor sympati för de norska prioriteringarna både när det gäller torskåterhåtningsplanen och de utkastreducerande åtgärderna dock anser Regeringen att de senare bör införas innan en höjning av TAC kan komma i fråga.”

Vid bedömningen av vad som togs upp vid överläggningen med MJU den 11 december 2008 var även relevant att den med Norge överenskomna fiskekvoten för torsk var förenlig med den nya återhåtningsplanen för torsk. Som framgår av svaret på fråga två var denna återhåtningsplan förankrad i riksdagen.

I EU-nämnden den 12 december 2008 hänvisade ordföranden, utan ytterligare diskussion, till den överläggning som varit i MJU.

2.

Inom den gemensamma fiskeripolitiken uppmanas gemenskapen anta återhåtnings- och förvaltningsplaner för att uppnå målen i den gemensamma fiskeripolitiken. Planerna innehåller ett antal mål i syfte att nyttja bestånden enligt maximal hållbar avkastning (MSY). Målen kan vara mätta i biomassa eller i fiskedödlighet. Fiskekvoterna ska sedan sättas så att målen uppnås.

Den nya återhåtningsplanen för torsk i Västerhavet som rådet fattade beslut om i november 2008 utarbetades i samarbete med Norge avseende den delen av planen som berör Nordsjön. Frågan behandlades i EU-nämnden vid tre tillfällen samt i en särskild överläggning med MJU.

Höjningen av TAC för torsk i Nordsjön är förenlig med den nya återhåtningsplanen för torsk. Planen innebär att fiskedödligheten ska minska med 25% per år tills bestånden uppnår hållbara nivåer. En sådan minskning av fiskedödligheten motsvarar en ökning av fiskekvoten med 44%. Anledningen till att det är möjligt att öka TAC samtidigt som fiskedödligheten reduceras beror på att en stark årsklass gått in i beståndet 2005. En ökning av TAC med 30 % faller därför inom denna

målsättning och leder till en minskning av fiskedödlighet med ca. 34 % enligt underlag från ICES. Planerna innehåller dock vanligtvis en klausul om hur mycket TAC får variera från år till år och detta brukar ligga mellan 15-25%. I den nya återhämtningsplanen anges dock att denna klausul om en årlig variation på TAC med max 20% ska börja gälla först 2010. Syftet med detta var att det vid förhandlingarna med Norge skulle vara möjligt att öka TAC med 30% för att undvika att torsk kastas överbord. En större andel tillåts således landas i stället för att kastas ut, vilket innebär att den faktiska fiskedödligheten inte påverkas.

I de fortsatta förhandlingarna mellan EU och Norge var Sveriges linje att TAC inte skulle ökas med mer än 15%, i likhet med den tidigare återhämtningsplanen, förrän åtgärderna för att minska utkast genomförts. Sverige var dock ensam om denna linje. Övriga medlemsstater förespråkade en ökning med 44%. Kommissionen och Norge föreslog en ökning med 30%.

3.

Eftersom resultatet av de externa förhandlingarna om kvoter normalt antas utan diskussion av rådet fokuserade Sverige inte på den aktuella TAC:n för torsk vid rådsmötet i december 2008. Sverige fokuserade i stället på att försöka undvika att kommissionens förslag urvattnades i förhållande till antagna återhämtningsplaner. En annan prioriterad fråga var att stödja kommissionens förslag om 0-TAC för vissa hajarter. Vidare framförde Sverige önskemål om justeringar, bl.a. avseende möjligheten att exkludera fartyg som använde rist från effordsystemet samt att kommissionen satte en försiktighets TAC för tobis.

4.

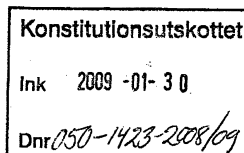
Inga ytterligare kommentarer.

Bilaga A1.4.1

MICHAEL HAGBERG
Riksdagsledamot (s)

SVERIGES
RIKSDAG

Stockholm 2009-01-21

Begäran hos konstitutionsutskottet om granskning av statsrådet Sven-Otto Littorins uppträdande i samband med interpellationsdebatter

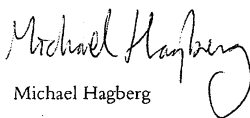
Fredagen den 16 januari stormade arbetsmarknadsminister Sven-Otto Littorin ut ur Riksdagens plenisal mitt i en interpellationsdebatt. Statsrådet har även vid tidigare tillfällen lämnat kammaren mitt i pågående interpellationsdebatter. Det hör till vanligt hyfs att man inte flyr en debatt som man tycker blir obehaglig eller där man inte känner att man kommer till sin rätt. Men saken har också en konstitutionell sida.

Eftersom interpellationsinstrumentet är en viktig del i riksdagens kontrollmakt bidrar ministrarnas agerande till att försvåra och urgröpa densamma. Konstitutionsutskottet har vid ett antal tillfällen tidigare granskat frågor som rör statsrådets agerande i samband med interpellationsdebatter och då bland annat konstaterat att det är riksdagens talman som ansvarar för ordningen i kammaren och att statsråd inte har någon formell skyldighet att besvara interpellationer.

Det saknas dock vägledande uttalanden från konstitutionsutskottet för hur man ser på situationen där statsrådet mitt under pågående debatt lämnar plenisalen. Statsrådet ger ju då sken av att vilja medverka till att kontrollmakten kan utövas men saboterar sedan det hela genom att gå.

Riksdagsordningen kan självklart inte reglera alla de situationer som kan uppkomma i kammaren utan lämnar stort utrymme för ledamöternas och statsrådets omdöme att verka. Det föresvävade nog inte de som en gång formulerade bestämmelserna kring interpellationsinstrumentet att ett statsråd skulle ha det dåliga omdömet att upprepade gånger lämna kammaren mitt i en interpellationsdebatt avseende statsrådets egen verksamhet.

Jag vill därför att konstitutionsutskottet uttalar sig om statsrådets agerande står i överensstämmelse med syftet med regeringsformens 12 kap. och riksdagsordningens 6 kap. och de bestämmelser rörande kontrollmakten som där återfinns.

Michael Hagberg

Bilaga A1.4.2

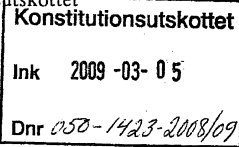
REGERINGSKANSLIET

Statsrådsberedningen

Rättschefen

2009-03-05

SB2009/1234

Konstitutionsutskottet
RiksdagenKonstitutionsutskottets granskningsärende 34 – Statsrådet Sven Otto
Littorins uppträdande i samband med en interpellationsdebatt

Härmed överlämnas en promemoria från Arbetsmarknadsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expediti- och
rättschefen Karin Renman.
Christina WeihePostadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Drottninggatan 2Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Arbetsmarknadsdepartementet

Promemoria

2009-02-25

Statsrådsberedningen
Rättschefens kansli

Konstitutionsutskottets granskningsärende 34 - Statsrådet Sven Otto Littorins uppträdande i samband med en interpellationsdebatt

Michael Hagberg har till riksdagens konstitutionsutskott för granskning anmält arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin för hans agerande i en interpellationsdebatt den 16 januari 2009.

Konstitutionsutskottet har i skrivelse den 12 februari 2009 begärt att Regeringskansliet ska lämna eventuella synpunkter på anmälan och den promemoria som utskottet upprättat i granskningsärendet.

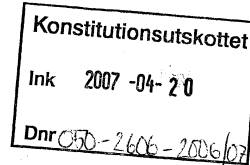
Arbetsmarknadsdepartementet lämnar följande synpunkt.

Det kan konstateras att interpellanten under den aktuella debatten uttalade sig om statsrådets person och privatliv.

Bilaga A2.1.1

TOMMY TERNEMAR
Riksdagsledamot (s)

SVERIGES
RIKSDAG

Stockholm 2007-04-20

Begäran om granskning av regeringens hantering av plusjobben

En av de arbetsmarknadspolitiska åtgärder som den borgerliga regeringen avskaffade vid årsskiftet var möjligheten till plusjobb. Anställningen av plusjobbare i kommunerna föregicks av ett tecknande av avtal mellan AMS och den lokala arbetsgivaren (kommun eller landsting). Avtalet, som bifogas anmälan, innehåller bland annat texten

"Endera parten äger rätt att skriftligen säga upp samarbetsavtalet i förtid om det uppstår förändrade förutsättningar för verksamhetens bedrivande. I sådant fall är uppsägningstiden 6 månader från den dag då samrådsgruppen informerats om uppsägningen."

Avtalet, som får anses som civilrättsligt bindande, har sedan ensidigt brutits av regeringen utan hänsyn tagen till uppsägningstiden i och med att regeringen i regleringsbrevet till AMV förändrat villkoren för den s.k. merkostnadsersättningen (§7 i avtalet) för dem som beviljats plusjobb utan att ta hänsyn till uppsägningstiden. Regeringens beslut gör att länsarbetsnämnderna inte tillåts att fullfölja sina avtal i väsentliga delar.

I en interpellationsdebatt den 10 april angav arbetsmarknadsminister Sven-Otto Littorin två huvudsakliga skäl till förändringen. Dels att det skulle kosta 2 miljarder att behålla merkostnadsersättningen för de 4 400 extra plusjobbare som beviljats efter det att den borgerliga budgeten lades och innan kungörelsen om detta trädde i kraft, dels att det *"inte går att avtala bort beslut som är fattade i denna kammare"*.

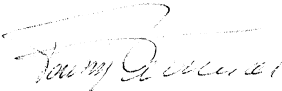
Dessa två förklaringar är direkt vilseledande. Den första, statsfinansiella argumentet, innehåller en direkt lögn. Om regeringen följt avtalet och respekterat den uppsägningstid som där fanns hade den maximala extrakostanden för de 4 400 plusjobbare det är fråga om hamnat på en tiondel av vad arbetsmarknadsministern uppgav eller 200 miljoner. Det andra argumentet är också sakligt fel. Det riksdagen beslutat om är att avskaffa plusjobben från och med den 1 januari 2007. Regeringen har sedan i sin beskrivning av skälen bakom förslagen angivit att man i regleringsbrevet till AMS avser att föreskriva att inga plusjobb ska beviljas efter den 24 oktober. Dessutom tas ersättningen bort även för de plusjobb som tidigare beviljats. Detta har inte varit föremål för beslut eller ens information om i kammaren.

Riksdagen ger visserligen förutsättningarna för regleringsbreven, men det är regeringen som på eget ansvar författar och beslutar om regleringsbreven till sina myndigheter, inte riksdagen.

SVERIGES
RIKSDAG

I sammanhanget kan man även reflektera över vilken syn den borgerliga regeringen har på ingångna civilrättsliga avtal och med vilken lättvindighet man kan bryta dem.

Jag vill mot bakgrund av detta att konstitutionsutskottet granskar dels hur regeringen handlagt ärendet kring merkostnadsersättningen i de avtal som träffats kring plusjobben mellan länsarbetsnämnder och kommuner dels de uttalanden som arbetsmarknadsministern gjorde i kammaren den 10 april i ärendet.

Tommy Ternemar
Riksdagsledamot

Nedanstående mall för avtal regionalt/lokalt gällande plusjobb ska ses över i samband med att förordningstexter och andra direktiv från regering/riksdag är beslutade.

Samarbetsavtal om plusjobb

Mellan Länsarbetsnämnden/Arbetsförmedlingen, nedan benämnda Lan eller Af, och arbetsgivaren, har idag träffats följande samarbetsavtal om plusjobb.

Länsarbetsnämnden/Arbetsförmedlingen
Kontaktperson
Arbetsgivare
Kontaktperson

1 § Syfte

Detta avtal syftar till att reglera villkoren för plusjobb enligt lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program och för samarbetet och ansvarsfördelningen mellan arbetsgivaren och Lan/Af. Samarbetet mellan parterna syftar till dels att ett nettotillskott av kvalitetshöjande arbetsuppgifter inom ordinarie verksamhet utförs, dels att genom olika insatser bidra till att utveckla anvisade personers kompetens och anställningsbarhet.

2 § Förutsättningar för avtalets tillämpning

Avtalet gäller för personer som anvisats till plusjobb genom Arbetsförmedlingen. Det förutsätts att arbetsgivaren vid anvisningstillfället skriftligen kommit överens med den/de fackliga organisationerna på arbetsplatsen vilka arbetsplatser och arbetsuppgifter som skall vara föremål för plusjobb.

Anställningsvillkoren för plusjobben är en fråga för arbetsgivaren och berörd facklig organisation.

3 § Avtalets omfattning

Max antal personer i genomsnitt under 2006	...under 2007	...under 2008
--	---------------	---------------

4 § Samråd kring plusjobb

En samrådsgrupp för plusjobb bildas om inte annat överenskommes av parterna lokalt. Samrådsgruppen¹ har som särskilt ansvar att följa utvecklingen av plusjobben samt i övrigt utgöra samarbetsforum för plusjobben. Den skall bidra till att utveckla plusjobben. Om motsvarande grupp finns för andra arbetsmarknadspolitiska insatser bör möjligheten att slå samman eller samordna uppgifterna övervägas. I samrådsgruppen skall ingå en representant för arbetsgivaren, en för Arbetsförmedlingen samt representanter för berörda fackliga organisationer. Arbetsförmedlingen är sammankallande i samrådsgruppen om inte annat överenskommes lokalt.

Samrådsgruppen skall fortlöpande rapportera till Arbetsmarknadsnämnden eller, där sådan saknas, till Länsarbetsnämnden, arbetsgivaren och respektive facklig organisation.

Vid behov upprättas en utvecklingsplan, vilken inte nödvändigtvis behöver vara individuell, för de som anvisas plusjobb. Samrådsgruppen för plusjobb avgör utformningen av utvecklingsplanerna.

¹ Samrådsgruppen övertar inga beslutsbefogenheter från respektive part.

5 § Länsarbetsnämndens/Arbetsförmedlingens åtagande

Lan/Af åtar sig att:

- informera den anvisade om förutsättningarna för arbetet
- kontinuerligt följa upp och stödja den anställdes egen sökaktivitet
- vid behov erbjuda den anställda i plusjobb väglednings- och jobbsökaraktiviteter

Om Lan/Af och arbetsgivaren i samråd bedömer att särskild kompetensutveckling krävs för att möjliggöra fortsatt anställning eller reguljär anställning annorstädes, kan utbildnings- och eller andra kompetensutvecklingsinsatser medges under arbetstid utanför arbetsplatsen.

6 § Arbetsgivarens åtagande

Arbetsgivaren åtar sig att:

- utse lämplig handledare/arbetsledare, som skall vara väl förtrogen med plusjobbets syfte och mål
- ge anställd i plusjobb av arbetsgivaren bedömd nödvändig kompetensutveckling i sitt arbete enligt den utvecklingsplan som tagits fram
- om det bedöms som nödvändigt för den enskildes möjligheter för fortsatt utveckling i arbetslivet enligt utvecklingsplanen kan utbildningsinsatser utanför arbetsplatsen medges på arbetstid för anställd i plusjobb
- ge anställd i plusjobb möjlighet till att på arbetstid söka annat arbete, delta i anställningsintervju eller av arbetsförmedlingen anordnad jobbsökaraktivitet. Detta skall ske i samråd med handledare/arbetsledare på arbetsplatsen
- om anställd i plusjobb erhåller tidsbegränsad anställning, utan anställningsstöd, har vederbörande rätt att komma tillbaka till plusjobb om den tidsbegränsade anställningen har en kortare varaktighet än sex månader
- utfärda intyg om vilka kunskaper och färdigheter som den anställda fått under tiden i plusjobb. Intyget skall innehålla en beskrivning av arbetets innehåll, utbildnings- och arbetsmoment.

7 § Ersättning till Arbetsgivaren

Utöver den skattekreditering arbetsgivaren erhåller i enlighet med BP2005/2006:1 och lagen (1999:591) om kreditering på skattekonto etc., erhåller arbetsgivaren merkostnadsersättning enligt följande:

- För anställd i plusjobb för vilka särskilda insatser genomförs enligt utvecklingsplanen erhålls 100 kronor/arbetsdag.
- För anställd i plusjobb som varit inskriven i aktivitetsgarantin omedelbart före anställning i plusjobb erhålls därutöver 150 kronor/arbetsdag under hela anställningsperioden.

8 § Ändringar och tillägg

Ändringar och tillägg till detta avtal skall för att vara gällande ske i form av skriftliga tilläggs- eller ändringsavtal. Sådana skall vara behörigen undertecknade av Lan/Af och arbetsgivaren.

9 § Giltighetstid

Från och med (AAAA-MM-DD)	Till och med (AAAA-MM-DD)
---------------------------	---------------------------

Endera parten äger rätt att skriftligen säga upp samarbetsavtalet i förtd om det uppstår förändrade förutsättningar för verksamhetens bedrivande. I sådant fall är uppsägningstiden 6 månader från den dag då samrådsgruppen informerats om uppsägningen.

Endera parten äger också rätt att skriftligen säga upp samarbetsavtalet i förtid med 2 månaders uppsägning om den andra parten skulle brista i fullgörandet av något väsentligt avtalsvillkor och inte inom rimlig tid efter skriftligt påpekande vidtagit rättelse.

Detta avtal har upprättats i två likalydande exemplar av vilka parterna tagit ett vardera.

I Samrådsgruppen ingår

från Länsarbetsnämnden/Arbetsförmedlingen

från Arbetsgivaren

från facklig organisation

Undertecknande

För Länsarbetsnämnden/Arbetsförmedlingen	För arbetsgivaren
Namnförtydligande	Namnförtydligande
Ort	Ort
Datum (AAAA-MM-DD)	Datum (AAAA-MM-DD)

Bilaga A2.1.2

REGERINGSKANSLIET

2008-03-04

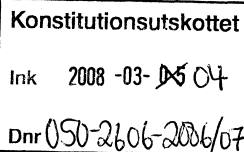
SB2008/1171

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet

Rättschefen

Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 13 – Regeringens handläggning av merkostnadsersättning i avtal om plusjobb och arbetsmarknadsministerns uttalanden i riksdagen

Härmed överlämnas en inom Arbetsmarknadsdepartementet upprättad promemoria.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditions- och rättschefen Karin Renman, tfn 08-405 31 55.

Christina Weihe

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2008-02-26

Arbetsmarknadsdepartementet

Granskningsärende 13; regeringens handläggning av merkostnadsersättning i avtal om plusjobb och arbetsmarknadsministerns uttalanden i riksdagen

Svar på frågor ställda till Regeringskansliet.

1. Vilken beredning föregick beslutet om regleringsbrev för AMV från den 19 oktober 2006 med avseende på att inga nya plusjobb skulle få anvisas från och med den 24 oktober 2006. Vilken beredning föregick beslutet i regleringsbrevet den 15 februari 2007 för AMS om att anslagsbeloppet (anslag 22:3) endast fram till och med den 14 mars 2007 skulle få användas för bidrag till merkostnader i samband med att anställningsstöd i form av plusjobb lämnas? Vilka överväganden gjordes innan beslutet?

I budgetpropositionen för 2007 föreslog regeringen att särskilt anställningsstöd i form av plusjobb skulle avskaffas från och med den 1 januari 2007. Under rubriken skälen för regeringens förslag anförde regeringen bl.a. att den i regleringsbrev för AMV skulle komma att föreskriva att anvisningar till anställningar med särskilt anställningsstöd i form av plusjobb inte skulle få ske från och med den 24 oktober 2006.

Beredningen av beslutet om regleringsbrev för AMV den 19 oktober 2006 påbörjades redan i samband med den slutliga utformningen av texterna i budgetpropositionen. Texten i budgetpropositionen och beslutet om regleringsbrevet, där tidpunkten för när anvisningarna till särskilt anställningsstöd i form av plusjobb skulle upphöra, bereddes enligt gängse rutiner. Någon beredning med AMS inför beslutet om regleringsbrev den 15 februari 2007 förekom inte.

Det stod redan under senhösten 2007 klart att volymen för plusjobb blivit väsentligt högre än beräknat och att finansiering krävdes för att täcka de ökade utgifterna både för skatteutgifter för lönesubvention och utgifter för merkostnadsersättning. Olika finansieringsalternativ övervägdes men avskaffandet av merkostnadsersättning bedömdes vara den mest lämpliga delfinansieringen. En sådan finansiering skulle hålla sig inom ramen för plusjobbssyftet och lämna lönesubventionen

oförändrad. Finansieringen möjliggjorde också att antalet platser i övriga program kunde lämnas oförändrat. Beslutet om regleringsbrev den 15 februari 2007 var en följd av att regeringen beslutade om ändring i förordningen (1997:1275) om anställningsstöd med innebörd att ekonomiskt stöd inte längre skulle få lämnas för merkostnader som hänförde sig till tid efter den 14 mars 2007. Beslutet om regleringsbrev innehöll även en höjning av beslutsramen för skattekreditering av anställningsstöd med anledning av ökningen av antalet plusjobb. Avskaffandet av merkostnadsersättning var en saldomässig finansiering av denna höjning. Ökade skatteutgifter finansierades med motsvarande minskade utgifter under anslag.

2. Gjorde regeringen i samband med beslutet om regleringsbrev den 19 oktober 2006 för AMV någon bedömning av förhållandet mellan begränsningen i regleringsbrevet för AMS att anvisa nya plusjobb och den då gällande regleringen i 5 b § förordningen om särskilt anställningsstöd ?

Regeringen hade i budgetpropositionen för 2007 föreslagit riksdagen att anställningsstöd i form av plusjobb skulle avskaffas från och med den 1 januari 2007. Det var därmed inte möjligt att genom förordningsändring avskaffa anvisningarna till plusjobb tidigare än så. Det alternativ som stod regeringen till buds för att få anvisningarna till plusjobb att upphöra var att genom beslut om regleringsbrev ange att anvisningar till plusjobb inte skulle få ske.

3. Beaktades samarbetsavtalen om merkostnadsersättning vid plusjobb mellan länsarbetsnämnder/arbetsförmedlingar och arbetsgivare samt statens möjlighet att infria dessa avtal när beslutet om regleringsbrev den 15 februari 2007 fattades ? Inhämtades någon information eller något yttrande från AMS vid beredningen av beslutet ?

Ja, de beaktades.

Nej, någon information eller något yttrande från AMS inhämtades inte.

4. Vilka ökade kostnader på ungefär 2 miljarder kronor avsåg statsrådet Sven Otto Littorin i sitt anförande i riksdagen den 10 april 2007 (riksdagens protokoll 2006/07:87 11 § anförande 68) ? Hur var dessa kostnader beräknade ?

De kostnader statsrådet Sven Otto Littorin avsåg i sitt anförande var den ökade kostnad eller minskning av skatteintäkter som orsakades av de 4 400 plusjobb som anvisades efter det att regeringen beslutade att nya anvisningar skulle upphöra, dvs subventionen av personernas löner, vilket motsvarar en kostnad på ca 19 000 kr per månad och person. Den summan multiplicerad med 4 400 i 24 månader ger 2 miljarder kronor.

5. Vilka kommentarer i övrigt föranleds av anmälningen och innehållet i denna promemoria ?

Det är långt ifrån unikt att regeringen inför eller under löpande budgetår har vidtagit åtgärder för att anpassa omfattningen och innehållet i de arbetsmarknadspolitiska insatserna till arbetsmarknadsläget och inte minst det statsfinansiella läget. Detta har regeringen författningsmässigt stöd för och förväntas göra. Det finns en rad exempel på åtgärder som regeringen vidtagit under åren inom ramen för riksdagens beslut och intentioner. Syftet med att avskaffa merkostnadsersättningen vid plusjobb var att göra en omprioritering och på bästa sätt anpassa programverksamheten till de totala medelsramar riksdagen beslutat.

Avskaffandet av merkostnadsersättningen vid plusjobb var en delfinansiering av ökningen av antalet plusjobb. Övrig finansiering var minskade utgifter för arbetslöshetsersättning med anledning av den ökade programvolymen med 4 400 platser samt minskningen av anslag 22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader i samband med TB1.

Bilaga A2.1.3

REGERINGSKANSLIET

2008-03-27

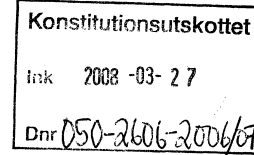
SB2008/1171

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet

Riksdagen

Rättschefen

**Konstitutionsutskottets granskningsärende 13 – Regeringens handläggning
av merkostnadsersättning i avtal om plusjobb och arbetsmarknadsministerns
uttalanden i riksdagen**

Härmed överlämnas en inom Arbetsmarknadsdepartementet upprättad
promemoria.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditiions- och
rättschefen Karin Renman, tfn 08-405 31 55.

Christina Weihe

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2008-03-18

Arbetsmarknadsdepartementet

Granskningsärende 13; Regeringens handläggning av merkostnadsersättning i avtal om plusjobb och arbetsmarknadsministerns uttalanden i riksdagen

Svar på frågor ställda till Regeringskansliet.

I svaret på fråga 3 i Arbetsmarknadsdepartementets promemoria anges dels att samarbetsavtalen om merkostnadsersättning beaktades när beslut om regleringsbrev fattades, dels att någon information eller något yttrande från AMS inte inhämtades. När avtalen beaktades, vilka överväganden gjordes om statens möjlighet att infria avtalen? På vilka sätt i övrigt beaktades avtalen vid beredningen av beslutet om regleringsbrev?

Enligt Regeringskansliets bedömning binder samarbetsavtalen inte staten rättsligt. Någon skyldighet för staten att infria avtalen förelåg därmed inte. Samarbetsavtalen lämnades därefter utan vidare beaktande.

Bilaga A2.1.4

REGERINGSKANSLIET

2009-03-06

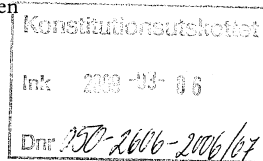
SB2008/1171

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet

Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 2 (tidigare granskningsärende 13) – Regeringens handläggning av merkostnadsersättning i avtal om plusjobb och arbetsmarknadsministerns uttalanden i riksdagen

Härmed överlämnas en promemoria från Arbetsmarknadsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är rätts- och expeditiionschefen Karin Renman.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Drottninggatan 2

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2009-03-05

Arbetsmarknadsdepartementet

Statsrådsberedningen
Rättschefens kansli**Konstitutionsutskottets granskningsärende 2 (tidigare granskningsärende 13) – Regeringens handläggning av merkostnadsersättning i avtal om plusjobb och arbetsmarknadsministerns uttalanden i riksdagen**

Konstitutionsutskottet har i skrivelse den 12 februari 2009 begärt att Regeringskansliet ska lämna en redogörelse för den rättsliga analys som ligger bakom bedömningen att de i granskningsärendet aktuella samarbetsavtalen inte binder staten rättsligt.

Av allmänna konstitutionella principer följer att en kommun inte genom avtal i en offentligrättslig angelägenhet kan skapa en skyldighet för staten att utge statsbidrag till kommunen. Även om aktuella överenskommer getts karaktär av kommersiella samarbetsavtal är deras sakliga innehåll sådant att övervägande skäl talar mot att de ska anses gälla förmögenhetsrättsliga förhållanden. Överenskomelserna torde därför inte ge upphov till några skyldigheter för staten att utge ersättning till kommunerna.

Frågan har behandlats i en promemoria den 19 juni 2007 (dnr A2007/5850/A). Därefter har fortsatta överväganden skett.

Bilaga A2.1.5

REGERINGSKANSLIET

Arbetsmarknadsdepartementet

Promemoria

2009-03-11

Konstitutionsutskottet	
Ink	2009-03-11
Dnr 650-2606-2006/07	

Konstitutionsutskottets granskningsärende 2 (tidigare granskningsärende 13) – Regeringens handläggning av merkostnadsersättning i avtal om plusjobb och arbetsmarknadsministrarnas uttalanden i riksdagen

Härmed överlämnas den begärda promemorian (dnr A2007/5850/A) samt en promemoria upprättad den 7 maj 2008 som behandlar Regeringskansliets fortsatta överväganden av frågan.

Catharina Nordlander
T f expeditions- och rättschef

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2007-06-19

Justitiedepartementet

Grundlagsenheten

Ämnesrådet Roger Petersson

Avvecklingen av de s.k. plusjobben i ett konstitutionellt perspektiv

I denna promemoria behandlas, i ljuset av den diskussion som uppkommit med anledning av avskaffandet av de s.k. plusjobben, frågan om vilket konstitutionellt handlingsutrymme riksdagen och regeringen har på ett område som detta och vilken verkan "avtal" mellan den kommunala och den statliga sektorn kan ha.

Av 8 kap. 3 § regeringsformen framgår att det är riksdagen som meddelar föreskrifter om skatt till staten. Riksdagen kan inte delegera sin normgivningsmakt i detta avseende. Finansmakten regleras i 9 kap. regeringsformen. Där framgår bl.a. att statens medel inte får användas på annat sätt än riksdagen har bestämt (2 §). Efter det att riksdagen har företagit budgetreglering (3 §) står statens medel i enlighet med vad riksdagen beslutat till regeringens disposition (8 §).

Regeringens s.k. restkompetens framgår av 8 kap. 13 § första stycket 2 regeringsformen. Med stöd av denna bestämmelse kan regeringen meddela bl.a. föreskrifter om ekonomiska bidrag. När det gäller de s.k. plusjobben har sådana föreskrifter funnits i förordningen (1997:1275) om anställningsstöd.

I enlighet med vad som tydligt redovisades i ett tidigt skede av 2006 års valrörelse¹ föreslog den nya regeringen i budgetpropositionen för 2007² bl.a. att plusjobben skulle avskaffas från och med den 1 januari 2007. Regeringen angav att den avsåg att bestämma att anvisningar till anställningar med särskilt anställningsstöd i form av plusjobb inte skulle få ske från och med den 24 oktober 2006. Så skedde genom regeringsbeslut den 19 oktober 2006, då regleringsbrevet för Arbetsmarknadsverket ändrades. Riksdagen beslutade den 21 december 2006 i enlighet med regeringens förslag.³ Samma dag beslutade regeringen erforderliga ändringar i

¹ Se t.ex. *En politik för arbete och trygghet*. Slutrapport av Alliansgruppen Ekonomisk politik för tillväxt, 2006-02-21, s. 22.

² Prop. 2006/07:1 utg.omr. 13 s. 78 f.

³ Bet. 2006/07:AU1, bet. 2006/07:AU5, rskr. 2006/07:87–88.

med avtalen som grund, i t.ex. exekutionsrättslig ordning genomdriva några åtgärder på lokal nivå mot kommunernas vilja. Avtalen är alltså i grunden till sin natur *politiska* dokument.

Avslutningsvis kan jag inte underlåta att göra följande reflektion. Den nu aktuella diskussionen gäller användningen av statliga skattemedel. Företrädare för kommunsektorn synes hävda att staten har en rättslig skyldighet att utge sådana i form av bidrag för plusjobb. Staten bestrider detta. Även om den pågående dialogen skulle utmynna i att bidragen trots allt betalas ut innebär detta inte att det totala budgetutrymmet för statsbidrag till kommunerna ökar. En minskning måste i så fall därför ske någon annanstans i systemet, om inte annat genom en justering av de generella statsbidragen till kommunerna.

REGERINGSKANSLIET
Justitiedepartementet

PM
7 maj 2008

Plusjobben

Sammanfattning: Det följer av allmänna konstitutionella principer att en kommun inte genom avtal i en offentligrättslig angelägenhet kan skapa en skyldighet för staten att utge statsbidrag till kommunen.

Även om den aktuella överenskommelsen getts karaktär av kommersiellt samarbetsavtal är dess sakliga innehåll sådant att övervägande skäl talar mot att överenskommelsen ska anses gälla förmögenhetsrättsliga förhållanden. Överenskommelsen torde därför inte ge upphov till någon skyldighet för staten att utge ersättning till kommunerna.

Inledning

I en som avtal betecknad handling (se [bilaga 1](#)) regleras dels villkoren för plusjobb, dels samarbete och ansvarsfördelning mellan arbetsgivare och Arbetsförmedlingen. Syftet med denna promemoria är att diskutera om handlingen ska anses utgöra ett förmögenhetsrättsligt avtal.

Det bör inledningsvis framhållas att staten och en kommun självklart kan vara parter i ett förmögenhetsrättsligt avtal, t.ex. om försäljning av egendom eller upphandling av varor eller tjänster. När det är fråga om ett avtal som reglerar den typen av transaktioner, som kan slutas av vem som helst på marknadens villkor, gör sig inga andra synpunkter gällande än vid tolkning av andra förmögenhetsrättsliga avtal.

till statsbidrag för offentligrättsliga uppgifter är helt främmande för det svenska konstitutionella systemet.

Ett exempel på politiska viljeyttringar som inte utgör civilrättsliga avtal är den överenskommelse som den 10 mars 2006 träffades mellan Regeringskansliet samt Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) med anledning av prop. 2005/06:165 *Ingridanden mot unga lagöverträdare* (se bilaga 2). Genom överenskommelsen konkretiserades den ovan nämnda finansieringsprincipen på så sätt att staten till utgiftsområde 25 anslag 48:1 Kommunalekonomisk utjämning skulle tillföra 60 miljoner kronor för år 2007 och 86 miljoner kronor per år från och med 2008, då förslagen i propositionen innebar nya åtaganden eller ambitionshöjningar för kommunerna.

Ytterligare ett exempel på kompensation av detta slag avser införandet av 2005 års vallag. De merkostnader som lagen beräknades medföra för kommunerna vid 2006 års val uppskattades till 103 miljoner kronor. En överenskommelse avseende detta belopp träffades mellan Regeringskansliet och SKL och beräkningen återgavs i regeringens förslag till riksdagen (prop. 2004/05:163 s. 107).

Överenskommelser av detta slag är inte ovanliga. De grundar sig normalt på ett begränsat beräkningsunderlag. Det finns således ofta ett betydande utrymme för att i efterhand göra gällande att det faktiska utfallet avvikit från beräkningarna. Detta kan gälla i båda riktningarna. Överenskommelserna innebär dock inte att staten eller kommunerna i domstol kan kräva motparten på betalning eller på annat sätt göra gällande en civilrättslig fordran. Något annat skulle i praktiken innebära att såväl normgivnings- som finansmakten och i förlängningen den demokratiska processen skulle kunna avtalas bort. Eventuella meningsskiljaktigheter får i stället hanteras inom ramen för det politiska systemet.

Endast genom lag – se t.ex. lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap – eller förordning – se t.ex. förordningen (2005:888) om statsbidrag för kommunernas medverkan vid 2006 års val¹ – kan staten ge kommunerna rätt till statsbidrag. Denna rätt är emellertid inte av civilrättslig art, utan rent offentligrättslig. Staten kan när som helst genom att ändra det aktuella regelverket ändra eller upphäva rätten till bidrag. Beslut om bidrag kan inte överklagas, i varje fall inte hos domstol.²

¹ Genom förordningen fördelades de ovan nämnda 103 miljoner kronor som avsatts för kommunernas merkostnader till följd av den nya vallagen.

² Överklagande får ibland ske hos regeringen (se t.ex. 7 § lagen [2003:887] om utjämningsbidrag till kommuner för kostnader enligt lagen [1993:387] om stöd och service till vissa funktionshindrade), vilket i sådana fall ytterligare betonar regleringens politiska dimension.

som samarbetsavtal. Att beteckningen avtal används ger, som framgår av tidigare redovisade exempel, dock inte i sig någon ledning för bedömningen av dess innebörd i nu aktuella hänseenden.

I 1 § anges överenskommelsens syfte vara att reglera villkoren för plusjobb enligt lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program och för samarbetet och ansvarsfördelningen mellan arbetsgivaren och Arbetsförmedlingen. Det framgår alltså att överenskommelsen hänger samman med och är beroende av den reglering av plusjobben som gjorts i lag.

I 2 § ges vissa förutsättningar för överenskommelsens tillämpning. Där anges att denna gäller för personer som anvisats plusjobb genom Arbetsförmedlingen. Vidare anges att det förutsätts att arbetsgivaren kommer överens med de fackliga organisationerna om vilka arbetsuppgifter som kan vara föremål för plusjobb samt att anställningsvillkoren för plusjobb är en fråga för arbetsgivaren och berörd facklig organisation. Av paragrafen torde ingen annan slutsats kunna dras än att överenskommelsens regler om samarbete gäller i fråga om den som anvisats plusjobb av Arbetsförmedlingen.

Det har gjorts gällande att bestämmelsen innebär att Arbetsförmedlingen tillerkänns en rättighet mot medkontrahenten: att anvisa en plusjobbare som kommunen blir bunden att anställa och därmed betala lön till. Det är uppenbart att ett ingående av överenskommelsen innebär att en kommun eller annan arbetsgivare i förhållande till Arbetsförmedlingen förklarar att man har önskemål om och är villig att anställa personer med särskilt anställningsstöd i form av plusjobb. Det framstår dock som tveksamt om överenskommelsen kan ge upphov till någon rättsligt bindande skyldighet att ingå anställningsavtal med en anvisad plusjobbare. För ingående av ett sådant avtal krävs ju medverkan av den i förhållande till överenskommelsen helt utomstående arbetstagaren. En eventuell skyldighet för en arbetsgivare att anställa en viss plusjobbare torde endast kunna gälla i förhållandet mellan arbetsgivaren och plusjobbaren personligen och inte kunna grundas på denna överenskommelse.

Vidare är uppgiften att arbetsgivaren blir skyldig att betala plusjobbarens lön visserligen korrekt men ofullständig. Av 18 § förordningen (1997:1275) om anställningsstöd, i dess lydelsen den 1 januari 2006, framgår att särskilt anställningsstöd i form av plusjobb lämnas med hela lönekostnaden, dock högst 1 000 kr per dag. I praktiken torde därmed hela, eller den helt övervägande delen av, lönekostnaden för plusjobbaren bäras av staten.

Enligt 4 § ska det bildas en samrådsgrupp för plusjobb med representanter för arbetsgivaren, Arbetsförmedlingen och berörda fackliga organisationer. Gruppen ska följa utvecklingen av plusjobben och utgöra samarbetsforum. I en fotnot anges att samrådsgruppen inte övertar några beslutsbefogenheter från respektive part. Samrådsgruppen ska, vid behov,

som en arbetsgivare kan vara berättigad till, utgör ett bidrag från staten. I Arbetsmarknadsverkets regleringsbrev för budgetåret 2006 sägs, i fråga om ett visst anslag, att "anslagsbeloppet får användas för bidrag till merkostnader i samband med att anställningsstöd i form av plusjobb lämnas enligt 5 b och 20 c §§ förordningen (1997:1275) om anställningsstöd." Den ersättning för merkostnader som arbetsgivaren är berättigad till framstår därmed inte som en avtalad förpliktelse från staten, utan som ett bidrag som staten själv beslutar om. Överenskommelsen framstår därmed i denna del närmast som en form av förhandsbesked, där arbetsförmedlingen anger att man har för avsikt att vid anvisningar av plusjobbare till en viss arbetsgivare besluta om bidrag till merkostnader med vissa be-
lopp. Att en myndighet inte i avtalsform kan binda upp sig för att i framtiden fatta förvaltningsbeslut av en viss innebörd torde vara helt klart.

I 8 § anges att ändringar och tillägg till avtalet ska ske i skriftlig form och undertecknas. I 9 § ges regler om möjlighet för endera part att skriftligen säga upp avtalet i förtid på grund av ändrade förutsättningar och vid bristande fullgörande. Bestämmelserna har utformats på ett sätt som torde vara vanligt förekommande i förmögenhetsrättsliga avtal.

Avtalsrättsliga principer har betydelse för tolkning av rättshandlingar på förmögenhetsrättens område; detta har beskrivits så att ett avtal enligt avtalslagen ska *ge upphov till* ekonomiska konsekvenser för parterna. Om de ekonomiska konsekvenserna däremot följer av författningsreglering torde en överenskommelse inte falla inom förmögenhetsrättens område.

Den arbetsgivare som ingår den aktuella överenskommelsen med Arbetsförmedlingen åtar sig, som framgått, i princip endast förpliktelser mot den enskilde som förmedlas ett plusjobb. Förpliktelserna är inte av ekonomisk natur. Inte ens om man i överenskommelsen tycker sig kunna inläsa en förpliktelse att anställa den som anvisas ett plusjobb, lär det kunna anses vara en förmögenhetsrättslig förpliktelse i förhållande till Arbetsförmedlingen. Någon skyldighet att utge lön följer inte av överenskommelsen utan av avtal mellan arbetsgivaren och arbetstagaren (eller av kollektivavtal). Den ekonomiskt viktigaste följden av anvisningen, arbetsgivarens rätt till anställningsstöd med hela lönekostnaden, berörs endast helt översiktligt i överenskommelsen.

För Arbetsförmedlingen innebär överenskommelsen huvudsakligen ett åtagande att på olika sätt bistå den enskilde arbetstagaren. Den huvudsakliga innebörden av överenskommelsen torde alltså vara att Arbetsförmedlingen och arbetsgivaren sinsemellan fördelar ansvaret för den hjälp och det stöd som ska lämnas den som förmedlas ett plusjobb.

I överenskommelsen sägs att arbetsgivaren har rätt till viss merkostnadsersättning. Som framgått ovan utgör ersättningen dock ett bidrag som Arbetsförmedlingen har att besluta om i samband med att beslut om an-

Nedanstående mall för avtal regionalt/lokalt gällande plusjobb ska ses över i samband med att förordningstexter och andra direktiv från regering/riksdag är beslutade.

Samarbetsavtal om plusjobb

Mellan Länsarbetsnämnden/Arbetsförmedlingen, nedan benämnda Lan eller Af, och arbetsgivaren, har idag träffats följande samarbetsavtal om plusjobb.

Länsarbetsnämnden/Arbetsförmedlingen
Kontaktperson
Arbetsgivare
Kontaktperson

1 § Syfte

Detta avtal syftar till att reglera villkoren för plusjobb enligt lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program och för samarbetet och ansvarsfördelningen mellan arbetsgivaren och Lan/Af. Samarbetet mellan parterna syftar till dels att ett nettotillskott av kvalitetshöjande arbetsuppgifter inom ordinarie verksamhet utförs, dels att genom olika insatser bidra till att utveckla anvisade personers kompetens och anställningsbarhet.

2 § Förutsättningar för avtalets tillämpning

Avtalet gäller för personer som anvisats till plusjobb genom Arbetsförmedlingen. Det förutsätts att arbetsgivaren vid anvisningstillfället skriftligen kommit överens med den/de fackliga organisationerna på arbetsplatsen vilka arbetsplatser och arbetsuppgifter som skall vara föremål för plusjobb.

Anställningsvillkoren för plusjobben är en fråga för arbetsgivaren och berörd facklig organisation.

3 § Avtalets omfattning

Max antal personer i genomsnitt under 2006	...under 2007	...under 2008
--	---------------	---------------

4 § Samråd kring plusjobb

En samrådsgrupp för plusjobb bildas om inte annat överenskommes av parterna lokalt. Samrådsgruppen¹ har som särskilt ansvar att följa utvecklingen av plusjobben samt i övrigt utgöra samarbetsforum för plusjobben. Den skall bidra till att utveckla plusjobben. Om motsvarande grupp finns för andra arbetsmarknadspolitiska insatser bör möjligheten att slå samman eller samordna uppgifterna övervägas. I samrådsgruppen skall ingå en representant för arbetsgivaren, en för Arbetsförmedlingen samt representanter för berörda fackliga organisationer. Arbetsförmedlingen är sammankallande i samrådsgruppen om inte annat överenskommes lokalt.

Samrådsgruppen skall fortlöpande rapportera till Arbetsmarknadsnämnden eller, där sådan saknas, till Länsarbetsnämnden, arbetsgivaren och respektive facklig organisation.

Vid behov upprättas en utvecklingsplan, vilken inte nödvändigtvis behöver vara individuell, för de som anvisas plusjobb. Samrådsgruppen för plusjobb avgör utformningen av utvecklingsplanerna.

¹ Samrådsgruppen övertar inga beslutsbefogenheter från respektive part.

Endera parten äger också rätt att skriftligen säga upp samarbetsavtalet i förtid med 2 månaders uppsägning om den andra parten skulle brista i fullgörandet av något väsentligt avtalsvillkor och inte inom rimlig tid efter skriftligt påpekande vidtagit rättelse.

Detta avtal har upprättats i två likalydande exemplar av vilka parterna tagit ett vardera.

I Samrådsgruppen ingår

från Länsarbetsnämnden/Arbetsförmedlingen

från Arbetsgivaren

från facklig organisation

Undertecknande

För Länsarbetsnämnden/Arbetsförmedlingen

För arbetsgivaren

Namnförtydligande

Namnförtydligande

Ort

Ort

Datum (AAAA-MM-DD)

Datum (AAAA-MM-DD)

LOKALT UTVECKLINGSAVTAL

mellan

staten

och

Malmö stad

Lokalt utvecklingsavtal

mellan
staten
och

Malmö stad (kommunen)

om lokalt utvecklingsarbete för att nå de storstadspolitiska målen.

1 § Utgångspunkter

Staten och kommunen (parterna) har denna dag enats om ett fortsatt lokalt utvecklingsarbete för att nå de storstadspolitiska mål som riksdagen har beslutat (prop. 1997/98:165, bet. 1998/99:AU2, rskr. 1998/99:34). De storstadspolitiska målen är:

- att ge storstadsregionerna goda förutsättningar för långsiktigt hållbar tillväxt och därmed kunna bidra till att nya arbetstillfällen skapas såväl inom storstadsregionerna som i övriga delar av landet, samt
- att bryta den sociala, etniska och diskriminerande segregationen i storstadsregionerna och att verka för jämlika och jämställda levnadsvillkor för storstädernas invånare.

Parterna är ense om att ett fortsatt lokalt utvecklingsarbete förutsätter:

- *underifrånperspektiv*; för att ge invånarna förutsättningar till ett reellt inflytande, engagemang och delaktighet,
- *målstyrning*; för ett lokalt utvecklingsarbete byggt på gemensamma mål,
- *samverkan*; olika samhällsnivåer och -sektorer gör gemensamma analyser, strategier och insatser samt sätter upp gemensamma mål,
- *långsiktighet*; för att skapa kontinuitet och uthållighet,
- *helhetssyn*; för bättre analyser och effektivare utnyttjande av de gemensamma resurserna.
- *kunskapsbaserat utvecklingsarbete*; för att ta till vara de erfarenheter och den kunskap som vunnits under det tidigare arbetet och som dokumenterats i externa utvärderingar och kunskapsöversikter av storstadspolitikens lokala utvecklingsavtal.

Genom detta avtal uttrycks parternas gemensamma avsikt för 2007 att utifrån angivna mål och förutsättningar verka för ett långsiktigt lokalt utvecklingsarbete i de stadsdelar som omfattas av avtalet. Parterna är överens om att senast i december 2007 samråda om hur det lokala utvecklingsarbetet kan fortsätta.

Det lokala utvecklingsarbetet enligt detta avtal, inklusive strategiska stadsdelsplaner och träffade samverkansöverenskommelser, skall utformas inom ramen för de budget- och styrningsprocesser som gäller för respektive part.

För att möjliggöra lokal förankring är parterna överens om att bilaga 2 kompletteras med de strategiska stadsdelsplanerna senast den 31 mars 2007.

och kommunen redan disponerar i området. Den skall grundas på de boendes behov och engagemang samt reglera åtaganden och samverkan mellan olika myndigheter på stadsdelsnivå. I stadsdelsplanernas analys bör tydligt anges hur det lokala utvecklingsarbetet i stadsdelen förhåller sig till parternas ordinarie välfärdsarbete. Kommunen åtar sig att vid resursfördelningen ta hänsyn till de i avtalet angivna stadsdelarnas och dess invånares särskilda förutsättningar.

De strategiska stadsdelsplanerna upprättas lokalt i dialog med de boende och gemensamt av de parter vilka träffat samverkansöverenskommelser. Dessa planer bygger på en lägesbeskrivning och analys, gemensamt formulerade mål, val av strategier samt en förteckning av insatser som förutses leda till måluppfyllelse.

De upprättade stadsdelsplanerna syftar till att bättre utnyttja befintliga resurser, såväl personella som ekonomiska i ett helhetsperspektiv. De utgår från de resurser som staten, kommunen och andra intressenter disponerar. Dessutom kan eventuella särskilda insatser för stadsdelarna eller för vissa målgrupper tillkomma genom separata beslut i riksdag eller fullmäktige. De upprättade strategiska stadsdelsplanerna fastställs av kommunen och redovisas i bilaga 2.

Samverkan

Samverkansöverenskommelser skall, inom ramen för parternas respektive budget- och styrningsprocesser, tecknas mellan kommunen och statliga myndigheter. I samverkansöverenskommelserna skall kommunen och berörda statliga myndigheter med utgångspunkt i de gemensamma mål som formulerats i de strategiska stadsdelsplanerna komma överens om vilka insatser som skall genomföras och vem som skall ansvara för att de genomförs. Dessa samverkansöverenskommelser, som också reglerar en budget för avtalade insatser och fördelningen av kostnaderna för dessa mellan kommunen, berörda statliga myndigheter och andra intressenter redovisas inom tre månader efter att detta avtal har fått sin giltighet. Vidare skall i dessa överenskommelser anges hur uppföljning av det lokala utvecklingsarbetet skall ske.

Kommunen och den eller de statliga myndigheter som tecknat samverkansöverenskommelse skall senast december 2007 ta ställning till förutsättningarna för fortsatt samverkan.

Kunskaps- och erfarenhetsspridning

Kommunen åtar sig att till stöd för de lokala utvecklingsprocesserna skapa förutsättningar för, samt aktivt delta i, arbetet med erfarenhets- och kunskapsspridning.

5 § Statens åtagande

Strategiska stadsdelsplaner

Staten åtar sig att medverka till att målen i de lokala utvecklingsavtalen kan nås genom uppdrag till myndigheterna att ta hänsyn till de speciella förutsättningar som beskrivs i de upprättade strategiska stadsdelsplanerna.

7 § Giltighet

Detta avtal förutsätter för sin giltighet

- a) att det, med beslut som sedermera vinner laga kraft, godkänts av kommunstyrelsen i Malmö stad,
- b) att det godkänts av regeringen.

Detta avtal har upprättats i två (2) likalydande exemplar varav parterna tagit var sitt.

Stockholm, _____ 2007 Malmö, _____ 2007

Staten

Malmö kommun

Nyamko Sabuni

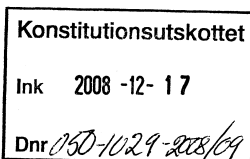
Ilmar Reepalu

Bilaga A2.2.1

HANS HOFF
Riksdagsledamot (s)

SVERIGES
RIKSDAG

Stockholm 2008-12-17

Begäran om granskning av regeringens hantering av stödpaketet till fordonsindustrin.

Den svenska fordonsindustrin är i kris. Branschen behöver rannsaka sig själv och göra stora omprövningar för att kunna hitta möjligheterna att överleva. Samtidigt är det flera faktorer som förvärrar och försvårar situationen. Läget är mycket känsligt. Detta borde ge anledning till en försiktighet i uttalanden och ett kraftfullt agerande från regeringens sida. I stället ser vi precis motsatsen.

Det här är några typiska uttalanden från näringsminister Maud Olofsson

*"Det är klart att jag är orolig, för de (Volvo och Saab) ligger inte i fas med vad marknaden efterfrågar"*¹

*"...inte ens svenskar väljer Volvo och Saab"*²

Näringsministern gör sig här skyldig till direkta felaktigheter. Dels gör hon en marknadsanalys som helt saknar faktamässig underbyggand, dels är det inte sanning att svenskar inte väljer Volvo och Saab. De bilmärkena är de som säljs mest i Sverige.

Fordonsindustrins betydelse för svenskt näringsliv kan inte överskattas. Många mindre företag är direkt beroende av att kunna leverera till Volvo och Saab. Det vilar därför ett speciellt ansvar för hur den ansvarige ministern uttalar sig i dessa frågor.

Uttalandena görs om en svensk industri i kris, där 10 000-tals jobb står på spel och där varje ord borde vägts på guldväg. I stället görs uttalanden av felaktig och närmast hånfull karaktär mot den svenska fordonsindustrin. I hur hög grad regeringens uttalanden sänkt värdet på företagen och försvårat möjligheterna att skapa långsiktig ekonomisk stabilitet för dem kan man bara spekulera i.

Den 11 december presenterade regeringen sitt krispaket för fordonsindustrin. I sin proposition (2008/09:95) presenteras ett antal förslag som ska "säkerställa" att svensk fordonsindustri förblir "världsledande". Ställ detta mot de uttalanden som citeras ovan och kontrasten blir både slående och skrämmande.

¹ Dagens Industri 24/11 2008

² Expressen 5/12 2008

E-POST: hans.hoff@riksdagen.se

SVERIGES RIKSDAG • 100 12 STOCKHOLM • TFN 08-786 40 00

Den tyngsta delen av planen är en statlig kreditgaranti för upptagande av lån i Europeiska investeringsbanken om sammanlagt upp till 20 miljarder. Utsikten för att staten ska behöva använda sig av garantin är emellertid mycket liten, då den Europeiska investeringsbankens sammanlagda lån för detta ändamål är 40 miljarder. Detta för hela EU:s bilindustri. Tyngdpunkten i EU:s bilindustri ligger i Frankrike och Tyskland. Även Spanien, Italien och Tjeckien har stor tillverkning. Scenariot där hälften av EU:s stöd till den europeiska bilindustrin skulle hamna i Sverige är helt osannolikt. Om detta skriver regeringen ingenting i sin proposition.

I stället ges i propositionen och i de kommentarer regeringsföreträdare lämnat till den ett intryck av att lånen i princip skulle kunna upptas så snart regeringen lämnat sin garanti. Med de begränsade ramar som Europeiska investeringsbanken har blir merparten av garantin endast en möjlighet att någon gång i framtiden ge möjligheter för svensk fordonsindustri att låna där andra säkerheter saknas. Propositionen är i denna del så dåligt underbyggd att den närmast kan betraktas som vilseledande.

Regeringen har nu i ett antal propositioner under hösten föreslagit olika åtgärder för att hantera finanskrisen och nu fordonskrisen. De förslag som regeringen ställt har i många fall inneburit bemyndiganden för regeringen att använda extremt stora belopp för att snabbt kunna vidta åtgärder mot krisen. Dessa bemyndiganden har inte varit föremål för en samlad budgetbehandling, varför den statsbudget som riksdagen snart ska anta inte innehåller en sann bild av vilka åtaganden och garantier staten ingått. Propositionen om krispaketet för fordonsindustrin innehåller åtta rader om vilka ekonomiska konsekvenser just det paketet kan få för statens ekonomiska läge. Men det saknas en samlad bild av de åtaganden regeringen föreslagit för riksdagen sedan budgetpropositionen presenterades. Den enda beredning som förekommit av just denna proposition är att regeringen "inhämtat synpunkter från Riksgäldskontoret". Motionstiden är dessutom satt till 2 (två) dagar vilket i princip omöjliggör för riksdagen att kunna ta ställning till risken i de ekonomiska åtaganden som regeringen föreslår. Mot bakgrund av regeringsformens bestämmelser om riksdagens budgetansvar menar jag att regeringens proposition inte uppfyller de krav på en samlad budgetbedömning av statens ekonomiska läge och ekonomiska åtaganden som man kan förvänta sig.

Jag vill därför, mot bakgrund av detta, att konstitutionsutskottet granskar om regeringens hantering av stödpaketet till fordonsindustrin uppfyller kraven på beredning i regeringsformen och om det följer regeringsformens bestämmelser om finansmakten (RF 9 kap.).

Hans Hoff

Bilaga A2.2.2

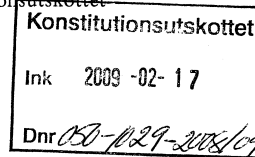
REGERINGSKANSLIET

Statsrådsberedningen

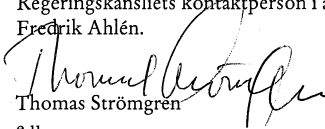
Rättschefens kansli

2009-02-17

SB2009/777

Konstitutionsutskottet
Riksdagen**Konstitutionsutskottets granskningsärende 24 – Regeringens hantering av stödpaketet till fordonsindustrin**

Härmed överlämnas en promemoria från Näringsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expediteschefen
Fredrik Ahlén.
Thomas Strömgren
e.u.Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Drottninggatan 2Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Näringsdepartementet

Statssekreteraren
Jöran Hägglund

Promemoria

2009-02-10

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 24 – Regeringens hantering av stödpaketet till fordonsindustrin

Med anledning av Statsrådsberedningens begäran lämnas här underlag till svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerade ärende.

Fråga 1. När inleddes beredningen av regeringens proposition? Vilken beredning låg till grund för regeringens proposition?

Företrädare för Regeringskansliet förde under hösten 2008 samtal med representanter för den svenska fordonsindustrin. Den kraftigt fallande efterfrågan på bilar i kombination med de nya initiativ som togs fram inom EU genom den så kallade Barroso-planen som presenterades den 26 november 2008 samt händelseutvecklingen i USA föranledde behov att ta fram en proposition under december månad. Därtill kom den osäkerhet som inför årsskiftet förelåg avseende de svenska personbilstillverkarnas tillgång till finansiering från företagens moderbolag i USA.

Mot den nu beskrivna bakgrunden inleddes det egentliga beredningsarbetet under vecka 49 2008. Under beredningen inhämtades under hand synpunkter från Riksgäldskontoret. Dessutom bereddes ett utkast till proposition på sedvanligt sätt inom Regeringskansliet, dvs. genom gemensam beredning och delning.

Fråga 2. När och på vilket sätt inhämtade regeringen synpunkter från Riksgäldskontoret?

Synpunkter från Riksgäldskontoret inhämtades under hand direkt från myndigheten dagarna före regeringens beslut.

Fråga 3. Vilka synpunkter hade Riksgäldskontoret och hur har dessa dokumenterats?

Riksgäldskontorets synpunkter rörde främst hur systemet skulle utformas för att få det att fungera i praktiken. Det gällde bl.a. hur statens intressen ska säkerställas då det i många fall rör sig om företag med låg kreditvärdighet. Synpunkterna rörde också prissättningsfrågor samt

frågan om processen kring notifiering hos kommissionen. Någon separat dokumentation av Riksgäldskontorets synpunkter gjordes inte.

Fråga 4. Vilka underhandskontakter togs med riksdagen inför regeringens förslag om förkortad motionstid?

Dagarna före regeringens beslut om proposition informerades kanslicheferna i finansutskottet och näringsutskottet om den planerade propositionen. Inför det att beslutet expedierades togs även kontakter med oppositionspartiernas gruppledare.

Fråga 5. Vilka kommentarer i övrigt ger innehållet i denna promemoria anledning till?

I övrigt föranleds inga särskilda kommentarer.

Bilaga A2.2.3

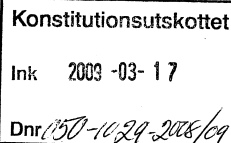
REGERINGSKANSLIET

Statsrådsberedningen

Rättschefen

2009-03-17

SB2009/777

Konstitutionsutskottet
Riksdagen**Konstitutionsutskottets granskningsärende 24 – Regeringens hantering av stödpaketet till fordonsindustrin**

Härmed överlämnas promemorior som har upprättats inom
Näringsdepartementet och Statsrådsberedningen.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditionschefen Fredrik
Ahlén.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefonväxel
08-405 10 00

Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Näringsdepartementet

Statssekreteraren
Jöran Hägglund

Promemoria

2009-03-09

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 24 – Regeringens hantering av stödpaketet till fordonsindustrin

Med anledning av Statsrådsberedningens begäran lämnas här underlag till svar på konstitutionsutskottets kompletterande frågor i rubricerade ärende.

Fråga 1. Vilken dag under vecka 49 2008 inleddes beredningsarbetet?

Beredningen inleddes fredagen den 5 december. Beredningsarbetet föregicks av att företrädare för Regeringskansliet under hösten 2008 förde relativt frekventa samtal med representanter för den svenska fordonsindustrin.

Fråga 2. När skedde den gemensamma beredningen och delningen av utkastet till proposition?

Gemensam beredning och delning skedde onsdagen den 10 december.

Fråga 3. Vilken dag inhämtades synpunkter från Riksgäldskontoret?

Synpunkter inhämtades under onsdagen den 10 december.

Fråga 4. Inhämtade regeringen synpunkter från andra myndigheter utöver Riksgäldskontoret under beredningen av propositionen? I så fall, vilka?

Några synpunkter inhämtades inte från andra myndigheter.

Bilaga A2.2.4

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2009-03-17

Statsrådsberedningen

Rättschefens kansli
Thomas Strömgren

Konstitutionsutskottets granskningsärende 24 – Regeringens hantering av stödpaketet till fordonsindustrin

Denna promemoria har upprättats med anledning av en skrivelse från konstitutionsutskottet den 24 februari 2009. Utskottet har ställt följande fråga.

5. På vilket sätt kontaktades oppositionspartiernas gruppledare inför det att beslutet om propositionen expedierades? När gjordes det?

Via telefon. Efter regeringsbeslutet och innan det att beslutet expedierades till riksdagen.

Bilaga A2.2.5

KONSTITUTIONSUTSKOTTET

Thomas Larue

föredragande

Tfn: 08-786 66 67

SVERIGES
RIKSDAG **PM** 2009-03-23

Förkortad motionstid 1990–2008

Sammanfattning

Av riksdagsordningens bestämmelser framgår att riksdagen om den anser att det finns synnerliga skäl, på förslag av regeringen eller det riksdagsorgan som lämnat framställningen, får besluta om kortare motionstid. Av promemorian framgår att regeringen vid åtskilliga tillfällen har föreslagit riksdagen att följdmotionstiden förkortas.

Vidare framgår av promemorians sammanställning dels att förslag om förkortad motionstid förekommer relativt sällan under den granskade perioden (i genomsnitt drygt två propositioner per riksmöte), dels att flertalet propositioner med förslag om förkortad motionstid gäller utrikespolitiska eller internationella förhållanden (deltagande i fredsstyrkor, dubbelbeskattningsavtal m.m.), dels att förslag om förkortad motionstid i propositioner som rör finans- eller budgetpolitiska förhållanden varit sällsynt fram till riksmötet 2008/09.

Innehållsförteckning

Bakgrund	2
Regeringsformens bestämmelser om enskilda riksdagsledamöters initiativrätt	2
Riksdagsordningens bestämmelser om motionstid	2
Regeringens konstitutionella ansvar i fredstida krissituationer m.m.	2
Beredning av propositioner i undantagsfall	3
Propositioner med förslag om förkortad motionstid (1990–2008)	4

Bakgrund

Inom ramen för anmälan till konstitutionsutskottet om granskning av huruvida regeringens hantering av stödpaketet till fordonsindustrin uppfyller dels kraven på beredning i regeringsformen (7 kap. 2 § RF), dels regeringsformens bestämmelser om finansmakten (9 kap. RF) påpekar anmälaren bl.a. att motionstiden förkortats till två (2) dagar vilket i princip omöjliggör för riksdagen att kunna ta ställning till risken i de ekonomiska åtaganden som regeringen föreslår.

Regeringsformens bestämmelser om enskilda riksdagsledamöters initiativrätt

Enligt 4 kap. 3 § RF gäller att regeringen och varje riksdagsledamot i enlighet med vad som närmare anges i riksdagsordningen får väcka förslag i fråga om allt som kan komma under riksdagens prövning, om ej annat är bestämt i denna regeringsform.

Riksdagsordningens bestämmelser om motionstid

Av 3 kap. 11 § riksdagsordningen (RO) framgår bl.a. att motioner med anledning av en proposition eller en framställning får väckas inom 15 dagar från den dag då propositionen eller framställningen anmälades i kammaren; om en proposition eller en framställning måste behandlas skyndsamt, får riksdagen, om den anser att det finns synnerliga skäl, på förslag av regeringen eller det riksdagsorgan som lämnat framställningen, besluta om kortare motionstid.

Av motivuttalandena (prop. 1973:90 s. 541) framgår det att förkortning av följdmotionstiden bör vara en ren undantagsföreteelse, och att följdmotionstiden aldrig får helt sättas ur spel. Vidare anförs att ett utskott måste avvakta motionistidens utgång före sitt slutliga ställningstagande i ärendet, samt att beslutet om förkortning av motionstiden kan fattas i samband med det sammanträde då propositionen utskottsremitteras.

Det kan påpekas i detta sammanhang att kammarens praxis innebär att beslut om förkortad motionstid normalt fattas redan vid det sammanträde då propositionen anmäls för bordläggning.

I en kommentar till regeringsformen påpekas att vad som menas med att följdmotionstiden aldrig får helt sättas ur spel inte är preciserat, men att en (1) dag under alla förhållanden måste vara ett minimum (se Holmberg m.fl., *Grundlagarna*, 2:a uppl., 2006, s. 668).

Regeringens konstitutionella ansvar i fredstida krissituationer m.m.

Regeringsformens 13:e kapitel innehåller regler om beslutsfattandet för statsmakterna och andra offentliga organ under krig eller vid krigsfara. Vad gäller "andra utomordentliga förhållanden" än krig eller krigsfara anfördes i förarbetena till regeringsformen att den möjlighet till snabbhet i beslutsfattandet som eftersträvas i en krissituation borde "tillgodoses inom ramen för den vanliga kompetensregleringen" (jfr prop. 1973:90 s. 444). Reglerna i regeringsformens övriga tolv kapitel är alltså tänkta att kunna tillämpas även i krissituationer.

Andra bestämmelser som gör det möjligt för statsmakterna att i stor omfattning vidta åtgärder och fatta beslut som ter sig nödvändiga i krislägen är bl.a. regeringsformens (RF) och riksdagsordningens (RO) bestämmelser som möjliggör att riksdagen i ett av regeringen väckt ärende som måste avgöras skyndsamt kan förkorta motionstiden (3 kap. 11 § RO).

Beredning av propositioner i undantagsfall

Statsrådsberedningens propositionshandbok beskriver hur brådskande ärenden bereds (jfr Ds 1997:1 s. 119–127). I handboken anges att det förekommer att bl.a. en proposition behöver beredas i stor brådska och under former där arbetet måste bedrivas med insyn av mera begränsad krets än normalt. I handboken noteras särskilt att detta dock får förekomma endast i rena undantagssituationer.

Överenskommelse under hand om förkortad motionstid

I handboken anförts vidare att det mellan riksdagen och Regeringskansliet sedan länge har funnits en överenskommelse under hand om att regeringen ska lämna särskild information när motionstiden behöver förkortas. Mot bakgrund av samråd med riksdagens dåvarande kammarsekreterare lämnas i handboken en redogörelse för de rutiner på området som bör iakttas inom Regeringskansliet.

Enligt handboken ska det finnas mycket starka skäl för att regeringen ska lämna förslag om att inskränka på ledamöters motionsrätt. Att förkorta motionsrätten är ett allvarligt ingrepp och får därför göras endast genom särskilt beslut av riksdagen och endast på förslag av regeringen. I handboken betonas vidare att förslag om förkortad motionstid bör vara en ren undantagsföreteelse och att följdmotionstiden aldrig får sättas ur spel.

Handboken beskriver hur regeringens förslag om förkortad motionstid genomförs i praktiken. Beskrivningen är uppdelad i formella åtgärder och informella (under hand) åtgärder.

Formella åtgärder

Enligt handboken framför regeringen förslag om förkortad motionstid i propositionen (eller skrivelsen). De allmänna omständigheterna kring behovet av ett snabbt ikraftträdande av t.ex. förslagen lagstiftning eller motsvarande redovisas i propositionen, lämpligen under rubriken Ikraftträdande.

Handboken redogör för två sätt på vilka regeringens egentliga förslag tas upp under rubriken Förslag till riksdagsbeslut. Det ena alternativet innebär att det t.ex. kan skrivas "Vidare föreslår regeringen att riksdagen beslutar att förkorta motions tiden till 00 dagar. Detta med hänsyn till ...". Det andra alternativet innebär att man anger "Vidare föreslår regeringen att riksdagen beslutar att förkorta motions tiden till 00 dagar" och att skälen då anges i avsnittet Ärendet och dess beredning.

Informella åtgärder

Enligt handboken räcker det inte med att endast i propositionen anmäla regeringens förslag om förkortad motionstid. I handboken framhålls att en sådan fråga kräver även information från respektive departement till riksdagen och partigrupperna enligt följande.

Frågan om förkortad motionstid ska i god tid anmälans under hand till riksdagens kammarkansli och till det berörda utskottets kansli. Departementet ska förankra det planerade förslaget hos partigrupperna. Informationen ska lämnas i så god tid att alla, talmannen, utskottskansliet och partigrupperna, får skälig tid innan propositionen trycklovas.

En mer detaljerad beskrivning av det praktiska tillvägagångssättet inom riksdagen vid underhandskontakter med regeringen avseende förkortad motionstid återfinns i en grundlagskommentar (se Holmberg m.fl., *Grundlagarna*, 2:a uppl., 2006, s. 668–669).

Propositioner med förslag om förkortad motionstid (1990–2008)

Nedan lämnas en redogörelse för de propositioner som innehållit förslag om förkortad motionstid. I tabellen redogörs även för riksdagens beslut om antalet motionsdagar.

I sammanhanget bör följande nämnas. I enlighet med 3 kap. 18 § riksdagsordningen (RO) gäller att vad som i allmänhet gäller om beräkning av lagstadgad tid ska tillämpas också på tid då en åtgärd enligt en bestämmelse i detta kapitel senast ska vidtas. Detta innebär att om följdmotionstiden utgår på t.ex. en lördag eller söndag (eller annan helgdag) får åtgärden (i detta fall motionstidens utgång) vidtas nästa vardag. Under sammanställningen av informationen om de propositioner som återges nedan framstod att kammaren i nästan samtliga fall fattar ett beslut om att bifalla regeringens förslag. Vissa skillnader i antalet dagar mellan regeringens förslag och riksdagens beslut kan därmed förklaras med en hänvisning till bestämmelserna i 3 kap. 18 § RO.

Tabell: Propositioner med förslag på förkortad motionstid (1990–2008)

<i>Proposition</i>	<i>Regeringens förslag (motionstid i dagar)</i>	<i>Riksdagens beslut (motionstid i dagar)</i>	<i>Betänkande</i>
2008/09:124	13	13	2008/09:FiU40
2008/09:106 ^a	4 ^a	15 ^a	2008/09:FiU34
2008/09:95	2	4	2008/09:FiU19
2008/09:86	4	4	2008/09:NU12
2008/09:73	2	2	2008/09:FiU17
2008/09:61	4	4	2008/09:FiU16
2008/09:49	6	6	2008/09:FiU14
2007/08:38	8	8	2007/08:KU5
2006/07:72	9	9	2006/07:UF6U2
2005/06:208	7	7	2006/07:UF6U1
2004/05:88	5	5	2004/05:LU20
2004/05:83	3	3	2004/05:KU21
2003/04:177	saknas	3	2004/05:LU2
2003/04:61	5	5	2003/04:UF6U1
2002/03:143	1	1	2002/03:UF6U2
2002/03:142 ^o	1 ^o	2 ^o	2002/03:NU14
2002/03:131	5	5	2002/03:SoU20
2002/03:113	5	2	2002/03:juU19
2002/03:43	3	3	2002/03:UU14
2002/03:39	saknas	1	2002/03:MJU12
2001/02:66	5	6	2001/02:TU7
2001/02:23	2	4	2001/02:TU6
1999/2000:126	saknas	0	2000/01:SkU3
1997/98:39	10	9	1997/98:LU6
1996/97:54	saknas	7	1996/97:UU5
1996/97:44	7	6	1996/97:SkU12
1996/97:43	7	6	1996/97:SkU11
1995/96:222	8	7	1995/96:FiU15
1995/96:207	8	7	1995/96:FiU15

SVERIGES
RIKSDAG

1995/96:113	2	1	1995/96:UU4
1994/95:114	7	6	1994/95:UU11
1994/95:113	8	8	1994/95:NU7
1994/95:78	10	10	1994/95:FiU4
1992/93:245	6	5	1992/93:NU35
1992/93:229	6	5	1992/93:UU34
1992/93:151	2	1	1992/93:SkU17
1992/93:95	7	6	1992/93:LU21
1992/93:52	12	7	1992/93:SkU1
1992/93:49	7	6	1992/93:TU3
1992/93:35	6	5	1992/93:JuU2
1991/92:132	5	2	1991/92:UU31
1991/92:21	6	5	1991/92:NU4
1990/91:192	12	11	1990/91:SfU13
1990/91:178*	7*	15*	1990/91:UbU18
1990/91:12	3	4	1990/91:LU4
1989/90:95	4	i.u.	1989/90:AU24
1989/90:38	saknas	i.u.	1989/90:BoU5
1989/90:36	10	i.u.	1989/90:JuU11

Not: Utöver propositionerna nämnda i tabellen har ett antal skrivelser och framställningar varit föremål för förslag om förkortad motionstid. Till exempel beslutade kammaren (jfr 1 § i prot. 1993/94:99) om att förkorta motionstiden till sex (6) dagar för riksdagens förvaltningskontors skrivelse 1993/94:RFK3 och i fallet med talmanskonferensens framställning 1994/95:TK1 förkortade kammaren motionstiden till fyra (4) dagar. Därtill bör noteras att inga propositioner med förslag om förkortad motionstid identifierats under riksmötena 1998/99 och 2000/01. Uppgifterna i tabellen ovan är hämtade från riksdagens interna system uRix (för perioden 1998–2009) och från www.riksdagen.se (för perioden 1990–1998). Något anspråk på fullständighet i redovisningen görs inte.

^a Regeringen hade föreslagit att motionstiden för denna proposition skulle förkortas till 4 dagar. Efter kontakter med företrädare för riksdagspartierna hade dock överenskommelse nåtts om att förkortningen skulle begränsas så att motionstiden skulle bli 8 dagar. Kammaren medgav först denna förkortning (21 § i prot. 2008/09:57). Efter ytterligare överläggningar blev det dock klart att propositionen inte behövde hanteras så skyndsamt att en normal motionstid på 15 dagar inte kunde utgå. Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för propositionen som tidigare förkortats till 8 dagar, skulle förlängas till den för propositioner normala motionstiden 15 dagar (14 § i prot. 2008/09:59).

^o I detta fall biföll kammaren (genom acklamation) på förslag av näringsutskottets ordförande att motionstiden skulle förkortas till endast två (2) dagar och inte en (1) dag såsom regeringen föreslog.

* Noterbart är att denna proposition är den enda där riksdagen beslutade (genom acklamation) att vägra bifalla regeringens förslag om förkortad motionstid på grund av bristande samråd med riksdagspartierna. Beslutet togs mot bakgrund av att den aktuella begäran om förkortad motionstid föregicks av bristande samråd med riksdagspartierna (jfr anförande 1 under 3 § i prot. 1990/91:106).

Nedan redogörs för utdrag ur samtliga propositioner listade i tabellen ovan med regeringens motivering till förslaget om förkortad motionstid. I sammanhanget bör det påpekas att det i vissa propositioner (1992/93:49 och bakåt) förekommer ordet ”jag” i texter utdragna ur propositionerna. I dessa texter avses det föredragande statsrådet.

2008/09:124 Nyemission i SAS AB (publ)

Motivering till regeringens förslag saknas i propositionen.

2008/09:106 Kredit till Island

Utdrag ur propositionen: Eftersom förhandlingarna om IMF-avtalet med Island har varit tidskrävande är tiden knapp mellan avtalets färdigställande och den första kreditutbetalningen. Mot bakgrund av detta, samt den akuta ekonomiska situation som Island befinner sig i, finns anledning för riksdagen att besluta om förkortad motionstid för följdmotioner till propositionen.

2008/09:95 Staten som huvudman för bolag med verksamhet avseende forskning och utveckling och annan verksamhet inom fordonsklustret m.m.

Utdrag ur propositionen: Mot bakgrund av redogörelsen i avsnitt 3 och 4 och med beaktande av den situation som de för svensk ekonomi betydelsefulla företagen inom fordonsklustret nu befinner sig i, anser regeringen att synnerliga ekonomisk politiska skäl föreligger för att lämna denna proposition. Av samma anledning föreslår regeringen att riksdagen förkortar motionstiden till två dagar.

2008/09:86 Åtgärder för förstärkt exportfinansiering

Motivering till regeringens förslag saknas i propositionen.

2008/09:61 Stabilitetsstärkande åtgärder för det svenska finansiella systemet

Motivering till regeringens förslag saknas i propositionen.

2008/09:49 Utvidgning av insättningsgarantin

Utdrag ur propositionen: Det är viktigt att de lagändringar som föreslås kan börja tillämpas så snart som möjligt. Det föreslås därför att lagarna ska träda i kraft dagen efter den dag då de kommit ut från trycket i Svensk författningssamling. Lagen om ändring i lagen om insättningsgaranti ska dock tillämpas för tid från och med den 6 oktober 2008. Av detta skäl finns det anledning för riksdagen att besluta om förkortad motionstid för följdmotioner till propositionen.

2007/08:38 Sekretess för uppgifter på de s.k. tsunamibanden

Utdrag ur propositionen: Vidare föreslår regeringen att riksdagen beslutar att förkorta motions tiden till åtta dagar med hänsyn till att den sekretessbestämmelse ändringsförslagen avser endast gäller till och med den 31 december 2007.

2006/07:72 Fortsatt svenskt deltagande i Förenta nationernas insats i Libanon

Motivering till regeringens förslag saknas i propositionen.

2005/06:208 Svenskt deltagande i Förenta nationernas insats i Libanon

Utdrag ur propositionen: För att det svenska förbandet skall kunna vara på plats i enlighet med önskemål från FN föreslår regeringen att riksdagen beslutar om förkortad motionstid om sju dagar.

2004/05:88 Nya regler om dödförklaring

Motivering till regeringens förslag saknas i propositionen

2004/05:83 Sekretess hos den kommission och det råd som har inrättats med anledning av naturkatastrofen i Asien

Utdrag ur propositionen: Eftersom det är angeläget att kommissionen (dir. 2005:3) och rådet (dir. 2005:1) så snart som möjligt ges bästa möjliga förutsättningar att utföra sina uppdrag bör lagen träda i kraft dagen efter den dag då den kommit ut från trycket i Svensk författ-

ningssamling. Av detta skäl finns det anledning för riksdagen att besluta om förkortad motionstid för följdmotioner till tre dagar.

2003/04:177 Ändringar i mönsterskyddslagen på grund av EG-förordningen om gemenskapsformgivning

Förslag (och därmed motivering) om förkortad motionstid saknas i propositionen.

2003/04:61 Svenskt deltagande i Förenta nationernas mission i Liberia

Utdrag ur propositionen: Den 9 januari 2004 överlämnade FN en formell förfrågan till Sverige att bidra med ett mekaniserat skyttekompani till UNMIL. Enligt förfrågan önskar FN att förbandet skall vara operativt i missionsområdet snarast möjligt, dock senast den 29 februari 2004.

Enligt Försvarsmakten kan förbandet kan vara redo för avtransport i början av februari 2004. Den irländska bataljonen är redan på plats i missionsområdet men bedöms vara fullt operativ först när det svenska skyttekompaniet är på plats. Bataljonen bedöms, beroende på dess höga kvalitet, vara viktig komponent i UNMIL:s verksamhet. Som en del av styrketerserven kommer det svenska förbandet som en första uppgift vara en del av den förtrupp som skall bana vägen för och förbereda etablering av de mer stationära förbanden ute i landet. Eftersom denna etablering ute i landet till stor del kommer att ske under januari och februari månad har FN och Irland väddjat om att det svenska förbandet skall vara på plats så snart som möjligt. Det är av största vikt att trupptillförseln inte försenas eftersom UNMIL måste hinna etablera närvaro i hela landet innan regnperioden börjar i maj månad och framkomligheten starkt begränsas. För att det svenska förbandet skall kunna vara på plats i missionen under februari månad föreslår regeringen att riksdagen beslutar om förkortad motionstid.

2002/03:43 Svenskt deltagande i en EU-ledd styrka i Makedonien

Utdrag ur propositionen: Enligt den preliminära tidtabellen skall unionen kunna ta över den militära insatsen tidigast den 1 mars 2003. Ärendet har beretts skyndsamt och regeringen ser det som nödvändigt att redan i detta skede förelägga riksdagen ett förslag till beslut. Det är mot bakgrund av denna mycket snäva preliminära tidtabell som regeringen föreslår en förkortad motionstid.

2002/03:143 - Svenskt deltagande i en EU- ledd styrka i Demokratiska republiken Kongo

Utdrag ur propositionen: Av 10 kap. 9 § regeringsformen framgår att riksdagens medgivande krävs för att en svensk väpnad styrka skall kunna sändas till ett annat land om inte ett medgivande i lag eller skyldighet enligt en internationell överenskommelse som riksdagen har godkänt föreligger. Enligt den preliminära tidtabellen skall EU kunna inleda insatsen den 12 juni 2003. Ärendet har beretts skyndsamt. Mot bakgrund av den mycket snäva preliminära tidtabellen föreslår regeringen att motionstiden förkortas till en dag.

2002/03:142 Vissa ägarfrågor m.m. rörande AB Svensk Exportkredit

Utdrag ur propositionen: Det är angeläget att affären kan genomföras skyndsamt och kan behandlas vid SEK:s ordinarie bolagsstämma. Av detta skäl finns anledning att riksdagen beslutar om förkortad motionstid för följdmotioner till propositionen.

2002/03:131 - Svår akut respiratorisk sjukdom (SARS)

Utdrag ur propositionen: Det är angeläget att SARS snarast förs in bland de samhällsfarliga sjukdomarna i smittskyddslagen. Lagändringen bör träda i kraft den 1 juli 2003. Av detta skäl

finns därför anledning att riksdagen beslutar om förkortad motionstid för följdmotioner till propositionen.

2002/03:113 Möjlighet att förordna överåklagare att fullgöra särskilda uppgifter vid Riksåklagaren

Utdrag ur propositionen: Med hänsyn till den arbetssituation som råder för riksåklagaren och vice riksåklagaren är det angeläget att lagändringen träder i kraft den 1 juli 2003. Av detta skäl finns därför anledning att riksdagen beslutar om förkortad motionstid för följdmotioner till propositionen.

2002/03:39 Ändringar i foderlagen m.m.

Förslag (och därmed motivering) om förkortad motionstid saknas i propositionen.

2001/02:66 Ytterligare förlängd tid för statliga garantier för att återställa försäkringskyddet för flygbranschen

Utdrag ur propositionen: Vidare föreslår regeringen att riksdagen beslutar att förkorta motions-tiden till fem dagar. Detta med hänsyn till att saken brådskar och att nuvarande bemyndigande löper ut den 23 november 2001.

2001/02:23 - Förlängd tid för statliga garantier för att återställa försäkrings-skyddet för flygbranschen

Utdrag ur propositionen: Vidare föreslår regeringen att riksdagen beslutar att förkorta motions-tiden till två dagar. Detta med hänsyn till att saken brådskar och att nuvarande bemyndigande löper ut den 24 oktober 2001.

1999/2000:126 En ny tullag

Förslag (och därmed motivering) om förkortad motionstid saknas i propositionen.

1997/98:39 Förlängd tid för ökning av aktiekapital i privata aktiebolag

Utdrag ur propositionen: Den nuvarande övergångstiden för ökning av aktiekapitalet löper ut vid utgången av år 1997. En förlängning av övergångstiden förutsätter således att nya regler kan träda i kraft den 1 januari 1998. Av detta skäl finns det anledning att riksdagen beslutar om en förkortad motionstid.

1996/97:54 Svenskt deltagande i fredsstyrka efter IFOR i Bosnien-Hercegovina till utrikesutskottet

Förslag om förkortad motionstid saknas i propositionen.

1996/97:44 Dubbelbeskattningsavtal mellan de nordiska länderna

Utdrag ur propositionen: Enligt art. 31 träder det nya avtalet i kraft den trettonde dagen efter den dag då samtliga stater underrättat det finska utrikesministeriet att avtalet godkänts. För att avtalet skall kunna tillämpas från den 1 januari 1997 måste således samtliga underrättelser överlämnas allra senast fredagen den 29 november 1996. Av detta skäl finns därför anledning att riksdagen beslutar om en förkortad motionstid för följdmotioner till propositionen.

1996/97:43 Dubbelbeskattningsavtal mellan Sverige och Luxemburg

Utdrag ur propositionen: Enligt art. 29 skall de avtalsslutande staterna underrätta varandra när de åtgärder vidtagits som enligt resp. lagstiftning krävs för att avtalet skall kunna träda i kraft. Avtalet träder då i kraft trettio dagar efter det att den senaste underrättelsen överlämnats. För att avtalet skall kunna tillämpas från den 1 januari 1997 måste således den svenska

**SVERIGES
RIKSDAG **

underrättelsen överlämnas allra senast fredagen den 29 november 1996. Av detta skäl finns därför anledning att riksdagen beslutar om en förkortad motionstid för följdmotioner till propositionen.

1995/96:222 Vissa åtgärder för att halvera arbetslösheten till år 2000, ändrade anslag för budgetåret 1995/96, finansiering m.m.

Utdrag ur propositionen: Flera av förslagen i propositionen har mot bakgrund av ärendets natur beretts i en annan ordning än vad som normalt sker när en längre beredningstid står till buds. Det finns vidare anledning att riksdagen beslutar om en förkortad motionstid för följdmotioner till propositionen.

1995/96:207 En ekonomisk politik för att halvera den öppna arbetslösheten till år 2000

Motivering till regeringens förslag saknas i propositionen.

1995/96:113 Svenskt deltagande i fredstyrka i f.d. Jugoslavien

Utdrag ur propositionen: Vidare föreslår regeringen att riksdagen mot bakgrund av ärendets brådskande natur beslutar att förkorta motionstiden till två dagar.

1994/95:114 Ytterligare medel till översättning av EG:s regelverk

Utdrag ur propositionen: Regeringen anser det vara av mycket stor vikt att delegationen får tillräckliga resurser för att kunna slutföra sitt arbete i så nära anslutning som möjligt till det att Sverige inträder som medlem i Europeiska unionen. Att regelverket finns tillgängligt på svenska är en grundläggande förutsättning för att vi fullt ut skall kunna ta tillvara de rättigheter och fullgöra de skyldigheter som följer av medlemskapet. Den tidigare beräknade totalkostnaden utgick från en viss beräknad textmassa som nu reviderats när bättre kunskaper finns om det totala översättningsbehovet. Ett belopp om 12 miljoner kronor bör därför ställas till delegationens förfogande under innevarande budgetår utöver det på statsbudgeten anvisade anslaget om 11,5 miljoner kronor så att delegationen kan slutföra sin uppgift i rimlig tid. Med hänsyn härtill bör motionstiden förkortas till sju dagar.

1994/95:113 Ändring av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

Utdrag ur propositionen: System för garanti av insättningar Regeringen föreslår vidare att riksdagen beslutar förkorta motionstiden till åtta dagar. Eftersom Gemensamma EES-kommitténs beslut träder i kraft så snart som den 15 december 1994, bör motionstiden förkortas så att riksdagen kan behandla propositionen innan dess.

1994/95:78 Ett Sverigehus i S:t Petersburg

Utdrag ur propositionen: Med hänsyn till att avtal om bildande av aktiebolaget redan ingåtts och att avtalens verkställande är beroende av riksdagens beslut bör ärendet avgöras skyndsamt av riksdagen. Motionstiden bör därför förkortas till 10 dagar.

1992/93:245 Lagreglering av det statliga stödet till banker och andra kreditinstitut, m.m.

Motivering till regeringens förslag saknas i propositionen.

1992/93:229 Ändring i lagen (1971:176) om vissa internationella sanktioner, m.m.

Motivering till regeringens förslag saknas i propositionen.

1992/93:151 Beskattning av inkomst från handelsbolag i vissa fall

Motivering till regeringens förslag saknas i propositionen.

1992/93:95 Lag om paketresor

Motivering till regeringens förslag saknas i propositionen.

1992/93:52 Höjd skatt på tobaksvaror

Motivering till regeringens förslag saknas i propositionen.

1992/93:49 Förlängd trafik på inlandsbanan

Utdrag ur propositionen: Persontrafiken på inlandsbanan kan enligt tidigare riksdagsbeslut bedrivas längst till och med den 31 oktober 1992. Riksdagen torde knappast hinna behandla propositionen om inlandsbanan i sådan tid att fortsatt trafik på banan kan bedrivas från och med november 1992. Därmed kan alltså förutses ett avbrott i persontrafiken på inlandsbanan om inte trafiken förlängs. Enligt min uppfattning innebär ett trafikavbrott för persontrafiken på inlandsbanan betydande olägenheter för resenärerna och för kommunerna när persontrafiken efter riksdagsbeslutet skall återupptas. Enligt vad jag erfarit beräknas vid persontrafikens slut den 31 oktober 1992 ca 10 miljoner kronor återstå av de 100 miljoner kronor som riksdagen anvisade för trafik under ett år på inlandsbanan. Jag föreslår att regeringen bemyndigas att förlänga tiden för persontrafiken på inlandsbanan till att gälla längst till och med den 31 december 1992 samt att för denna persontrafik disponera vad som finns kvar av tidigare anvisade medel. Med hänvisning till vad jag tidigare anför t är det angeläget med en skyndsamt riksdagsbehandling av frågan om förlängd persontrafik. Jag vill därför förordda att riksdagen beslutar om förkortad motionstid för denna proposition.

1992/93:35 Immunitet och privilegier för ministerrådsmöten och ämbetsmannakommittémöten inom Konferensen om säkerhet och samarbete i Europa (ESK)

Utdrag ur propositionen: Eftersom ministerrådsmötet äger rum redan under mitten av december är det angeläget att riksdagen behandlar ärendet skyndsamt. Mot den bakgrunden anser jag att det föreligger synnerliga skäl att riksdagen beslutar om förkortad motionstid.

1991/92:132 om tillämpning i fråga om Libyen av lagen (1971:176) om vissa internationella sanktioner

Utdrag ur propositionen: Enligt 1 § 2 st. lagen om vissa internationella sanktioner förfaller ett förordnande, om det inte inom en månad eller, om riksmöte inte pågår, inom en månad från början av nästkommande riksmöte underställs riksdagen för prövning av frågan om det skall bestå och om det inte inom två månader från det underställningen skedde gillas av riksdagen. I den nyssnämnda resolutionen har säkerhetsrådet fattat bindande beslut som Sverige haft att efterfölja. Riksdagen bör därför godkänna regeringens förordnande.

Med hänsyn till att regeringens förordnande förfaller om inte riksdagen godkänt detta inom två månader från underställningen är ärendet brådskande. Jag anser därför att regeringens bör föreslå riksdagen att besluta om att motionstiden skall förkortas.

1991/92:21 Teckning av aktier m.m. i Nordbanken

Utdrag ur propositionen: Emissionen bör vara inbetald under december 1991 för att Nordbankskoncernen ska kunna uppfylla kapitaltäckningskraven vid kommande årsskifte. Tidsramen för nyemissionen regleras bl.a. av bankaktiebolagslagen. Därför är det angeläget att riksdagen senast den 20 november 1991 fattar beslut i frågan. Mot denna bakgrund förorddar jag att regeringen föreslår riksdagen att motionstiden förkortas.

**SVERIGES
RIKSDAG ****1990/91:192 Organiserad överföring av flyktingar till Sverige**

Utdrag ur propositionen: Med hänsyn till att flyktingsituationen är akut och att UNHCR snabbt måste få ett besked om våra möjligheter att ta emot fler flyktingar är det angeläget att regeringens förslag behandlas snabbt i riksdagen. Det är därför angeläget att riksdagen beslutar om en förkortad motionstid.

1990/91:178 om överlämnande av uppgiften att fördela statsbidrag till folkbildningen m.m.

Utdrag ur propositionen: Ärendet bör behandlas under innevarande riksmöte. Med hänsyn till att det är önskvärt att den föreslagna lagstiftningen kan träda i kraft den 1 juli 1991 och att det kan vara lämpligt att ärendet samordnas med riksdagens beslut över folkbildnings- och kunskapspropositionerna bör regeringen vidare föreslå riksdagen att förkorta motionstiden till sju dagar.

1990/91:12 om ändring i 1980 års fördrag om internationell järnvägstrafik (COTIF)

Utdrag ur propositionen: Som jag tidigare nämnt skall COTIF:s sekretariat (centralbyrån) underrätta medlemsstaterna om de ändringar av COTIF som har beslutats av revisionsutskottet. Ett sådant beslut träder i kraft för samtliga medlemsstater första dagen i tolfte månaden efter den månad under vilken centralbyrån har underrättat medlemsstaterna om beslutet, såvida inte minst en tredjedel av medlemsstaterna har gjort invändning mot beslutet inom fyra månader från dagen för underrättelsen (art. 21). Centralbyrån underrättade medlemsstaterna om de nu aktuella ändringarna i en skrivelse av den 21 juni 1990. Invändning mot dessa ändringar skall alltså göras senast den 21 oktober 1990.

En proposition med det förslag jag nu lagt fram bör avlämnas till riksdagen senast den 2 oktober 1990 då riksdagen samlas till riksmöte. Tillämpas då den sedvanliga motionstiden om 15 dagar från det propositionen anmäls i kammaren, kan riksdagen inte slutbehandla ärendet förrän efter det att den angivna tidsfristen har gått ut. För att riksdagen skall ha möjlighet att behandla propositionen före utgången av invändningsfristen måste motionstiden förkortas.

1989/90:95 om allmänt lönestopp

Utdrag ur propositionen: Enligt min mening är det från samhällsekonomiska utgångspunkter av avgörande betydelse att den nu föreslagna lagstiftningen träder i kraft snarast möjligt. Jag kommer därför att i det följande föreslå riksdagen att besluta om en förkortad motionstid.

1989/90: 38 om ändrade bestämmelser i fråga om bostadsbidrag för år 1990

Utdrag ur propositionen: Det är för kommunernas administrativa förberedelsearbete av synnerlig vikt att de förslag jag nu har lagt fram prövas skyndsamt. Regeringen bör därför föreslå riksdagen att besluta om en förkortad motionstid.

1989/90:36 om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall, m.m.

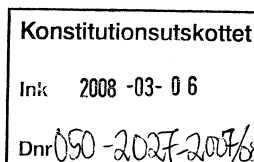
Utdrag ur propositionen: Av praktiska skäl anser jag därför att lagändringen bör göras tillämplig redan från och med den 1 november 1989. Det är utomordentligt angeläget att riksdagen kan behandla ärendet snabbt. Mot den bakgrunden anser jag att det föreligger synnerliga skäl att riksdagen beslutar om förkortad motionstid.

Bilaga A2.3.1

LENNART AXELSSON
Riksdagsledamot (s)
ELINA LINNA
Riksdagsledamot (v)
THOMAS NIHLÉN
Riksdagsledamot (mp)

SVERIGES
RIKSDAG

Stockholm 2008-03-06

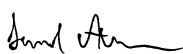
**Begäran om granskning av beredningen av regeringens proposition
2007/08:49 "Statligt tandvårdsstöd".**

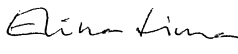
I samband med beredningen av propositionen om statligt tandvårdsstöd skickades förslaget på remiss till ett antal instanser. Men eftersom propositionen också innehöll ett förslag om registrering av tandhälsa enligt följande: "Socialstyrelsen bör ansvara för att det inrättas ett tandhälsoregister med uppgifter om den vuxna befolkningens tandhälsa." borde även denna del remissbehandlas på korrekt sätt.

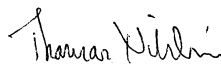
Ett sådant register innebär en stor känslighet i fråga om integritetsskydd för enskilda individer och måste därför utformas med stor omsorg. Inrättandet av nya personregister av statsmakten ska remissbehandlas av Datainspektionen (prop. 1993/94:217, s. 23).

Någon sådan remissbehandling har dock inte skett i samband med beredningen av propositionen. Detta är i sig ett formfel. Dessutom visar det sig att Datainspektionen, när man bereds tillfälle att yttra sig i samband med hanteringen av ärendet i Riksdagens socialutskott, konstaterar att regeringens förslag i sak inte kan tillstyrkas. Detta bland annat med hänvisning till oklarheter om förslagens effekter för den personliga integriteten. Den bristfälliga beredningen har därmed lett fram till ett kvalitetsmässigt mindervärdigt förslag med oklara följdverkningar för enskildas integritet.

Vi vill därför att konstitutionsutskottet granskar om beredningen av propositionen om statligt tandvårdsstöd står i överensstämmelse med regeringsformens beredningskrav.

Lennart Axelsson

Elina Linna

Thomas Nihlén

Bilaga A2.3.2

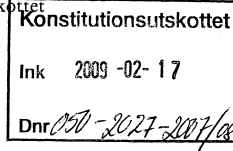
REGERINGSKANSLIET

Statsrådsberedningen

Rättschefen

2009-02-17

SB2009/781

Konstitutionsutskottet
Riksdagen**Konstitutionsutskottets granskningsärende 8 – Beredning av proposition om
statligt tandvårdsstöd**

Härmed överlämnas en promemoria från Socialdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditions- och
rättschefen Marianne Jenryd.
Christina WeihePostadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Drottninggatan 2Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Socialdepartementet

*Expeditions- och rättschefen
Marianne Jennyd*

Promemoria

2009-02-10

Till Statsrådsberedningen
Rättschefen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 8 – Beredning av proposition om statligt tandvårdsstöd

Konstitutionsutskottet (KU) har i en skrivelse den 27 januari 2009 till Regeringskansliet begärt svar på vissa frågor som återfinns i en till skrivelsen bifogad promemoria daterad den 21 januari 2009. Som svar på KU:s begäran framför Socialdepartementet följande.

Fråga 1: Föregicks regeringsbeslutet den 24 april 2008 om förordning om tandhälsoregister hos Socialstyrelsen av inhämtande av yttrande från Datainspektionen?

Ja. Datainspektionen gavs tillfälle att yttra sig över förslag till förordning om tandhälsoregister hos Socialstyrelsen såväl i samband med gemensam beredning som under delning av förslagen.

Fråga 2: Om ja: När och i vilken form gjordes detta och har det på något sätt dokumenterats? Om nej: Av vilket skäl har så ej skett?

Den 27 mars 2008 skickades förslag till förordning för gemensam beredning, med önskemål om synpunkter senast den 3 april. Den 9 april 2008 delades förslag till förordning, med önskemål om synpunkter senast den 18 april. Förslagen skickades vid båda tillfällena såväl till mottagare inom Regeringskansliet som till fyra externa myndigheter, däribland Datainspektionen. Svar från Datainspektionen inkom den 2 april 2008 respektive den 14 april 2008.

Fråga 3: Hur svarar beredningen av förordningen om tandhälsoregister hos Socialstyrelsen mot vad som tidigare redovisats för utskottet avseende beredningskravet i fråga om förordningar (se bet. 2008/09:KU10 s. 188) samt uttalats i propositioner avseende yttranden från Datainspektionen (se prop. 1993/94:116 s. 12, 1993/94:217 s. 22 f., 1997/98:44 s. 100 f.)?

Utredningsbetänkandet borde rätteligen ha remitterats till Datainspektionen. Denna brist i beredningen av ärendet får dock enligt Socialdepartementets mening anses uppvägas av socialutskottets

behandling av propositionen. Datainspektionen fick i samband därmed tillfälle att yttra sig över vad som i propositionen anfördes om bl.a. syftet med inrättandet av registret, ansvarig myndighet och på vilket sätt uppgifter skulle lämnas till registret. Som redovisas ovan gavs Datainspektionen dessutom tillfälle att yttra sig över förslagen till förordning om tandhälsoregister hos Socialstyrelsen. Socialdepartementet anser därmed att beredningen väl svarar mot vad bl.a. KU anfört om beredningskravet i fråga om förordningar.

Fråga 4: Föregås beslut om förordningar om enskilda hälsodataregister som regel av inhämtande av yttrande från Datainspektionen?

Ja.

Bilaga A2.3.3

REGERINGSKANSLIET

SB2009/781

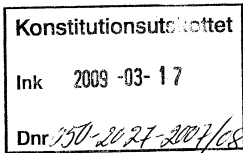
2009-03-17

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet

Rättschefen

Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 8 – Beredningen av proposition om statligt tandvårdsstöd

Härmed överlämnas en promemoria från Socialdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditions- och rättschefen Marianne Jenryd.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Rosenbad 4

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2009-03-10

Socialdepartementet

Till Statsrådsberedningen
Rättschefen**Konstitutionsutskottets granskningsärende 8 – Beredningen av proposition om statligt tandvårdsstöd**

Konstitutionsutskottet (KU) har i en skrivelse till Regeringskansliet den 24 februari 2009 begärt svar på vissa kompletterande frågor som återfinns i en till skrivelsen bifogad promemoria. Som svar på KU:s begäran framför Socialdepartementet följande.

Fråga 1: Genom att utredningsbetänkandet inte remitterades till Datainspektionen blev förslaget till förordning om tandhälsoregister hos Socialstyrelsen inte föremål för traditionell remiss till Datainspektionen. Mot bakgrund av vad som redovisats ovan avseende tidigare granskning av beredningen av förordningsändringar och med beaktande av att socialutskottet inhämtade Datainspektionens synpunkter på den aktuella propositionen, av vilket skäl inhämtades inte Datainspektionens synpunkter på förslaget till förordning genom ett traditionellt remissförfarande för att på så vis kompensera för den uteblivna remissen av utredningsbetänkandet, t.ex. genom begäran om synpunkter på en särskilt upprättad promemoria som gällde den aktuella förordningen?

Något traditionellt remissförfarande bedömdes inte nödvändigt. I den aktuella propositionen finns en redovisning av det planerade tandhälsoregistret (s. 99 f. och 135 f.). Vidare finns ett förslag till förordning om tandhälsoregister hos Socialstyrelsen i utredningsbetänkandet, vilket i huvudsak överensstämmer med regeringens förslag. Regeringens förslag till förordning innebar således i princip inte någon nyhet i förhållande till vad som redan var känt. Mot bakgrund härav och med hänsyn till socialutskottets hantering av ärendet bedömdes det tillräckligt att ge Datainspektionen möjlighet att inge synpunkter vid gemensam beredning och delning av förslaget till förordning.

Fråga 2: Enligt den inom Socialdepartementet upprättade svarspromemorian inhämtas som regel yttrande från Datainspektionen före beslut om förordning om enskilda hälsodataregister. Vad är som regel

formen för inhämtande av sådana yttranden (traditionell remiss, gemensam beredning, delning)?

Som regel inhämtas synpunkter på förordningar från externa instanser vid gemensam beredning och delning.

Fråga 3: Enligt den inom Socialdepartementet upprättade svarspromemorian inkom svar från Datainspektionen den 2 april 2008 och den 14 april 2008. Finns dessa svar bevarade i Regeringskansliet? Om ja, vad är deras tryckfrihetsrättsliga status och hur är de bevarade? Har den uteblivna remissen av utredningsbetänkandet till Datainspektionen haft någon betydelse för det sätt på vilket Datainspektionens svar i tryckfrihetsrättsligt hänseende tagits om hand i Regeringskansliet?

Svaren från Datainspektionen har ansetts som arbetsmaterial. Eftersom svaren således inte utgjort allmänna handlingar har de inte registrerats. De har inte heller arkiverats. Svaren finns dock bevarade hos berörda tjänstemän.

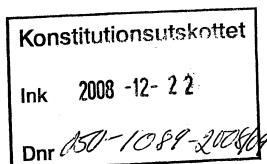
Om utredningsbetänkandet och förordningen hade remitterats till Datainspektionen på traditionellt vis skulle de skriftliga svar som myndigheten skickade in till Regeringskansliet i tryckfrihetsrättsligt hänseende ha hanterats som allmänna handlingar.

Bilaga A2.4.1

EVA-LENA JANSSON
LAILA BJURLING
Riksdagsledamöter (s)

SVERIGES
RIKSDAG

Stockholm 2008-12-22

Begäran om granskning av regeringens handläggning av nedläggningen av Svensk Kassaservice och de konsekvenser som följt därav.

Den 28 november 2008 upphörde de sista delarna av Svensk Kassaservice. Bakgrunden var att riksdagen på förslag från regeringen fattat beslut om detta våren 2007. När Svensk Kassaservice upphörde försvann också möjligheten att för icke svenska medborgare bosatta i landet att få en identitetshandling utfärdad. Inte förrän den 1 juni 2009 kommer Skatteverket att ta över denna service. Under ett drygt halvår saknar därför en stor grupp människor i Sverige möjligheten att få ett giltigt ID-kort.

Att kunna identifiera sig korrekt och rättssäkert är ofta nödvändigt i dagens samhälle. Svenska medborgare kan hos polisen få ett pass. Personer med uppehållstillstånd som inte är medborgare kan självklart inte få ett svenskt pass. Utländska pass godkänns som regel inte som ID-handling. Många praktiska problem kan uppstå för den som saknar adekvat identifikationshandling. Dagens vardag är fullt av situationer då ett ID-kort krävs.

Några exempel är:

- vid flygresor.
- när man vill öppna ett bankkonto
- när man ska ta ut pengar från postavier och liknande
- när man ska hämta ut sin lön alternativt sitt försörjningsstöd
- när man ska hämta ett paket, t ex julklappspaket som sänts per post,
- när de som ser unga ut vill handla alkohol och tobak.
- när man vill låna böcker
- när man vill hyra en film
- när man ska gå på krogen
- i samband med att man söker arbete
- när man arbetar på arbetsplatser där det förs personalliggare

Listan kan göras betydligt längre, men dessa exempel visar att konsekvenserna av att sakna ID-handlingar sträcker sig från helt omvälvande (inte kunna få sin lön) till vardagsirriterande (inte kunna hyra en film).

I propositionen (2006/07:55) som föreslår nedläggning av Svensk Kassaservice nämns överhuvudtaget inte problematiken med ID-korten. Som en konsekvens finns det därför inget förslag om hur frågan ska hanteras. Vi menar att det är en allvarlig brist i regeringens beredning inför framtagandet av propositionen som föranlett den

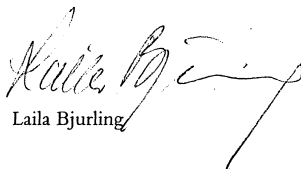
nuvarande situationen. Frågan om ny myndighet för ID-kort har hanterats i särskilda utredningar och av ett annat departement än nedläggningen av Svensk Kassaservice.

Beredningen av regeringsärenden finns reglerat i regeringsformens 7 kap. 1–2 §§. För att lösa frågor som spänner över flera departement krävs att regeringen har en väl fungerande intern beredning. Även om det inte är grundlagsreglerat hur den interna beredningen ska gå till måste det ändå förutsättas att den finns för att riksdagen ska kunna ta ställning till regeringens förslag i olika propositioner. Det bör därför finnas tydliga riktlinjer i den konstitutionella praxis som konstitutionsutskottet skapar genom sina granskningar vilken roll den interna beredningen har och att den behöver vara mer genomgripande än vad som varit fallet i detta ärende. Enligt vår uppfattning är det genom regeringens bristfälliga beredning som den nuvarande situationen har uppstått, med för enskilda svåra konsekvenser.

Vi vill därför, mot den ovan beskrivna bakgrunden, att konstitutionsutskottet granskar regeringens beredning av propositionen som rör nedläggningen av Svensk Kassaservice.

Eva-Lena Jansson

Laila Bjurling

Bilaga A2.4.2

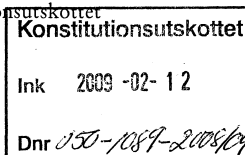
REGERINGSKANSLIET

2009-02-12

SB2009/596

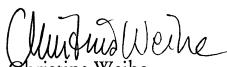
Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen**Konstitutionsutskottets granskningsärende 25 – Nedläggning av Svensk Kassaservice och de konsekvenser som följt av det**

Härmed överlämnas promemorior som har upprättats inom Statsrådsberedningen och Näringsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expediteschefen Fredrik Ahlén.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Drottninggatan 2

Telefonväxel
08-405 10 00

Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2009-02-11

Näringsdepartementet

Statsrådsberedningen

Statssekreteraren

Leif Zetterberg

Konstitutionsutskottets granskningsärende 25 – Nedläggning av Svensk Kassaservice och de konsekvenser som följt av det

Fråga 1. På vilken grund har Posten/Svensk Kassaservice åtagit sig uppgiften att utfärda id-kort? Vilken är den historiska bakgrunden? Har det förekommit diskussioner om att staten bör ansvara för uppgiften att utfärda id-handlingar?

Posten AB (publ) har sedan mitten av 1950-talet utfärdat identitetskort (id-kort). På senare tid har det skett genom Postens dotterbolag Svensk Kassaservice AB. Postens och dess dotterbolags utfärdande av id-kort har skett på frivillig grund. Det har således inte funnits något uttryckt krav på Posten att tillhandahålla allmänheten en allmängiltig id-handling. Behovet av id-kort uppstod främst från legitimationskrav för bank- och postgiroärenden, och utfärdandet av id-kort hade en naturlig koppling till Postens dåvarande bankverksamhet.

Historiskt sett har staten inte tagit något övergripande ansvar för att landets invånare haft tillgång till id-kort. Sedan 1970-talet har frågan om id-kort legat på marknaden att lösa på det sätt som den funnit lämpligt.

Med anledning av att ett antal intygsgivare lämnat falska identitetsuppgifter skärpte Svensk Kassaservice kraven på intygsgivare den 1 januari 2007. Därmed blev det avsevärt svårare för vissa personer att få id-kort. Till följd härav beslutade regeringen den 19 april 2007 att bemyndiga chefen för Integrations- och jämställdhetsdepartementet att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att utreda hur det kan säkerställas att det finns möjlighet för personer som inte är svenska medborgare att få id-kort (dir. 2007:56). I uppdraget ingick bl.a. att överväga och lämna förslag om vilken myndighet eller annat organ som ska ha ansvaret för utfärdandet av sådana id-kort.

Utredningen överlämnade sitt betänkande Id-kort för folkbokförda i Sverige (SOU 2007:100) i december 2007. Enligt utredningen var det vid denna tid fortfarande osäkert om Posten skulle fortsätta att utfärda id-kort sedan Svensk Kassaservice avvecklats. Utredningen ansåg att staten borde ta ett ansvar för att de som bor i Sverige har tillgång till ett

allmängiltigt id-kort. Vidare föreslogs att ansvaret för det nya id-kortet skulle läggas på polismyndigheterna.

Regeringen följde inte utredningens förslag utan ansåg att Skatteverket skulle ansvara för uppgiften att utfärda det nya id-kortet. Den 25 september 2008 fick Skatteverket därför i uppdrag av regeringen (Fi2008/5394 [delvis]) att ta fram ett id-kort som kan utfärdas till personer som är folkbokförda i Sverige och på ett säkert sätt kan styrka sin identitet. Ett sådant id-kort ska finnas tillgängligt senast den 1 juni 2009. Inom Regeringskansliet (Justitiedepartementet) pågår för närvarande ett arbete med att ta fram en författningsreglering om det nya id-kortet.

Fråga 2. När och hur har problematiken om utländska medborgares möjligheter att få id-kort utfärdade för sig blivit känd för regeringen respektive inom Regeringskansliet? Vilka överväganden har den eventuella kunskapen föranlett? Gjordes några överväganden i samband med ärendet om avveckling av Svensk Kassaservice?

Svårigheterna för utländska medborgare att få id-kort har varit kända i flera år inom Regeringskansliet och för regeringen, bl.a. genom de riksdagsfrågor som redovisas i utskottets promemoria. Efter den 1 januari 2007, då Svensk Kassaservice skärpte reglerna för utfärdande av id-kort till utländska medborgare, blev problemen av sådan omfattning att det fanns anledning för regeringen att vidta åtgärder. Frågan om id-kort diskuterades därför vid ett möte i Regeringskansliet den 20 februari 2007, där förutom berörda departement Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (DO) deltog. Därefter ägde ytterligare ett möte i Regeringskansliet rum den 7 mars 2007 mellan berörda departement samt Svensk Kassaservice, Svenska Bankföreningen och Rikspolisstyrelsen. Kort därpå tillsattes den utredning som nämnts i svaret på fråga 1.

Propositionen 2006/07:55 Statens ansvar för vissa betaltjänster handlar enbart om grundläggande betaltjänster och hur allmänhetens behov av dessa tjänster ska tillgodoses. Som föreslogs i propositionen upphävdes lagen (2001:1276) om grundläggande kassaservice från och med den 1 januari 2009. Av övergångsbestämmelserna till lagen (2007:605) om upphävande av lagen (2001:1276) om grundläggande kassaservice framgår att det statligt ägda bolag som skulle tillhandahålla kassaservice enligt lagen om grundläggande kassaservice fick börja avveckla denna verksamhet tidigast från och med den 1 juli 2008, och att om bolaget avsåg att påbörja en avveckling av verksamheten innan lagen upphörde att gälla, skulle bolaget senast den 1 oktober 2007 ge in en avvecklingsplan till Post- och telestyrelsen.

Propositionen Statens ansvar för vissa betaltjänster behandlar således inte avvecklingen av Postens dotterbolag Svensk Kassaservice, utan endast att Posten inte längre skulle tillhandahålla dessa betaltjänster.

Propositionen beslutades av regeringen den 15 mars 2007. Att vänta med propositionen och dessförinnan behandla frågan om id-kort ansågs inte möjligt. Ett skäl till detta var att det statsstöd som utgick till Posten för Svensk Kassaservice åren 2006 och 2007 godkändes av Europeiska kommissionen först efter en lång och tidskrävande process. Ett annat skäl var att kommissionen i slutet av december 2006 aktualiserade frågan om inte EG:s bestämmelser om offentlig upphandling åsidosatts då tillhandahållandet av kassaservice genom Posten inte föregåtts av något anbudsförfarande. Att fortsätta att tillhandahålla kassaservicen som tidigare genom Posten ansågs därmed ohållbart.

När Svensk Kassaservice avvecklades, vilket skedde gradvis under andra halvåret 2008, valde Posten att inte fortsätta att tillhandahålla id-kort med motiveringen att den naturliga kopplingen till bank- och pengaverksamheten försvann.

Fråga 4. Vilka kommentarer i övrigt föranleds av granskningsanmälningen och innehållet i denna promemoria?

Granskningsanmälningen och promemorian föranleder inga ytterligare kommentarer.

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2009-02-05

Statsrådsberedningen

*EU-kansliet***Konstitutionsutskottets granskningsärende 25 – Nedläggning av Svensk Kassaservice och de konsekvenser som följt av det**

I en skrivelse den 22 januari 2009 har konstitutionsutskottet bl.a. frågat Regeringskansliet om det har förekommit diskussioner om hur EU-medborgares möjligheter att få id-kort utfärdade för sig förhåller sig till gemenskapsrättsliga principer om likabehandling av unionsmedborgare och den fria rörligheten samt vilka bedömningar som i så fall har gjorts.

Skrivelsen föranleder följande kommentarer.

I samband med att Svensk Kassaservice den 1 januari 2007 skärpte reglerna för utfärdande av id-kort till utländska medborgare noterades inom Regeringskansliet att problemen kunde drabba även EU-medborgare med uppehållsrätt i Sverige. Frågan togs upp bl.a. vid underhandskontakter mellan Europeiska kommissionens kontor i Stockholm och Regeringskansliet.

I regeringens direktiv till Id-kortsutredningen (dir. 2007:56) betonades vikten av att säkerställa upprätthållandet av den fria rörligheten inom EU i enlighet med EG-fördraget och direktivet om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier.

Id-kortsutredningen behandlade frågan i sitt betänkande (SOU 2007:100 s. 74). Enligt utredningen skulle det nuvarande systemet kunna vara diskriminerande och strida mot den gemenskapsrättsliga principen om fri rörlighet inom unionen för unionsmedborgare och deras familjemedlemmar. Utredningen noterade att Kommerskollegium väckt frågan i en skrivelse den 14 april 2005 till bl.a. Finansinspektionen, Svenska Bankföreningen och Svensk Kassaservice.

Genom de åtgärder som staten nu har vidtagit bör det gemenskapsrättsliga problemet vara undanröjt.

Bilaga A2.5.1

THOMAS BODSTRÖM
ANDERS KARLSSON
Riksdagsledamöter (s)

SVERIGES
RIKSDAG

Stockholm 2008-09-16

Konstitutionsutskottet

Ink 2008-09-16

Dnr 050-17-2008/09

Begäran hos konstitutionsutskottet om granskning av regeringens bredning av lagstiftningen rörande signalspaning.

Sakfrågan kring hur den svenska signalspaningen ska bedrivas torde vara väl känd för de flesta. FRA-debatten har varit livlig och intensiv under flera månader nu. Det står därför klart för alla att detta är en fråga som intresserar svenska folket och där regeringen bör vara intresserad av ett så brett och genomtänkt beslutsmaterial som möjligt. Men det vi ser är motsatsen.

Redan i samband med den remissrunda som föregick det lagförslag som antogs av en smal riksdagsmajoritet veckan före midsommar i år var tvärtom regeringens vilja att inhämta synpunkter minimal. Den tidsplanen såg nämligen ut så här: den 22 december på eftermiddagen skickades förslaget ut till myndigheterna på remiss. Remisstiden var satt till den 8 januari och tre dagar senare skulle regeringen fatta beslut. Myndigheterna skulle alltså svara under juledigheten, då många har en minimal bemanning. Alla som vet något om regeringsärendens handläggning vet också att en seriös remiss där man ska sammanställa inkomna synpunkter, bereda ärendet politiskt och skriva fram ett förslag är en process som tar minst en månad. Med en tid på tre dagar mellan remisstidens utgång och regeringsbeslut finns det ingen möjlighet att remisserna ska kunna ha någon som helst påverkan på beslutet. Regeringens remiss var inget annat än ett spel för gallerierna.

När nu de tillägg och ändringar av lagen som riksdagen beställde ska tas fram har den borgerliga regeringen inte lärt sig någonting av den tidigare hanteringen. Remisstiden är nu planerad till mindre än en månad mot normalt tre månader. Utifrån en politisk synvinkel är detta en stark indikation på att regeringen egentligen inte vill veta vad myndigheterna tycker kring frågor som rör integriteten och rättssäkerheten för enskilda i FRA-lagstiftningen. Varken när den ursprungliga lagen bereddes eller när ändringarna och tilläggen ska beredas.

Utifrån en konstitutionell synvinkel är det mycket allvarligt att regeringen ständigt tänjer på gränserna för beredningstvävet. Den borgerliga regeringen har beslutat om t.ex. stora förändringar i A-kassan och försäljningar av statliga företag med en beredning som varit, om inte obefintlig så åtminstone bristfällig. Beredningen av

SVERIGES
RIKSDAG

utförsäljningen av de statliga företagen har t ex dömts ut av riksrevisionen som stridande mot grundlagen.

I samband med konstitutionsutskottets tidigare granskning av den borgerliga regeringens beredning av ärenden uttalade statsministern följande i utfrågning den 19 april 2007.

"Grundlagsbestämmelserna är väldigt allmänt hållna och de utesluter inte att det så kallade normala berednings- och remissförfarandet kan ersättas med andra beredningsformer i undantagssituationer."

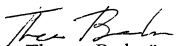
"vår ambition (är) naturligtvis att följa beredningskraven så som de ser ut."

"Remissförfarandet är väl ett sätt att öppna för att kritik och synpunkter får framföras."

Dessa citat visar att statsministern i teorin förstår vad beredningskravet innebär för regeringen. Regeringens handlande i sak pekar dock i en helt annan riktning, nämligen på att det är just det sista statsministern tar upp i citaten ovan, att öppna för kritik och synpunkter, som man med alla medel söker undvika. Att det skulle föreligga någon anledning till att beskriva det som en undantagssituation för denna lagstiftning är också svårt att se. Tvärtom har frågan varit föremål för beredning inom regeringskansliet under flera år, vilket gjort det möjligt för den borgerliga regeringen att hitta rimliga former för inhämtande av synpunkter, om man verkligen varit intresserade av att få in dem.

Hanteringen av frågan är helt enkelt inte acceptabel i ett ärende där man vet att många myndigheter, enskilda och organisationer har starka synpunkter på innehållet i förslagen.

Vi vill därför att konstitutionsutskottet granskar om regeringens beredning av lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet och ändringarna i 6 kap. 19 a § och 21 § tredje punkten lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation står i överensstämmelse med Regeringsformens 7 kap. 2§.

Thomas Bodström

Anders Karlsson

Bilaga A2.5.2

REGERINGSKANSLIET

2009-03-05

SB2009/1233

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet

Rättschefen

Riksdagen

Konstitutionsutskottet

Ink 2009 -03- 05

Dnr 050-17-2008/09

Konstitutionsutskottets granskningsärende 14 – Regeringens beredning av lagstiftningen rörande signalspaning

Härmed överlämnas en promemoria från Försvarsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditionschefen Nils Cederstierna.

Christina WeihePostadress
103 33 StockholmTelefonväxel
08-405 10 00E-post: registrator@primeminister.ministry.seBesöksadress
Drottninggatan 2Telefax
08-723 11 71

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2009-03-04

Försvarsdepartementet

*Expeditionschefen***Konstitutionsutskottets granskningsärende 14 – Regeringens beredning av lagstiftning rörande signalspaning**

Försvarsdepartementet får härmed lämna följande svarsunderlag.

1. Hur såg Försvarsdepartementets beredning ut i ärendet om ny lag om signalspaning, från departementspromemorian 2005 till regeringens beslut om proposition i mars 2007?

Som anges i konstitutionsutskottets promemoria remitterades departementspromemorian mellan den 8 juli och den 31 oktober 2005. Antalet remissinstanser uppgick till 95, varav 65 besvarade remissen.

Sedan remissvaren inkommit upprättades en remissammanställning och utfallet av remitteringen föredrogs för Försvarsdepartementets politiska ledning. Därefter vidtog arbetet med att utforma en lagrådsremiss med utgångspunkt från promemorians förslag och remissinstansernas synpunkter.

Under våren 2006 bedrevs beredningsarbetet huvudsakligen i en arbetsgrupp bestående av representanter för Försvars- och Justitiedepartementen, Försvarets radioanstalt och Säkerhetspolisen. Arbetsgruppen leddes av dåvarande generaldirektören vid Kammarkollegiet Anders Eriksson och f.d. justitiekanslern Hans Regner. Underhand inhämtades också i viss utsträckning synpunkter från myndigheter som inte var företrädare i arbetsgruppen.

Arbetsgruppens arbete avslutades i mars 2006. Resultatet av arbetet redovisades inte samlat utan inarbetades efterhand i det utkast till lagrådsremiss som handlades av ansvarig enhet vid Försvarsdepartementet.

Beredningen återupptogs efter riksdagsvalet i september 2006. Ärendet behandlades i regeringen vid s.k. allmän beredning den 2 november 2006 varvid vissa riktlinjer gavs för det fortsatta arbetet. Efter sedvanlig gemensam beredning inom Regeringskansliet delades förslag till

lagrådsremiss den 22 december 2006. Av delningsmissivet framgick att "Delning sker mot bakgrund av att de frågor om vilka full enighet inte nåtts under den gemensamma beredningen varit föremål för samordning hos partiledarna". Av missivet framgick vidare att synpunkter på delningen skulle lämnas senast den 8 januari 2007. Delningen distribuerades inom Regeringskansliet enligt den sändlista som vid tidpunkten gällde för delning av lagrådsremisser och därutöver till de handläggare som deltagit vid den gemensamma beredningen, företrädare för berörda myndigheter under Försvarsdepartementet samt, som ett led i samverkan enligt avtalet om medbestämmande vid beredningen av regeringsärenden (MBA-R), ett antal fackliga företrädare.

Till de delningssynpunkter som lämnades av Justitiedepartementet den 8 januari 2007 bifogades synpunkter som departementet hade inhämtat från ett antal av sina myndigheter genom att tillställa myndigheterna en inom departementet utarbetad promemoria och den delade lagrådsremissen. I samband med att synpunkter lämnades till Justitiedepartementet lade Säkerhetspolisen ut sina synpunkter på myndighetens hem-sida.

Sedan de delningssynpunkter som lämnades beaktats och föranlett vissa smärre förändringar i förslaget beslutade regeringen den 18 januari 2007 att överlämna en lagrådsremiss till Lagrådet.

Lagrådsremissen, de betänkanden och den promemoria som utgjorde beredningsunderlag samt remissammanställning och remissvar överlämnades efter regeringens beslut till Lagrådet. Lagrådet kontaktade därefter Försvarsdepartementet angående möjligheten att också få del av de synpunkter som enligt vad som då var allmänt känt genom media hade lämnats från vissa myndigheter under Justitiedepartementet. Försvarsdepartementet översände den 26 januari 2007 Justitiedepartementets delningssynpunkter jämte de bifogade synpunkterna från vissa av departementets myndigheter till Lagrådet.

Lagrådsremissen föredrogs i Lagrådet den 30–31 januari och den 1 februari 2007. Lagrådets yttrande lämnades den 9 februari.

Under den fortsatta beredningen hanterades Lagrådets synpunkter på så sätt att förslagen i propositionen i sak utformades i enlighet med vad Lagrådet förordat. Propositionen bereddes i sedvanlig ordning inom Regeringskansliet inför regeringens beslut den 8 mars 2007 att överlämna propositionen till riksdagen.

2. En jämförelse ger vid handen att lagförslagen i departementspromemorian och lagrådsremissen i några avseenden inte överensstämmer. På vilka grunder gjordes bedömningen att en ny, traditionell remiss av lagförslagen inte var nödvändig inför beslutet om lagrådsremiss?

Den skillnad i sak som föreligger mellan departementspromemorians respektive lagrådsremissens förslag till ändring i lagen (2000:130) om försvarsunderrättelseverksamhet består i att den bestämmelse som reglerar gränsdragningen mellan försvarsunderrättelseverksamhet och polisiär verksamhet utformats något annorlunda. Förändringen avsåg huvudsakligen att mot bakgrund av remissinstansernas synpunkter förtydliga promemorians förslag. Ändringen var föremål för diskussion inom den arbetsgrupp i vilken närmast berörda myndigheter var företrädare. Mot bakgrund av förändringens begränsade omfattning och berörda myndigheters möjlighet att påverka utformningen ansågs inte föreligga något behov av ytterligare beredningsåtgärder.

Skillnaderna mellan departementspromemorians respektive lagrådsremissens förslag till lag om signalspaning/lag om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet berör flera olika bestämmelser men är huvudsakligen av redaktionell karaktär. Ändringar i sak har varit föremål för beredning inom den ovan nämnda arbetsgruppen. Förändringar av någon materiell betydelse har syftat till att förstärka integritetsskyddet för enskilda, t.ex. genom uttryckligt angivande av att en inriktning inte får avse endast en viss fysisk person och tydliggörande av kriterierna för tillstånd.

Förändringarnas karaktär, att beredning skett i en arbetsgrupp med företrädare för närmast berörda myndigheter samt den omständigheten att ändringarna har syftat till att ytterligare förstärka integritetsskyddet har tillsammans föranlett bedömningen att något behov av ytterligare remittering inte har förelegat. Redan den omständigheten att förändringarna i förhållande till lagförslaget som helhet varit av mindre omfattande karaktär torde dock ensamt ha föranlett en sådan bedömning.

3. Fanns det i processen med s.k. delning av förslaget inför beslutet om lagrådsremiss några avvikelser från Försvarsdepartementets sida i förhållande till vad som är gängse rutiner för delningsförfaranden? På vilka grunder motiverades i så fall dessa avvikelser?

Förslag till lagrådsremissen En anpassad försvarsunderrättelseverksamhet delades den 22 december 2006 med sista tid för synpunkter angiven till den 8 januari 2007 kl. 10.00. Den 22 december var fredagen före julhelgen. Delningen var mottagande departement tillhanda onsdagen den 27 december. I mellandagarna fanns tre helgfria dagar (27–29 december) och efter årsskiftet ytterligare tre helgfria dagar (2–4 januari) samt en dag under vilken arbetstiden enligt avtal var förkortad med fyra timmar (trettondagsafton den 5 januari). Delningstiden har alltså inte understigit den föreskrivna. Med hänsyn till den tidsplan som gällde för lagstiftningsärendet bedömdes det nödvändigt med delning över jul- och nyårs-helgen.

Som framgår av svaret på fråga 1 ovan distribuerades den aktuella delningen till mottagare enligt den sändlista som vid tidpunkten gällde för delning av lagrådsremisser, de handläggare som deltagit vid den gemensamma beredningen, företrädare för berörda myndigheter under Försvarsdepartementet och fackliga företrädare enligt avtalet om medbestämmande vid beredningen av regeringsärenden (MBA-R). Inte i något avseende innebar Försvarsdepartementets förfarande härvidlag något avsteg från gängse rutiner.

Sammanfattningsvis har Försvarsdepartementet inte avvikit från det gängse förfarandet vid delning.

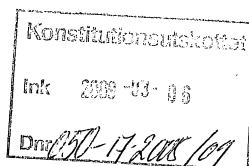
4. Vilka kommenterar ger granskningsanmälan i övrigt anledning till?

Departementet har inga ytterligare kommentarer.

REGERINGSKANSLIET

2009-03-04

Försvarsdepartementet

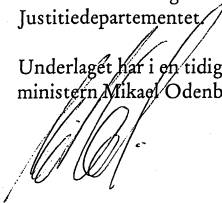
Expeditionschefen
Nils Cederstierna

Rättschefen Christina Weihe
Statsrådsberedningen

Granskningsärende 14 – Regeringens beredning av lagstiftning rörande
signalspaning

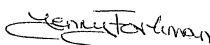
Härmed överlämnas Försvarsdepartementets underlag till svar i konstitutionsutskottets granskningsärende. Samråd har skett med Justitiedepartementet.

Underlaget har i en tidigare version också tillställts tidigare försvarsministern Mikael Odenberg för kännedom.

Nils Cederstierna
Expeditionschef

DETTA BREV SKULLE HA
FÖLJT MED UNDERLAGET
I GRANSKNINGSÄRENDE 14,
SOM LÄMNADES I GÅR.

M/11

SB/RCA

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Jakobsgränd 9

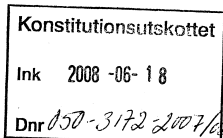
Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 89

E-post: registrator@defence.ministry.se

Bilaga A2.6.1

Vänsterpartiet

Konstitutionsutskottet

Begäran om granskning av betänkandet 2007/08: FöU 14 Lag om
signalspaning samt proposition 2006/07 :63
En anpassad försvarsunderrättelseverksamhet.

Rätten till respekt för privatlivet är en mänsklig rättighet och en förutsättning
för demokrati,

Vad gäller det aktuella betänkandet som vilar på propositionen 2006/07 :63 kan
Vänsterpartiet konstatera att det finns stora brister i regeringens analys av vad förslagen
innebär för den personliga integriteten och rättssäkerheten.

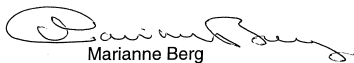
Dessa brister skulle göra Sverige till ett av de länder där medborgarna ställs under
hårdast bevakning av staten.

Vi begär en granskning av betänkandet och propositionen om dessa är förenliga med,
i första hand, 2 kap. 1 - 3 § Regeringsformen

Meddelarfriheten att medborgare utan risk för repressalier kan rapportera till journalister,
är en förutsättning i en demokrati liksom källskyddet att journalister är skyldiga att
skydda sina källor.

Vi begär en granskning av betänkandet och propositionen om dessa är förenliga med
meddelarfriheten och källskyddet enligt TF 1 kap 1 § samt YGL 1 kap 2 §.

2008-06-19

Marianne Berg
riksdagsledamot (v)

Alice Åström
riksdagsledamot (v)

Vänsterpartiet

Riksdagsgruppen

Riksdagen

100 12 Stockholm

Besöksadress:

Mynttorget 2

Telefon 08-786 40 00 (växel)

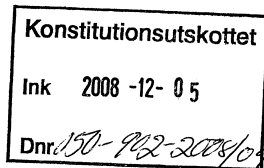
Fax 08-21 33 53

Postgata 10 44 02-3

Bilaga A2.7.1

MARIE GRANLUND
Riksdagsledamot (s)

SVERIGES
RIKSDAG

Stockholm 2008-12-05

Begäran om granskning av regeringens hantering av forskningsmedel

Undertecknad begär att riksdagens konstitutionsutskott granskar regeringens hantering av forskningsmedel.

I budgetpropositionen för 2009 saknas en fullständig utfördelning av forskningsmedel på respektive lärosäten. En del av medlen ligger i ett särskilt anslag för senare utfördelning i samband med forskningspropositionen (2008/09:50). I den finns visserligen ett förslag till en "sammanställning" av en sådan fördelning men utan att riksdagen får ta ställning till den då hemställanspunkter saknas. Det innebär att forskningspropositionen egentligen är en skrivelse.

Beslutandemakten flyttar från riksdagen till regeringens regleringsbrev. Detta innebär att högskolor och universitet inte vet vad som kommer att gälla då regeringen kan ändra fördelningen i det kommande regleringsbrevet.

Detta är ett sätt att söka kringgå de bestämmelser som finns kring hur statens medel får användas (RF 1:4, RF 9:2 och RF 9:3) och istället försöka flytta beslutanderätten över fördelningen av forskningsmedel från riksdagen till regeringen.

På grund av regeringens ofullständiga beredning av ärendet blir riksdagens budgetbeslut därmed inte fullständigt i den mening som avses i budgetlagen och riksdagsordningen. Om detta har ett enigt finansutskott redan uttalat sig på följande sätt:

"Forskningssatsningen består av flera delar, exempelvis medel till forskningsråd men också direkta stöd till lärosäten. Hur satsningen på forskning ska fördelas mellan de olika lärosätena framgår dock inte av budgetpropositionen. I stället skriver regeringen att fördelningen kommer att presenteras i forsknings och innovationspropositionen som planeras att överlämnas till riksdagen senare under hösten. För att medlen till lärosätena ska ingå i budgetpropositionen trots att de inte är fördelade har regeringen preliminärt lagt 1 215 miljoner kronor på en anslagspost, nr 17, på anslaget 2:56 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m. Denna anslagspost omfattar därmed cirka hälften av forsknings- och innovationssatsningen. I budgetpropositionen finns således specificerade anslag för de olika lärosätena, men eftersom propositionen också innehåller en ospecificerad forskningssatsning ger anslagen inte en fullständig bild av fördelningen mellan lärosäten. De samlade anslagen till ett lärosäte utgörs dels av anslaget till just detta

lärosäte, dels av en andel av de 1,2 miljarder kronor som regeringen avser att precisera i den kommande forskningspropositionen.

Finansutskottet anser att regeringens förslag att anvisa anslag för universitet och högskolor men samtidigt, bredvid dessa anslag, lägga en ospecificerad post för forskning är en olycklig lösning eftersom de anslag som riksdagen anvisar i budgeten endast ger en partiell bild av den samlade medelfördelningen mellan lärosäten.

Det kan också anses att den valda modellen står i konflikt med kravet att budgetpropositionen ska vara fullständig. Denna princip slås fast i riksdagsordningens 3 kap. 2 § där det framgår att en proposition som påverkar statens inkomster eller utgifter kommande år endast får lämnas efter budgetpropositionen om regeringen bedömer att det finns synnerliga ekonomiskpolitiska skäl. En ordning där regeringen, av vilket skäl det vara må, inte preciserar anslagens användning eller fördelning utan i stället föreslår ramar för breda ändamål som sedan preciseras genom regeringsbeslut, minskar riksdagens inflytande över medelstilldelningen och försvagar budgetens funktion som styrmedel. Finansutskottet vill understryka principen att budgetpropositionen ska vara fullständig och att anslagens ändamål ska vara tydligt angivna.”¹

Det finns anledning för konstitutionsutskottet att granska hur regeringen avser hantera forskningsmedlen för 2009. Finns det till exempel tillräckligt lagstöd för att i regleringsbrev till respektive lärosäten dela ut pengarna? Går det för regeringen att under löpande budgetår flytta forskningsmedel mellan lärosäten utan riksdagsbeslut?

Detta är i så fall en nyordning som konstitutionsutskottet bör uttala sig om lämpligheten av. Enligt min uppfattning är det klart i strid med både bokstaven och andan i den finansmakt som enligt regeringsformen tillhör riksdagen.

Marie Granlund (s)

¹ Utdrag ur finansutskottets betänkande 2008/09:FiU1 sid. 64–65

Bilaga A2.7.2

REGERINGSKANSLIET

2009-02-23

SB2009/917

Statsrådsberedningen

Rättschefens kansli

Konstitutionsutskottet
Riksdagen**Konstitutionsutskottet**

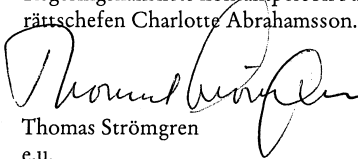
Ink 2009 -02- 2 3

Dnr 150-902-2008/69

Konstitutionsutskottets granskningsärende 23 – Regeringens hantering av forskningsmedel

Härmed överlämnas en promemoria från Utbildningsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditiöns- och rättschefen Charlotte Abrahamsson.

Thomas Strömberg
e.u.

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2009-02-18

Utbildningsdepartementet

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 23 – Regeringens hantering av forskningsmedel

Konstitutionsutskottet (KU) har i skrivelsen Granskningsärende 23 – Regeringens hantering av forskningsmedel begärt svar på vissa frågor om regeringens hantering av forskningsmedel och övriga kommentarer som anmälan till utskottet kan föranleda. Statsrådsberedningen har överlämnat skrivelsen till Utbildningsdepartementet med en begäran om underlag. Som svar på KU:s frågor vill Utbildningsdepartementet anföra följande. Svaret har utarbetats efter samråd med Finansdepartementet.

1. Beaktades fullständighetsprincipen vid beredningen och beslutet av budgetpropositionen såvitt avser anslag 2:56 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.? På vilket sätt beaktades den i sådant fall?

2. Gjorde regeringen några överväganden om bestämmelsen i 3 kap. 2 § tredje stycket riksdagsordningen kunde vara tillämplig på forskningspropositionen?

Svaret på både fråga 1 och 2 är ja. Följande överväganden gjordes.

I 3 kap. 2 § tredje stycket riksdagsordningen anges att en proposition om statens inkomster eller utgifter för det närmast följande budgetåret får lämnas efter budgetpropositionen endast om det finns synnerliga ekonomisk-politiska skäl.

Detta innebär att budgetpropositionen ska vara fullständig och slutgiltig när den lämnas. Det tidigare systemet med senare lämnade anslagspropositioner och en sammanfattande kompletteringsproposition avskaffades vid budgetreformen 1994. I förarbetena till den reformen anges att om det skulle uppstå ett akut behov av ytterligare medelstilldelning av andra än synnerliga ekonomisk-politiska skäl kan medel anvisas på tilläggsbudget för löpande budgetår. Om riksdagen beslutat att tillämpa rambeslutsmodellen, ska budgetpropositionen innehålla en fördelning av utgifterna på de av riksdagen beslutade utgiftsområdena. Denna fördelning bör enligt förarbetena underställas riksdagens prövning, dvs. avslutas med att

regeringen hemställer att riksdagen antar de av regeringen föreslagna ramarna för olika utgiftsområden. Regeringen är skyldig att göra en sådan fördelning åt riksdagen oavsett vilka ramar och utgiftsområden regeringen själv tillämpar (förs. 1993/94:TK2 s. 60).

Rambeslutsmodellen utgår från förutsättningen att regeringen vid ett tillfälle redovisar ett samlat budgetförslag. Fram till budgetårets början ska några särpropositioner med utbrutna budgetförslag således inte få förekomma, inte heller någon kompletteringsproposition. Den ekonomiska utvecklingen kan dock enligt förarbetena gå därhän att regeringen för att kunna bemästra en uppkommen situation behöver komplettera sitt budgetförslag med särskilda åtgärder (förs. 1993/94:TK2 s. 37).

I budgetpropositionen för 2009 (prop. 2008/09:1, utg.omr. 16) aviserade regeringen en betydande satsning på forskning och innovation. Regeringen föreslog att anslagen till forskning och utveckling skulle öka med totalt 2,4 miljarder kronor för 2009. Enligt förslag i propositionen skulle en viss del fördelas till anslaget 2:56 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m. Under detta anslag har medel beräknats för sådan verksamhet inom högskoleområdet för vilken medel inte har ställts till förfogande under annat anslag. Regeringen angav under anslaget att användningen av medlen för forskning och innovationsinsatser i anslutning till forskning skulle redovisas närmare i den kommande forsknings- och innovationspropositionen. Vidare angavs att regeringen i den propositionen bl.a. skulle presentera en fördelning av kommande resursförstärkningar avseende forskning vid universitet och högskolor.

Regeringen beslutade propositionen Ett lyft för forskning och innovation (prop. 2008/09:50) den 20 oktober 2008 och den lämnades till riksdagen efter budgetpropositionen för 2009. Forsknings- och innovationspropositionen innehåller bl.a. dels regeringens syn på forsknings- och innovationspolitikens inriktning under perioden 2009–2012, dels regeringens bedömning av hur de i budgetpropositionen för 2009 föreslagna medlen bör fördelas till universitet och högskolor (se tabellen på s. 59).

Principen att i budgetpropositionen föreslå en budgetram för det närmast följande året avseende en satsning där den närmare fördelningen av medlen kommer att delvis presenteras i en proposition som lämnas efter budgetpropositionen har tillämpats även tidigare på Utbildningsdepartementets område. Detta gäller bl.a. den närmast föregående forskningspolitiska propositionen Forskning för ett bättre liv (prop. 2004/05:80).

I budgetpropositionen för 2005 (prop. 2004/05:1, utg.omr. 16) föreslog den dåvarande regeringen att anslaget 26:11 Särskilda utgifter för forskningsändamål skulle tillföras medel för forskning och angav att den närmare fördelningen av medlen skulle komma att ske i samband med en kommande forskningspolitisk proposition. I denna proposition, Forsk-

ning för ett bättre liv, som beslutades den 17 mars 2005, redovisades bl.a. regeringens bedömningar av hur de av riksdagen anvisade resurserna för forskning, utveckling och forskarutbildning borde fördelas för 2005.

Regeringen har i åtskilliga fall även utanför utbildningsområdet beslutat propositioner av betydelse för det följande budgetåret även efter det att budgetpropositionen har överlämnats. I samtliga fall har dock regeringen, såvida inte synnerliga ekonomisk-politiska skäl har förelegat, dessförinnan specificerat och beaktat de finansiella konsekvenserna i budgetpropositionen.

Som ett exempel kan nämnas propositionen Vårt framtida försvar (prop. 2004/05:5), som beslutades den 23 september 2004, i vilken regeringen lämnade förslag till förändringar av de ekonomiska förutsättningarna och den verksamhet som försvarsmyndigheterna skulle bedriva under 2005–2007. I budgetpropositionen för 2005 (prop. 2004/05:1, utg.omr. 6) hade regeringen dessförinnan presenterat vilka konsekvenser förslagen skulle få på statsbudgeten inför det kommande året. I budgetpropositionen hänvisades i flera avsnitt till bedömningar i den kommande propositionen.

Ett annat exempel utgörs av propositionen Infrastruktur för ett långsiktigt hållbart transportsystem (prop. 2001/02:20), som beslutades den 3 oktober 2001. I propositionen lämnade regeringen förslag till inriktning av den fortsatta planeringen av transportinfrastrukturen, som bl.a. omfattade mål och ekonomiska ramar. Förslagens budgetkonsekvenser för 2002 hade dessförinnan beaktats i budgetpropositionen för samma år (prop. 2001/02:1, utg.omr. 27), i vilken åtskilliga hänvisningar görs till den s.k. infrastrukturpropositionen.

Regeringen har under den tid som den nuvarande budgetordningen tillämpats aldrig överlämnat en proposition efter budgetpropositionen som haft finansiella konsekvenser som inte beaktats i de förslag till ramar och anslag som lämnats i budgetpropositionen, såvida inte synnerliga ekonomisk-politiska skäl har förelegat. Detta har också konstaterats av en referensgrupp till Grundlagsutredningen (SOU 2008:115 s. 76). Enligt regeringens bedömning är även regeringens aktuella hantering av forskningsmedel förenlig med den praxis som utvecklats på området.

3. Vad var skälen till att fördelningen av medlen för forskning samt innovationsinsatser i anslutning till forskning inte redovisades redan i budgetpropositionen?

Det har sedan länge varit praxis att regeringen med några års mellanrum lämnar en särskild proposition till riksdagen med en närmare redogörelse för regeringens forskningspolitiska ställningstaganden. En sådan proposition måste med nödvändighet innehålla bedömningar avseende den närmare fördelningen av forskningsmedel. Regeringens forskningspolitiska

ställningstaganden och bedömningar har hittills varit så omfattande samt av en sådan komplicerad natur och politisk vikt att det har förefallit lämpligt att presentera dem i en särskild proposition.

4. Vilka kommentarer föranleder det som anförs i anmälningen om regleringsbrev samt om att regeringen kan flytta forskningsmedel mellan lärosätena utan riksdagsbeslut?

Såsom tidigare angetts har den närmare fördelningen av medel till universitet och högskolor som anvisats under anslaget 2:56 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m. presenterats i en särskild tabell i forsknings- och innovationspropositionen. Regeringen avser inom kort att fatta beslut om ändring av regleringsbrevet för budgetåret 2009 avseende universitet och högskolor m.m. och bl.a. fördela medel till universitet och högskolor enligt den presenterade tabellen. Den i forsknings- och innovationspropositionen aviserade omfördelningen mellan lärosätena kommer att ske med början först 2010 efter beslut av riksdagen med anledning av förslag i budgetpropositionen för samma år.

Regeringens förslag om vilka medel som ska anvisas på det aktuella området för 2009 har lämnats i budgetpropositionen för samma år. Det förhållandet att den mer detaljerade beskrivningen av forsknings- och innovationspolitikens inriktning fram till 2012 presenterats i en särskild proposition har inte påverkat statens inkomster och utgifter för 2009. Fullständighetsprincipen beaktades således. Det ankommer på regeringen att besluta om den närmare fördelningen av medel på anslagsposterna inom ramen för de ändamål som riksdagen har beslutat.

Vad gäller det som anförs i anmälan om en flytt av beslutandemakten från riksdagen till regeringen kan det, även om det inte berör kravet på att budgetförslaget ska vara fullständigt, konstateras att riksdagen under huvuddelen av den tid som förslagen i budgetpropositionen behandlades hade tillgång till forsknings- och innovationspropositionen. Som framgår av ett yttrande från finansutskottet hade riksdagen i samband med denna behandling möjlighet att närmare ange hur det aktuella anslaget skulle användas. Vidare framgår att en möjlig hantering hade varit att utbildningsutskottet under sin beredning av det berörda utgiftsområdet preciserat aktuellt anslags användning och att kammaren sedan prövat frågan i sin behandling av utbildningsutskottets budgetbetänkande (ytr. 2008/09:FiU4y).

5. Vilka kommentarer i övrigt föranleder anmälningen och denna promemoria?

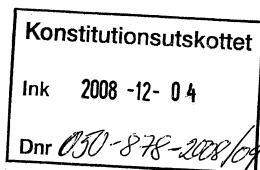
Anmälningen och promemorian föranleder inte några ytterligare kommentarer.

Bilaga A2.8.1

MARGARETA ISRAELSSON
Riksdagsledamot (s)

SVERIGES
RIKSDAG

Stockholm 2008-12-03

**Begäran om granskning av kulturminister Lena Adelsohn-Liljeroths
handläggning av tilläggsbudget rörande "Forum för levande historia"**

I tilläggsbudgeten för 2008 (prop. 2008/09:2) finns under utgiftsområde 17 anslaget 28:33 *Forum för levande historia* ett förslag om att minska anslaget med 1,5 miljoner kronor för att möjliggöra en tillfällig utökning av anslag 28:2 *Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete* också det inom UO 17.

I propositionen saknas en motivering till varför denna minskning ska ske. Jag ställde därför under frågestunden den 2 oktober 2008 en fråga till kulturministern där jag bad henne motivera nedskärningen av anslag 28:33. Till min stora häpnad fick jag svaret att det rörde sig om "ett personalärende" som på detta sätt skulle klaras ut. Någon närmare förklaring av varför ett personalärende skulle hanteras på detta sätt fick jag ingen förklaring till.

Jag följde då upp frågan med en interpellation (ip 2008/09:29) i samma ärende. När den besvarades den 21 oktober 2008 yttrade kulturministern bl. a. följande:
"Jag utgår från att Margareta Israelsson trots allt känner till bakgrunden till omprioriteringen. Jag vidhåller att det inte är lämpligt att man här diskuterar ett enskilt personalärende som dessutom uppkom under den förra regeringens tid. Det var kanske dumt av mig att nämna detta över huvud taget i kammaren."

Detta är ett väldigt underligt uttalande. Kulturministern verkar mena att det skulle räcka om hon och jag känner till vilka förhållande som döljer sig bakom förslaget till förändring i budgeten. Regeringens motiv för budgetpropositionen är förvisso ingen privatsak eller något för slutna sällskap. Motiven utgör grunden för ett beslut som riksdagens alla ledamöter bör ha lika och fullständig möjlighet att få information kring.

I kulturutskottets yttrande till finansutskottet rörande tilläggsbudgeten (2008/09:KrU2y) finns angivet att anslagsförändringen avser att "i efterhand reglera vissa personalkostnader gentemot Uppsala universitet". Denna uppgift har utskottet "inhämtat från Regeringskansliet". Här blir det uppenbart att regeringen haft ett motiv till förslaget i tilläggsbudget som inte återfanns i propositionen och som ansvarigt statsråd inte velat informera riksdagen om, trots direkt uppmaning att göra så.

SVERIGES
RIKSDAG

När så slutligen tilläggsbudgeten diskuterades i kammaren den 19 november 2008 tog jag så upp frågan om motiven bakom anslagsförändringen ytterligare en gång. Jag fick då svar av Anna Liliehöök (m) som bland annat sade: *"Jag tänker som sagt inte kommentera bakgrunden jag heller. Jag är inte införstådd med exakt vad det rör sig om, men det är som sagt var ett enskilt personalärende som knappast är någonting vi debatterar här i kammaren."* samt av Cecilia Wikström (fp) som sade: *"Jag känner mycket väl till vad det handlar om, och jag är beredd att efter debatten tala med Margareta Israelsson om det och berätta i detalj vad det handlar om ifall inte Margareta Israelsson redan känner till det."*

Förvisso har alla som säger att man inte ska debattera enskilda ärenden i riksdagen rätt. Nu är ju dock regeringens budget utformad på ett så underligt sätt att det bakom ett specificerat förslag till förändring av budgeten ligger enbart ett enskilt personalärende. Att utformningen dessutom sker på ett sådant sätt att det är de verkliga motiven bakom förslaget inte redovisas och, eftersom det rör enskild, inte kan diskuteras i kammaren gör inte saken bättre.

Det ligger nära till hands att dra slutsatsen att regeringens proposition i denna del inte kan anses uppfylla kravet i RF 9:3 om att riksdagen ska anvisa anslag till angivna ändamål. Ändamålet med regeringens förslag är ju inte att förstärka bidragen till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete utan att ge regeringen möjlighet att disponera medel för ett personalärende som rör andra anslag.

Det finns också all anledning för konstitutionsutskottet att granska om budgetpropositionen kan anses hålla tillräcklig information för att beredningskravet enligt regeringsformen kan anses uppfyllt. Utan de frågor jag vid upprepade tillfällen ställt hade riksdagen inte haft kännedom om regeringens verkliga avsikter med propositionen i denna del. Även om beredningskravet i regeringsformen är allmänt hållet, måste det väl ändå vara så att det förutsätter att regeringen lämnar en fullständig redogörelse av vad man avser med sina förslag. Det är i detta exempel tyvärr närmare till att beteckna regeringens agerande som direkt vilseledande.

Jag vill därför att konstitutionsutskottet granskar lämpligheten i regeringens agerande avseende anslagen 28:2 och 28:33 på UO 17 i samband med tilläggsbudgeten (2008/09:2).

Margareta Israelsson

Bilaga A2.8.2

REGERINGSKANSLIET

Statsrådsberedningen

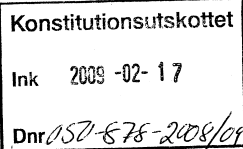
Rättschefen

2009-02-17

SB2009/779

Konstitutionsutskottet

Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 22 – Regeringens agerande
avseende vissa anslag på tilläggsbudget

Härmed överlämnas en promemoria från Kulturdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditons- och
rättschefen Knut Weibull.
Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Drottninggatan 2

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2009-02-10

Kulturdepartementet

Expeditions- och rättschefen
Knut Weibull

Konstitutionsutskottets granskningsärende 22 – Regeringens agerande avseende vissa anslag på tilläggsbudget

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse den 27 januari 2009 ställt frågor om regeringens agerande avseende vissa anslag på tilläggsbudget. Som svar på frågorna vill Kulturdepartementet framföra följande.

Fråga 1 Vilken beredning föregick regeringens förslag på de i granskningen berörda anslagsförändringarna på tilläggsbudget?

Fråga 2 Inhämtade regeringen synpunkter från Forum för levande historia med anledning av de i granskningen berörda anslagsförändringarna i tilläggsbudgeten? Om ja, när och hur har dessa synpunkter inhämtats? Vilka var dessa synpunkter? Hur har dessa dokumenterats? Om nej, varför inhämtades inga synpunkter från Forum för levande historia?

Svar på fråga 1 och 2: Den 2 september 2008 informerade en tjänsteman i Kulturdepartementet chefen för Forum för levande historia om att en anslagsförändring övervägdes i departementet. Därefter fördes vid flera tillfällen samtal om detta med chefen för myndigheten. Denne bedömde att myndigheten kunde hantera en neddragning av anslaget. Kontakterna var muntliga och de dokumenterades inte. Vidare skedde intern beredning på sedvanligt sätt i Regeringskansliet.

Fråga 3 Vilka kommentarer i övrigt ger innehållet i denna promemoria anledning till?

Innehållet i utskottets promemoria ger inte nu anledning till några ytterligare kommentarer.

Bilaga A2.9.1

PETER RÅDBERG
Riksdagsledamot

SVERIGES
RIKSDAG

Konstitutionsutskottet

Ink 2008-04-28

Dnr 050-2646-2007/68

Stockholm 2008-04-28

KU-anmälan
28 april 2008

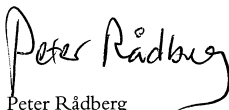
Begäran om granskning av Försvarsminister Sten Tolgfors beredning av offert till Norge av Jas 39 Gripen-plan av E/F-version.

Regeringen har idag den 28/4 på plats i Oslo överlämnat en offert till Norge på 48 stycken Jas 39 Gripen av den senaste modellen, med beteckning E/F-modell. Kravet från Norge för att köpa Jas har hela tiden varit att även Sverige ska skaffa denna version av planet.

Enligt en tidningsuppgift (SvD 26/4) beslöt regeringen på sammanträdet den 24/4 att Sverige ska uppgradera 10 befintliga Jas-plan till E/F-standard. Riksdagen har tidigare medgivit att regeringen får uppgradera 31 JAS-plan av C/D-modell så att antalet uppgår till sammanlagt 100 st. Utgifterna för detta ingår i det beställningsbemyndigande som riksdagen har givit. Något medgivande att anskaffa ytterligare JAS-plan varken av C/D eller E/F-modell finns således inte. I och med detta regeringsbeslut och överlämnandet av offerten till Norge av Försvarsminister Sten Tolgfors har regeringen förbundit sig ett ekonomiskt åtagande som man inte har rätt att göra utan att först få riksdagens bemyndigande. Regeringen borde enligt Miljöpartiets mening först ha begärt ett nytt beställningsbemyndigande i tilläggsbudgeten för att täcka framtida utgifter till följd av den lämnade offerten. Med tanke på det ekonomiska osäkra läge som Försvarsmakten nu befinner sig i är det utmanande att göra nya åtaganden i Jas39 Gripen-projektet. Det är inte heller motiverat av några försvarspolitiska behov.

Regeringen föregriper den försvarspolitiska beslutsprocess som nu pågår. Enligt Miljöpartiet strider regeringens förfarande mot Regeringsformen, 9 kap: "10 § Regeringen får icke utan riksdagens bemyndigande taga upp lån eller i övrigt ikläda staten ekonomisk förpliktelse. Lag (1988:1444)."

Jag vill därför att konstitutionsutskottet granskar om beredningen av offerten till Norge står i överensstämmelse med regeringsformens beredningskrav.

Peter Rådberg

TFN: 08-786 47 13

SVERIGES RIKSDAG • 100 12 STOCKHOLM • TFN 08-786 40 00

Bilaga A2.9.2

REGERINGSKANSLIET

2009-03-10

SB2009/1362

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet

Rättschefen

Riksdagen

Konstitutionsutskottet

Ink 2009-03-10

Dnr 050-2646-2007/08

Konstitutionsutskottets granskningsärende 10 – Sten Tolgfors beredning av
offert till Norge av JAS 39 Gripen-plan av E/F-version

Härmed överlämnas en promemoria från Försvarsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expediteschefen Nils
Cederstierna.Thomas Strömgren
e.u.Postadress
103 33 StockholmTelefonväxel
08-405 10 00E-post: registrator@primeminister.ministry.seBesöksadress
Drottninggatan 2Telefax
08-723 11 71

REGERINGSKANSLIET

2009-03-03

Försvarsdepartementet*Expeditionschefen***Konstitutionsutskottets granskningsärende 10 – Sten Tolgfors beredning av
offert till Norge av JAS 39 Gripen-plan av E/F-version**

Försvarsdepartementet får härmed lämna följande svarsunderlag.

Fråga 1

**Har något beslut fattats efter 2007 års utgång om uppgradering av
JAS-plan till C/D- eller E/F-version?**

Inget beslut har fattats efter 2007 års utgång avseende uppgradering av
JAS 39 Gripen version A/B till version C/D.

Regeringen och riksdagen har fattat följande beslut om uppgradering av
8–10 flygplan av typ JAS 39 Gripen version C/D till version E/F, med
förbehåll för att Norge skulle välja samma stridsflygsystem:

- Regeringsbeslut den 24 april 2008 med bemyndigande för
Försvarets materielverk (FMV) att lämna erbjudande till och
inleda förhandlingar med Norge (Fö2008/798/MIL). Av beslutet
följer att det av erbjudandet ska framgå att det lämnas med
förbehåll för riksdagens godkännande i de delar det kan behövas.
- Budgetpropositionen för 2009 (prop. 2008/09:1 utgiftsområde 6
s. 58, bet. 2008/09:FöU1, rskr. 2008/09:119).

Fråga 2

**Inhämtades upplysningar och yttranden från myndigheter, företag,
organisationer etc. inför regeringsbeslutet den 24 april 2008 om
bemyndigandet till FMV? Om så, från vilka inhämtades upplysningar
och yttranden, på vilket sätt gjordes det och när?**

Regeringsbeslutet den 24 april 2008 fattades efter en framställan av
FMV. Inför denna framställan hade FMV haft kontakter med Försvars-
makten, Inspektionen för strategiska produkter och Saab AB. Detta är i
enlighet med hur dylika ärenden på Försvarsdepartementets område
brukar beredas. Regeringskansliet har härutöver berett Försvarsmakten

och Saab AB möjlighet att lämna synpunkter vid skilda möten under mars och april 2008.

Fråga 3

I vilka delar av erbjudandet till Norge bedömdes riksdagens godkännande vara nödvändigt?

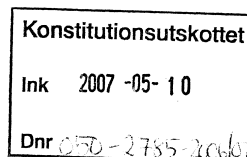
Riksdagens godkännande bedömdes nödvändigt för att senare kunna ta beslut om uppgradering av 8–10 flygplan av typ JAS 39 Gripen C/D till version E/F om Norge skulle anta FMV:s erbjudande. Erbjudandet från FMV innehöll även ett antal förslag till fördjupade samarbetsmöjligheter mellan svenska och norska myndigheter. Beroende på vad efterföljande avtalsförhandlingar skulle ha utmynnat i, skulle riksdagens godkännande eventuellt kunna ha krävts innan avtal hade ingåtts. Av denna anledning bemyndigade regeringen FMV att överlämna offerten med förbehåll för "riksdagens godkännande i de delar det kan behövas". Detta framgår även av budgetpropositionen för 2009 (prop. 2008/09:1 utgiftsområde 6 s. 58).

Fråga 4

Vilka kommentarer ger granskningsanmälan i övrigt anledning till?

Departementet har inga ytterligare kommentarer.

Bilaga A2.10.1

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

2007-05-10

Granskningsanmälan beträffande försäljning av vissa statligt ägda företag (prop. 2006/07:57)

Vi begär härmed att konstitutionsutskottet skall granska i anmälan angivna frågor gällande utförsäljningen av delar av statens innehav i Telia Sonera.

Tidigare liknande ärenden som granskats av konstitutionsutskottet.

I proposition 2002/2003:24 Överlåtelse av aktier i Svenska Skogsplantor AB till Sveaskog AB föreslog regeringen att riksdagen skulle godkänna att samtliga aktier i det helstatliga bolaget Svenska Skogsplantor AB överläts på det likaså helstatliga bolaget Sveaskog AB. Regeringen ansåg att frågan om överlåtelse var av sådan karaktär att det inte förelegat behov av att inhämta yttranden och upplysningar från några myndigheter, sammanslutningar eller enskilda. Ledamöter från samtliga allianspartier gjorde en anmälan till konstitutionsutskottet och påtalade att det i propositionen inte fanns något beslutsunderlag som angav varför den av regeringen föreslagna aktieöverlåtelsen var att föredra framför kapitaltillskott från ägaren, likvidation eller konkurs. Oavsett vilken lösning som var att föredra borde riksdagen enligt anmälarna givetvis ha förelagts ett komplett beslutsunderlag.

Ett enigt näringsutskott hade uttalat att propositionen inte motsvarat de krav som riksdagen normalt bör ställa vad gäller underlagsmaterial från regeringen. Utskottet saknade en redovisning av regeringens analys av tänkbara, alternativa lösningar. Enligt utskottets mening borde regeringen ha inhämtat remissynpunkter i ärendet.

Konstitutionsutskottet ansåg för sin del att regeringen i detta fall inte uppfyllt kraven på beredning i 7 kap 2 § RF.

Det nu aktuella ärendet

1. Konstitutionsutskottet bör granska om beredningen av utförsäljningen uppfyllt kraven i 7 kap 1 och 2 §§ regeringsformen.

I budgetpropositionen för 2007 aviserade regeringen att den avsåg genomföra en genomgång av alla statligt ägda företag där argument för och emot ett statligt ägarengagemang vägdes emot varandra. I propositionen saknas en sådan genomgång. Däremot förekommer märkliga påståenden som att de företag som berörs verkar på marknader som är helt kommersiella och därmed präglas av fritt tillträde och fri konkurrens. Regeringen har inte heller i något annat sammanhang presenterat någon genomgång av argument för och emot statligt ägarengagemang och en vägning av argumenten mot varandra.

Regeringen har i den aktuella propositionen förklarat att den ansåg att det vid ärendets beredning inte var nödvändigt att inhämta yttranden från myndigheter, sammanslutningar och enskilda. Någon motivering till detta ställningstagande lämnas inte. Regeringsformen föreskriver i 7 kap 2 § att vid beredningen av regeringsärenden skall behövliga upplysningar inhämtas från berörda myndigheter. I den omfattning som behövs skall tillfälle lämnas sammanslutningar och enskilda att yttra sig. Ärendet är av stor praktisk och principiell betydelse. Försäljning av statligt ägda företag beräknas ske för motsvarande 50 miljarder kronor per år under tre år, totalt 150 miljarder kronor. Det är därför av yttersta vikt att regeringsformens beredningskrav uppfylls.

I propositionen anför en rad argument för försäljning som svårigheter för staten att tillföra företagen kapital för expansion och en ökad effektivitet, förbättrad lönsamhet, ökade investeringar och en starkare sysselsättningsutveckling vid minskat statligt ägande. I propositionen ges dock ingen antydning om vad dessa bedömningar grundas på.

2. Konstitutionsutskottet bör granska om regeringen uppfyllt budgetlagens krav på affärsmässighet vid försäljningen

Enligt § 29 budgetlagen skall försäljning av statens egendom genomföras affärsmässigt, om inte särskilda skäl talar emot det. Med affärsmässighet avses att priset blir så fördelaktigt som möjligt för staten och att försäljning till underpris inte sker. I författningskommentaren sägs att "avsteg från principen om affärsmässighet inte bör göras utan riksdagens godkännande vid försäljning av egendom som har ett betydande värde." Regeringen har inte begärt något sådant godkännande.

Regeringen gör ingen skillnad mellan inhemska och utländska köpare. Hänsyn tas inte till att framtida skatteintäkter försvinner med en utländsk köpare. Framtida vinster kommer nämligen att beskattas i ett annat land än Sverige. För medborgarna kan det därför vara mer lönsamt att bolaget säljs till inhemsk köpare även om priset skulle bli lägre. Dessutom riktar regeringen försäljningen endast till institutionella placerare.

Vid försäljningen erlades 50 kr per aktie för statens aktier i Telia Sonera. Stängningskursen senaste börsdagen före försäljningen var 54,75 kr per aktie. Regeringen har inte redovisat vilka överväganden den gjort om storleken på den rabatt som givits vid försäljningen, ej heller varför budgivningen avbrutits i förtid trots att erbjudandet var övertecknat.

3. Konstitutionsutskottet bör granska om regeringens handläggning av utförsäljningen skett korrekt med avseende på att försäljningen genomförts den 3 maj 2007, innan Post- och Telestyrelsens utredning om säkerställande av icke-diskriminering och transparens i drift, underhåll och tillhandahållande av kopparnätet redovisats, vilket skall ske senast 15 juni 2007.

Marianne Berg (v)
Konstitutionsutskottet

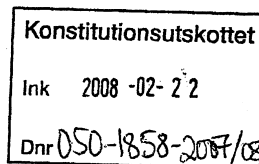

Kent Persson (v)
Näringsutskottet

Bilaga A2.11.1

PETER HULTQVIST
Riksdagsledamot (s)

SVERIGES
RIKSDAG

Stockholm 2008-02-22

Begäran om granskning av utnämmandet av generaldirektör för Svenska Kraftnät.

I valrörelsen 2006 gjorde de borgerliga partierna ett stort nummer av att man skulle reformera utnämningsmakten. Efter valet, den 21 november 2006, presenterade statsministern Fredrik Reinfeldt en femsidig PM kring hur reformeringen skulle ske. Principen för arbetet anges där som *"ökad öppenhet, förutsägbarhet, tydliggörande av kvalifikationskrav samt förbättrad möjlighet att följa upp utförda utnämningar"*. Där angavs också ett antal tänkbara konkreta åtgärder, bland annat att kravprofiler ska upprättas och göras offentliga.

I ett flertal interpellationsdebatter har därefter ansvarigt statsråd, Mats Odell, försvarat dessa principer och menat att de har varit vägledande för allt arbete kring de förändringar som sägs göras i utnämningsspolitiken.

Den 7 februari utsåg regeringen Mikael Odenberg, tidigare moderat försvarsminister till ny generaldirektör för Svenska Kraftnät. På presskonferensen där han presenterades tillsammans med två andra utnämningar till generaldirektörer, beskrevs rekryteringsprocessen av Maud Olofsson på följande sätt.

Arbetet tog sin början i mars 2007. Först hade kravprofiler upprättats, därefter hade man internt på departementet tagit fram namn och därefter hade en rekryteringskonsult träffat och bedömt den kandidat som sedan blev utnämnd.

"Den kravprofil som vi ställt upp på de här områdena fyller alla de här mer än väl."
konstaterade Maud Olofsson på presskonferensen. Hon var också tydlig på att rekryteringskonsulten bara hade bedömt de som sedan också utnämndes.

När statsminister Fredrik Reinfeldt uttalar sig om hur rekryteringsprocessen gått till och varför Mikael Odenberg blivit utsedd i Sveriges Televisions "Rakt på med KG Bergström" den 12 februari säger han så här.

"Den externa konsult som genomförde rekryteringsprocessen fann att han var mest lämpad för jobbet" *"Det är ändå en stor skillnad när det har skett med en extern konsult i konkurrens med andra och där det inte är vi som har uttalat att han är mest lämpad för tjänsten."*

SVERIGES
RIKSDAG

Den externa konsulten säger den 22 februari i Sveriges Radios "Dagens Eko" att han lagt ner ca tio timmars arbete på att göra en bedömning av en enda kandidat, Mikael Odenberg.

Statssekreterare Ola Alterå på Näringsdepartementet beskriver samma dag i Sveriges Radio det hela som "en i huvudsak intern process".

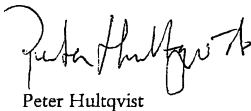
Uppgifterna om hur rekryteringen gått till går som synes kraftigt isär mellan statsministern, vice statsministern och den konsult som utfört delar av arbetet. För att söka bringa klarhet i hur det gått till har jag vid ett flertal tillfällen begärt att få del av alla de offentliga handlingar som finns i ärendet från Näringsdepartementet. Resultatet är synnerligen magert. Det jag fått är en faktura daterad den 20 december 2007 samt en odaterad offert som inte är ankomststämplad på departementet. Bägge bifogas anmälan.

Det finns inga uppgifter om kandidater, ingen kravprofil, ingen redovisning av konsultens arbete eller något annat som kan ge vägledning om vilken roll konsulten spelat i beredningen av ärendet.

I budgetpropositionen (2007/08:1) för utgiftsområde 2, sidan 52, anges att "*kravprofiler som legat till grund för rekrytering av myndighetschefer bör biläggas akten efter avslutad rekrytering.*" Detta är självklart en nödvändighet om någon ska kunna följa upp en utnämning på det sätt som beskrevs i statsministerns PM. Någon kravprofil som av Näringsdepartementet anses falla under begreppet allmän handling har dock inte lämnats ut när jag bett om den.

Regeringens utnämningar bara får ske med "förtjänst och skicklighet" som grund, men det är närmast omöjligt för en vanlig medborgare att i denna utnämning som ska präglas av principerna "*ökad öppenhet, förutsägbarhet, tydliggörande av kvalifikationskrav samt förbättrad möjlighet att följa upp utförda utnämningar*" kunna följa och än mindre förstå hur processen gått till.

Jag vill därför att konstitutionsutskottet granskar dels hur rekryteringsprocessen de facto gått till, dels varför de allmänna handlingarna i ärendet är så få och bristfälliga och dels hur regeringen säkerställt att det bara är "förtjänst och skicklighet" som är grund för denna utnämning.

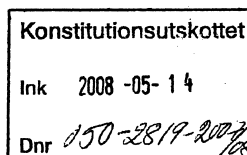
Peter Hultqvist

Bilaga A2.11.2

THOMAS BODSTRÖM
Riksdagsledamot (s)

SVERIGES
RIKSDAG

Stockholm 2008-05-14

**Begäran hos konstitutionsutskottet om granskning av justitieminister
Beatrice Asks handläggning av ärendet om tillsättandet av ny rikspolischef.**

Sedan början av december 2007 har regeringen sökt efter en ny rikspolischef sedan den tidigare tvingats avgå. Statsminister Fredrik Reinfeldt har i samband med sitt s.k. jultal meddelat att tjänsten som rikspolischef skulle annonseras ut och att man därigenom skulle få en "folkets rikspolischef".

Metoden att genom annons tro att man skulle hitta en tillräckligt kompetent sökande dömdes ut av flera inblandade, inte minst av poliskåren själv. Självklart blev det därför mycket intressant att följa hur ärendet utvecklade sig. När ansökningstiden gått ut hade 27 stycken skriftliga ansökningar kommit in till justitiedepartementet.

Departementet har på begäran lämnat ut de 27 skriftliga ansökningar som inkommit angående tjänsten som rikspolischef. På ett flertal förfrågningar om det har funnits fler ansökningar har justitiedepartementet svarat nekande, trots att det av andra källor uppgetts att fler personer anmält sitt intresse. Detta bekräftas av att justitieminister Beatrice Ask som i en TV4-intervju den 4 mars 2008, efter det att de 27 ansökningarna inkommit och ansökningstiden gått ut, säger att flera personer tagit kontakt med och anmält sig till justitiedepartementet.

Den 13 maj utses så den tillförordnade rikspolischefen Bengt Svensson vid ett extra regeringsammanträde till ny rikspolischef. Han tillhörde inte de 27 som lämnat skriftliga ansökningar men säger i en artikel i Svenska Dagbladet den 14 maj 2008 att han "någon gång i mars talade om att han var intresserad av att fortsätta på posten". Enligt flera medieuppgifter har ytterligare en kandidat förkommit i regeringens diskussioner, länspolismästaren i Stockholm Carin Görblom. Huruvida hon till regeringen visat något intresse för tjänsten eller om hon diskuterats av regeringen utan att man efterhört hennes intresse för jobbet är dock för mig okänt.

Regeringskansliet ska tillämpa förvaltningslagen. Enligt förvaltningslagen ska en tjänsteanteckning göras när det tillför ett ärende något av substans. En sådan intresseanmälan som Bengt Svensson menar att han gjorde i mars torde vara sådan substans, enligt offentlighetsprincipen också att anse såsom inkommen handling. Det

SVERIGES
RIKSDAG

hade då varit lagenligt att denna intresseanmälan tillförts samma ärende som de andra 27 skriftliga intresseanmälningarna. Så har dock inte skett.

Det är av synnerlig vikt att en minister följer de regler som finns i handläggningen av ärenden. Att vägra lämna ut handlingar som funnits i ett ärende är ett allvarligt brott mot offentlighetsprincipen. Det är minst lika allvarligt om en minister underlåter att tillföra handlingar till ett ärende som senare visar sig borde ingå där, speciellt efter att handlingarna efterfrågats.

Vid handläggningen av ärendet om tillsättandet av en ny rikspolischef har justitieminister Beatrice Ask därför ha handlat på ett sätt som synes strida mot såväl förvaltningslagen som offentlighetsprincipen i tryckfrihetsförordningen.

Thomas Bodström

Bilaga A2.11.3

REGERINGSKANSLIET

2009-02-12

SB2009/597

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet

Riksdagen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet

Ink 2009 -02- 12

Dnr 050-1858-2007/08

Konstitutionsutskottets granskningsärende 7 och 11 – Vissa utnämningar

Härmed överlämnas promemorior som har upprättats inom Statsrådsberedningen, Justitiedepartementet, Finansdepartementet och Näringsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är rättssakkunniga Angelica Jonsson.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Drottninggatan 2

Telefoncentral
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2009-02-10

Statsrådsberedningen

Rättschefens kansli
Angelica Jonsson

Konstitutionsutskottets granskningsärende 7 och 11 – Vissa utnämningar

Denna promemoria har upprättats med anledning av en skrivelse från konstitutionsutskottet den 22 januari 2009. Konstitutionsutskottet har ställt följande fråga.

1. Förvaltningslagen uppställer krav på att uppgifter som en myndighet får på annat sätt än genom en handling och som kan anses ha betydelse för utgången i ärendet antecknas av myndigheten, om ärendet avser myndighetsutövning mot någon enskild. Det är enligt Gula boken viktigt att man i regeringsärenden följer de principer som förvaltningslagen ger uttryck för. Gäller denna utgångspunkt också tjänstetillsättningsärenden?

Ja.

REGERINGSKANSLIET

Justitiedepartementet

Promemoria

2009-02-11

*Enheten för polisfrågor samt allmän ordning och säkerhet***Konstitutionsutskottets granskningsärende 7 och 11 - Vissa utnämningar**

5. När och på vilket sätt anmälde Bengt Svenson sitt intresse för tjänsten som rikspolischef? Finns det någon dokumentation om detta?

Enligt den praxis som gäller sedan länge togs en kravprofil för anställningen fram. För första gången annonserades också i dagspressen efter ny rikspolischef. Syftet var att bredda departementets rekryteringsbas och ge personer som annars inte skulle ha kommit ifråga för anställningen en möjlighet att ge sig till känna. Annonseringen resulterade i att 27 personer anmälde sitt intresse för anställningen. Bland de sökande fanns dock inte någon som hade de kvalifikationer som krävs för anställningen.

Tanken var inte att annonseringsförfarandet skulle ersätta det beredningsarbete som departementet alltid bedriver i samband med kallelsetjänster. Departementets tjänstemän arbetade därför under våren 2008 också med att identifiera andra tänkbara kandidater. Resultatet av den processen ledde fram till ett antal namn på personer som bedömdes lämpliga och villiga att åta sig uppdraget. Dessa individer var sedan länge väl kända i departementet och intresseanmälningar bedömdes i deras fall inte vara aktuellt.

Expeditionschefen i Justitiedepartementet, Nils Öberg, fick därefter i april månad justitieministerns uppdrag att kontakta två personer för att erbjuda var och en av dem ett samtal rörande bl.a. deras intresse av och förutsättningarna för detta uppdrag. Detta framgår av en tjänsteanteckning daterad den 10 april 2008, vilken ingår i akten. Bengt Svenson, som var en av de aktuella personerna, uttalade i samband med detta sitt intresse för såväl anställningen som för det erbjudna samtalet. Någon anteckning om detta bedömdes inte behöva föras till akten.

*6. Vilka kommentarer i övrigt föranleder de aktuella
granskningsanmälningarna och innehållet i denna promemoria?*

Justitiedepartementet har inga övriga kommentarer att lämna med
anledning av anmälningarna och innehållet i promemorian.

REGERINGSKANSLIET

2009-02-09

Finansdepartementet

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 7 och 11 – Vissa utnämningar

Konstitutionsutskottet har frågat om det finns någon särskild policy i Regeringskansliet angående vilka uppgifter som bör tillföras en akt i ett tjänstetillsättningsärende.

Tjänstetillsättningsärenden skiljer sig i sak inte från andra ärendetyper såvitt avser akten. Regeringskansliet rekryterar årligen 700 – 800 medarbetare och det är, utöver förvaltningslagens bestämmelser, bl.a. hanteringen av detta processflöde som legat till grund för övervägandena om vilka uppgifter som ska tillföras en akt i ett ärende om rekrytering av en myndighetschef.

Normalt sett läggs kravprofilen, annonsen, inkomna intresseanmälningar samt kopia på regeringsbeslutet i akten. Om en rekrytering genomförs utan föregående intresseannonsering, finns av naturliga skäl varken någon annons eller därmed vidhängande intresseanmälningar. Om Regeringskansliet samarbetat med ett externt rekryteringsstöd, sparas upphandlingsunderlaget och, i förekommande fall, annat från rekryteringsstödet överlämnat underlag i ärendet.

Utöver nu redovisade handlingar görs det från fall till fall en prövning av huruvida det finns annat underlag som ska biläggas akten. Ett sådant exempel är förekomsten av s.k. spontanansökningar. Med detta avses inkomna handlingar som rubriceras som en ansökan utan att det finns någon annons att söka mot. Denna prövning följer de gängse ärendehanteringsrutinerna i Regeringskansliet där det ytterst är departementets expeditionschef som avgör vad som ska tillföras akten.

Sedan hösten 2006 har hittills över 90 myndighetschefer rekryterats och i samtliga dessa fall har en kravprofil bilagts akten. I de 42 ärenden som har föregåtts av intresseannonsering återfinns även annonsen samt de intresseanmälningar som inkommit i ärendet.

<i>Undersökning</i>	<i>Telefonnummer</i>	<i>E-post</i> : registriatur@finance.ministry.se
103 33 Stockholm	08-405 10 00	
<i>Besöksadress</i>	<i>Telefax</i>	<i>Teleax</i>
Drottninggatan 21	08-21 73 86	117 41 FINANS S

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2009-02-05

Näringsdepartementet

Statssekreteraren Ola Alterå

Konstitutionsutskottets granskningsärende 7 och 11 - Vissa utnämningar

Med anledning av Statsrådsberedningens begäran lämnas här underlag till svar på fråga 2, 4 och 6 i konstitutionsutskottets promemoria.

Fråga 2. När och på vilket sätt anmälde Mikael Odenberg sitt intresse för tjänsten som generaldirektör för Svenska kraftnät? Förekommer det någon dokumentation om detta?

I slutet av oktober 2007 anlätades en konsult som fick i uppdrag att kontakta två kandidater och undersöka deras intresse för uppdraget. Mikael Odenberg var en av dessa. Efter vissa överväganden meddelade Mikael Odenberg konsulten att han var intresserad av uppdraget. Konsulten arbetade då vidare med att göra en kandidatbedömning. Någon dokumentation av de insatser konsulten gjorde finns inte. Konsulten avrapporterade uppdraget muntligt i slutet av november.

Fråga 4. Hur skedde upphandlingen av konsulttjänsten (HRBN Sverige)? När slöts avtalet om "Kandidatbedömning Svenska kraftnät"? Fanns det ett ramavtal med företaget?

Regeringskansliet hade hösten 2007 inte något ramavtal för rekryteringstjänster avseende generaldirektörer. Näringsdepartementet upphandlade i slutet av oktober HRBN Sverige genom en s.k. direktupphandling. Den dokumentation som finns i upphandlingsakten är dels en offert från företaget, dels en faktura.

Fråga 6. Vilka kommentarer i övrigt föranleder de aktuella granskningsanmälningarna i denna promemoria?

Inga särskilda kommentarer föranleds.

Bilaga A2.11.4

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2007-04-27

Näringsdepartementet

Kravprofil för generaldirektör och chef för Affärsverket svenska kraftnät

1. Affärsverket svenska kraftnäts verksamhet

Svenska kraftnät är ett affärsverk som bildades år 1992 i samband med att Statens Vattenfallsverk blev Vattenfall AB. Huvuduppgiften är att förvalta stamnätet ("elens motorvägar") och utöva systemansvaret för el. Stamnätet är en mycket viktig infrastruktur för elförsörjningen inom hela landet och även för import och export av el. Det svenska stamnätet är elektriskt direkt sammankopplat med ett antal länder. Svenska kraftnät är också elberedskapsmyndighet, har uppgifter inom dammsäkerheten och är sedan år 2005 systemansvarig för naturgas. Vissa delar av verksamheten bedrivs i myndighetsform.

Omsättningen är 7 miljarder kronor per år, vilket gör Svenska kraftnät till ett av Sveriges 150 största företag. Svenska kraftnät kommer under den närmaste femårsperioden att investera mer än en miljard kronor per år. Verksamheten finansieras nästan uteslutande av överföringsintäkter ifrån stamnätsverksamheten. Endast ca 5 procent av omsättningen utgörs av myndighetsverksamhet som är anslagsfinansierad, främst avseende elberedskap.

Huvudkontoret finns i Vällingby, Stockholm. Verksamhet finns också i Halmstad, Sundsvall och Sollefteå samt en kursgård för civilpliktiga utanför Örebro.

Affärsverket är moderbolag i en koncern med tre dotterbolag och sex intressebolag. Viktigaste intressebolag är Nord Pool ASA och Nord Pool Spot AS, som tillsammans utgör den nordiska elbörsen med huvudkontor i Oslo.

2. Affärsverkets personal

Affärsverket har ca 300 anställda.

En stor del av Svenska kraftnäts personal har teknisk specialistkompetens.

Åldersstruktur

Medelåldern inom affärsverket är 47 år. De största åldersgrupperna, redovisade i femårsintervall, är grupperna 40-44 år och >60 år. Därefter kommer de tre åldersgrupperna mellan 45 och 59 år. Den minsta åldersgruppen är <25 år. För de som rekryterades under 2006 är medelåldern 36 år.

Könsfördelning

Affärsverkets personal utgörs av 30% kvinnor och 70% män. 22% av cheferna är kvinnor. Av den personal som nyrekryterades under 2006 är 50% kvinnor.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron var under 2006 3,8% (3,5% 2005). Bland kvinnor utgjorde sjukfrånvaron 6,9% och bland män 2,5%. Andel långtidssjuka (över 60 dgr) var under 2006 2,4% (2,1% 2005). Andel heltidsfriska (inte en enda sjukdag) var 2006 55% (56% 2005). Bland personalen upp till 29 år utgjorde sjukfrånvaron 0,6%, i åldern 30-49 utgjorde den 4,7% och ibland de över 50 år utgjorde den 3,4%.

3. Affärsverkets ledning

Affärsverket leds av en styrelse med fullt ansvar. I styrelsen ingår förutom GD och personalföreträdare:

Sven Hulterström, ordförande, f.d. statsråd. Tillsatt 2003.

Anna-Stina Nordmark-Nilsson, vice ordförande, bitr. landstingsdirektör, Stockholm/Företagarna. Tillsatt 2004.

Bo Diczfalusy, departementsråd. Tillsatt 2005.

Tomas Bruce, F.d. ordf. Europeiska Fjärrvärmeföreningen. Tillsatt 2004.

Christer Samuelsson, VD Sensa Corporate Advisors AB. Tillsatt 2001.

Karin Stjerna, kommunalråd Strömsund (c). Tillsatt 2007.

Nuvarande styrelse är förordnad till den 31 mars 2008.

4. Aktuella frågor

En viktig uppgift under de närmaste åren är att leda det stora ny- och reinvesteringsprogram som kommer att genomföras i stamnätet. Utbyggnad av förnybar elproduktion i landet och ökad integration av elnäten på nordisk och europeisk nivå kommer också att vara viktiga frågor.

5. Kravprofil för Affärsverkets chef

Svenska kraftnät verksamhet har stor infrastrukturell betydelse och har därför en mycket samhällsviktig verksamhet i skärningen mellan teknik (driftsäkerhet/elförsörjning), ekonomi och samhällsplanering. Generaldirektören bör ha god kompetens från och förmåga att verka inom alla dessa områden.

Generaldirektören bör vidare ha dokumenterade goda ledaregenskaper och god kommunikativ förmåga samt tidigare erfarenhet att som chef leda och utveckla organisationer.

Koncernstrukturen med nio dotter- och intressebolag ställer krav på överblick och organisationsförmåga. Att verksamheten bedrivs i affärsverksform gör också att GD måste kunna hantera den beslutsstruktur som formas av att vissa frågor avgörs av riksdag och regering samtidigt som affärsverket har en styrelse med fullt ansvar. GD skall kunna hantera att verksamheten styrs både av ekonomiska avkastningsmål och i flera delar bedrivs i myndighetsform.

Svenska kraftnät har ett brett samarbete med andra myndigheter som Energimyndigheten, Energimarknadsinspektionen, Krisberedskapsmyndigheten, Post- och telestyrelsen och Konkurrensverket, med branschorganisationer och branschföretag som Svensk Energi, Svenskt Näringsliv, Vattenfall AB och E.ON AB, samt med nordiska och andra europeiska samarbetspartners. En ökande del av verksamheten regleras av Energimarknadsinspektionen. Generaldirektören bör därför ha en god förmåga att samverka med aktörer av olika karaktär.

Svenska kraftnäts roll som svensk systemoperatör i kombination med att stamnätet är elektriskt sammankopplat med andra länder innebär att ett omfattande samarbete bedrivs såväl inom Norden och inom EU. Kunskaper i engelska språket, förståelse av de nordiska språken och förhandlingsvana är därför en fördel.

Generaldirektören bör ha god social kompetens och utvecklad samarbetsförmåga. Vidare bör generaldirektören ha förmåga att arbeta strategiskt med kompetensförsörjningsfrågor såsom exempelvis åldersstruktur, ohälsa, mångfald och jämställdhet och entusiasmera och motivera sina anställda.

Bilaga A2.11.5

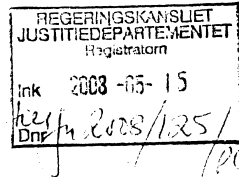
REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2008-01-08

Justitiedepartementet

Enheten för polisfrågor samt allmän ordning och säkerhet
Annalena Karlstedt
Telefon 08-405 47 68
Telefax 08-405 48 95
Gemensambereätt med SB (Margareta Hammarberg)
och FI/ESA

Kravprofil inför anställning av ny Rikspolischef

Beskrivning av myndigheten

Rikspolisstyrelsen är central förvaltningsmyndighet för polisväsendet. Den ska verka för planmässighet, samordning och rationalisering inom polisväsendet. Som ett led i samhällets verksamhet för att främja rättvisa och trygghet ska polisens arbete syfta till att upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt att i övrigt tillförsäkra allmänheten skydd och annan hjälp.

Vid utgången av juni 2007 fanns 26 441 anställda inom polisväsendet. Av dessa var 18 180 poliser, varav 24 procent är kvinnor och 76 procent män, och 8 261 civilanställda, varav 68 procent är kvinnor och 32 procent män. 1 219 personer var anställda vid Rikspolisstyrelsen. Anslaget för polisen för 2007 var cirka 16,6 miljarder kronor.

Myndighetens ledning

Rikspolischefen är chef för Rikspolisstyrelsen. Det finns dessutom en styrelse med s.k. begränsat ansvar, i vilken rikspolischefen är ordförande. Ledamöterna i styrelsen utses av regeringen på förslag från de politiska partiernas riksdagskanslier. Styrelsens ansvar och uppgifter följer av Rikspolisstyrelsens instruktion).

Aktuella förändringar

Inom Rikspolisstyrelsen genomfördes under 2006 en omorganisation för att öka Rikspolisstyrelsens förmåga att styra och stödja utvecklingen av polisens kärnverksamhet. Ytterligare organisationsförändringar är inte planerade.

I uppdraget som rikspolischef ligger att:

- Förtydliga och ena polisorganisationen kring konkreta och ambitiösa mål
- Medverka till att polisens kärnverksamhet utvecklas utifrån ett medborgarperspektiv
- Verka för ökad effektivitet och väsentligt förbättrade verksamhetsresultat i polisens kärnverksamhet
- Sörja för att chefsförsörjning och chefsutveckling prioriteras högt inom hela polisen
- Utveckla innehållet i polisens kärnverksamhet
- Utveckla samarbetet inom hela polisorganisationen
- Fortsätta utveckla det internationella samarbetet mellan svensk polis och andra utländska brottsbekämpande myndigheter
- Tilldela polismyndigheterna medelsramar med utgångspunkt i polismyndigheternas olika resultat och prioriterade behov och följa upp att anslagsförbrukningen inte överstiger tilldelade medel

Kvalifikationer

Rikspolischefen ska ha dokumenterad och gedigen erfarenhet av ledarskap på hög nivå. Hon eller han bör ha erfarenhet från statlig förvaltning. Goda kunskaper om polisverksamhet i allmänhet och om polismyndigheternas skiftande förutsättningar och villkor är en fördel. För att polisen framgångsrikt ska kunna lösa sina uppgifter krävs ett omfattande samarbete med andra länder. Goda kunskaper i främmande språk är därför ett också ett krav.

Regeringen ställer höga krav på chefer i statlig verksamhet att utöva ett modernt ledarskap. Kraven på Polisen är högt ställda och den som leder svensk polis måste vara resultatinriktad kunna ställa tydliga krav och våga fatta beslut. Chefen ska därtill vara entusiasmerande, ha mycket god motivationsförmåga och vara drivande i sitt ledarskap. Med tanke på att polisorganisationen är en av de största statliga verksamheterna i Sverige, måste rikspolischefen ha mycket god förmåga att samarbeta och leda genom andra och delegera ansvar. Rikspolischefens kommunikativa förmåga måste därför vara väl utvecklad.

Det är meriterande om rikspolischefen därtill har internationell erfarenhet.

Bilaga A2.12.1

PETER HULTQVIST
Riksdagsledamot (s)

SVERIGES
RIKSDAG

Stockholm 2008-04-10

Konstitutionsutskottet

Ink 2008 -04- 1 0

Dnr 050-2466-2007/CS

Begäran om granskning av statsrådet Sven-Otto Littorins hantering av generaldirektören för Arbetsförmedlingen.

Den 3 april 2008 kom ett pressmeddelande från Arbetsmarknadsdepartementet. Under rubriken "Samtal om ledarbyte vid Arbetsförmedlingen" finns bland annat texten "Med en ny organisation är det naturligt med en ny generaldirektör" och i ett uttalande som tillskrivs arbetsmarknadsminister Sven-Otto Littorin sägs att "Den organisatoriska förändringen av arbetsförmedlingen gör att myndigheten nu går in i en ny fas vilket gör det lämpligt med ett ledarbyte."

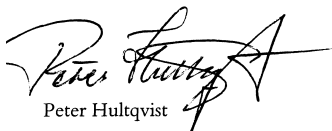
Pressmeddelandet hade föregåtts av ett samtal samma dag mellan arbetsmarknadsministern och generaldirektören för Arbetsförmedlingen, där ministern inför generaldirektören uttryckt den uppfattning som senare återfanns i pressmeddelandet. Detta var, enligt generaldirektören själv, det första tillfället han fått höra att denna typ av synpunkter fanns på hans arbetsinsatser och framtida möjligheter att leda myndigheten. I sin tur ska detta sättas i relation till att generaldirektören i fråga fick ett förnyat förordnande så sent som i december 2007.

När generaldirektörer ska tillsättas, omplaceras eller avskedas ska detta ske genom ett kollektivt regeringsbeslut. Något regeringsbeslut om att Arbetsförmedlingen ska ha en ny generaldirektör fattades dock inte förrän idag, den 10 april. Det betyder att arbetsmarknadsministern, genom sitt pressmeddelande, föregripit regerings beslut på ett sätt som jag inte anser är förenligt med kraven i regeringsformen om kollektiva regeringsbeslut (RF kap. 7, § 3). Detta bör prövas av konstitutionsutskottet.

I arbetsrättsliga frågor är regeringen inte bara ett politiskt organ. Den är också en arbetsgivare och har ett direkt ansvar mot och avtalsförhållande med individer. Som arbetsgivare lyder även regeringen under villkor som i många stycken skiljer sig från de villkor som gäller för andra regeringsärenden, som ofta till sin natur är generella och inte tar sin utgångspunkt i förhållanden som rör enskilda. Där av finns skrivet i regeringsformen att "grundläggande bestämmelser om statstjänstemännens rättsställning i andra hänseenden än som beröres i denna regeringsform meddelas i lag." (RF kap 11, § 10). Som en konsekvens av detta gäller att bestämmelserna i lagen (1982:80) om anställningsskydd rörande till exempel avskedande och annan upphörande av en anställning är direkt tillämpliga också på statliga anställningar, även

de som regeringen beslutar om. Lagen om anställningsskydd kan dock bara återopas av parterna, men den konstitutionella aspekten av saken, bör konstitutionsutskottet kunna pröva. Det är värt att notera att vid en arbetsrättslig prövning skulle regeringen som arbetsgivare riskera skadestånd gentemot arbetstagaren.

Att arbetsmarknadsministern via ett pressmeddelande "läckt" ut den beredning som skett av ett ännu icke beslutat regeringsärende som rör en enskild medborgare är i sig mycket anmärkningsvärt. Det torde vara en stark känsla av rättslöshet som infinner sig hos den enskilde när en minister på detta sätt visar sin makt. Huruvida detta är förenligt med de bestämmelser som finns i regeringsformen om opartiskhet och saklighet (RF kap. 1, § 9) bör också prövas av konstitutionsutskottet.

Peter Hultqvist

Bilaga A2.12.2

REGERINGSKANSLIET

2009-02-17

SB2009/780

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet

Riksdagen

Konstitutionsutskottet

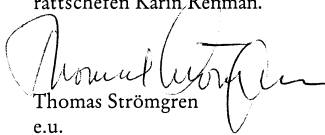
Ink 2009 -02- 17

Dnr 050-2466-2007/08

Rättschefens kansli

**Konstitutionsutskottets granskningsärende 9 – Statsrådet Sven Otto
Littorins hantering av generaldirektören för Arbetsförmedlingen**

Härmed överlämnas en promemoria från Arbetsmarknadsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditions- och
rättschefen Karin Keriman.
Thomas Strömgren
e.u.Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Drottninggatan 2Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2009-02-10

Arbetsmarknadsdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 9 – Statsrådet Sven Otto Littorins hantering av generaldirektören för Arbetsförmedlingen

Svar på frågor ställda till Regeringskansliet.

1. Enligt 33 § LOA får chefen för förvaltningsmyndighet som lyder omedelbart under regeringen och är anställd för bestämd tid, förflyttas till en annan statlig anställning som tillsätts på samma sätt, om det är påkallat av organisatoriska skäl eller annars är nödvändigt av hänsyn till myndighetens bästa. Enligt 36 § får beslut om förflyttning ges omedelbar verkan om det finns synnerliga skäl för det. Sådana synnerliga skäl kan enligt förarbetena vara att stora ekonomiska värden står på spel eller att en myndighet eljest inte leds på ett från allmän utgångspunkt lämpligt sätt. Vilka skäl låg bakom beslutet att förflytta Bo Bylund från tjänsten som generaldirektör för Arbetsförmedlingen? Innebar regeringens beslut att förflytta Bo Bylund att beslutet gavs omedelbar verkan? Om beslutet gavs omedelbar verkan vilka var skälen för detta?

Bo Bylund förflyttades av organisatoriska skäl. Regeringens beslut att förflytta honom gavs omedelbar verkan eftersom Bo Bylund i det uppkomna läget inte hade för avsikt att stanna kvar som generaldirektör för Arbetsförmedlingen.

2. Berördes frågan om Bo Bylunds fortsatta anställning vid Arbetsförmedlingen under planeringssamtal eller annat samtal med honom före det samtal som nämns i anmälan? Om så inte skett av vilken anledning gavs Bo Bylund inte beskedet på ett tidigare stadium? Vilka men skulle ha kunnat uppkomma?

Frågan om Bo Bylunds fortsatta anställning vid Arbetsförmedlingen hade inte berörts tidigare eftersom det först sedan den nya organisationen beslutats och dess genomförande hade inletts var aktuellt att inleda samtal om det fortsatta ledarskapet för den nya organisationen.

3. Av vilket skäl skickades pressmeddelandet ut innan regeringen fattade beslut ?

Arbetsmarknadsministern ville informera om att samtal inletts om det fortsatta ledarskapet för den nya Arbetsförmedlingen.

4. Hur var ärendet berett när Bo Bylund fick beskedet om bytet av generaldirektör i Arbetsförmedlingen ?

Ärendet var berett under hand med Statsrådsberedningen och Finansdepartementet. Därtill hade arbetsmarknadsministern tagit upp ärendet vid en lunchberedning med regeringen.

5. Vilka rutiner finns när det gäller att före ett regeringsbeslut informera om ett tilltänkt beslut i ett regeringsärende som gäller omflyttning eller ändring av anställningsförhållande ?

Varje uppkommen situation måste avgöras från fall till fall. En öppen och rak dialog med den som berörs av beslutet eftersträvas. När endast det formella beslutet återstår informerar Regeringskansliet enligt regelverket för MBA-R (medbestämmande vid beredningen av regeringsärenden).

6. Vilka kommentarer i övrigt föranleds av anmälan eller denna promemoria ?

Anmälan och promemorian föranleder inte några övriga kommentarer.

Bilaga A2.12.3

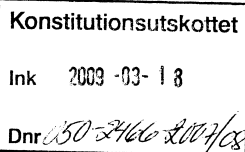
REGERINGSKANSLIET

2009-03-18

SB2009/780

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
RiksdagenKonstitutionsutskottets granskningsärende 9 – Statsrådet Sven Otto
Littorins hantering av generaldirektören för Arbetsförmedlingen

Härmed överlämnas en promemoria från Arbetsmarknadsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditions- och
rättschefen Karin Renman.
Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Drottninggatan 2

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2009-03-09

Arbetsmarknadsdepartementet

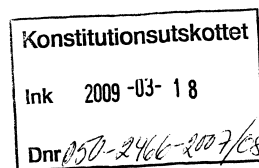
Konstitutionsutskottets granskningsärende 9 – Statsrådet Sven Otto Littorins hantering av generaldirektören för Arbetsförmedlingen

Svar på fråga ställd till Regeringskansliet.

Vilka organisatoriska omständigheter har tillkommit eller förändrats mellan den 19 december 2007 och den 3 april 2008, som var okända när regeringsbeslutet fattades den 19 december 2007 och som föranledde byte av myndighetschef?

Myndigheten Arbetsförmedlingen bildades den 1 januari 2008. För att den nya myndigheten skulle ha en generaldirektör förordnades Bo Bylund som generaldirektör för Arbetsförmedlingen den 19 december 2007. När genomförandet av den nya organisationen hade påbörjats blev det aktuellt med en översyn av Arbetsförmedlingens framtida ledarskap. Samtal inleddes därför den 3 april 2008 med Bo Bylund om att byta generaldirektör efter sommaren samma år.

Bilaga A2.12.4

Till

Konstitutionsutskottet

Först vill jag tacka för möjligheten att få yttra mig i detta ärende. Eftersom jag anser att Sven-Otto Littorins och regeringens behandling av mig är minst sagt anmärkningsvärd, vill jag gärna informera Konstitutionsutskottet om vad som hände.

Redan i valrörelsen 2006 talade i stort sett alla ledare för de blivande regeringspartierna om att jag inte skulle få fortsätta att vara generaldirektör (GD) för dåvarande Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS). Det var därför en självklarhet för mig att så snart Sven-Otto Littorin var utsedd till arbetsmarknadsminister fråga om han och regeringen hade förtroende för mig och om jag skulle få vara kvar som GD. Svaret blev ja. Under 2007 blev det klart att AMS och länsarbetsnämnderna skulle försvinna fr o m 1.1. 2008 och en ny myndighet bildas, Arbetsförmedlingen (AF). I juli 2007 påpekade jag för Sven-Otto Littorin att detta innebar att regeringen måste fatta ett nytt beslut och förordna mig som chef för den nya myndigheten AF, om regeringen ville att jag skulle fortsätta. Svaret blev att det skulle regeringen göra. Så skedde också den 19 december 2007.

Den nya myndigheten AF startade den 1 januari 2008 med mig som chef. Under den första tiden var det viktigt att den nya myndigheten kom igång på ett bra sätt och att ambitionen med den nya myndighetens organisation förverkligades, liksom nödvändiga besparingar.

På eftermiddagen torsdagen den 3 april 2008 kom jag till Stockholm efter en tjänsteresa. Jag begav mig till Arbetsmarknadsdepartementet, dit jag var kallad för ett som jag trodde rutinsamtal med statssekreteraren. Det visade sig emellertid att jag också skulle träffa Sven-Otto Littorin. Jag fick då beskedet att jag skulle lämna min tjänst. Han bedyrade att jag hade gjort ett bra jobb, men att regeringen nu ville "pröva ett nytt ledarskap" och annonsera ut tjänsten. Något annat skäl angavs inte. Under tiden skulle en tillförordnad generaldirektör upprätthålla tjänsten.

Det var naturligtvis milt uttryckt överraskande att få ett sådant besked efter att ha arbetat nästan 14 år som GD och efter att ha blivit förordnad som GD för AF mindre än fyra månader tidigare.

Jag påpekade att jag var förordnad till sista mars 2011, att jag inte hade några planer på att sluta och undrade hur man hade tänkt hantera detta. Svaret var att Sven-Otto Littorin tänkte offentliggöra saken direkt efter vårt möte och la ett färdigskrivet pressmeddelande om detta på bordet. På min fråga varför han ville behandla mig på detta sätt, blev svaret att det var så många som visste om saken i Regeringskansliet att det ändå skulle läcka ut.

I pressmeddelandet stod det bl a att "vi var överens" om att jag skulle sluta. Jag sa att han självfallet fick skriva vad han ville i sitt pressmeddelande men fara med osanning kunde han rimligen inte göra. I det slutgiltiga pressmeddelandet var denna passus ändrad.

Genast efter mötet lämnade departementet information till media. Beskedet från Sven-Otto Littorin under kvällen var tydligt: min anställning som chef för AF skulle avslutas.

Eftersom jag själv är jurist, gjorde jag en analys av det rättsliga läget. Den var inte svår att göra. Regeringen kunde enligt 33 § lagen om offentlig anställning flytta på mig ” om det är påkallat av organisatoriska skäl eller annars är nödvändigt av hänsyn till myndighetens bästa. ” Av förarbetena framgår att med omplacering av organisatoriska skäl avses fall av omstruktureringar där flera verk och verksamheter berörs. Det kunde möjligtvis ha varit aktuellt att diskutera i december 2007, men under de tre månader som den nya myndigheten varit i verksamhet hade inga nya organisatoriska frågor aktualiserats. Inte heller i övrigt förelåg någon grund för förflyttning. Det var därför uppenbart att regeringen inte hade lagliga skäl för att flytta mig. Än mindre hade man rätt att göra detta intermistiskt, eftersom detta förutsätter synnerliga skäl. Slutsatsen var entydig: Jag kunde på goda rättsliga grunder vägra att foga mig i Sven-Otto Littorins och regeringens beslut.

AF var som framgått en ny myndighet. Jag hade själv aktivt format dess nya organisation, rekryterat chefer, format en ny ledningsgrupp, kraftigt minskat kostnaderna i enlighet med ett omfattande sparbeting och var vid det aktuella tillfället inne i ett känsligt konsolideringsskede. Jag kände starkt för verksamheten, mina chefer och medarbetare. Genom att Sven-Otto Littorin hade talat om för hela svenska folket att jag skulle flyttas bort, var min situation som chef för AF ohållbar. Verksamheten skulle drabbas mycket negativt av en öppen konflikt mellan regeringen och mig.

Omsorgen om myndigheten gjorde att det i praktiken var omöjligt att ta en juridisk strid om mitt förordnande som GD. Söndagen den 6 april meddelade jag därför Sven-Otto Littorin att vi borde träffas för att lösa den uppkomna situationen. Så skedde också dagen därpå den 7 april. Vi kom då överens om att jag den 10 april skulle utses till GD i Regeringskansliet. Det är jag fortfarande.

Stockholm den 17 mars 2009

Bo Bylund

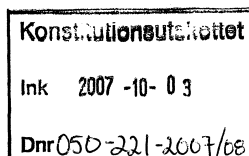
Bilaga A3.1.1

GUSTAV BLIX
Riksdagsledamot

SVERIGES
RIKSDAG

Stockholm 2007-10-03

Konstitutionsutskottet

Anmälan om granskning av statsråden Carin Jämtin och Jan O. Karlsson ansvar för oegentligheter inom Sida:s projektverksamhet

Konstitutionsutskottet har att granska statsrådets tjänsteutövning och regeringsärendenas handläggning. Jan O. Karlsson och Carin Jämtin var biståndsministrar i den förra socialdemokratiska regeringen och var då ansvariga statsråd för bl.a. myndigheten Sida.

Det svenska bistånd som förmedlas via Sida uppgår i år till cirka 15 miljarder kronor och utgör således en inte försumbar andel av medborgarnas skattemedel. Med anledning av Riksrevisionens rapport *RiR 2007:20 – Oegentligheter inom bistånd* har det framkommit flera anmärkningsvärda uppgifter om hur verksamheten på myndigheten Sida har gått till och därmed hur skattebetalarnas pengar har använts. Av rapporten framgår bl.a. att Sida är medveten om att korruption och andra oegentligheter är ett problem och att Sida har sökt organisera ett skydd via kontrakt och en del kontrollåtgärder, men att dessa åtgärder har visat sig vara helt otillräckliga.

Rapporten visar vidare att det råder oordning i samtliga granskade projekt utan att Sida har reagerat. I tio fall av femton finns det väsentliga fel i projektens räkenskaper och det har förekommit rena oegentligheter i fem av projekten. Sida har skapat en bristfällig rutin för revision och därigenom också bidragit till att den inte fyller sitt syfte.

Det är regeringen som styr riket. Statens medel står till regeringens disposition, men ska användas så som riksdagen beslutat. Förvaltningsmyndigheterna, däribland Sida, lyder under regeringen och står till regeringens förfogande vid styrandet av riket. Därmed har regeringen och det enskilda statsrådet också det yttersta ansvaret för förvaltningsmyndigheternas verksamhet. Av grundläggande betydelse är att användningen av varje skattekrona kan motiveras på saklig grund. Mot denna bakgrund bör konstitutionsutskottet granska vilket ansvar de tidigare statsråden Jämtin

SVERIGES
RIKSDAG

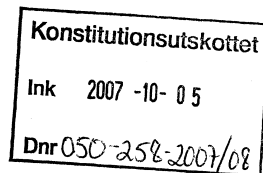
och Karlsson har för de oegentligheter och andra allvarliga brister i Sidas verksamhet som uppdagats genom Riksrevisionens rapport. Vilka signaler om missförhållanden nådde departementet? Vilka åtgärder vidtogs för att säkerställa att projekten granskades ordentligt?

Gustav Blix
Riksdagsledamot (m)

Bilaga A3.1.2

KENNETH G FORSLUND
Riksdagsledamot (s)

SVERIGES
RIKSDAG

Stockholm 2007-10-04

Anmälan om granskning av statsrådet Gunilla Carlssons ansvar för oegentligheter inom Sidas projektverksamhet

Konstitutionsutskottet har att granska statsrådets tjänsteutövning och regeringsärendenas handläggning. Gunilla Carlsson är biståndsminister och ansvarigt statsråd för bl.a. myndigheten Sida.

Det svenska bistånd som förmedlas via Sida uppgår enligt regeringens budgetproposition för 2008 till 14,4 miljarder kronor och utgör således en stor och viktig andel av medborgarnas skattemedel. Med anledning av Riksrevisionens rapport RiR 2007:20 – "Oegentligheter inom bistånd" har det framkommit flera anmärkningsvärda uppgifter om hur verksamheten på myndigheten Sida har gått till och därmed hur skattebetalarnas pengar har använts. Granskningen har utförts under 2007 och avser därför de förhållanden som råder under den nuvarande regeringen. Av rapporten framgår bl.a. att Sida är medveten om att korruption och andra oegentligheter är ett problem och att Sida har sökt organisera ett skydd via kontrakt och en del kontrollåtgärder, men att dessa åtgärder har visat sig vara helt otillräckliga.

Rapporten visar vidare att det råder oordning i samtliga granskade projekt utan att Sida har reagerat. I tio fall av femton finns det väsentliga fel i projektens räkenskaper och det har förekommit rena oegentligheter i fem av projekten. Sida har skapat en bristfällig rutin för revision och därigenom också bidragit till att den inte fyller sitt syfte. Några organisationer som uppmärksammades av Riksrevisionen var t.ex. Caritas, Centerkvinnorna, Evangeliska frikyrkan, NavPartners, Safina Sverige och Trosgnistans mission.

Det är regeringen som styr riket. Statens medel står till regeringens disposition, men ska användas så som riksdagen beslutat.

Förvaltningsmyndigheterna, däribland Sida, lyder under regeringen och står till regeringens förfogande vid styrandet av riket. Därmed har regeringen och det enskilda statsrådet också det yttersta ansvaret för förvaltningsmyndigheternas verksamhet. Av grundläggande betydelse är att användningen av varje skattekrona kan motiveras på saklig grund.

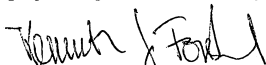
I en rapport till Sida från Riksrevisionen den 30 januari 2007 anges att det fortfarande saknas tillräcklig intern kontroll när det gäller bistånd som kanaliseras via de svenska enskilda biståndsorganisationerna.

Om en myndighet har brister i den interna kontrollen som medför risk att bidrag och bistånd betalas ut i strid med avtal och gällande lag, försämrar effektiviteten i den

SVERIGES
RIKSDAG

statliga biståndsverksamheten. På sikt kan detta negativt påverka förtroendet för den statliga förvaltningen.

Mot denna bakgrund bör konstitutionsutskottet granska vilket ansvar statsrådet Gunilla Carlsson har för de oegentligheter och andra allvarliga brister i Sidas verksamhet som uppdagats genom Riksrevisionens rapport. Vilka signaler om missförhållanden nådde departementet? Vilka åtgärder vidtogs för att säkerställa att projekten granskades ordentligt?

Kenneth G Forslund (s)

Bilaga A3.1.3

REGERINGSKANSLIET

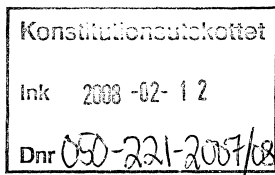
2008-02-12

SB2008/606

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Rättschefen

**Konstitutionsutskottets granskningsärende 22 – Statsrådets ansvar för
Sidas projektverksamhet**

Härmed överlämnas en promemoria från Utrikesdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i granskningsärendet är
departementsrådet Lars Nilsson, tfn 08-405 56 32.

Christina Weihe

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2008-02-05

Utrikesdepartementet

Statsrådets ansvar för Sidas projektverksamhet (KU:s granskningsärende 2007/08:22)

Konstitutionsutskottet (KU) har i en skrivelse den 22 januari 2008 i utskottets granskningsärende 2007/08:22 Statsrådets ansvar för Sidas projektverksamhet begärt svar på ett antal frågor. Utrikesdepartementet lämnar följande svar på utskottets frågor.

Innehållet i denna promemoria har beretts med f.d. statsråden Jan O. Karlsson och Carin Jämtin.

1. *Vilken information fick Regeringskansliet eller ansvariga statsråd från den 7 januari 2002 till och med den 6 oktober 2006 (hädanefter benämnd som "perioden 2002-2006") vad gäller Sidas kontroll av biståndsinsatser via enskilda organisationer? Vilken information efterfrågades av dem under samma period?*

Svar:

I Sidas regleringsbrev avseende 2002 (beslutat i december 2001) och 2003 (beslutat den 7 januari 2003) finns som en generell uppgift för myndigheten att stödja åtgärder för att främja god samhällsstyrning och bekämpa korruption i samarbetsländerna och särskilt i anslutning till utvecklingssamarbetet.

I Sidas regleringsbrev avseende 2004, som beslutades den 18 december 2003, fick Sida i uppdrag att senast den 30 september 2004 redovisa vilka åtgärder myndigheten vidtagit för korruptionsbekämpning på områden som rättssektorn och förvaltning i samarbetsländerna. Uppdraget redovisades den 1 november 2004. Sida rapporterar hur myndigheten arbetar med korruptionsbekämpning och myndighetens slutsats är att Sida arbetar mot korruption i ett mycket brett spektrum av åtgärder på flera olika nivåer. I rapporten sägs även att korruptionsfrågan är en av Sidas strategiska prioriteringar för perioden 2004-2007 och att arbetet med korruptionsbekämpning kommer att ytterligare breddas och

intensifieras. Någon särskild kommentar avseende korruptionsskyddet kopplat till enskilda organisationer lämnas ej i Sidas redovisning.

I Sidas regleringsbrev avseende 2005, som beslutades den 22 december 2004, fick Sida i uppdrag bl.a. att redovisa vidtagna åtgärder i syfte att förhindra att korruption förekommer i insatser finansierade med svenskt bistånd. Uppdraget redovisades den 28 september 2005. Sida redovisar att Sidas generaldirektör har beslutat att korruptionsbekämpning är en av tre strategiska prioriteringar för åren 2005-2007. Myndigheten redovisar även sin anti-korruptionsregel samt att Sida i december 2004 har en beskrivning av Sidas arbetssätt mot korruption. Rapporten ger vidare exempel på Sidas arbete med korruptionsbekämpning. Ett avsnitt behandlar motverkande av korruption i Sida-finansierade projekt och program; bl.a. använder sig myndigheten av utbildningsinsatser inom området.

Enligt uppdrag i Sidas regleringsbrev för 2006, beslutat den 20 december 2005, redovisade Sida den 2 oktober 2006 sitt arbete med att bekämpa korruption. I rapporten skriver Sida att korruption, under perioden 2005-2006, utgjort en av myndighetens strategiska prioriteringar. Sida redovisar i rapporten bl.a. vidtagna åtgärder i syfte att förhindra att korruption förekommer i insatser finansierade med svenskt bistånd. Myndigheten anger att det haft betydelse i fältverksamheten att Sida valt korruptionsbekämpning som strategisk prioritering. Någon särskild kommentar avseende korruptionsskyddet kopplat till enskilda organisationer lämnas ej i Sidas redovisning.

Enligt återrapporteringskrav i Sidas regleringsbrev 2005 och 2006 avseende verksamhetsgrenen Enskilda organisationer ska myndigheten bedöma hur verksamheten har bidragit till att uppfylla målet för verksamheten. Sida ska även vad avser de svenska enskilda organisationerna redovisa fördelningen av bidrag på ramorganisationer, sektorer samt antal utländska samarbetspartner per ramorganisation. Antalet svenska organisationer som ingår i ramorganisationernas verksamhet skall redovisas. Någon särskild återrapportering avseende briser i kontrollen av biståndsinsatser via enskilda organisationer återrapporteras ej av myndigheten.

2. *Vilka åtgärder vidtog statsråden under perioden 2002-2006 för att säkerställa att Sida granskade biståndsinsatser via enskilda organisationer?*

Svar:

I Sidas regleringsbrev avseende 2004 fick Sida i uppdrag att senast den 30 september 2004 redovisa vilka åtgärder myndigheten vidtagit för korruptionsbekämpning på områden som rättssektorn och förvaltning i

samarbetsländerna. Uppdraget redovisades den 1 november 2004. (jmf. fråga 1)

I Sidas regleringsbrev avseende 2005 fick Sida i uppdrag bl.a. att redovisa vidtagna åtgärder i syfte att förhindra att korruption förekommer i insatser finansierade med svenskt bistånd. Uppdraget redovisades den 28 september 2005. (jmf. fråga 1).

I regeringens riktlinjer för samarbetsstrategier som beslutades den 28 april 2005 skriver regeringen att det svenska utvecklingssamarbetet, bl.a. utifrån vilken biståndskanal som ska väljas, ska bedömas utifrån graden av korruption i det aktuella landet.

Regeringen beslutade i mars 2005 att särskilda insatser skulle genomföras för att effektivisera biståndet. UD och Finansdepartementet beslutade därför gemensamt att tillsätta ett s.k. strukturprojekt med åtgärder inom fem områden. Ett av områdena var en förstärkt mål- och resultatstyrning av biståndet, med ett ökat fokus på uppföljning och resultat. Arbetet redovisades på våren 2007.

Därutöver gav regeringen i Sidas regleringsbrev avseende 2005 och 2006 i uppdrag att senast den 3 april 2006 resp. den 2 april 2007 lämna en redogörelse för Sidas utvärderingsverksamhet och internrevision 2005 samt 2006. Redogörelsen skall sammanfattande beskriva väsentliga slutsatser och rekommendationer från genomförda granskningar samt översiktligt redogöra för återföring av granskningsresultat, beslutade åtgärder, och uppföljning av beslutade åtgärder. Korruption nämns inte i Sidas rapporter.

3. *I vilken utsträckning har regeringen och ansvariga statsråd, inom ramen för beredningen av regleringsbreven till Sida, beaktat den kritik som Riksrevisionen formulerat i tidigare rapporter?*

Svar:

Inom ramen för de åtgärder som redovisas under punkterna 1 och 2 har regeringen och ansvariga statsråd beaktat den kritik som Riksrevisionen formulerat i tidigare rapporter. Riksrevisionens rapporter inriktar sig inte på Sidas utvecklingssamarbete genom enskilda organisationer, utan är främst inriktade på att Sida bör vidta åtgärder för att förbättra myndighetens interna kontroll. Beträffande genomförda insatser, samt den information som lämnats från Sida inom detta område, hänvisas till svar under punkt 1 och 2.

När det gäller Riksrevisionens rapport Bistånd via ambassader – en granskning av UD och Sida i utvecklingssamarbetet (RiR 2004:10) och Riksrevisionens styrelses efterföljande redogörelse (2004/05:RRS3)

svarade regeringen genom att i Sidas regleringsbrev för 2005 tillgodose Riksrevisionens rekommendationer.

4. *I vilken utsträckning har regeringen och ansvariga statsråd beaktat de riksdagsbeslut återgivna i promemorian, under avsnitten Riksdagens biståndspolitiska mål och Regeringens regleringsbrev (2003-2006), vid beredningen av regleringsbreven till Sida under perioden 2002-2006, särskilt med avseende på den eventuella förekomsten av oegentligheter inom Sidas projektverksamhet?*

Svar:

Inom ramen för de åtgärder som redovisas under punkterna 1 och 2 har regeringen och ansvariga statsråd beaktat promemorians återgivna riksdagsbeslut i beredningen av Sidas regleringsbrev för 2003-2006.

5. *Vilka kommentarer i övrigt ger innehållet i denna promemoria anledning till?*

Svar:

Innehållet i denna promemoria ger inte anledning till några kommentarer i övrigt.

Bilaga A3.1.4

REGERINGSKANSLIET

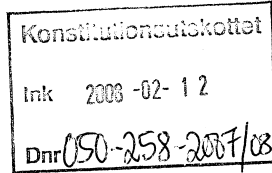
2008-02-12

SB2008/608

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Rättschefen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 23 – Statsråds ansvar för Sidas projektverksamhet

Härmed överlämnas en promemoria från Utrikesdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i granskningsärendet är departementsrådet Lars Nilsson, tfn 08-405 56 32.

Christina Weihe

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2008-02-05

Utrikesdepartementet

Statsråds ansvar för Sidas projektverksamhet (KU:s granskningsärende 2007/08:23)

Konstitutionsutskottet (KU) har i en skrivelse den 22 januari 2008 i utskottets granskningsärende 2007/08:23 Statsråds ansvar för Sidas projektverksamhet begärt svar på ett antal frågor. Utrikesdepartementet lämnar följande svar på utskottets frågor.

- 1. Vilken information fick Regeringskansliet eller ansvariga statsråd från den 6 oktober 2006 till och med den 31 december 2007 (hädanefter benämnd som "perioden 2006-2007") vad gäller Sidas kontroll av biståndsinsatser via enskilda organisationer? Vilken information efterfrågades av dem under samma period?*

Svar:

I januari 2007 fick Regeringskansliet (UD) skriftlig information från Riksrevisionen om att myndigheten inlett en granskning av skyddet mot korruption i Sidas bistånd. I informationen framkom att granskningen skulle inriktas på den biståndsverksamhet som bedrivs av enskilda organisationer.

Information om hur granskningen skulle gå till bereddes och ledde till att UD sammankallade ett möte med ansvarig revisor samt dennes chef i syfte att få mer information om hur granskningen skulle gå tillväga. Mötet ägde rum den 27 mars 2007. Riksrevisionen meddelade då att granskningen skulle vara färdig i juni, före midsommar. Rapporten, Oegentligheter inom biståndet (RiR 2007:20), publicerades dock först den 24 september 2007.

Efter det att rapporten hade föredragits inom UD kallade UD till möten med ansvarig revisor samt med ansvarig avdelningschef på Sida. Syftet var att dels höra Sidas syn på rapporten och Sidas anti-korruptionsarbete, dels få ytterligare information från revisorn. Mötena ägde rum den 5 resp. den 12 december 2007.

Den 25 januari 2007 erhöll Regeringskansliet Riksrevisionens revisionspromemoria (Dnr: 32-2006-0491) avseende utlandsmyndigheten i Kenya. I denna framkommer kritik mot att Sida brister i efterlevnad av sina egna rutiner vad gäller korruption. Riksrevisionen ger i rapporten Sida vissa rekommendationer för att förbättra skyddet mot korruption.

Den 27 april genomfördes ett möte mellan UD och Sida med bl.a. Sidas generaldirektör samt statssekreteraren för utvecklingsfrågor. På begäran av UD togs Riksrevisionens rapport avseende utlandsmyndigheten i Kenya upp för diskussion, då denna rapport kritiserade Sida för bristande rutiner vad gäller korruption.

Den 25 september 2007 genomfördes ett möte mellan UD och Sida med bl.a. Sidas t.f. generaldirektör samt statssekreteraren för utvecklingsfrågor. På begäran av UD togs Riksrevisionens rapport på nytt upp för diskussion.

Den 12 december 2007 genomfördes ett möte mellan UD och Sida med bl.a. Sidas t.f. generaldirektör och statssekreteraren för utvecklingsfrågor. På begäran från UD togs bl.a. Sidas arbete mot korruption upp på dagordningen.

2. *Vilka åtgärder vidtog statsråden under perioden 2006-2007 för att säkerställa att Sida granskade biståndsinsatser via enskilda organisationer?*

Svar:

Enligt uppdrag i Sidas regleringsbrev för 2007 redovisade Sida den 28 september 2007 sitt arbete med att bekämpa korruption. Myndigheten redogör där bl.a. för myndighetens särskilda satsning på anti-korruptionsområdet som Sidas generaldirektör beslutat om. Myndigheten redovisar även översiktligt vidtagna åtgärder inom korruptionsområdet, enligt uppdraget i regleringsbrevet. I redogörelsen redovisas inte brister eller åtgärder inom det område, enskilda organisationer, som uppmärksammas av Riksrevisionen i deras rapport.

Regeringen gav den 7 juli 2007 Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete (Sadev) i uppdrag att genomföra en utvärdering av UD:s och Sidas arbete för att förebygga korruption och minimera korruptionsriskerna för svenskt stöd inom utvecklingssamarbetet, de uppföljnings- och kontrollmekanismer som finns samt hur fall av korruption följs upp. Baserat på utvärderingen ska Sadev lämna förslag om vilka åtgärder som behövs för att ytterligare förbättra arbetet med att motverka korruption i det svenska utvecklingssamarbetet. Sadev ska redovisa uppdraget senast den 15 maj 2008.

Den tidigare regeringen beslutade i mars 2005 att särskilda insatser skulle genomföras för att effektivisera biståndet. UD och Finansdepartementet beslutade därför gemensamt om att tillsätta ett s.k. strukturprojekt med åtgärder inom fem områden. Ett av områdena var en förstärkt mål- och resultatstyrning av biståndet, med ett ökat fokus på uppföljning och resultat. Arbetet avslutades och redovisades av den nya regeringen under våren 2007.

Som nämnts under fråga 1 tog UD under hösten och vintern 2007 initiativ till ett antal möten med Sida där bl.a. Riksrevisionens rapport och Sidas arbete mot korruption behandlades.

I förordningen (2007:1371) med instruktion för Sida, utfärdad den 13 december 2007, infördes en särskild bestämmelse om korruptionsbekämpning: Sida ska stödja samarbetsländernas strävan att bekämpa korruption samt motverka att korruption förekommer i insatser finansierade med svenskt bistånd.

I Sidas regleringsbrev avseende 2008, som beslutades den 19 december 2007, ges myndigheten ett särskilt mål inom området Oegentligheter och korruption (se vidare under fråga 3).

3. *I vilken utsträckning har regeringen och ansvariga statsråd, inom ramen för beredningen av regleringsbreven till Sida, beaktat den kritik som Riksrevisionen formulerat i tidigare rapporter?*

Svar:

I Sidas regleringsbrev avseende 2007, som beslutades den 21 december 2006, fick Sida i uppdrag att bl.a. redovisa vidtagna åtgärder i syfte att förhindra att korruption förekommer i insatser finansierade med svenskt bistånd. Uppdraget redovisades den 28 september 2007 (se fråga 2 ovan).

I Sidas regleringsbrev avseende 2008, som beslutades den 19 december 2007, ges myndigheten ett särskilt mål inom området Oegentligheter och korruption: "Effektivt förebyggande och bekämpning av oegentligheter och korruption inom utvecklingsarbetet. Sida ska redovisa hur myndigheten har minskat riskerna för korruption och oegentligheter inom ramen för Sidas tre verksamhetsgrenar. Sida ska även redovisa vilka åtgärder myndigheten vidtagit med anledning av Riksrevisionens rapport Oegentligheter inom biståndet (RiR 2007:20)."

4. *I vilken utsträckning har regeringen och ansvariga statsråd beaktat de riksdagsbeslut återgivna i promemorian, under avsnittet Riksdagens biståndspolitiska mål och Regeringens regleringsbrev (2006-2008), vid beredningen av regleringsbreven till Sida under*

perioden 2006-2007, särskilt med avseende på den eventuella förekomsten av oegentligheter inom Sidas projektverksamhet?

Svar:

Regeringen och ansvariga statsråd har beaktat riksdagsbesluten återgivna i promemorian vid beredningen av regleringsbrev 2006-2007 genom ovanstående åtgärder. Dessutom har regeringen den 28 juni 2007 beslutat om ett program för ökad mål- och resultatstyrning inom bilateralt- och multilateralt utvecklingssamarbete. Detta påverkar styrningen och återskärningskraven för hela biståndet, inklusive samarbetet via svenska enskilda organisationer.

UD arbetar även med att utforma en strategi för biståndet genom svenska enskilda organisationer. Strategin ska stärka styrningen, innehålla tydliga mål för verksamheten och säkerställa att adekvata kriterier för val av samarbetsorganisationer finns, samt ställa krav på den uppföljning regeringen förväntar sig av stödet inom denna biståndsform.

5. Vilka kommentarer i övrigt ger innehållet i denna promemoria anledning till?

Svar:

Innehållet i denna promemoria ger inte anledning till några kommentarer i övrigt.

Bilaga A3.1.5

REGERINGSKANSLIET

Statsrådsberedningen

Rättschefen

2009-03-17

SB2008/606

SB2008/608

Konstitutionsutskottet

Riksdagen

Konstitutionsutskottet

Ink 2009-03-17

Dnr 150-221-207/08

Konstitutionsutskottets granskningsärenden 5 och 6 – Ansvaret för Sidas projektverksamhet

Härmed överlämnas en promemoria från Utrikesdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är departementsrådet Lars Nilsson.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Drottninggatan 2

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Utrikesdepartementet

Promemoria

2009-03-10

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärenden 5 och 6 – Ansvar för Sidas projektverksamhet

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse den 24 februari 2009 till Regeringskansliet i granskningsärendena 5 och 6 – Ansvar för Sidas projektverksamhet begärt svar på nedanstående frågor.

Utrikesdepartementet lämnar i denna promemoria svar som avser båda granskningsärendena. Förhållanden som avser tiden före den 6 oktober 2006 rör f.d. statsråden Jan O. Karlsson och Carin Jämtin samt tiden därefter statsrådet Gunilla Carlsson. Beträffande de uppgifter som avser den förstnämnda perioden har Jan O. Karlsson och Carin Jämtin beretts tillfälle att yttra sig över innehållet i promemorian.

1. *Hur har regeringen och ansvariga statsråd agerat med anledning av de synpunkter som Riksrevisionen formulerat i granskningsrapporter beträffande Sida?*

Svar: Utrikesdepartementet (UD) tog upp Riksrevisionens granskningsrapport Bistånd via ambassader – en granskning av UD och Sida i utvecklingssamarbetet (RiR 2004:10) vid mål- och resultatdialogen med Sida den 31 maj 2005. Sammanfattningsvis instämde Sida i samtliga Riksrevisionens rekommendationer och vidtog åtgärder i någon form för samtliga rekommendationer.

För att tillgodose Riksrevisionens rekommendationer i rapporten och i Riksrevisionens styrelses efterföljande redogörelse (2004/05:RRS3) agerade regeringen vidare genom följande åtgärder.

- Nya riktlinjer för samarbetsstrategier antogs i april 2005 som förstärkte styrning och uppföljning av samarbetet i alla delar av strategiprocessen. Riktlinjerna har i september 2007 och i juni 2008 reviderats för att ytterligare tydliggöra styrningen.
- I regleringsbrev för Sida avseende budgetåret 2005 infördes mål för samtliga verksamhetsgrenar och det övergripande återrapporteringskravet förtydligades.

När det gäller Riksrevisionens granskningsrapport *Oegentligheter inom bistånd – År Sidas kontroll av biståndsinsatser via enskilda organisationer tillräcklig?* (RiR 2007:20) kan följande åtgärder redovisas.

I januari 2007 fick UD skriftlig information från Riksrevisionen om att myndigheten inlett en granskning av skyddet mot korruption i Sidas bistånd. I informationen framkom att granskningen skulle inriktas på den biståndsverksamhet som bedrivs av enskilda organisationer. Informationen ledde till att UD kallade till ett möte med ansvarig revisor samt dennes chef i syfte att få mer information om hur granskningen skulle gå tillväga. Mötet ägde rum den 27 mars 2007. Riksrevisionen meddelade då att granskningen skulle vara färdig i juni, innan midsommar. Rapporten, *Oegentligheter inom bistånd – År Sidas kontroll av biståndsinsatser via enskilda organisationer tillräcklig?* publicerades i oktober 2007.

Regeringen gav den 7 juli 2007 Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete (Sadev) i uppdrag att genomföra en utvärdering av UD:s och Sidas arbete för att förebygga korruption och minimera korruptionsriskerna för svenskt stöd inom utvecklingssamarbetet, de uppföljnings- och kontrollmekanismer som finns samt hur fall av korruption följs upp. Sadev har i juni 2008 redovisat uppdraget och lämnat förslag om vilka åtgärder som behövs för att ytterligare förbättra arbetet med att motverka korruption i det svenska utvecklingssamarbetet. Åtgärder med anledning av rapporten bereds för närvarande inom UD.

Den 25 september 2007 genomfördes ett möte mellan UD och Sida med bl.a. statssekreteraren för utvecklingsfrågor samt Sidas t.f. generaldirektör. Vid mötet informerade Sida UD om Riksrevisionens granskning.

Efter att Riksrevisionens rapport publicerades i oktober 2007 hade UD täta underhandskontakter med Sida utifrån de brister Riksrevisionen uppmärksammat i rapporten.

Den 5 december 2007 genomfördes ett möte mellan UD och Sida på begäran av UD. Syftet med mötet var att få en bild av både Sidas syn på rapporten samt myndighetens arbete med att bekämpa korruption inom området enskilda organisationer. Sida redogjorde för de åtgärder myndigheten planerade att vidta. UD bedömde att åtgärderna svarade mot de brister som Riksrevisionen uppmärksammat i rapporten.

Den 12 december 2007 genomfördes ytterligare ett möte mellan UD och Sida med bl.a. statssekreteraren för utvecklingsfrågor och Sidas t.f. generaldirektör. På begäran från UD togs bl.a. Sidas arbete mot korruption upp på dagordningen.

I förordningen (2007:1371) med instruktion för Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida), som beslutades den 13 december 2007, infördes en särskild bestämmelse om korruptionsbekämpning (3 § 1 st. 4, numera 3 § 1 st. 10); Sida ska enligt denna stödja samarbetsländernas strävan att bekämpa korruption, samt motverka att korruption förekommer i insatser finansierade med svenskt bistånd.

I Sidas regleringsbrev avseende 2008, som beslutades den 19 december 2007, ges myndigheten ett särskilt verksamhetsmål *Oegentligheter och korruption*: ”Effektivt förebyggande och bekämpning av oegentligheter och korruption inom utvecklingssamarbetet.” Under detta mål ska Sida återrapporera hur myndigheten har minskat riskerna för korruption och oegentligheter inom ramen för Sidas tre verksamhetsgrenar inom utvecklingssamarbetet. Sida ska även under verksamhetsgrenen *Genomförande av strategier inom utvecklingssamarbetet* redovisa vilka åtgärder myndigheten vidtagit med anledning av Riksrevisionens rapport *Oegentligheter inom biståndet* (RiR 2007:20).

Vid mål- och resultatdialogen med Sida den 23 maj 2008 tog företrädare för UD ytterligare en gång upp frågan om Riksrevisionens rapport.

I Sidas årsredovisning för 2008, som överlämnades den 22 februari 2009, ges en redovisning av de återrapporeringskrav avseende korruption som regeringen angett i Sidas regleringsbrev för 2008. UD kommer att följa upp redovisningen och vid behov vidta eventuella ytterligare åtgärder.

Under våren 2009 avser regeringen besluta en ny strategi för Sidas bidrag genom enskilda organisationer. Den nya strategin avses bl.a. att förbättra styrning och uppföljning av Sidas arbete med och bidrag genom enskilda organisationer.

I Riksrevisionens rapport Bistånd genom budgetstöd – regeringens och Sidas hantering av en central biståndsform (RiR 2007:31) påtalas att regeringens riktlinjer för budgetstöd på några punkter innehåller oklarheter samt att uppföljningen av budgetstödet inte uppfyller de krav på uppföljning som bör finnas med tanke på budgetstödet politiska natur. Regeringen beslutade i april 2008 om förtydligade budgetstödsriktlinjer samt högre krav på uppföljning. Riksrevisionen framför även kritik mot att återrapporering till riksdagen av budgetstödet inte har gett en rättvisande bild av riskerna med budgetstöd. Ett första steg i riktning mot en mer rättvisande rapportering togs i budgetpropositionen för 2009. Detta arbete avses utvecklas ytterligare framöver.

2. *Hur har regeringen och ansvariga statsråd agerat med anledning av de synpunkter som Riksrevisionen formulerat i revisionsberättelser, revisionspromemorior samt revisionsrapporter beträffande Sida?*

Svar: I underlaget inför mål- och resultatdialogen med Sida den 31 maj 2005 fanns revisionspromemorian 2005-01-27 UM Uganda (dnr 32-2004-0410) med. Mot bakgrund av vad som anförs i revisionspromemorian gjordes bedömningen att ingen särskild åtgärd var nödvändig.

UD tog vid mål- och resultatdialogen med Sida den 24 maj 2006 upp frågor om brister i Sidas interna kontroll utifrån Riksrevisionens iakttagelser i revisionspromemorian 2006-02-22 UM Moçambique (dnr 32-2005-0529) samt revisionsrapporten 2006-02-22 Bristen i den interna kontrollen (dnr 32-2005-0529). Sida framförde att man har tagit till sig Riksrevisionens rapporter och föredragit dem för styrelsen och vidtagit vissa åtgärder utifrån den kritik som framkommit. Sida tillsatte bl.a. nya controllers på utlandsmyndigheterna i Moçambique och Tanzania.

Den 25 januari 2007 erhöll UD Riksrevisionens revisionspromemoria UM Kenya (dnr 32-2006-0491). I denna framkommer kritik mot att Sida brister i efterlevnad av sina egna rutiner vad gäller korruption. Riksrevisionen ger i rapporten Sida vissa rekommendationer för att förbättra skyddet mot korruption.

Den 27 april 2007 genomfördes ett möte mellan UD och Sida med bl.a. statssekreteraren för utvecklingsfrågor samt Sidas generaldirektör. På begäran av UD togs Riksrevisionens revisionspromemoria avseende utlandsmyndigheten i Kenya upp för diskussion.

UD, genom statssekreteraren för utvecklingsfrågor, tog vid mål- och resultatdialogen med Sida den 25 maj 2007 åter igen upp frågan om utlandsmyndigheten i Kenya och de problem Riksrevisionen uppmärksammat i promemorian. Frågeställningen var om Sida ansåg att myndigheten i tillräcklig utsträckning har intern kontroll och kvalitetssäkring i sina rutiner, detta med tanke på den kritik Sida fått av Riksrevisionen, och hur Sida skulle arbeta vidare med detta. Sida redovisade muntligen de åtgärder som vidtagits utifrån Riksrevisionens kritik. UD bedömde att Sidas åtgärder, redovisade i en åtgärdsplan vilken förankrades i styrelsen och beslutades av generaldirektören, svarade mot den kritik Riksrevisionen framfört.

Som närmare utvecklats under fråga 1 gav regeringen den 7 juli 2007 Sadev i uppdrag att genomföra en utvärdering av UD:s och Sidas arbete för att förebygga korruption och minimera korruptionsriskerna för svenskt stöd inom utvecklingssamarbetet, samt beslutade regeringen i december 2007 om Sidas myndighetsinstruktion och om ett särskilt mål i Sidas regleringsbrev.

I april 2008 lämnades Riksrevisionens rapport Intern styrning och kontroll (dnr 32-2007-0685). Granskningen resulterade i ett antal

iakttagelser. Bl.a. menar Riksrevisionen att Sida brister i sin dokumentation av insatser och uppdrag. Sida svarade på rapporten och tillbakavisade delar av Riksrevisionens kritik. UD tog upp Riksrevisionens rapport med Sida vid mål- och resultatdialogen den 13 juni 2008 för att få Sidas syn på rapporten samt vilka ev. åtgärder myndigheten skulle vidta för att förbättra myndighetens rutiner avseende kontrollsystem, dokumentation och avtalsefterlevnad. Utifrån vad Sida muntligen redovisade var UD:s bedömning att myndigheten vidtagit åtgärder för att komma tillrätta med de brister som Riksrevisionen uppmärksammat.

3. *Vilken skriftlig dokumentation finns i Regeringskansliet med anledning av Riksrevisionens rapporter och fortlöpande till dagens datum?*
4. *Vilken skriftlig dokumentation finns i Regeringskansliet med anledning av Riksrevisionens revisionsberättelser, revisionspromemorior samt revisionsrapporter och fortlöpande till dagens datum?*

Svar: Utöver rapporter m.fl. dokument som inkommit från Riksrevisionen finns arkiverad dokumentation i form av beredningsunderlag till de åtgärder som redovisats ovan. Därutöver kan hos enskilda tjänstemän finnas icke arkiverat arbetsmaterial i form av underlag inför möten samt minnesanteckningar.

5. *Vilka kommentarer i övrigt föranleder anmälningarna och denna promemoria?*

Svar: UD ser mycket allvarligt på de brister som Riksrevisionen har uppmärksammat i sina granskningar och har därför löpande vidtagit åtgärder för att motverka korruption och oegentligheter inom utvecklingsarbetet. UD bedömer att Sida har vidtagit åtgärder för att motverka korruption och oegentligheter inom biståndet samt för att förstärka myndighetens interna styrning och kontroll. UD följer noga utvecklingen inom dessa områden och kommer vid behov att vidta ytterligare åtgärder.

Bilaga A3.2.1

Till Konstitutionsutskottet

Granskningsanmälan

Konstitutionsutskottet

Ink 2009 -01- 29

Dnr 150-1402-2008/69

BEGÄRAN HOS KONSTITUTIONSUTSKOTTET OM GRANSKNING AV ANSVARIG MINISTER I DEN SOCIALDEMOKRATISKA REGERINGEN FÖR BEREDNING AV FÖRSÄKRINGSKASSANS OMORGANISERING 2005 FÖR ATT GE DEN NYA ORGANISATIONEN RIMLIGA VILLKOR ATT SKÖTA SITT UPPDRAG.

De sista månadernas rapportering i media har gjort det tydligt att Försäkringskassan inte förmå leva upp till de villkor som enskilda har rätt att ställa på verksamheten. Försäkringskassans ekonomi är minst sagt kärv. För att inte överskrida förvaltningsanslaget observerade Statskontoret vid årsskiftet att kassan måste spara minst 900 miljoner kronor redan i år. Försäkringskassan har också haft svårt att leva upp till de mål man har om handläggningstider och personalen har haft en enorm arbetsbörda.

Regeringen styr riket och är ansvarig inför riksdagen, enligt 1 kap 6 § Regeringsformen. Förvaltningsmyndigheter, förutom de myndigheter som står under riksdagen, lyder enligt 11 kap 6 § Regeringsformen regeringen. Regeringen har här ett ansvar att leda den statliga förvaltningens verksamhet så att den statliga verksamheten fungerar.

Det finns med beaktande på de sista årens utveckling inom Försäkringskassan skäl att mer noggrant analysera det berednings- och analysarbete som den socialdemokratiska regeringen gjorde inför bildandet av Försäkringskassan. 2005 slogs Riksförsäkringsverket och de 21 allmänna försäkringskassorna ihop till en enda myndighet, Försäkringskassan (prop. 2003/04:69). Denna organisationsform hade då existerat sedan 1962, då den allmänna försäkringen infördes. Omorganiseringen medförde stora kostnader och tung arbetsbelastning på Försäkringskassans personal.

Redan den 19 mars 2007 skrev den dåvarande generaldirektören Curt Malmberg på Dagens Nyheters debattsida:

"Vi har varken haft struktur, organisation eller metodik som erbjudit de rätta förutsättningarna för ett effektivt och serviceinriktat arbete. Det har skapat frustration hos medarbetarna och försvårat deras utveckling i arbetet och möjlighet till specialisering i yrket.

Detta är inget som inträffat under den allra senaste tiden. För två år sedan samlades landets 21 olika försäkringskassor tillsammans med Riksförsäkringsverket i en ny myndighet: Försäkringskassan. Först då skapades reella förutsättningar för ordentlig samordning, effektivare resursanvändning, likabehandling i hela landet och en nödvändig förnyelse i förhållande till kunderna.

Tiden som har gått sedan dess har vi bland annat använt till att ta reda på hur vi uppfattas och hur vår administration och organisation måste utvecklas. Utvärderingen är entydig. Försäkringskassan motsvarar inte det medborgarna har rätt att förvänta sig av en myndighet som ska svara för en så omfattande verksamhet som socialförsäkringssystemet.

Som generaldirektör och som styrelseordförande i denna myndighet måste vi därför agera för att vi ska

kunna möta dagens och morgondagens krav och behov på ett bättre sätt. En 30 år gammal struktur behöver förändras i grunden.” (<http://www.dn.se/DNet/jsp/polopoly.jsp?d=572&a=629892>)

Den föregående regeringen gav Statskontoret i uppdrag att följa Försäkringskassans omorganisation (regeringens beslut 2005-06-02 S2005/4671/SF), vilket man sedan dess gjort årligen. Den fjärde delrapporten (Delrapport 4, 2008:19) belyser hela granskningsperioden 2005-2008, i denna rapport ser man bland annat att Försäkringskassans ekonomiska situation innebär en risk för verksamhetens kvalitet. Statskontoret pekar också på att detta borde ha klarlagts före omorganisationen 2005.

Justitieombudsmannen riktade den 26/1 2009 allvarlig kritik mot sena utbetalningar, i sitt beslut av en anmälan mot Försäkringskassan. JO Cecilia Nordenfeldt skriver i sitt beslut:

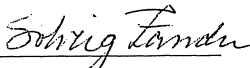
”Min bedömning är att en mycket stor del av ökningen kan hänföras till problem som uppstått i omorganisationen”

”Försäkringskassan har i arbetet med omorganisationen uppenbarligen försummat att i tillräcklig utsträckning beakta de förvaltningsmässiga kraven på ärendehandläggning”

”Detta hindrar emellertid inte att Försäkringskassan förtjänar allvarlig kritik för att ha åsidosatt de förvaltningsrättsliga kraven i omorganisationen”.

Konstitutionsutskottet har tidigare granskat statsråds agerande vid för långa handläggningstider (2001/02:KU20), liksom att slå fast att den ansvariga ministern alltid har det yttersta ansvaret för hur en myndighet fullgör sina uppgifter. Därför vill jag att konstitutionsutskottet även granskar ansvarig ministers agerande då den socialdemokratiska regeringen beredde frågan, beslutade om organisationen och genomförde den.

Stockholm den 29 januari 2009

Solveig Zander
Riksdagsledamot (c)

Bilaga A3.2.2

En utskrift från Dagens
Nyheters nätupplaga, **DN.se**.

Uppdaterad 19 mar 2007 00:50

"Försäkringskassan måste göras om från grunden"

Generaldirektör och styrelseordförande medger: Vi har inte kunnat erbjuda ett effektivt och serviceinriktat arbete. Allmänhetens inställning till Försäkringskassan är djupt kritisk. Vår utvärdering visar på ett missnöje med långa telefonköer, blankettkrångel och brist på personlig kontakt. 70 procent av alla samtal till handläggare kommer inte fram. Vi har alltså inte lyckats leva upp till det medborgarna har rätt att förvänta sig av oss. Försäkringskassan kommer därför att inom kort att göras om från grunden. Omställningen blir krävande och kostsam. Vi ber regering och riksdag om uthållighet, skriver Försäkringskassans generaldirektör Curt Malmborg och ordföranden i Försäkringskassan Inger Efraimsson.

Försäkringskassan ansvarar för samhällets grundläggande ekonomiska trygghetssystem - barnbidrag, föräldrapenning, sjukförsäkring, bostadsbidrag, assistansersättning, pension och mycket mer. Alla som bor eller arbetar i Sverige är försäkrade genom lagstiftning och därmed i någon mening våra kunder.

Försäkringskassan ska ge överblick och göra kontakterna enkla, snabba och rättssäkra. Kort sagt: vi ska ge god service. Problemet är att många inte upplever det på det sättet i dag. Verkligheten är snarare den motsatta: vi är svåra att nå och svåra att förstå. Nyligen kritiserade justitieombudsmannen Försäkringskassan för långa handläggningstider och försvunna handlingar.

När vi mäter medborgarnas inställning ligger vi efter flera andra, både privata och statliga, företag och myndigheter. Det tar för lång tid att komma fram i telefon, våra blanketter är för svåra att fylla i och man saknar en personlig kontakt på Försäkringskassan. 70 procent av de samtal där man försöker nå våra handläggare kommer inte fram i dag.

Mest kritik får vi för att det inte går att få besked om hur lång tid ett ärende kommer att ta. När fattas beslut, när kommer pengarna? Enkla frågor som vi borde kunna svara på utan krångel.

Vi har varken haft struktur, organisation eller metodik som erbjudit de rätta förutsättningarna för ett effektivt och serviceinriktat arbete. Det har skapat frustration hos medarbetarna och försvårat deras utveckling i arbetet och möjlighet till specialisering i yrket.

Detta är inget som inträffat under den allra senaste tiden. För två år sedan samlades landets 21 olika försäkringskassor tillsammans med Riksförsäkringsverket i en ny myndighet: Försäkringskassan. Först då skapades reella förutsättningar för ordentlig samordning, effektivare resursanvändning, likabehandling i hela landet och en nödvändig förnyelse i förhållande till kunderna.

Tiden som har gått sedan dess har vi bland annat använt till att ta reda på hur vi uppfattas och hur vår administration och organisation måste utvecklas. Utvärderingen är entydig. Försäkringskassan motsvarar inte det medborgarna har rätt att förvänta sig av

en myndighet som ska svara för en så omfattande verksamhet som socialförsäkringssystemet.

Som generaldirektör och som styrelseordförande i denna myndighet måste vi därför agera för att vi ska kunna möta dagens och morgondagens krav och behov på ett bättre sätt. En 30 år gammal struktur behöver förändras i grunden.

Vi har bestämt oss för att återge Försäkringskassan och dess medarbetare medborgarnas förtroende och uppskattning. Inom kort kommer vår styrelse att ta ställning till ett omfattande program för att göra Försäkringskassan till en modern myndighet med höga servicemål.

Vi har sammanfattat uppdraget i tre ledord - enkelt, snabbt och rätt - och vårt arbete de närmaste två åren kommer helt att inriktas på att omsätta dessa begrepp i en för kunderna påtaglig verklighet:

Det ska vara lätt att få kontakt med Försäkringskassan. I vår nya telefonkundtjänst är målet att ge en utbyggd och snabbare telefonservice.

Man ska inte behöva vänta i onödan på pengar från Försäkringskassan. Vi ska skapa en organisation som gör att våra kunder får sina pengar i tid, det vill säga direkt efter inkomstbortfallet.

Man ska få det stöd man behöver. Vi ska ha en organisation där den som har behov av extra stöd ska få en personlig handläggare.

Man ska veta vad som händer när man har kontakt med Försäkringskassan. I dag är det svårt att få veta var det egna ärendet befinner sig och när utbetalningen kommer. Vår nya internetjänst ska kunna erbjuda möjligheten och ge besked om när man kan vänta sina pengar.

För att klara detta förändrar vi vår organisation. I dag saknas kontor på vissa håll. Vi ska bygga ut så att vi har minst ett lokalkontor i alla kommuner.

För att klara svarstider och kunna handlägga enklare ärenden direkt per telefon fördubblar vi antalet handläggare i telefonkundtjänsten.

För att kunna tillgodose behovet av personliga handläggare för dem som behöver det skapar vi specialistcenter.

För att öka rätts säkerheten och minska de geografiska skillnaderna i beslut bygger vi handläggningscenter på olika håll i landet.

Vi vill också säkra att vi inom våra olika områden kontinuerligt får del av kundernas synpunkter. Därför skapar vi nationella kundråd för pensionärer och pensionssparare, sjukskrivna, funktionshindrade och barnfamiljer som komplement till de kundsynpunktssystem vi redan har till exempel på webben.

Vi ber våra uppdragsgivare - regering och riksdag - om uthållighet. All erfarenhet visar att omställning kostar pengar i närtid men ger mångdubbelt tillbaka i framtid. Vår förändring är inget besparingsprojekt. Syftet är att göra verksamheten mer effektiv - inte för pengarna utan för att underlätta för kunderna.

Vi vet att det kommer att bli en krävande omställning, inte minst för våra medarbetare. Om förändringarna påverkar vår service negativt under en tid ber vi om ursäkt för det.

Principen om socialförsäkringar som omfattar alla har starkt stöd i vårt land. Försäkringskassan har fått förtroendet att förvalta våra trygghetssystem. Kraven på bra

bemötande, effektiv och rättssäker handläggning och bra arbetsmiljö för personalen är berättigade. Vi tänker se till att de blir tillgodosedda.

CURT MALMBORG

INGER EFRAIMSSON

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt.

Bilaga A3.2.3

REGERINGSKANSLIET

2009-03-18

SB2009/1725

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet

Riksdagen

Konstitutionsutskottet

Ink 2009-03-18

Dnr 150-1462-2008/09

Konstitutionsutskottets granskningsärende 33 – Granskning av ansvarig minister i den socialdemokratiska regeringen för beredning av Försäkringskassans omorganisering 2005 för att ge den nya organisationen rimliga villkor att sköta sitt uppdrag

Härmed överlämnas en promemoria från Socialdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditions- och rättschefen Marianne Jenryd.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Drottninggatan 2

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2009-03-11

Socialdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 33 – Granskning av ansvarig minister i den socialdemokratiska regeringen för beredning av Försäkringskassans omorganisering 2005 för att ge den nya organisationen rimliga villkor att sköta sitt uppdrag

Konstitutionsutskottet (KU) har i en skrivelse till Regeringskansliet den 26 februari 2009, begärt svar på vissa frågor som återfinns i en till skrivelsen bifogad promemoria. Som svar på KU:s begäran framför Socialdepartementet följande. Det då ansvariga statsrådet Berit Adnor har informerats om granskningsärendet.

1. Hur säkerställde ansvarigt statsråd att Försäkringskassan tillfredsställande kunde fullfölja sitt uppdrag under sammanslagningen?

Genomlysning

Statskontoret fick våren 2002 i uppdrag (S2002/3198/SF) att kartlägga och granska styrningen inom socialförsäkringsadministrationen. Statskontoret redovisade uppdraget i rapporten Bättre styrning av socialförsäkringens administration – Kartläggning, granskning och förslag (2002:26).

Utredning – ANSA

Regeringen tillsatte i december 2002 en särskild utredare (dir. 2002:166) med uppdrag att lämna förslag till hur den framtida socialförsäkringsadministrationen skulle utformas så att förutsättningarna för att komma till rätta med de administrativa brister som uppmärksammats i olika sammanhang skulle bli bättre. Utredarens förslag skulle också öka förutsättningarna att genom gemensamma förhållningssätt bryta utvecklingen av ohälsan och att kunna utnyttja samhällets samlade resurser på bästa sätt för den försäkrade.

Proposition

Regeringen utarbetade därefter propositionen En ny statlig myndighet för socialförsäkringens administration (prop. 2003/04:69), som överlämnades till riksdagen i mars 2004 och antogs av riksdagen i maj 2004. Därmed slogs fast att den nya sammanhållna myndigheten Försäkrings-

kassan skulle inrättas den 1 januari 2005 och att Riksförsäkringsverket (RFV) och de allmänna försäkringskassorna skulle avvecklas. I propositionen Anpassningar med anledning av en ny statlig myndighet för socialförsäkrings administration (prop. 2003/04:152) föreslog regeringen att det i Försäkringskassan skulle inrättas en försäkringsdelegation i varje län samt en funktion som allmänt ombud. Riksdagen antog propositionen.

Genomförandeorganisation – GEORG

Regeringen tillsatte även en särskild utredare (dir. 2003:170) med uppdrag att vidta de åtgärder som krävdes för att den nya myndigheten skulle kunna fungera fr.o.m. den 1 januari 2005. Arbetet organiserades som en bred genomförandeorganisation i samverkan med RFV, de allmänna försäkringskassorna och personalorganisationerna.

Budgetförutsättningar

I samband med bildandet av Försäkringskassan upphörde anslagen 19:6 Riksförsäkringsverket och 19:7 Allmänna försäkringskassor. Dessa ersattes av ett för socialförsäkringsadministrationen gemensamt anslag 19:6 Försäkringskassan. Eventuellt positivt eller negativt anslagssparande vid utgången av 2004 på de båda anslagen som då upphörde, fördes till det nya anslaget 19:6 Försäkringskassan.

I budgetpropositionen för 2005 föreslog regeringen att anslaget 19:6 Försäkringskassan för 2005 skulle uppgå till 7 159 miljoner kronor, för 2006 till 6 717 miljoner kronor, och för 2007 till 6 600 miljoner kronor. Av anslaget 2005 avsåg 458 miljoner kronor fortsatt ohälsosatsning, 195 miljoner kronor kostnader för följdreformerna och 96 miljoner kronor som hyreskompensation, totalt 749 miljoner kronor.

I budgetpropositionen för 2006 föreslog regeringen att anslaget 19:6 Försäkringskassan för 2006 skulle uppgå till 7 635 miljoner kronor, för 2007 till 7 212 miljoner kronor, och för 2008 till 6 760 miljoner kronor. Av anslaget 2006 avsåg 450 miljoner kronor fortsatt ohälsosatsning, 195 miljoner kronor kostnader för följdreformerna, 96 miljoner kronor hyreskompensation och 150 miljoner kronor ökade resurser för kontroller, totalt 891 miljoner kronor.

Uppföljning

I december 2004 beslutade regeringen att ge den nya myndigheten i uppdrag att ta fram en förändringsplan (S2004/9432/SF). Syftet var att lyfta fram och tydliggöra samt att följa upp det långsiktiga målet för den nya organisationen. Samtidigt ville regeringen framhålla betydelsen av regeringens förvaltningspolitik där målet är en statsförvaltning som med höga krav på rättsakerhet, effektivitet och demokrati är tillgänglig och tillmötesgående, och har medborgarens fulla förtroende samt ger näringslivet goda arbets- och tillväxtförutsättningar. Regeringen uttalade vidare att de resurser som frigörs som en följd av förändrings- och

utvecklingsarbetet skulle omfördelas mot prioriterade områden i myndigheten, i första hand arbetet med att minska ohälsan.

Regeringen gav också Statskontoret i uppdrag att följa förändringsarbetet (dnr S2005/4671/SF). Statskontoret skulle ge sin syn på hur väl förändringsarbetet uppfyllde regeringens mål för administrationen och de intentioner som redovisades i Försäkringskassans förändringsplan från juni 2005. Uppdraget skulle redovisas årligen i delrapporter tillsammans med en slutrapport senast den 31 mars 2008.

2. Vilken kunskap har funnits hos statsrådet och Regeringskansliet angående Försäkringskassans planering och beräkningar inför och under sammanslagningen? Vilken kunskap har funnits hos statsrådet och Regeringskansliet angående Försäkringskassans utvärdering? Vilka återrapporteringskrav har regeringen ställt på Försäkringskassan?

För att säkerställa Regeringskansliets kunskap kring Försäkringskassans förändringsarbete beslutade regeringen 2004 att ge den nya myndigheten i uppdrag att presentera en förändringsplan och att rapportera mot denna två gånger per år under tre år (S2004/9432/SF). I övrigt bygger Regeringskansliets kunskaper i huvudsak på de redovisningar som gjorts i årsredovisningar, budgetunderlag och prognosrapporter. Regeringen har vidare gett Statskontoret i uppdrag att följa och granska förändringsarbetet och rapportera detta årligen till regeringen (S2005/4671/SF).

Till detta ska fogas den löpande dialog statsrådet hade med Försäkringskassans styrelse och generaldirektör.

Försäkringskassans återrapporteringskrav har i såväl förändringsplan och strategisk utvecklingsplan som regleringsbrev och instruktion utgått från de tre ben som regeringen slagit fast för förändringsarbetet; rättssäkerhet, effektivitet och god personalpolitik

Försäkringskassan redovisade i juni 2005 sin förändringsplan till regeringen. Fem fokusområden och målnivåer för dessa presenterades; medborgare/försäkrad, produktionsprocesser, försäkringsprodukter inklusive uppdraget Fler i arbete – färre sjuka, medarbetare/ledare och ekonomi. Även ambitionen att frigöra resurser motsvarande en miljard kronor redovisades.

3. Vilka åtgärder vidtog regeringen för att Försäkringskassans nya styrelse skulle verka enligt de mål som regeringen satt upp?

Ansvarigt statsråd deltog i flera styrelsemöten, bl.a. styrelsens första möte då statsrådet presenterade regeringens mål och utgångspunkter samt förväntningar på sammanslagningen till en nationellt sammanhållen myndighet.

Sedan 2005 genomförs den årliga mål- och resultatdialogen både med generaldirektör och styrelseordförande. Vidare genomfördes under våren 2006 intervjuer med de enskilda styrelseledamöterna.

4. Vilka åtgärder vidtog regeringen för att Försäkringskassans målstruktur skulle bli tydligare och tillse att inga av Försäkringskassans ansvarsområden skulle falla mellan stolarna eller prioriteras bort?

Regeringen tog fram en ny instruktion som bl.a. slår fast Försäkringskassans ansvarsområden. Instruktionen arbetades fram med utgångspunkt i Riksförsäkringsverkets instruktion och det numera upphävida 18 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring, där de allmänna försäkringskassornas uppdrag reglerades.

Vidare omarbetade regeringen verksamhetsstrukturen inför myndighets-sammanslagningen. Regleringsbrevet tydliggjordes med fokus på myndighetens kärnuppdrag – att betala ut rätt ersättning till rätt person i tid.

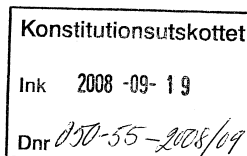
I uppdraget om förändringsplan och i dialog med styrelse och myndighet tydliggjordes också regeringens syfte och ambition.

Bilaga A3.3.1

SVEN-ERIK ÖSTERBERG
Riksdagsledamot (s)

SVERIGES
RIKSDAG

Stockholm 2008-09-18

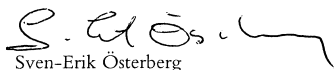
**Begäran hos konstitutionsutskottet om granskning av
socialförsäkringsminister Christina Husmark-Perssons agerande för att ge
Försäkringskassan rimliga villkor att sköta sitt uppdrag.**

Många av de församlingar i de sociala trygghetsförsäkringarna som genomförts av den borgerliga regeringen under de två senaste åren har lett till en ökad arbetsbörda på Försäkringskassan. Samtidigt har det skett en stor omorganisation av kassans verksamhet. Den situation som nu uppstått är att organisationen på Försäkringskassan inte förmår leva upp till de krav som enskilda har rätt att ställa på verksamheten.

Tidigare under sommaren såg vi exempel på hur Försäkringskassan hade stora problem med att tolka regeringsbeslut kring sjukförsäkringarna, vilket skapade problem för enskilda svårt sjuka. Otaliga är de exempel under den senaste tiden på hur människor fått vänta orimligt länge på den ekonomiska ersättning de är berättigade till och i många fall helt beroende av. Vi ser nu hur människor tvingas ta privata lån, avstå från klädinköp till sina barn, tömma sina sparkonton och till och med gå till den kommunala socialbyrån för att få ekonomiskt bistånd, detta trots att de inte skulle behövt detta om utbetalningarna från Försäkringskassan kommit i tid. Detta är givetvis helt oacceptabelt och lägger en ytterligare börda på människor i en utsatt situation. Regeringen och speciellt socialförsäkringsministern måste ta sitt ansvar för den uppkomna situationen.

Konstitutionsutskottet har vid ett antal tillfällen tidigare slagit fast att den ansvariga ministern alltid har det yttersta ansvaret för hur en myndighet fullgör sina uppgifter.

Jag vill därför att konstitutionsutskottet granskar vilka åtgärder socialförsäkringsminister Christina Husmark-Persson vidtagit för att ge försäkringskassan rimliga villkor att kunna sköta sitt uppdrag mot den bakgrund som beskrivs i anmälan. Granskningen bör omfatta såväl åtgärder i förebyggande syfte som de åtgärder som vidtagits efter att den nuvarande situationen blivit känd.

Sven-Erik Österberg

Bilaga A3.3.2

REGERINGSKANSLIET

2009-02-19

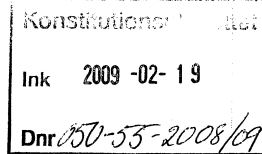
SB2009/825

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet

Riksdagen

Rättschefen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 15 – Socialförsäkringsminister
Cristina Husmark Pehrssons agerande för att ge Försäkringskassan rimliga
villkor att sköta sitt uppdrag

Härmed överlämnas en promemoria från Socialdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditions- och
rättschefen Marianne Jenryd.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Drottninggatan 2

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2009-02-12

Socialdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 15 – Socialförsäkringsminister Cristina Husmark Pehrssons agerande för att ge Försäkringskassan rimliga villkor att sköta sitt uppdrag

Konstitutionsutskottet (KU) har i en skrivelse till Regeringskansliet den 29 januari 2009, begärt svar på vissa frågor som återfinns i en till skrivelsen bifogad promemoria. Som svar på KU:s begäran framför Socialdepartementet följande.

1. Vilka åtgärder har vidtagits för att ge Försäkringskassan rimliga villkor att sköta sitt uppdrag?

När Riksförsäkringsverket och de 21 försäkringskassorna 2005 samlades i en statlig myndighet, Försäkringskassan, var ett av de viktigaste skälen för riksdagens beslut de stora regionala skillnaderna och att organisationen inte klarade av sitt samlade uppdrag på ett rättssäkert och effektivt sätt.

Bilden av socialförsäkringsadministrationen före förstatligandet innefattade bl.a. stora skillnader mellan hur regler tillämpades och hur de försäkrade blev bemötta i olika delar av landet. Dessutom var handläggningstiderna alltför långa och den intern sjukfrånvaron hög.

Regeringens mål med förstatligandet tog avstamp i de övergripande målen för statsförvaltningen, dvs. kraven på effektivitet, rättssäkerhet och demokrati, samt regeringens mål om hög tilltro till socialförsäkringen och en god personalpolitik. Den nya myndigheten inledde 2005 ett omfattande, successivt förändringsarbete med regeringens mål som grund.

I november 2006 fattade Försäkringskassan ett inriktningsbeslut om verksamhetsstrategi och våren 2007 tog man ställning kring verksamhetsstruktur och etableringsorter för en ny kundmötesorganisation. Detta utgjorde grunden för 2008 års omfattande organisationsförändring.

De första åren efter förstatligandet utvecklades Försäkringskassans resultat positivt men halvvägs in på 2008 försämrades resultaten främst när

det gällde handläggningstider. Dessutom fanns det brister i Försäkringskassans tillgänglighet. Medborgarna fick inte sina ersättningar i rimlig tid och nådde inte heller fram till myndigheten för att få besked.

Statskontoret, som på regeringens uppdrag följer förändringsarbetet i Försäkringskassan, bedömer att det är omorganisationen som är orsaken till produktionsstörningarna 2008. Även JO menar att det är tydligt att Försäkringskassan underskattade svårigheterna vid genomförandet av den nya organisationen.

Medel

När regeringen tillträdde hösten 2006 gjordes mindre justeringar i Försäkringskassans förvaltningsanslag, jämfört med de beräkningar som den tidigare regeringen gjorde i budgetpropositionen för 2006.

I samband med tilläggsbudget i anslutning till budgetpropositionen för 2007 (prop. 2006/07:1), föreslog sedan regeringen att Försäkringskassans anslag skulle förstärkas med 700 miljoner kronor. Skälet var att ge Försäkringskassan möjlighet att med rimliga planeringsförutsättningar möta, dels de krav på omställningar i verksamheten som regeringens sjukförsäkringsreformer ställde, dels regeringens krav på stärkta insatser för att minska förekomsten av felaktiga utbetalningar.

Regeringen beslutade vidare att föreslå förstärkningar av Försäkringskassans förvaltningsanslag med 250 miljoner kronor för 2008 respektive 2009 för att täcka de ökade kostnaderna för administration med anledning av regeringens reformer inom sjukförsäkringsområdet. Detta föreslogs i samband med 2008 års andra tilläggsbudgetproposition (prop. 2008/09:2) respektive budgetpropositionen för 2009 (prop. 2008/09:1). Myndigheten har också fått extra resurser för reformer inom tandvårdsområdet respektive barn- och familjepolitiken.

Reformer

Under 2008 har regeringen genomfört ett antal sedan tidigare, i huvudsak under 2007, aviserade reformer.

- *Sjukförsäkringsreformerna*

Med anledning av Försäkringskassans remissvar över promemoriorna Införande av rehabiliteringskedja och Ettårsgräns för sjukpenning och införande av förlängd sjukpenning har regeringen vidtagit åtgärder för att ge myndigheten rimliga villkor att genomföra reformerna inom sjukförsäkringsområdet. Regeringen har gjort förtydliganden av regelverket, skjutit fram tidpunkter för ikraftträdande samt tillfört medel i linje med det Försäkringskassan påtalat.

Försäkringskassans remissvar innehöll i huvudsak tre synpunkter:

- De nya sjukförsäkringsreglerna innebar ett gott stöd för Försäkringskassan när det gäller att hävda arbetslinjen.
- Vissa förslag i departementspromemorian bedömdes vara otydliga och därför svåra att tillämpa.
- Tiden till ikraftträdande bedömdes vara alltför kort, vilket gjorde det svårt för Försäkringskassan att klara av nödvändiga förändringar av IT-system, utarbeta arbetsrutiner och vägledningar samt att utbilda Försäkringskassans personal. Det skulle också bli svårt att i tid hinna informera arbetsgivare, sjukvård m.fl. om de nya reglerna.

Regeringens åtgärder

Förtydligande av regelverket

I propositionsarbetet togs hänsyn till Försäkringskassans önskemål om att regelsystemet skulle förtydligas. Arbetet med att utarbeta propositionen gjordes i nära dialog med Försäkringskassans tillämpningsansvariga.

Ikraftträdande

Ikraftträdandet var ursprungligen planerat till den 1 juli 2008. För att underlätta för Försäkringskassan att administrera de nya reglerna infördes ett antal övergångsregler:

- Kravet på ansökan för att få förlängd sjukpenning trädde i kraft den 1 oktober 2008.
- Rehabiliteringskedjan började inte gälla förrän den 1 januari 2009 i sjukfall som påbörjats före den 1 juli 2008. Innebörden var att prövning mot hela arbetsmarknaden inte i något fall skulle ske före den 1 januari 2009 till följd av de nya reglerna.
- Försäkringskassans ansvar att begära att den försäkrade lämnar ett utlåtande från sin arbetsgivare började gälla den 1 januari 2009.

Sammantaget innebar detta att arbetet under hösten 2008 kunde koncentreras till att informera samarbetspartners till Försäkringskassan och till att skapa nya rutiner i samverkan med Arbetsförmedlingen.

Resurstillskott

Försäkringskassan tillfördes de extra medel som myndigheten hade begärt för att klara genomförandet av sjukförsäkringsreformerna då dessa medel bedömdes nödvändiga för att klara personal- och informationsbehov.

• *Tandvårdsreform*

Genom formella uppdrag till Försäkringskassan säkerställdes förberedelsen av det nya tandvårdsstödet. Redan under 2006 fick Försäkringskassan i uppdrag att vidta de förberedelser som krävs för att kunna administrera ett nytt tandvårdsstöd. Genomförandetidpunkten ändrades vidare från

den 1 juli 2007 till den 1 juli 2008. Medel tillfördes för administrativa konsekvenser av reformen.

- *Jämställdhetsbonus*

Propositionen (prop. 2007/08:93) lämnades i mars 2008 och reformen trädde i kraft den 1 juli samma år. Reformen ökade övergångsvis belastningen på Försäkringskassan. Medel tillfördes för administrativa konsekvenser av reformen.

- *Åtgärder mot missbruk av tillfällig föräldrapenning*

Propositionen (prop. 2007/08:94) lämnades i mars 2008 och reformen som innebär ett intygsförfarande, trädde i kraft den 1 juli samma år. En utgångspunkt i arbetet med reformen har varit att de administrativa rutinerna ska vara så effektiva som möjligt för att undvika onödig administrativ belastning. Medel tillfördes för administrativa konsekvenser av reformen.

Bilaga A3.3.3

REGERINGSKANSLIET

2009-03-18

SB2009/826

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet

Ink 2009-03-18

Dnr 150-53-2008/09

Konstitutionsutskottets granskningsärende 15 – Socialförsäkringsminister
Cristina Husmark Pehrssons agerande för att ge Försäkringskassan rimliga
villkor att sköta sitt uppdrag

Härmed överlämnas en promemoria från Socialdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditons- och
rättschefen Marianne Jenryd.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Drottninggatan 2

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2009-03-11

Socialdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 15 – Socialförsäkringsminister Cristina Husmark Pehrssons agerande för att ge Försäkringskassan rimliga villkor att sköta sitt uppdrag

Konstitutionsutskottet (KU) har i en skrivelse till Regeringskansliet den 26 februari 2009 begärt svar på vissa kompletterande frågor som återfinns i en till skrivelsen bifogad promemoria. Som svar på KU:s begäran framför Socialdepartementet följande.

1. *Försäkringskassan har hemställt hos regeringen om utökat anslag för 2009 med 950 miljoner kronor; i årsredovisningen för 2008 uppges att Försäkringskassan i sina prognoser för 2009 och framåt underskattat förvaltningskostnaderna. Vilken kunskap finns och har funnits hos statsrådet och inom Regeringskansliet angående dels hur prognoserna tagits fram, dels hur beloppet 950 miljoner kronor räknats fram, dels om eventuella analyser av vad som orsakat underskottet?*

Försäkringskassan inkom i enlighet med sitt regleringsbrev den 30 oktober 2008 med en rapport med prognoser för samtliga de anslag myndigheten ansvarar för. I rapporten beräknade Försäkringskassan anslagsbelastningen för perioden 2008-2011. För 2009 beräknades anslagsbelastningen på förvaltningsanslaget bli 7 175 miljoner kronor. Samtidigt lämnades en reservation kring detta. Det förklarades med att det i myndigheten pågick en riskanalys kring effekterna av om organisationsförändringen inte skulle komma till stånd så tidigt som 2009. Försäkringskassan bad vidare att få återkomma i denna fråga senast den 18 december 2008. Att arbete med denna skrivelse pågick bekräftas under hand i dialog med departementet. Med anledning av generaldirektörens avgång försenades dock rapporten. Socialdepartementet accepterade den uppkomna förseningen av den aviserade rapporten då man ansåg det vara av vikt att den tillträdande generaldirektören fick möjlighet att lämna rapporten.

Statskontoret redovisade i sin rapport (2008:19) den 7 januari 2009 (S2009/126/SF), som en delrapport till regeringens uppdrag till Statskontoret att följa Försäkringskassans förändringsarbete, att det från

Försäkringskassans huvudkontor uppges att anslagsbelastningen för nästa år kommer att ligga i linje med 2008 års kostnader, det vill säga ungefär 7 900 miljoner kronor.

Försäkringskassan återkom till regeringen i en skrivelse (S2009/863/SF) den 21 januari 2009. I skrivelsen hemställde Försäkringskassan om ytterligare anslag för 2009 med 950 miljoner kronor. I skrivelsen beskrivs hur resursbehovet har beräknats och vissa orsaker till hur situationen kunnat uppstå. Statskontoret skriver vidare att "det är uppenbart att Försäkringskassan inte har förmedlat en korrekt bild av myndighetens ekonomi under hösten 2008 inför styrelsen. Alternativt har Försäkringskassan inte haft tillräcklig god kontroll över kostnadsutvecklingen".¹ Skrivelsen har sedan diskuteras i möten mellan statsrådet och Försäkringskassans styrelse samt på tjänstemannanivå.

2. *Ett omfattande arbete för ett utvecklat IT-stöd har genomförts. Vilka kunskaper har funnits hos statsrådet och inom Regeringskansliet angående vilka investeringskostnader respektive effektivitetsvinster som uppstått vid olika tidpunkter?*

Försäkringskassan har i sitt budgetunderlag för 2008-2010, presenterat behov av investeringar i anläggningstillgångar och redogjort för vad de avser. I augusti 2008 inkom myndigheten med en skrivelse (S2008/6884/SF) om ytterligare behov och en begäran om utökad låneram.

De beräknade effektivitetsvinsterna har Försäkringskassan presenterat inom ramen för budgetunderlag och de löpande prognoser som myndigheten enligt regleringsbrevet ska lämna fem gånger per år.

3. *Av årsredovisningen för 2008 framgår att Försäkringskassan för 2008 fastställt en budget som innebar utnyttjande av anslagskredit. Uppgifter önskas om hur prognosen för de närmast kommande åren ser ut.*

Enligt Försäkringskassans budgetunderlag 2010-2012 Del 1 lämnas följande prognos för myndighetens förvaltningsanslag under den kommande budgetperioden:

2009: 7 704 061 000 kronor,	2011: 7 397 253 000 kronor
2010: 7 758 819 000 kronor,	2012: 7 397 253 000 kronor.

¹ Statskontoret, Den nya Försäkringskassan - Delrapport 4, 090107, sid 53

Det finns viss osäkerhet i beloppen eftersom det ingår kostnader kopplade till bildandet av den nya pensionsmyndigheten där beräkningarna är preliminära. Försäkringskassan begär fem procents anslagskredit för 2009. Normal nivå för anslagskredit på myndigheters förvaltningsanslag är tre procent.

4. *Som svar på utskottets frågor den 29 januari 2009, har den 19 februari 2009 översänts en inom Socialdepartementet upprättad promemoria. I promemorian uppges att Försäkringskassan år 2005 inledde ett omfattande, successivt förändringsarbete. Vidare uppges att i november 2006 fattade Försäkringskassan ett inriktningsbeslut om verksamhetsstrategi och våren 2007 tog man ställning kring verksamhetsstruktur och etableringsorter för en ny kundmötesorganisation samt att detta utgjorde grunden för 2008 års omfattande organisationsförändring. Vilken kunskap har funnits hos statsrådet och inom Regeringskansliet angående planering och beräkning inför 2008 års omorganisation respektive angående Försäkringskassans uppföljning och utvärdering? Vilka återrapporteringskrav har regeringen ställt på Försäkringskassan?*

För att säkerställa Regeringskansliets kunskap kring Försäkringskassans förändringsarbete fick Försäkringskassan 2004 i uppdrag att presentera en förändringsplan och att rapportera mot denna två gånger per år under tre år (S2004/9432/SF). I samband med att Försäkringskassan lämnade in sin slutrapport fick myndigheten ett nytt uppdrag (S2008/3532/SF) om en strategisk utvecklingsplan som ska redovisas till regeringen tre gånger per år. I övrigt bygger Regeringskansliets kunskaper i huvudsak på de redovisningar som gjorts i årsredovisningar, budgetunderlag och prognosrapporter. Dessutom har regeringen gett Statskontoret i uppdrag att följa och granska förändringsarbetet och rapportera detta årligen till regeringen (S2005/4671/SF). Statskontoret ska lämna sin slutrapport den 30 september 2009.

Till detta ska fogas den löpande dialog statsrådet har med Försäkringskassans styrelse och generaldirektör.

Försäkringskassans återrapporteringskrav har såväl i förändringsplan och strategisk utvecklingsplan som i regleringsbrev och instruktion utgått från de tre ben som regeringen slagit fast för förändringsarbetet; rättssäkerhet, effektivitet och en god personalpolitik.

Vidare har regeringen beslutat att Inspektionen för socialförsäkringen (ISF), ska inrättas den 1 juli 2009. Inspektionen ska genom systemtillsyn och effektivitetsgranskning stärka rättsäkerheten och effektiviteten inom socialförsäkringsområdet och skapa ökad tilltro hos medborgarna.

5. *Föregicks regeringens förslag om förstärkning av Försäkringskassans förvaltningsanslag för 2008 av ansökan från Försäkringskassan? Om ja,*

vilka uppgifter innehöll det underlag Försäkringskassan tillställde regeringen?

Genom 2008 års tilläggsbudgetproposition (prop. 2007/08:99) tillfördes Försäkringskassan 24 miljoner kronor för ändamål kopplade till tandvårdsreformen (prop. 2007/08:49) och reformer inom det familjepolitiska området (prop. 2007/08:93 respektive prop. 2007/08:94). Uppgifterna arbetades fram inom ramen för beredningen av respektive proposition.

Genom 2008 års andra tilläggsbudgetproposition (prop. 2008/09:2) tillfördes Försäkringskassan 250 miljoner kronor för den ökade administrativa belastningen med anledning av den reformerade sjukskrivningsprocessen (prop. 2007/08:136) och ändringarna i sjukersättningen (prop. 2007/08:124). Underlaget för tillskottet utgjordes av Försäkringskassans skrivelse (S2008/4179/SF). Underlaget innehöll för 2008 en begäran om 240 miljoner kronor för att täcka behov av åtgärder såsom informationsinsatser och personalförstärkningar.

6. Vilka uppgifter innehöll det underlag Försäkringskassan tillställde regeringen december 2008 och vad indikerade dess avvikelser från budgeten?

Den redovisning som Försäkringskassan aviserade i prognosrapporten den 30 oktober 2008 och avsåg att delge regeringen senast den 18 december 2008 inkom till regeringen först den 21 januari 2009.

Den innehöll en hemställan om utökat anslag för 2009 samt en analys av den avvikelse från budget som uppstått. Försäkringskassan anger i skrivelsen att "en starkt bidragande orsak till den situation som Försäkringskassan nu befinner sig i är brister i styrning och ledning av förändringsarbetet"². Försäkringskassan skriver vidare att "sättet att finansiera verksamheten 2008, med fullt utnyttjande av anslag, anslagssparande och anslagskredit, innebar ett mycket stort risktagande för verksamheten 2009 och de därpå följande åren. Trots det valde den dåvarande ledningen att inte analysera och redovisa konsekvenserna för verksamheten av detta risktagande"³.

7. Vilka underlag hade regeringen fått av Försäkringskassan inför arbetet med budgetpropositionen 2008 respektive 2009?

² Försäkringskassan, Hemställan om utökat anslag för år 2009 (S2009/863/SF), sid 4

³ Försäkringskassan, Hemställan om utökat anslag för år 2009 (S2009/863/SF), sid 3

I detta arbete har de gängse underlagen använts såsom budgetunderlag, årsredovisning, prognosrapporter samt andra rapporter enligt regleringsbrev eller särskilda regeringsuppdrag. Utöver dessa underlag har det funnits en särskild skrivelse (S2008/4179/SF) med anledning av reformerna inom sjukförsäkringsområdet. Som underlag har även de olika rapporterna om förändringsarbetet använts.

8. *Vilka kommentarer föranleder bifogade promemoria från Riksdagens utredningstjänst av den 30 januari 2009, dnr 2009:175?*

Tabell 1 visar de budgetbeslut som fattats men speglar inte Försäkringskassans tillgängliga medel. För att ge denna helhetsbild behöver ingående överföringsbelopp samt beviljad anslagskredit för ett år speglas. Exempelvis hade Försäkringskassan 471,4 miljoner kronor med sig in i 2008 samt 333 miljoner kronor i anslagskredit.

Bilaga A3.3.4

REGERINGSKANSLIET

2009-04-07

SB2009/826

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet

Riksdagen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet

Ink 2009-04-07

Dnr 050-55-2008/09

**Konstitutionsutskottets granskningsärende 15 – Socialförsäkringsminister
Cristina Husmark Pehrssons agerande för att ge Försäkringskassan rimliga
villkor att sköta sitt uppdrag**

Härmed överlämnas en promemoria från Socialdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditiöns- och
rättschefen Marianne Jenryd.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Drottninggatan 2

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2009-03-31

Socialdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 15 – Socialförsäkringsminister Cristina Husmark Pehrssons agerande för att ge Försäkringskassan rimliga villkor för att sköta sitt uppdrag

Konstitutionsutskottet (KU) har i en skrivelse till Regeringskansliet den 17 mars 2009, begärt svar på vissa ytterligare frågor som återfinns i en till skrivelsen bifogad promemoria. Som svar på KU:s begäran framför Socialdepartementet följande.

1. Hur har regeringen uppfattat yttrandena från Försäkringskassan i fråga om möjligheterna att i praktiken genomföra de förslag som yttrandena gällde? Hur har regeringen bedömt dessa möjligheter?

Regeringens bedömning var att Försäkringskassan, med vissa åtgärder från regeringens sida, hade möjlighet att genomföra regeringens reformer.

Arbetslöshetsreform

Försäkringskassans remissvar innehöll bland annat följande synpunkter.

- Försäkringskassan klarar inte av att till den 1 januari 2007 genomföra de föreslagna regeländringarna som får stora konsekvenser både för beräkningen och utbetalningen av aktivitetsstödet och därmed tidskrävande förändringar av IT-stödet för ärendeslaget. Genomförandet beräknas ta minst sex månader från den tidpunkt då reglerna är beslutade.
- Övergångsregler borde utfärdas så att samordningen av dagar med aktivitetsstöd och arbetslöshetsersättning för fastställande av de olika nivåerna för arbetslöshetsersättning börjar gälla från och med datumet för ikraftträdandet av de nya reglerna.

Med anledning av Försäkringskassans önskemål om övergångsregler för samordningen av dagar med aktivitetsstöd och arbetslöshetsersättning för fastställande av de olika nivåerna för arbetslöshetsersättning gjorde regeringen en ändring i förhållande till det remitterade förslaget, i den

proposition som överlämnades till riksdagen den 16 november 2006 (En arbetslöshetsförsäkring för arbete, prop. 2006/07:15). Ändringen innebar att dagar med aktivitetsstöd före den 1 januari 2007 inte skulle beaktas.

Vid ett möte den 6 december 2006 med bland annat dåvarande generaldirektören för Försäkringskassan, Curt Malmberg, fick statssekreteraren vid Arbetsmarknadsdepartementet garantier om att Försäkringskassan skulle kunna genomföra regeländringarna om samordning av nivådagarna till den 5 mars 2007.

I arbetsmarknadsutskottets betänkanden 2006/07:AU3 av den 12 december 2006 och 2006/07:AU4 (förnyad behandling) av den 20 december 2006 förordades att ikraftträdandet av reglerna om ersättningsnivån och samordningen med aktivitetsstöd skulle bestämmas till den 5 mars 2007. Det slutliga ikraftträdandet i fråga om dessa regler bestämdes därefter av riksdagen till den 5 mars 2007.

Sjukförsäkringsreformer

Med anledning av Försäkringskassans remissvar har regeringen vidtagit vissa åtgärder för att ge myndigheten rimliga villkor att genomföra reformerna inom sjukförsäkringsområdet. Regeringen har gjort förtydliganden av regelverket, skjutit fram ikraftträdandetidpunkter samt tillfört medel i linje med det Försäkringskassan påtalat.

Förtydligande av regelverket

I propositionsarbetet togs hänsyn till Försäkringskassans önskemål om att regelsystemet skulle förtydligas. Arbetet med att utarbeta propositionen gjordes i nära dialog med Försäkringskassans tillämpningsansvariga.

Ikraftträdande

Ikraftträdandet var ursprungligen planerat till den 1 juli 2008. För att underlätta för Försäkringskassan att administrera de nya reglerna infördes ett antal övergångsregler:

- Kravet på ansökan för att få förlängd sjukpenning trädde i kraft den 1 oktober 2008.
- Rehabiliteringskedjan började inte gälla förrän den 1 januari 2009 i sjukfall som påbörjats före den 1 juli 2008. Innebörden var att prövning mot hela arbetsmarknaden i enlighet med de nya reglerna, inte i något fall skulle ske före den 1 januari 2009.
- Försäkringskassans ansvar att från den försäkrade begära in ett arbetsgivarutlåtande började gälla den 1 januari 2009.

Sammantaget innebar detta att Försäkringskassan under hösten 2008 kunde koncentrera sitt arbete till att informera samarbetspartners till

Försäkringskassan och att skapa nya rutiner i samverkan med Arbetsförmedlingen.

Resurstillskott

Genom tilläggsbudget i anslutning till budgetpropositionen för 2007 (prop. 2006/07:1 finansplan m.m.), förstärktes Försäkringskassans anslag med 700 miljoner kronor bl.a. för att ge Försäkringskassan rimliga planeringsförutsättningar att möta de krav på omställningar i verksamheten som regeringens sjukförsäkringsreformer ställde. Vidare förstärktes Försäkringskassans förvaltningsanslag för att täcka de ökade administrationskostnaderna med anledning av regeringens reformer inom sjukförsäkringsområdet med 250 miljoner kronor för 2008 i samband med 2008 års andra tilläggsbudgetproposition (prop. 2008/09:2) och med 250 miljoner kronor 2009 genom budgetpropositionen för 2009 (prop. 2008/09:1, utg. omr.10). De medel som tillfördes var i nivå med de Försäkringskassan hade begärt.

Åtgärder mot missbruk av tillfällig föräldrapenning

I Försäkringskassans yttrande den 13 december 2007 berördes inte frågan om möjligheterna att i praktiken genomföra förslaget.

Jämställdhetsbonus

Av Försäkringskassans yttrande den 14 januari 2008 framkom att myndigheten var mycket tveksam till om det var möjligt att ställa om verksamheten och IT-systemen till ikraftträdandet den 1 juli 2008.

Regeringen bedömde att ett ikraftträdande kunde ske den 1 juli 2008. Försäkringskassan hade redan före remissen kännedom om förslagen och hade därmed möjlighet att planera för ett ikraftträdande den 1 juli 2008. Vissa uppgifter som var nödvändiga för reformen fanns också redan hos Försäkringskassan, såsom uppgifter om föräldrapenning. Vidare behövde vissa funktioner inte vara på plats från ikraftträdandedagen. Exempelvis gällde detta insamling av inkomstuppgifter, som inte behövde ske förrän år 2009.

2. I den promemoria av den 12 februari 2009 från Socialdepartementet som överlämnats som svar på frågor från konstitutionsutskottet har anförts att medel tillfördes för administrativa konsekvenser av tandvårdsreformen, reformen avseende jämställdhetsbonus och reformen avseende åtgärder mot missbruk av tillfällig föräldrapenning. Vilken närmare bedömning gjorde regeringen i frågan om de medel som tillfördes skulle räcka till för att reformerna skulle kunna genomföras i praktiken?

Tandvårdsreform

Regeringens bedömning i propositionen Statligt tandvårdsstöd (prop. 2007/08:49) av vilka medel som skulle tillföras Försäkringskassan med anledning av reformen, var att det i huvudsak rörde sig om engångsvisa kostnader i samband med omstrukturering av administrationen och utvecklingen av ett nytt IT-stöd, samt information och utbildning. För omstruktureringen av administrationen gällde att de äldre ersättningsreglerna, bl.a. de s.k. 65+ reglerna, under en tid skulle fasas ut och helt upphöra senast i april 2011. När det gällde utvecklingen av ett nytt IT-stöd finansieras detta till största delen med lån. Försäkringskassan kompenseras på anslaget för de därmed ökade kostnader för räntor och amorteringar. Vissa justeringar av beloppen, efter underlag från Försäkringskassan, gjordes också när det stod klart att Försäkringskassan skulle lägga ut IT-utvecklingen på uppdrag till en extern konsult.

I Försäkringskassans budgetunderlag för 2009–2011, som inkom drygt en månad efter regeringens beslut om proposition (prop. 2007/08:49), angavs att IT-utvecklingen skulle bli dyrare än beräknat, 200 miljoner kronor jämfört med tidigare angivet belopp 135 miljoner kronor. Trots detta angav Försäkringskassan i en lägesrapport till regeringen den 15 maj 2008 (S2006/9534/HS) att några avsteg från budgeten inte behövde göras. Istället informerade myndigheten om att man avsåg att begränsa den andra leveransen av IT-systemet och föra över vissa delar till senare leveranser.

Jämställdhetsbonus

Försäkringskassans uppgifter om en årlig kostnad för handläggningen på 43,2 miljoner kronor (se remissvar promemoria om jämställdhetsbonus den 14 januari 2008 sid. 4) baserades på ett scenario där reformen är fullt utbyggd och 200 000 personer varje år söker jämställdhetsbonus.

I regeringens prognoser för perioden 2008–2011 var det uppskattade antalet sökande betydligt färre än i Försäkringskassans bedömning. Regeringen bedömde att 150 personer skulle söka bonus under 2008. Det låga antalet beror på att reformen endast omfattar barn födda efter den 30 juni 2008. Kostnaden för administration och information samt ränta och amortering för IT-investeringar, beräknades utifrån denna prognos till 6 miljoner kronor. IT-investeringar på 24,2 miljoner kronor finansierades genom lån i Riksgälden.

Åtgärder mot missbruk av tillfällig föräldrapenning

De kostnader för reformen som regeringen hade att förhålla sig till var den av Försäkringskassan uppskattade årliga kostnaden på 41 miljoner kronor, varav handläggingskostnader utgjorde 25 miljoner kronor, samt en engångskostnad på 8,5 miljoner kronor, huvudsakligen pga. IT-inve-

steringar (se remissvar på promemoria om åtgärder mot missbruk av tillfällig föräldrapenning, den 13 december 2007, sidorna 1 och 3).

De 15 miljoner kronor som anvisades i tilläggsbudgeten 2008 avsåg att täcka handläggningskostnader samt kostnader för information för ett halvt år eftersom reformen trädde i kraft vid halvårsskiftet. En del av de 15 miljonerna skulle även täcka kostnader för amortering och ränta på IT-investeringar. Kostnaderna för IT-investeringar (av Försäkringskassan beräknat till en engångssumma på 7,5 miljoner kronor) finansierades genom lån i Riksgälden.

Försäkringskassan angav i remissvaret därutöver att man beräknade kostnaden för kontroll av intyg från förskola/skola till 16 miljoner kronor årligen. Dessa kostnader ansåg regeringen skulle vägas mot Försäkringskassans tidigare kostnader för slumpmässiga kontroller samt det övergripande kontrollarbete som myndigheten utför.

Bilaga A3.3.5

UTREDNINGSTJÄNSTEN

Mattias Ossowicki

Tfn: 08-786 60 16

SVERIGES
RIKSDAG

PM 2009-01-30

Dnr 2009:172

FÖRSÄKRINGSKASSANS EKONOMI*Vilka förvaltningsanslag har Försäkringskassan fått sedan år 2006?**Har regeringen kompenserat Försäkringskassan för omorganisationen?**Vad har Försäkringskassans omorganisation kostat?*

År 2006 uppgick Försäkringskassans förvaltningsmedel till närmare 7,48 mdkr (se tabell 1). Under 2006 och 2007 anslag även regeringen 150 miljoner kronor för respektive år i resursförstärkning för att förhindra felaktiga utbetalningar från socialförsäkringen. År 2007 uppgick Försäkringskassans förvaltningsmedel från början till nästan 7 mdkr. I tilläggsbudget 2 för 2007 utökades dock förvaltningsresurserna med 700 miljoner. Ökningen motiverades med att pengar behövdes för att förbättra myndighetens planeringsförförut-sättningar i dess arbete för att minska sjukfrånvaron, detta i enlighet med regeringens åtgärds paket på området (se Finansutskottets betänkande 2007/08:FiU11). De utökade resurserna skulle även underlätta för myndigheten att genomföra omorganisationen. Totalt sett uppgick anslaget 19:6 Försäkringskassan till drygt 7,85 mdkr år 2007.

Tabell 1 Ramanslag Försäkringskassan 19:6. Tkr

År	2006	2007	2008	2009
Förvaltningsmedel	7 481 273	6 998 024	6 669 376	7 039 295
Tillägg förvaltningsmedel	-	700 000	274 000	-
Förhindra felaktiga utbetalningar	150 000	150 000	-	-
Totalt anslag 19:6	7 631 273	7 848 024	6 943 376	7 039 295

Källa: Regleringsbrev för budgetåret 2006, 2007, 2008, 2009 avseende Försäkringskassan.

Ändring av regleringsbrev för budgetåret 2007 (2007-11-22), 2008 (2008-11-27) avseende Försäkringskassan.

I statsbudgeten för 2008 uppgick ramanslaget till 6,69 mdkr i förvaltningsmedel till Försäkringskassan. Försäkringskassan tilldelades sedan år 2008 ett tilläggsanslag med 24 miljoner kronor. Ökningen av anslaget motiverades av administrativa kostnader för tandvårdsförmåner (3 miljoner kronor), jämställhetsbonus (6 miljoner kronor) och åtgärder mot missbruk av tillfällig föräldrapenning (15 miljoner kronor). I tilläggsbudget 2 för 2008 ökades anslaget ytterligare med 250 miljoner kronor. Skälen för denna utökning var den reformerade sjukskrivningsprocessen och ändringarna i sjukersättningen som antogs innebära initialt ökad administrativ belastning för Försäkringskassan (se Finansutskottets betänkande 2008/09:FiU11). För hela år 2008 anslags 6,94 mdkr i förvaltningsmedel till Försäkringskassan.

SVERIGES
RIKSDAG

Enligt Statskontorets rapport *Den nya Försäkringskassan Delrapport 4* var kostnaderna för förändringsarbetet (omorganisationen) inom Försäkringskassan (enligt Försäkringskassans nyttokalkyl) totalt 700 miljoner kronor för åren 2007 och 2008. Utredningstjänsten har varit i kontakt med Försäkringskassan för att stämma av dessa siffror med myndigheten. Men på grund av den korta tiden för detta uppdrag har utredningstjänsten inte kunnat få fram relevanta uppgifter från Försäkringskassan.

Källor

Regeringens proposition 2008/09:2 Tilläggsbudget 2 till statsbudgeten för 2008

Finansutskottets betänkande 2007/08:FiU21 Tilläggsbudget 1 för 2008

Finansutskottets betänkande 2007/08:FiU11 Tilläggsbudget 2 för 2008

Statskontoret (2008), *Den nya Försäkringskassan Delrapport 4*, 2008:19

Regleringsbrev för budgetåret 2006 avseende Försäkringskassan

Regleringsbrev för budgetåret 2007 avseende Försäkringskassan

Ändring av regleringsbrev för budgetåret 2007 avseende Försäkringskassan

Regleringsbrev för budgetåret 2008 avseende Försäkringskassan

Ändring av regleringsbrev för budgetåret 2008 avseende Försäkringskassan

Regleringsbrev för budgetåret 2009 avseende Försäkringskassan

Bilaga A4.1.1

THOMAS BODSTRÖM
Riksdagsledamot (s)

SVERIGES
RIKSDAG

Konstitutionsutskottet

Ink 2007 -05- 3 0

Dnr 050-2996-2006/07

Stockholm 2007-05-29

Begäran hos konstitutionsutskottet om granskning av hur regeringen hanterat de tre svenskar som suttit fängslade i Etiopien.

Tre svenskar har varit fängslade i Etiopien sedan januari och släpptes först förra veckan. Under fängelsetiden träffade de, enligt egen utsaga, representanter från svenska säkerhetspolisen vid två tillfällen och från svenska ambassaden vid tre tillfällen. Skador ska ha visats upp och uppgifter om tortyr ska ha lämnats till personal från svenska ambassaden i Etiopien. Hur denna information hanterats vidare är oklart. Säkerhetspolisen säger sig ha rapporterat till utrikesdepartementet, men där förnekar man kännedom om tortyr.

Etiopien är ett land som, enligt det svenska utrikesdepartementets faktablad, visserligen har ratificerat konventionen mot tortyr och annan grym omänsklig eller förnedrande behandling, men som också är ökänt för att använda sig av just tortyr och andra former av övergrepp mot de mänskliga rättigheterna. Enligt UD har såväl Amnesty, Ethiopian Human Rights Council och Human Rights Watch vid ett flertal tillfällen slagit larm om detta.

Enligt 2 kap 5§ regeringsformen är medborgare i Sverige skyddade mot tortyr. Vidare gäller enligt Europakonventionen, som sedan 1995 är svensk lag, att ingen får utsättas för tortyr eller omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. Det innebär att regeringen vid kunskap om tortyr måste agera aktivt för att tillgodose svenska medborgares mänskliga rättigheter. Wienkonventionen om diplomatiska förbindelser ger också Sverige möjligheten att agera för att skydda svenska medborgares intressen i utlandet. I konventionens tredje artikel, punkt 1 b slås fast att en diplomatisk beskicknings uppgifter omfattar bland annat att "*i den mottagande staten inom den internationella rättens ram tillvarata den sändande staten och dess medborgares intressen*".

Mot bakgrund av hur UD själva beskriver att tortyr förekommer i etiopiska fängelser borde den svenska regeringen ha förstått att så kunnat bli fallet även här och därför agerat betydligt aktivare, tidigare och kraftfullare för att undvika att svenska medborgare utsattes för tortyr och annan kränkande behandling.

Därför vill jag att konstitutionsutskottet närmare granskar hur den svenska regeringen handlat i samband med fängslandet av svenska medborgare i Etiopien. Granskningen bör omfatta hur regeringen säkerställt att få relevant information om de fängslade svenskarnas situation samt när man vidtagit åtgärder och vilka åtgärder man vidtagit med anledning av informationen.

SVERIGES
RIKSDAG

Thomas Bodström

Bilaga A4.1.2

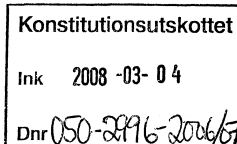
REGERINGSKANSLIET

2008-03-04

SB2008/1172

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

**KU:s granskningsärende 16 Regeringens hantering av de tre svenskar som
suttit fängslade i Etiopien**

Härmed överlämnas en promemoria från Utrikesdepartementet med
bilaga. Materialet kan innehålla uppgifter som omfattas av sekretess.

Regeringskansliets kontaktperson i granskningsärendet är rättschefen
Carl Henrik Ehrenkrona, tfn 08-405 50 53.

Christina Weihe

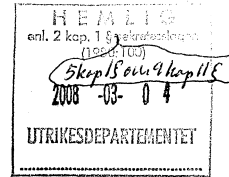

Promemoria

2008-03-04

Utrikesdepartementet

Kanslirådet Helmer Broberg, KC

Konstitutionsutskottets granskningsärende 2007/08 nr 16 - Regeringens hantering av de tre svenskar som suttit fängslade i Etiopien

Konstitutionsutskottet (KU) har enligt 12 kap 1 § regeringsformen beslutat att inleda en granskning av regeringens hantering av de tre svenskar som suttit fängslade i Etiopien och har begärt svar från regeringskansliet på ett antal frågor. Vidare har konstitutionsutskottet begärt att få ta del av en promemoria som Säkerhetspolisen överlämnade till UD den 18 april 2007.

Svaren på frågorna nedan utgör en sammanfattning av vad som hänt i ärendet, där flera viktiga åtgärder och händelser tas upp.

Den efterfrågade promemorian som Säkerhetspolisen överlämnat till UD bifogas.

Konstitutionsutskottet uppmärksammas på att uppgifterna i denna promemoria med bilaga enligt Regeringskansliets bedömning till stor del omfattas av sekretess enligt 2 kap 1 §, 5 kap 1 § och 9 kap 11 § sekretesslagen (1980:100).

Konstitutionsutskottets frågor till Regeringskansliet

Vilka åtgärder har vidtagits för att få relevant information om huruvida de tre personerna med svensk anknytning satt fängslade och att lokalisera var och i vilket land de i så fall satt fängslade?

Den 11 januari 2007 rapporterade ambassaden i Nairobi till UD om medieuppgifter om att svenska medborgare skulle ha tagits som krigsfångar i Somalia i anslutning till de stridigheter som inleddes när Etiopien invaderade landet i december 2006. Därefter inkom till UD även uppgifter från en anhörig om att svenska

medborgare satt gripna i Somalia. UD instruerade den 15 januari 2007 ambassaderna i Nairobi och Addis Abeba att utröna sanningshalten i dessa uppgifter. På detta stadium var det fråga om vaga och motstridiga uppgifter.

Det skall här sägas att Sverige saknar representation i Somalia. Möjligheterna att ge konsulärt stöd till svenska medborgare i Somalia är därför ytterst begränsade. Denna information finns även på UD:s hemsida. Möjligheterna begränsas ytterligare av det komplicerade säkerhetsläget.

UD avrådde från resor till Somalia långt innan konflikten bröt ut i december 2006. Vidare uppmanade UD den 22 december 2006 de svenskar som befann sig i Somalia att lämna landet. Personer som drabbades av konflikten och som tog sig till Kenya eller Etiopien kunde påräkna sedvanligt konsulärt bistånd av svenska myndigheter i de länderna.

I syfte att bringa klarhet i uppgifterna som inkommit tog ambassaderna i Nairobi och Addis Abeba åtskilliga kontakter med myndigheterna i respektive land - samt med somaliska övergångsregeringen TFG - och med representanter för andra länders ambassader respektive för Röda korset. Ambassaderna sände också noter till myndigheterna för att se om det gick att få uppgifterna om gripna svenskar bekräftade.

Den 16 januari uppgav en anhörig i telefonkontakt med UD att den svenske medborgaren Osman Yassin Ahmed satt gripen i Kenya. Den 25 januari inkom från ambassaden i Nairobi uppgifter om att den svenske medborgaren Munir Awadh och den marockanske medborgaren Youssef El-Haitali (med permanent uppehållstillstånd i Sverige) gripits i Kenya. Osman Yassin Ahmed var den ende av dessa tre som bekräftades som gripen av kenyanska myndigheter. Ambassaden i Nairobi kunde även besöka Osman Yassin Ahmed i fängelset i Nairobi den 25 januari.

Kring den 27 januari förflyttades de tre ovannämnda personerna och den svenska medborgaren Safia Benaouda, som var minderårig och gravid samt fästmo till Munir Awadh, till Mogadishu i Somalia. Fram till denna tidpunkt hade det inte inkommit uppgifter om henne. Under tiden som dessa satt frihetsberövade i Mogadishu lyckades de ringa till anhöriga i Sverige vid några tillfällen.

Den 6-7 februari inkom uppgifter som tydde på att de fyra personerna hade förflyttats till Etiopien. Den 7 februari instruerades ambassaden i Addis Abeba att söka få dessa uppgifter bekräftade samt att därefter få besöka dem och ge konsulärt bistånd. Ambassaden i Addis Abeba tog åtskilliga kontakter med regeringsföreträdare i syfte att få bekräftat om svenskarna befann sig där. Ingen bekräftelse erhöles.

Däremot rapporterade ambassaden i Addis Abeba den 12 februari om att en representant för etiopiska utrikesministeriet sagt att personerna ifråga skulle ha varit kvar i Somalia efter den 7 februari. Den 14 februari meddelade vice protokollchefen vid det etiopiska utrikesministeriet officiellt till ambassaden i Addis Abeba att personerna fortfarande skulle befinna sig i Somalia.

Den 14 februari instruerades ambassaden i Washington att be USA om vägledning i Sveriges ansträngningar att lokalisera de frihetsberövade. Ambassaden i Washington återrapporterade den 16 februari, den 2 mars, och den 7 mars

instruerade UD den 19 februari ambassaden i Addis Abeba att ta kontakter på högre nivå än tidigare för att klara ut saken.

Den 20 februari kallade chefen för UD:s konsulära och civilrättsliga enhet upp Etiopiens ambassadör i Stockholm.

Samtidigt var det oklart vilket land som i praktiken ansvarade för och kontrollerade fångarna. Sålunda pågick från den 25 februari samtal mellan Sveriges ambassadör i Addis Abeba och chefen för den somaliska säkerhetstjänsten

Så sent som den 5 mars hade Sverige fortfarande inte fått officiellt bekräftat att personerna fanns i Etiopien. Ambassaden i Addis Abeba fortsatte sina ansträngningar och hade löpande kontakter med etiopiska företrädare samt överlämnade även ytterligare en note i ärendet den 7 mars.

Den 8 mars kallade kabinetssekreterare Belfrage upp Etiopiens ambassadör

Följande dag överlämnade UD en note till Etiopiens ambassad.

Rapporteringen från ambassaden i Addis Abeba tydde allt mer på att de frihetsberövade skulle hållas fängslade i Etiopien och den 21 mars indikerades att det med utgångspunkt i detta kunde finnas en möjlighet för ambassadens personal att få besöka dem och att ett eventuellt frisläppande kunde vara nära förestående. Följande dag meddelade ambassaden att den etiopiska säkerhetstjänsten sagt att flickan erbjudits att bli släppt men att hon nekat till detta erbjudande trots att hennes fästman hade uppmanat henne att anta erbjudandet.

Den 23 mars ringde kabinetssekreterare Belfrage till Etiopiens ambassadör för att påtala att Sverige ännu inte hade fått möjlighet att träffa de frihetsberövade.

UD fick under hand indikationer om att den enda möjligheten att få kontakt med svenskarna var genom säkerhetstjänsten, och mot bakgrund av detta uppdrog UD den 23 mars åt Säkerhetspolisen att besöka Addis Abeba och utföra konsulära uppgifter.

Samma dag kunde ambassaden besöka den minderåriga kvinnan. Säkerhetspolisen besökte henne den 27 mars och samma dag frisläpptes hon. Följande dag anlände hon till Sverige, eskorterad av en svensk ambassadtjänsteman. Den 27 mars fick Säkerhetspolisen besöka de tre andra svenskarna, och den 29 mars fick även ambassaden besöka dem.

När fick utrikesdepartementet bekräftat att de tre personerna med svensk anknytning satt fängslade i Etiopien? Vilka åtgärder vidtogs med anledning av denna information?

Som framgått av svaret ovan var det en övergripande svårighet i hanteringen av dessa fall att få bekräftat om personerna var frihetsberövade och var någonstans de i så fall hölls fångna.

Efterhand talade alltmera för att personerna satt frihetsberövade i Etiopien, men Etiopien lämnade aldrig någon officiell bekräftelse på detta.

Det var först i och med att ambassaden i Addis Abeba kunde besöka den minderåriga flickan den 23 mars som det säkerställdes var hon hölls någonstans. Vad gällde de andra tre var det i och med Säkerhetspolisens besök den 27 mars som detta blev bekräftat.

I och med denna bekräftelse kunde inriktningen på arbetet skifta till att avse sedvanligt konsulärt bistånd. Huvuduppgifterna i detta fall innebar att se till att de frihetsberövade behandlades väl, att de tilldelades rättsligt biträde, att verka för att de skulle ställas inför rätta om de begått brott eller annars frisläppas och att vid behov förse dem med kostförstärkning m.m.

Vilken information har mottagits om hur de berörda personerna behandlades under fängelsetiden? Vilka åtgärder vidtogs med anledning av informationen?

Efter det att företrädare för svenska myndigheter fick besöka de frihetsberövade den 23 respektive 27 mars kom motstridiga signaler från etiopiska företrädare om den fortsatta hanteringen.

Det kom indikationer från etiopiska företrädare om att de tre kvarvarande personerna skulle släppas inom kort eller ställas inför rätta. Detta skedde emellertid inte såsom förutskickats och Sverige tog upp detta i kritiska ordalag med etiopiska företrädare vid olika tillfällen (bl.a. ambassadör Tillander med premiärminister Meles den 19 april). Följande dag överlämnade ambassaden i Addis Abeba, på uppmaning av en företrädare för den etiopiska säkerhetstjänsten, ett brev till tjänsten, i vilket man krävde att svenskarna skulle frisläppas.

Den 20 april överlämnade UD en note till Etiopiens ambassad med krav på att vi skulle komma att kräva ett omedelbart frisläppande om ingen rättslig grund för frihetsberövandet presenterades.

Sveriges ambassad fick visserligen besöka fångarna även den 12 och 19 april, men därefter gavs ingen sådan möjlighet, vilket var oroväckande. Arbetet inriktades därmed i än högre grad på att utverka ett frisläppande.

UD hade löpande kontakt med Etiopiens ambassadör i Stockholm. Vid telefonkontakt med denne den 16 april framförde biträdande chefen för UD:s konsulära och civilrättsliga enhet att det var emot internationell humanitär rätt och allmänna mänskliga rättigheter att publicera bilder på TV av de frihetsberövade såsom Etiopien hade gjort.

Den 2 maj kallade kabinetssekreterare Belfrage upp Etiopiens ambassadör och framförde bl.a. kritik över att ingen rättslig grund för frihetsberövandet hade presenterats och att Sverige inte hade fått besöka dem som utlovats till den 26 april. Vidare överlämnades en note med samma innebörd till ambassadören.

Från och med den 13 maj rapporterade ambassaden i Addis Abeba om allt mer positiva indikationer om rättegång den 18 maj och om ett eventuellt frisläppande. Den 17 maj rapporterades om ett troligt frisläppande och om att de två svenska medborgarna skulle överlämnas till Sveriges ambassad. Sveriges ambassadör värdade om att även El-Hatiali, trots att denne var marockansk medborgare, skulle överlämnas till Sverige då hans familj fanns här.

Den 18 maj rapporterade ambassaden om att alla tre personerna skulle frisläppas och överlämnas till Sverige samma kväll, vilket också skedde. De tre flögs direkt till Sverige och eskorterades av en ambassadtjänsteman.

Angående behandlingen och reaktioner på detta

Sveriges ambassad i Addis Abeba diskuterade vid upprepade tillfällen med etiopiska myndigheter hur de frihetsberövade behandlades och påtalade vikten av att internationell humanitär rätt tillämpades och att de frihetsberövade behandlades väl. Ambassaden fick även vid upprepade tillfällen försäkringar om att de behandlades väl. Likväl påtalade ambassaden till etiopiska myndigheter att det fanns indikationer på att de inte behandlades väl. UD:s konsulära enhet hade motsvarande samtal med Etiopiens ambassadör i Stockholm.

Det är viktigt att framhålla att alla uppgifter om att de frihetsberövade behandlades illa avser tiden innan svenska myndigheter fick besöka dem. Därefter behandlades de allt bättre. Uppgifterna om att de behandlades illa innan svenska myndigheter fick besöka dem var motstridiga.

När ambassaden i Addis Abeba för första gången fick besöka den minderåriga flickan den 23 mars sade hon att hon hade fått tillräckligt med mat men att kvaliteten inte var särskilt bra. Den sjukvård hon hade fått var bristfällig. Hon uppgav att hon för det mesta behandlades "mer eller mindre okej". Hon hade inte torterats, men hade fått ett slag med sopborste i brösthöjd av en vakt, men hade inte skadats av slaget.

Hon sade även att "hon var nästan säker" på att hennes fästman hade torterats. När ambassaden sedan fick träffa de andra tre personerna rapporterades att de mådde olika bra. En av dem uppgav att han mådde bra; en annan av dem såg psykiskt nedbruten ut.

De frihetsberövade uppgav också att de tidigare hade blivit slagna under fångenskapen, men en av dem (flickans fästman) tyckte att det var tveksamt om det gick att säga att de hade blivit torterade (uppgiften lämnades vid ambassadens besök den 12 april och inrapporterades till UD den 13 april). Ingen ansåg sig ha behov av att träffa läkare före ett eventuellt frisläppande i närtid.

Att offentligt framföra protester grundade på motstridiga uppgifter hade kunnat fördröja ett frisläppande eller på annat sätt försvåra fångarnas situation.

UD:s främsta uppgift var att få de gripna frisläppta, eftersom Etiopien, trots påstötningar, inte förmådde ange någon godtagbar rättslig grund att hålla kvar dem, t.ex. att de misstänktes för något brott. Självfallet var det viktigt att bedriva detta arbete på ett sådant sätt att de frihetsberövades situation inte förvärrades.

Säpos rapportering

Den 4 april besökte företrädare för Säpo UD och berättade då muntligen om sina intryck från besöken i fängelset i Addis Abeba och förutskickade en skriftlig rapport. Säpotjänstemännen visade även foton som de tagit av de frihetsberövade, men där framgick inte något om skador. I den muntliga redovisningen sades ingenting om att männen skulle ha uppgivit att de utsatts för tortyr eller att Säkerhetspolisen dragit denna slutsats.

Den 18 april inkom Säpo med en skriftlig rapport i vilken man, utan att närmare ange några detaljer, bl.a. sade att de gripna uppgett att de blivit utsatt för fysisk och psykisk tortyr under förhören.

I interpellationsdebatten i riksdagen den 16 augusti sade statsrådet Beatrice Ask följande:

”I en muntlig redogörelse till Justitiedepartementet den 4 april i år, kort efter det första besöket hos de gripna i Etiopien, rapporterade Säkerhetspolisen att männen mådde förhållandevis väl. Enligt Säkerhetspolisen har männen själva uppgett att de inte blivit utsatta för tortyr, men att en av dem ska ha fått ett slag i ansiktet.

Den informationen ska enligt Säpo också ha lämnats till Utrikesdepartementet.”

Man kan konstatera att UD:s respektive Justitiedepartementets redogörelser överensstämmer vad gäller att Säkerhetspolisen vid möte med departementen den 4 april inte uppgav att de frihetsberövade blivit utsatta för tortyr. Inte heller Sveriges ambassad i Addis Abeba fick vid sina kontakter med SÄPO efter besöket hos de frihetsberövade den 27 mars några uppgifter om att de skulle ha utsatts för tortyr.

Uppföljning

När de frihetsberövade väl var i säkerhet i Sverige vidtog en summering av hittillsvarande agerande liksom en bedömning av nödvändig uppföljning, bl.a. i förhållande till Etiopien.

I syfte att få närmare klarlagt hur de frihetsberövade hade behandlats under fångenskapen inbjöds dessa och deras ombud till UD vid ett flertal tillfällen. Varken de frihetsberövade eller ombudet har hörsammat inbjudan.

Vid sitt besök i Nairobi den 28 maj tog statssekreterare Joakim Stymne upp med Kenyas utrikesminister Rafael Tuju att Sverige såg mycket allvarligt på att Sverige hade nekats att ge konsulärt stöd till de frihetsberövade liksom att personerna hade förflyttats till Somalia utan att Sverige informerats.

Vidare överlämnades den 15 juni en note till Kenya där den information som statssekreterare Stymne framfört upprepades.

Den 1 juni kallade UD:s rättschef upp Etiopiens ambassadör för att framföra kritik mot att Etiopien under lång tid förnekat att personerna befann sig i fångenskap i Etiopien samt att det dröjt mycket lång tid innan Sverige medgavs rätt att ge konsulärt stöd, samt att ingen möjlighet att besöka dem givits under de sista veckorna av fångenskapen. Han påtalade att Etiopiens agerande stod i strid med dess förpliktelser enligt Wienkonventionen om konsulära förbindelser. Vidare påtalades att ingen godtagbar rättslig grund för frihetsberövandet hade presenterats för Sverige och att det var Etiopien som hade att ange godtagbara skäl för att man berövat svenska medborgare friheten och under lång tid hållit dem fängslade utan rättslig prövning. Dessutom tog rättschefen upp att det förekommit uppgifter om inhuman behandling.

Motsvarande kritik framfördes av ambassadör Tillander i Addis Abeba till vice utrikesminister Dr Tekeda.

Vilka kommentarer i övrigt föranleder anmälan och innehållet i denna promemoria?

Det kan nämnas att fallen med dessa frihetsberövade är bland de enskilda fall som tilldelats mest personella resurser av utrikesförvaltningen på senare tid. Det har under stora delar av processen varit oklart var de frihetsberövade befann sig, vilket komplicerat handläggningen. Ärendet har givits hög prioritet.

Även i de fall där inhuman behandling kan ha förekommit är det vanskligt att protestera offentligt om bedömningen är att en protest riskerar att försvåra fångarnas situation. Såväl UD som Sveriges ambassad i Addis Abeba har vid ett flertal tillfällen i kontakter med etiopiska myndigheter påtalat vikten av att de frihetsberövade skulle behandlas väl i enlighet med folkrätten.

Ett möte mellan UD och de f.d. frihetsberövade och dessas ombud hade kunnat bringa större klarhet i frågan om hur de behandlades. De f.d. frihetsberövade och deras ombud har som ovan framgått inte hört sammat UD:s inbjudan till möte eller på annat vis gett UD närmare information om behandlingen.

Säkerhetspolisen

HEMLIG
enligt 5 kap 1 §
sekretesslagen
2007-04-18
SÄKERHETSPOLISEN

Underrättelseinformation, får
ej användas eller delges tredje
part utangodkännande

Datum
2007-04-18

UTRIKESDEPARTEMENTET

JNK 2007-04-18

UD- Konsulära enheten
Helmer Broberg

DNR

BRÅDSKANDE

1 (2)

Avd.	Grupp	Mål
P	38	R

Frihetsberövade svenskar i Etiopien

1. Bakgrund

De svenskar som har gripits vid gränsen mellan Somalia och Kenya har hållits fängslade sedan januari månad 2007 av kenyanska, somaliska och etiopiska underrättelsemyndigheter.

Personerna har efter att de har blivit arresterade vid den kenyanska gränsen hållits fängslade i Nairobi av den kenyanska underrättelsetjänsten. Den 27 januari 2007¹ överförs de till Mogadishu och hålls under förvar av den etiopiska militären/underrättelsetjänsten och den somaliska underrättelsetjänsten. I början på februari överförs de sedan till den etiopiska säkerhetstjänsten i Addis Abeba, Etiopien.

1.2 Sammanfattning

Personerna som är gripna är dels en somalisk man med svenskt medborgarskap Yassin Osman Ahmed² och hans somaliska fru med ett barn. Dessa är somaliska medborgare.

De andra två männen Munir Awad³ och Yussuf El-Haitali⁴

Tillsammans med dem var även Awads fru Safia Benaouda⁵. Samtliga greps vid gränsen mellan Somalia och Kenya. Dessa är svenska medborgare utom

¹ Enligt uppgifter från människorättsorganisationerna Reprieve och Cageprisoners april

2007

² Pnr

³ Pnr

⁴ Pnr

⁵ Pnr

Postadress
Rikspolisstyrelsen
Box 8304
104 20 STOCKHOLM

E-post: security.service@rps.police.se • Hemsida: www.police.se • Org.nr: 202100-0076

Besöksadress
Polhemsgatan 30
STOCKHOLM

Telefax
08-401 48 85

Telefon
08-401 90 00
08-401 2600 (direkt)

SÄKERHETSPOLISEN **HEMLIG**

s. 2

Se sid 1

2007-04-16

El-Haitali som har permanent uppehållstillstånd i Sverige sedan 1993 och är marockansk medborgare.

1.3 Slutsatser

- Benaouda frigavs den 28 mars 2007 efter förhandlingar med den etiopiska säkerhetstjänsten.
- Awad, El-Haitali och Yassin betraktas som krigsfångar. De anses ha deltagit som "kombattanter i jihad" och ses som "fiender".
-
- Rättsprocessen kommer att ske i militär domstol. Troligen kommer ärendet att tas upp den 13 april 2007⁶.
- De har inte rätt till något rättsligt ombud, förrän oro/när åtal väckts.
- Ambassaden i Addis Abeba har efter Säpos förhandlingar fått muntligt ja av den etiopiska tjänsten, till att på regelbunden basis träffa de fängslade männen.
-
-
- De gripna har uppgivit i samtal med Säpo att de har blivit utsatta för psykisk och fysisk tortyr under förhören.
- Förhören har enligt de gripna nästan uteslutande handlat om kopplingar till Sverige och individer i Sverige. Vad de har gjort i Somalia har inte berörts i någon större omfattning.
-

⁶ Enligt obekräftad information är detta datum framflyttat till maj 2007.

Bilaga A4.1.3

REGERINGSKANSLIET

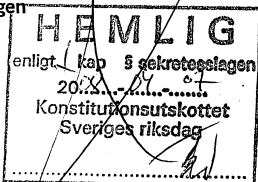
2008-04-03

SB2008/1172

Statsrådsberedningen

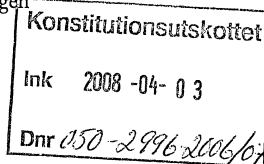
Rättschefen

12 kap 1 §
5 kap 1 §
9 kap 11 §

Konstitutionsutskottet

Riksdagen

**KU:s granskningsärende 16 – Regeringens hantering av de tre svenskar som
suttit fångslade i Etiopien**

Härmed överlämnas en promemoria från Utrikesdepartementet.
Materialet kan innehålla uppgifter som omfattas av sekretess.

Regeringskansliets kontaktperson i granskningsärendet är rättschefen
Carl Henrik Ehrenkrona, tfn 08-405 50 53.

Christina Weihe
Christina Weihe

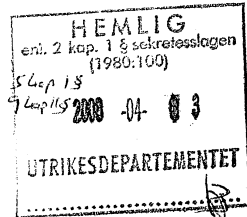
REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2008-04-03

Utrikesdepartementet

Kanslirådet Helmer Broberg, KC

Konstitutionsutskottets ärende 2007/08 nr 16 – Regeringens hantering av de tre svenskar som suttit fängslade i Etiopien

Konstitutionsutskottet beslutade den 12 februari genom skrivelse till Regeringskansliet att dels begära ut en promemoria från den 18 april 2007 som Säkerhetspolisen överlämnat till UD, dels begära svar på ett antal frågor med anledning av en granskningsanmälan från Thomas Bodström (s) avseende regeringens hantering av de tre svenskar som suttit fängslade i Etiopien.

En svarspromemoria från Regeringskansliet sändes till utskottet den 4 mars 2008. Den efterfrågade promemorian som Säkerhetspolisen överlämnat till UD bifogades.

Vid utskottets sammanträde den 11 mars 2008 beslutade utskottet att genom en ny skrivelse till Regeringskansliet ställa ett antal kompletterande frågor. Frågorna besvaras nedan.

Ärendet som frågorna berör är konsulärt och tillhör därför Utrikesdepartementets ansvarsområde. Av de frågor som Konstitutionsutskottet nu ställer berör fråga 10 och 12 även Justitiedepartementet. Svaren på dessa två frågor har därför utarbetats gemensamt av Utrikesdepartementet och Justitiedepartementet.

Konstitutionsutskottet uppmärksammas på att uppgifterna i denna promemoria med bilaga enligt Regeringskansliets bedömning till stor del omfattas av sekretess enligt 2 kap 1 §, 5 kap 1 § och 9 kap 11 § sekretesslagen (1980:100).

1. UD fick den 12 januari 2007 följande
uppgifter om tillfångatagna svenskar i Somalia.

2. Den person som bekräftades som frihetsberövad i Nairobi hade dessförinnan hållits frihetsberövad på annan ort (Garissa) i Kenya, och det var genom en anhörig som informationen om denna person den 16 januari hade inkommit till UD. Departementet bad ambassaden i Nairobi att undersöka fallet närmare och ambassaden fick uppgiften bekräftad följande dag. Efter det att mannen förflyttats till Nairobi tog ambassaden den 24 januari kontakt med såväl aktuell häkteschef som ansvarigt polisbefäl i Nairobi. Ambassaden sökte utverka ett besök hos den frihetsberövade, vilket man fick till stånd den 25 januari.

3. Uppgifterna gav vid handen att de frihetsberövade hade förflyttats till Etiopien och de kom från en anhörig,

4.

Det officiella etiopiska svaret var emellertid fortsatt att de fyra svenskarna inte fanns i landet.

5.

De närmaste veckorna hade ambassaden i Addis Abeba kontakter med den etiopiska säkerhetstjänsten liksom med det etiopiska utrikesministeriet och den somaliska säkerhetstjänsten, eftersom det ännu var oklart vem som hade kontroll över de frihetsberövade. Det kom fortfarande motstridiga signaler. Exempelvis fick Sverige i detta skede löften från den somaliska säkerhetstjänsten om att flickan skulle släppas och att företrädare för Sverige skulle få träffa de andra tre personerna.

UD hade löpande kontakter med Säkerhetspolisen om att Säkerhetspolisen skulle besöka Addis Abeba på ett konsulärt uppdrag.

6. Den etiopiska reaktionen ändrade inte UD:s syn på hanteringen av ärendet. Den bekräftade UD:s linje att offentligt agerande inte gynnade sakens utveckling.

7. Flickan hade vid ambassadens besök den 23 mars berättat att hon hade fått ett slag med en sopborste. De tre andra frihetsberövade hade vid kontakter med ambassaden den 12 april berättat att de hade blivit slagna. Dessa uppgifter avsåg tiden innan det att företrädare för Sverige fick träffa de frihetsberövade. Det fanns inga indikationer på att de frihetsberövade inte behandlades väl efter det att representanter för Sverige fick besöka dem.

8.

9.

10. Rapporten som förutskickades vid mötet den 4 april är densamma som den utskottet har fått ta del av. Regeringskansliet har inte någon information om varför uppgifterna om huruvida männen utsatts för tortyr eller inte i Säpos muntliga rapportering till såväl UD som Justitiedepartementet den 4 april skiljer sig från uppgiften i den skriftliga rapporteringen till UD från den 18 april. Regeringskansliet har bett Säpo att bringa klarhet i denna fråga men någon förklaring har inte kunnat ges till varför de uppgifter som lämnats inte stämmer överens.

11. Information i den skriftliga rapporten av den 18 april (som grundade sig på uppgifter från besök hos de frihetsberövade den 27 respektive den 29 mars) från Säkerhetspolisen var inte i överensstämmelse med den information som Sveriges ambassad i Addis Abeba hade erhållit vid sitt besök hos de frihetsberövade den 12 april då en av de frihetsberövade, i de andra frihetsberövades närvaro, hade sagt att det var tveksamt om det gick att säga att de hade torterats.

Uppgifterna om hur de frihetsberövade hade behandlats var alltså motstridiga och avsåg tiden innan företrädare för Sverige fick besöka dem. Öppen kritik på detta stadium hade inte förbättrat situationen. Tvärtom riskerade sådan kritik att försämra de frihetsberövades situation eftersom behandlingen av dem enligt deras egen utsago efterhand hade förbättrats, i synnerhet efter det att representanter från Sverige fått besöka dem.

Vikten av att internationella rättsregler respekterades och att de frihetsberövade skulle behandlas väl togs dock vid upprepade tillfällen upp med etiopiska företrädare. Arbetet var fortsatt inriktat på att de frihetsberövade snarast skulle ställas inför rätta eller frigges.

12. Till skillnad mot UD har Justitiedepartementet ingen roll i hanteringen av enskilda konsulära ärenden, varför det inte fanns någon anledning för UD att vidarebefordra information om ärendet till Justitiedepartementet. Därmed har inte heller justitieministern haft tillgång till denna information.

13. Uppgifterna i Säkerhetspolisens skriftliga rapportering om vad förhören handlat om

påverkade inte UD:s agerande.

Vad gäller USA:s delaktighet tog USA-handläggaren på UD den 27 april upp ärendet angående de frihetsberövade med företrädare för USA:s ambassad i Stockholm. På svensk sida togs bl.a. upp att vi hade uppgifter om att de frihetsberövade hade förhörts av amerikaner samt att de själva hade uppgivit att de blivit slagna under förhören. Skulle det visa sig att uppgifterna stämde var detta något som från svensk sida sågs mycket allvarligt på.

Frågan om hur de frihetsberövade behandlades har som framgått av Regeringskansliets svar den 4 mars i år inte kunnat utredas närmare av UD, då de f.d. frihetsberövade och deras ombud inte gett UD närmare information om vad de f.d. frihetsberövade varit med om.

Bilaga A4.1.4

REGERINGSKANSLIET

2009-02-19

SB2008/1172

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet

Rättschefen

Riksdagen

Konstitutionsutskottet

Ink 2009 -02- 19

Dnr 050-2996-2006/07

Konstitutionsutskottets granskningsärende 4 – Regeringens hantering av de tre svenskar som suttit fångslade i Etiopien

Härmed överlämnas en promemoria från Utrikesdepartementet.
Materialet innehåller uppgifter som kan antas omfattas av sekretess.

Regeringskansliets kontaktperson i granskningsärende är rättschefen
Carl-Henrik Ehrenkrona.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm

Telefonväxel
08-405 10 00

E-post: registrator@primeminister.ministry.se

Besöksadress
Drottninggatan 2

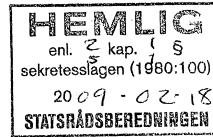
Telefax
08-723 11 71

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2009-02-18

Utrikesdepartementet

Kanslirådet Helmer Broberg, KC

Konstitutionsutskottets granskningsärende nr 4 – Regeringens hantering av de tre svenskar som suttit fängslade i Etiopien – kompletterande frågor

Konstitutionsutskottet beslutade den 12 februari 2008 genom skrivelse till Regeringskansliet att dels begära ut en promemoria från den 18 april 2007 som Säkerhetspolisen överlämnat till UD, dels begära svar på ett antal frågor med anledning av en granskningsanmälan från Thomas Bodström (s) avseende regeringens hantering av de tre svenskar som suttit fängslade i Etiopien.

En svarspromemoria från Regeringskansliet sändes till utskottet den 4 mars 2008. Den efterfrågade promemorian som Säkerhetspolisen överlämnat till UD bifogades.

Vid utskottets sammanträde den 11 mars 2008 beslutade utskottet att genom en ny skrivelse till Regeringskansliet ställa ett antal kompletterande frågor. En svarspromemoria sändes till utskottet den 3 april 2008.

Konstitutionsutskottet beslutade den 27 januari 2009 genom skrivelse till Regeringskansliet att begära svar på ytterligare ett antal frågor i ärendet.

Förutom svar på frågorna önskar utskottet en bedömning av i vad mån det numera finns skäl att upprätthålla sekretess för uppgifterna i granskningsärendet.

Ärendet som frågorna berör är konsulärt och tillhör därför Utrikesdepartementets ansvarsområde. Av de frågor som konstitutionsutskottet nu ställer berör frågorna 3 t.o.m. 6 även Justitiedepartementet. Svaren på dessa frågor har därför utarbetats gemensamt av Utrikesdepartementet och Justitiedepartementet. Bland frågorna 3, 5 och 6 finns några som rör Säpos egen hantering av ärendet.

Regeringskansliet har, utöver vad som nedan sägs, ingen information ägnad att besvara frågorna.

Det kan fortfarande antas att hinder mot utlämnande av en stor del av uppgifterna i granskningsärendet föreligger enligt 2 kap. 1§, 5 kap. 1§ och 9 kap. 11 § sekretesslagen (1980:100). I fall så önskas kan närmare redovisas vilka delar som avses.

1. Såvitt UD känner till har inte fler personer med svensk anknytning än de nu fyra kända personerna varit frihetsberövade i Somalia/Etiopien under den aktuella tidsperioden. Uppgifter om andra gripna svenskar i anslutning till konflikten har inte bekräftats.

2. Söndagen den 28 januari 2007 kontaktade anhöriga till de frihetsberövade UD:s konsulära jourhavande per telefon och uppgav att de frihetsberövade hade förflyttats till Mogadishu i Somalia.

UD hade tillgång till namnuppgifter om de tre männen före den 28 januari. Namnuppgift om kvinnan blev känd först i och med att anhöriga den 28 januari informerade UD om denna sak.

3.

4. Det finns ingen ny information hos regeringen eller Regeringskansliet i fråga om hur det kommer sig att uppgifterna om huruvida männen utsatts för tortyr eller inte skiljer sig åt i Säpos muntliga rapportering till såväl UD som Justitiedepartementet den 4 april 2007 och den skriftliga promemorian daterad den 18 april 2007.

Som framgår av svaret till utskottet den 3 april 2008 deltar inte Justitiedepartementet i handläggningen av enskilda konsulära ärenden. Justitiedepartementet har därmed inte rutinmässig tillgång till information som UD får i sådana ärenden från t.ex. Säkerhetspolisen.

Svaret på interpellationen "Svenskar i etiopiskt fängelse" som ställdes till justitieministern den 7 augusti 2007 gemensambereddes enligt gängse rutiner inom Regeringskansliet. Justitiedepartementet borde i samband

med den beredningen uppmärksammats på uppgifterna i SÄkerhetspolisens promemoria från den 18 april 2007 som ingivits till UD och som hade återgetts i medierna i mitten av juni 2007 i anslutning till att delar av promemorian lämnades ut. Så skedde emellertid inte.

Det kan konstateras att handläggningen inom Regeringskansliets tjänstemannaorganisation inte varit fullgod i detta fall. Det inträffade kan emellertid inte hänföras till Regeringskansliets rutiner för inre kommunikation och har därför inte föranlett en översyn av dessa.

5.

Information från Säpo har bekräftat uppgifter från annat håll, något som varit betydelsefullt i detta fall då en övergripande svårighet varit att överhuvudtaget få korrekt information i ärendet.

I detta avseende agerade Säpo konsulärt på UD:s uppdrag.

6.

7. Den 22 maj 2007 lämnade den ansvarige handläggaren på UD ett meddelande till de frihetsberövades ombud genom advokatbyråns telefonväxel att han var välkommen till UD för ett möte om hur de frihetsberövade hade behandlats under fångenskapen.

Ombudet svarade per mail den 24 maj bl.a. att han önskade en skriftlig redogörelse för UD:s hantering av ärendet. Samma dag upprepade UD i mail till ombudet att han och hans klienter var välkomna till UD.

Den 28 maj upprepades åter inbjudan i ett mail och det underströks att det var viktigt för UD att snarast få direktkontakt med de tidigare frihetsberövade. Vidare informerades om att ombudet skulle få skriftlig information i form av de handlingar som han skulle få del av (ombudet skulle med hänvisning till föreskrifterna om partsinsyn i 14 kap 5 § sekretesslagen (1980:100) få del av ett större material än det som medierna fick del av).

Ombudet svarade samma dag att han för "att vara bättre rustad till ett eventuellt sammanträffande med UD" önskade att få handlingarna som

han skulle få ta del av samt beslut där det framgick vilka handlingar som han inte skulle få del av, för att han och hans klienter skulle slippa att "läsa alt. fundera över innehållet i handlingarna" på mötet.

Den 29 maj sade den ansvarige handläggaren på telefon till ombudet att det var viktigt att få träffa de f.d. frihetsberövade inför Sveriges reaktion till Etiopien. Ombudet svarade att han skulle höra efter med sina klienter.

Den 31 maj ringde UD:s rättschef upp ombudet som meddelade att han ännu inte fått tag i alla sina klienter.

Den 15 juni informerade UD per telefon ombudet om att sekretessprövningen var klar och att han var välkommen till UD för att ta del av handlingarna. UD bedömde att det inte var möjligt att delge ombudet kopior av handlingarna utan att han i stället måste ta del av dem på plats i UD. Vid besök på UD skulle ombudet få beslutet ifråga samt kopia på det material som medierna fick del av. Ombudet förklarade då att han avsåg att besöka UD veckan därpå.

Ombudet har ännu inte besökt UD för att ta del av handlingarna. Varken han eller hans klienter har hörsammat UD:s inbjudan till möte.

Efter alla kontakter som redovisats ovan har UD inte sett sig föranlett att på nytt försöka få kontakt med personerna eller deras ombud för att följa upp frågan.

Härutöver kan nämnas att statsrådet Beatrice Ask i interpellationsdebatten med Thomas Bodström den 16 augusti 2007 gav offentlighet åt det faktum att inbjudan till UD inte hörsammats.

Bilaga A4.1.5

REGERINGSKANSLIET

Statsrådsberedningen

Rättschefen

2009-03-18

SB2008/1172

Konstitutionsutskottet

Riksdagen

Konstitutionsutskottet

Ink 2009-03-18

Dnr 150-2996-2008/7

Konstitutionsutskottets granskningsärende 4 – Regeringens hantering av de tre svenskar som suttit fängslade i Etiopien

Härmed överlämnas en promemoria från Utrikesdepartementet.
Materialet innehåller uppgifter som kan antas omfattas av sekretess.

Regeringskansliets kontaktperson i granskningsärende är rättschefen
Carl-Henrik Ehrenkrona.

Christina Weihe

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2009-03-17

Utrikesdepartementet

Kanslirådet Helmer Broberg, KC

Konstitutionsutskottets granskningsärende 4 – Regeringens hantering av de tre svenskar som suttit fängslade i Etiopien
(9 bil.)

Konstitutionsutskottet beslutade den 12 februari 2008 genom skrivelse till Regeringskansliet att dels begära ut en promemoria från den 18 april 2007 som Säkerhetspolisen överlämnat till UD, dels begära svar på ett antal frågor med anledning av en granskningsanmälan från Thomas Bodström (s) avseende regeringens hantering av de tre svenskar som suttit fängslade i Etiopien.

En svarspromemoria från Regeringskansliet sändes till utskottet den 4 mars 2008. Den efterfrågade promemorian som Säkerhetspolisen överlämnat till UD bifogades.

Vid utskottets sammanträde den 11 mars 2008 beslutade utskottet att genom en ny skrivelse till Regeringskansliet ställa ett antal kompletterande frågor. En svarspromemoria sändes till utskottet den 3 april 2008.

Konstitutionsutskottet beslutade den 27 januari 2009 genom skrivelse till Regeringskansliet att begära svar på ytterligare ett antal frågor i ärendet. En svarspromemoria sändes till utskottet den 19 februari 2009.

Utskottet beslutade vid sitt sammanträde den 26 februari 2009 att begära svar på ytterligare frågor och att få ta del av skriftlig dokumentation.

Frågorna rör ett konsultärt ärende och faller därför inom Utrikesdepartementets ansvarsområde. Frågorna berör även Justitiedepartementet och svaren har därför utarbetats gemensamt av Utrikesdepartementet och Justitiedepartementet.

Det kan fortfarande antas att hinder mot utlämnande av en stor del av uppgifterna i granskningsärendet föreligger enligt 2 kap. 1§, 5 kap. 1§

och 9 kap. 11 § sekretesslagen (1980:100). I fall så önskas kan närmare redovisas vilka delar som avses.

REGERINGSKANSLIET
Utrikesdepartementet
Konsulära och civilrättsliga
enheten
Ds Helmer Broberg

2007-02-19

Postadress
103 39 Stockholm
Besöksadress

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax

E-post
registrator@foreign.ministry.se
Telex

CENTRUM FÖR KÄRBKÄNNEDOMSKONTROLL

+46 8 6626818

T-558 P.001/002 F-133

Bil 2

SÄKERHETSPOLISEN

121

Bil. 311/11 2007/228
2 sidor

REGERINGSKANSLIET
Utrikesdepartementet
Konsulära och civilrättsliga
enheten
Ds Helmer Broberg

2007-02-07

BRÅDSKANDE

Ambassaden Addis Abeba
c.c. Ambassaden Nairobi

dmrb ✓
UP07020720

Instruktion angående frihetsberövade personer med svenskt m.b./PUT
i Addis Abeba

Departementet har erhållit uppgifter om att
följande fyra personer nyligen överförts från Somalia och för
närvarande sitter frihetsberövade i Addis Abeba:

- Ahmed, OSMAN Yassin, (sv. m.b.) U P 2007/2280/KC
- Awadh, MUNIR, (sv. m.b.)
- Benaouda, SAFIA (sv. m.b. obs. minderårig. Enligt vissa
uppgifter skall hon vara gravid och möjligen även skottskadad. Vidare
finns det uppgifter som gör gällande att hon är flickvän till M Awadh.)
- El-Haitali, YOUSSEF, (marockansk m.b. sv. PUT)

Ambassaden instrueras att snarast kontakta etiopiska myndigheter, och
vid behov även andra relevanta aktörer, för att få uppgifterna bekräftade
och därefter få konsulär access hos de frihetsberövade och ge sedvanligt
konsulärt bistånd.

Det är angeläget att ambassaden vid kontakt med de frihetsberövade
förhör sig om i vilken utsträckning som anhöriga i Sverige skall

Postadress
103 39 Stockholm

Telefonväxel
08-405 10 00

E-post
registrator@foreign.ministry.se

Utrikesdepartementet

Arbetspapper

informerar samt vilka som skall ha informationen (obs. vad gäller den minderåriga kommer dennas anhöriga att ges fullständig information).

Cabinet

c.c UrK, FJ, CW, JS, Ch AF

Bil 41111 1111/1111/11
3 c. iuk.

REGERINGSKANSLIET
Utrikesdepartementet
Konsulära och civilrättsliga
enheten
Ds Helmer Broberg

2007-02-14

BRÅDSKANDE

Ambassaden Washington DNR 6 ✓

c.c. Ambassaden Addis Abeba
Ambassaden Nairobi

Exp 070214/11

Från UD-KC i samråd med UD-AME
Draening skett med UrK

Instruktion angående lokalisering av frihetsberövade personer med svenskt m.b./PUT

(1 bil. - amb Addis Abeba dnr 11, 2007-02-09)

Nedanstående fyra personer skall ursprungligen ha gripits i Kenya på flykt från Somalia. Departementet har den senaste tiden erhållit olika informationer om var de för närvarande kan hållas frihetsberövade.

Aktuella uppgifter gör gällande att de den senaste veckan skall ha flyttats från Mogadishu till Addis Abeba. (Av en anhörig till de frihetsberövade har vi fått uppgiften att de skall sitta i det största fängelset i Addis Abeba som skall ligga i området Savatanja.)

Ambassaden i Addis Abeba har hittills inte fått bekräftelse från etiopiska myndigheter på att de skall befinna sig i Etiopien. Ambassaden i Addis Abeba har även den 9 februari haft kontakt med USA:s ambassadör därstädes och tagit upp frågan med denne, utan att få bekräftat att de fyra personerna skall finnas i Etiopien (se bil).

Ambassaden i Washington ombeds att ta kontakt med amerikanska myndigheter på den nivå man finner lämplig och be om vägledning i Sveriges ansträngningar att lokalisera de frihetsberövade. I den mån som amerikanska myndigheter

Postadress
103 39 Stockholm

Telefonväxel
08-405 10 00

E-post
registret@korean.ministry.co

Utrikesdepartementet

Arbetspapper

kan förmå etiopiska myndigheter att lämna information välkomnas detta.

Uppgifter om personerna:

- Ahmed, OSMAN Yassin, (sv. m.b.) (Vi har även uppgifter om att en fru och ett barn på fem månader, vilka inte är svenska medborgare, skall vara frihetsberövade.)
- Awadh, MUNIR, (sv. m.b.)
- Benaouda, SAFIA (sv. m.b. obs. minderårig. Enligt vissa uppgifter skall hon vara gravid och möjligen även skottskadad. Vidare finns det uppgifter som gör gällande att hon är flickvän till M Awadh.)
- El-Haitali, YOUSSEF, (marockansk m.b. sv. PUT)

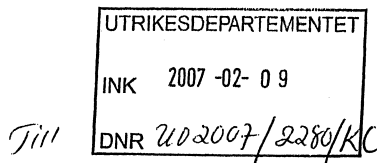
Cabinet

c.c UrK, FJ, CW, JS, Ch AME, Ch AF

SVERIGES AMBASSAD
Addis Abeba

1 ()

2007-02-09

Staffan Tillander

Utrikesdepartementet, dnr 11 ✓

Till: UD KC (H Broberg) ✓

Kopia: Ch AF, Amb Nairobi ✓

Frihetsberövade personer i Addis

Som uppföljning i rubricerat ärende (dnr 6, 2007-02-07) samtalade jag idag åter med amerikanska ambassadören.

Jag framhöll att vi hanterade ärendet som en konsulär fråga och att vi begärt information från etiopiska regeringen och tillträdde till de fängslade. Av det skälet hade vi också kontaktat amerikanska ambassaden.

751. 5

111 402007/22001

REGERINGSKANSLIET
Utrikesdepartementet
Konsulära och civilrättsliga
enheten
Ds Helmer Broberg

2007-02-20

BRÅDSKANDE

Ambassaden Addis Abeba
c.c. Ambassaden Nairobi

Etiopiens ambassadör uppkallad till UD-KC

Chefen KC hade i dag kallat upp Etiopiens ambassadör Dina Mufti, huvudsakligen i anledning av oklara etiopiska svar på ambassaden Addis Abebas frågor om ödet för de fyra saknade svenska medborgarna, efter den etiopiska inmarschen i Somalia. (Från KC deltog F Jörgensen, C Wrangberg och H Broberg.)

Utan att bli precis inledde Jörgensen med att konstatera att departementet hade tillgång till uppgifter som gjorde det sannolikt att de fyra trots allt fanns i Etiopien. Han hänvisade också till svårigheterna att få skriftliga bekräftelser på redan muntligen lämnad information. Även om det skulle stämma att de saknade inte var i Addis Abeba, förklarade Jörgensen att departementet då vill veta mer om den kringinformation som verkade finnas på etiopisk sida - vad gäller den påstådda vistelsen i Somalia. Om Etiopien hade uppgifter om att de fyra befann sig någon annanstans borde man kunna ge oss närmare information om detta. Jörgensen underströk åter att det var ett svenskt önskemål att få skriftliga bekräftelser.

Postadress	Telefonväxel	E-post
103 39 Stockholm	08-405 10 00	registrator@foreign.ministry.se
Besöksadress	Telefax	Telex
Frederiksan 6	08-729 11 76	166 200 1100 0

Utrikesdepartementet

Arbetspapper

Jörgensen bekräftade goda svenska kontakter även med TFG, men underströk att det just nu handlade om att få mer från den *etiopiska* sidan. Han tillade att det i dessa dagar av en intensiv bilateral dialog - och ett nära förestående svenskt besök - skulle uppskattas om Etiopien kunde "titta efter igen". Han framhöll också att det i åtminstone i ett av de fyra fallen fanns ett mycket starkt humanitärt intresse att agera snabbt - visavi den minderåriga, gravida och sannolikt skadade flickan. Det vore mycket olyckligt om det skulle visa sig att hon av oklara skäl hålls i Etiopien.

Samtalet avslutades med att Jörgensen åter bad om ett nytt etiopiskt försök att bringa klarhet över saken. Ambassadörden lovade att tala med Addis Abeba omedelbart och trodde sig kunna återkomma senare under dagen.

Departementet återkommer i sinom tid vad gäller det fortsatta arbetet i detta ärende.

Cabinet

c.c. FJ, CW, JS

Bil. 6

1 in 2007-02-21/2280/KC
5 sidor
inkl. denna
P38R

REGERINGSKANSLIET

Utrikesdepartementet

Konsulära och civilrättsliga enheten

Ds Helmer Broberg

2007-02-21

BRÅDSKANDE

Amb Addis Abeba DNR 10 ✓
c.c. Amb Nairobi

Exp 070221/MS

1) Instruktion ang. lokalisering av frihetsberövade personer med sv.
m.b/PUT

2) Aktuell språkregel samt information ang. termen "illegala
kombattanter"

1)

Sveriges övergripande mål är att de frihetsberövade personerna nu inte skall försvinna från synfältet och frågan är hur detta bäst uppnås. Diplomatisk-konsulära kontakter måste av uppenbara skäl fortsätta att tas.

Postadress	Telefonväxel	E-post
103 39 Stockholm	08-405 10 00	registrator@foreign.ministry.se
Besöksadress	Telefax	Telax
Frederiksförst 6	08 333 11 70	

Utrikesdepartementet

Arbetspapper

Mot denna bakgrund ber departementet ambassaden att agera på det sätt man finner lämpligt och ta de kontakter man anser nödvändiga.

Huvudfokus bör ligga på diplomatiska kontakter.

2) Aktuell språkregel:

- Vi kan bekräfta att fyra svenskar gripits i anslutning till oroligheterna i Somalia. Vi har fortfarande inte fått bekräftat var de befinner sig. Det finns flera motstridiga uppgifter, och vi och ambassaderna arbetar för att få klarhet.

- Vi har omfattande kontakter med alla aktörer som kan tänkas hjälpa oss att få klarhet i detta. (men exakt vilka vi talar med och när vill vi inte kommentera)

- Vi kan inte gå in på vad vi vet om dessa personer och deras bakgrund.

På direkt fråga angående svenskt medborgarskap:

- Vi har uppgifter om att 3 sv. m.b. och en person med PUT skulle vara fångslade. I vårt arbete likställs alla fyra som svenskar.

Utrikesdepartementet

Arbetspapper

"I anslutning till att termen "illegala kombattanter" förekommit i medierna har UD-FMR meddelat följande:

Viktigt att få bekräftat av vem och i vilket avseende termen "illegala kombattanter" använts. Har det uttalats av en stat eller dess myndigheter i syfte att undgå vissa regelverk avseende de rättigheter tillfångatagna personer har är det mycket allvarligt (exempelvis så som termen använts i samband med Guantanamo). Sverige har aldrig accepterat en sådan "tredje kategori" där tillfångatagna personer blir utan rättigheter för att de hamnar mellan två regelverk. Sveriges linje har varit att antingen är tillfångatagna personer civila eller kombattanter och ska behandlas i enlighet med de rättigheter de har under respektive kategori (MR respektive IHR)."

Cabinet

c.c. RCH, UrK, FJ, CW, JS, Ch AF, Ch FMR

Fredrik Jörgensen
2007-02-20 17:03
UD KC

Till: Jan Knutsson/FOREIGN/MINISTRY@RK
Kopia: Distributionslista med 10 mottagare
Blank:
Ärende: Etiopien: TP betr. de försvunna svenskarna

Jan,

I all hast, och i anslutning till vad vi nyss sa på telefon:

Hälsningar,

Fredrik J.

Fredrik Jörgensen
Deputy Director-General,
Head of the Department for Consular Affairs and Civil Law
Phone: +468 405 53 25
Mobile: +4670 294 52 82
Mail: fredrik.jorgensen@foreign.ministry.se

----- Vidarebefordrat av Fredrik Jörgensen/FOREIGN/MINISTRY 2007-02-20 12:43 -----

Helmer Broberg
2007-02-20 11:43

Till: Distributionslista med 6 mottagare
Kopia:
Ärende: Samtalsuppteckning etiopiska ambassadören

Chefen KC hade i dag kallat upp Etiopiens ambassadör Dina Mufti, huvudsakligen i anledning av oklara etiopiska svar på ambassaden Addis frågor om ödet för de fyra saknade svenska medborgarna, efter den etiopiska inmarschen i Somalia. (Från KC deltog F Jörgensen, C Wrangberg och H Broberg.)

Utan att bli precis inledde Jörgensen med att konstatera att vi hade tillgång till uppgifter som gjorde det sannolikt att de fyra trots allt fanns i E. Han hänvisade också till svårigheterna att få skriftliga bekräftelser på redan muntligen lämnad information. Även om det skulle stämma att de saknade inte var i Addis, förklarade Jörgensen att departementet då vill veta mer om den kringinformation som verkade finnas på etiopisk sida - vad gäller den påstådda vistelsen i Somalia. Om Etiopien hade uppgifter om att de fyra befann sig någon annanstans borde man kunna ge oss närmare information om detta. Jörgensen underströk åter att det var ett svenskt önskemål att få

skriftliga bekräftelser.

Jörgensen bekräftade goda svenska kontakter även med TFG, men underströk att det just nu handlade om att få mer från den *etiopiska* sidan. Han tillade att det i dessa dagar av en intensiv bilateral dialog - och ett nära förestående svenskt besök - skulle uppskattas om Etiopien kunde "titta efter igen". Han framhöll också att det i åtminstone i ett av de fyra fallen fanns ett mycket starkt humanitärt intresse att agera snabbt - visavi den minderåriga, gravida och sannolikt skadade flickan. Det vore mycket olyckligt om det skulle visa sig att hon av oklara skäl hålls i Etiopien.

Samtalet avslutades med att Jörgensen åter bad om ett nytt etiopiskt försök att bringa klarhet över saken. Ambassadören lovade att tala med Addis omedelbart och trodde sig kunna återkomma senare under dagen.

Helmer Broberg

Sil. 7

111 40X007/2280/218

REGERINGSKANSLIET
Utrikesdepartementet
Konsulära och civilrättsliga enheten
Ds Helmer Broberg

2007-02-23

BRÅDSKANDE

Amb Addis Abeba
c.c. Amb Nairobi

DNR II ✓

OLD
070223AELokalisering av frihetsberövade svenskar

Departementet vill tacka för ambassadens rapportering från UrIU:s
möten i Addis Abeba.

Cabinet

c.c. UrK, FJ, CW, JS, Ch AF, Ersman PIK

<i>Postadress</i>	<i>Telefonväxel</i>	<i>E-post</i>
103 39 Stockholm	08-405 10 00	registrator@foreign.ministry.se
<i>Besöksadress</i>	<i>Telefax</i>	<i>Telex</i>
Fredsgatan 6	08-723 11 76	105 90 MINFOR S

B:1 8

Fredrik Jörgensen
2007-03-28 08:54
UD KC

Till: Distributionslista med 2 mottagare
Frank Beltrage /FOREIGN/MINISTRY@RK
Carl-Magnus Hyltenius /FOREIGN/MINISTRY@RK
Kopia: Distributionslista med 4 mottagare
Julius Liljeström /FOREIGN/MINISTRY@RK
Camilla Lindström /FOREIGN/MINISTRY@RK
Cecilia Jullin /FOREIGN/MINISTRY@RK
Nina Ersman /FOREIGN/MINISTRY@RK
Blank: Helmer Broberg /FOREIGN/MINISTRY
Ärende: Vb: Frihetsberövade svenskar

F. kdm. Vi går alltså ut med ett kort pressmeddelande när planet landat. Därefter radiotystnad igen. Ärendet bör inte kommenteras utöver vad vi nu släpper. Jfr mail från Tillander i Addis.

Fredrik

Fredrik Jörgensen
Deputy Director-General,
Head of the Department for Consular Affairs and Civil Law
Phone: +468 405 53 25
Mobile: +4670 294 52 82
Mail: fredrik.jorgensen@foreign.ministry.se

— Vidarebefordrat av Fredrik Jörgensen /FOREIGN/MINISTRY 2007-03-28 08:50 —

Staffan Tillander
2007-03-28 07:09
UD Addis Abeba(amb)

Till: Helmer Broberg /FOREIGN/MINISTRY@RK
Kopia: Distributionslista med 5 mottagare
Ärende: Frihetsberövade svenskar

Vill meddela att Safia Benaouda strax efter midnatt lämnade Etiopien med ET 702 till Stockholm. ETA för flyget är 10.00 svensk tid. Mikael Broman är med på samma flyg. (Detta även förmedlat till Helmer Broberg per telefon omedelbart efter det att planet lyfte.)

Hitresta befattningshavarna fick under tisdagen också träffa de andra tre svenskarna och har kunnat konstatera att de är fysiskt i bra skick. De hoppas under kommande dagar att få träffa dem fler gånger och en mer fullig beskrivning kommer därefter. Hygienartiklar, svenska tidningar, godis, frukt, vatten överlämnades.

De tre har uttryckt önskemål om att anhöriga ska kontaktas enligt följande:

Osman: Modern Faatuma Alrahman och hustrun Nasra Abdikarim Omar. Telefon :

Munir Awad: Brodern Samer Awad adress Inget
telefonnummer uppgavs men bör kunna fås via teleupplysning.

El-Hitali: Linda Sjösten (troligen hustrun) på telefon

Staffan Tillander
Ambassador
Embassy of Sweden
Ethiopia
00251-11-5180000 (office)

15:17

T11 202007/2280/KC

REGERINGSKANSLIET
Utrikesdepartementet

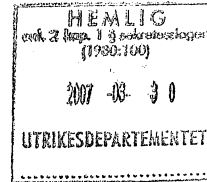
Promemoria

2007-03-30

Enheten för konsulära och civilrättsliga ärenden
Enhetschefen

Hemlig enligt SekrL 2:1

Delges:
Kabs
UrP, Skoog
UrIU, Knutsson
Ch AF
Wrangberg, KC
Sadek, KC
Broberg, KC
Ershammar, AF
Aldén, AF
Exp 070330/mi

Tjänsteanteckning efter Etiopiens frisläppande av den svenska
medborgaren Safia Benaouda, 2007-03-28

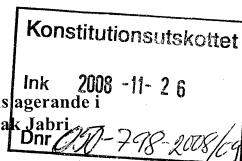
Utrikesdepartementet

Promemoria

2007-03-30

Bilaga A4.2.1

Begäran hos konstitutionsutskottet om granskning av regeringens agerande i avvisningsärende gällande marockanske medborgaren Abderazzak Jabri

Sverige är genom undertecknandet av såväl FN:s tortyrkonvention som Europakonventionen om mänskliga rättigheter förpliktat att respektera tortyrförbudet. Härigenom får aldrig avvisa någon avvisas från Sverige om han eller hon riskerar att utsättas för tortyr eller annan omänsklig behandling i hemlandet.

Trots detta har Sverige fällts tio gånger av FN:s kommitté mot tortyr för brott mot tortyrkonventionen. Den senaste gången detta skedde var 2005 och det gällde då avvisningen av den terroristanklagade egyptiske medborgaren Ahmed Agiza, som tillsammans med en landsman, Mohammed Al Zery, avvisades till Egypten i december 2001. Sverige fälldes för att avvisningen genomförts trots att Agiza riskerade att torteras i hemlandet. I fallet Al Zery fälldes Sverige av FNs kommitté för mänskliga rättigheter för brott mot förbudet att avvisa någontrots risk för tortyr.

I sin granskning av detta ärende kritiserade Konstitutionsutskottet regeringen för att ha accepterat så kallat diplomatiska garantier från Egypten om att inte använda tortyr. Det finns nu stor risk att ännu ett exempel på brott mot FN:s konvention mot tortyr begåtts av den svenska regeringen.

Den 4 augusti 2008 avvisades nämligen 29-årige Abderazzak Jabri från Sverige till Marocko. Avvisningen skedde efter att den svenska säkerhetspolisen anförut misstankar mot honom för så kallad säkerhetshotande verksamhet. Före avvisningen sattes han i svenskt häkte i två år. Efter ett regeringsbeslut verkställde därefter Säpo avvisningen av mannen till Marocko och överlämnade honom till gränspolisen i Casablanca.

Innan avvisningen genomfördes uppmärksammades fallet i svensk press som sammankopplade Jabri med den 43-åring som en tid var misstänkt för delaktighet med attentatet i Madrids tunnelbana. Jabri anförde verkställighetshinder och gjorde gällande att han blivit "refugié sur place" och riskerade tortyr i Marocko. Migrationverket anförde i ett yttrande till regeringen att verket ansåg verkställighetshinder föreligga på grund av tortyrrisk. Migrationsöverdomstolen däremot ansåg däremot att inga verkställighetshinder förelåg. Regeringen delade den uppfattningen och avvisningen genomfördes den 4 augusti 2008.

Abderazzak Jabri fördes efter avvisningen till fängelset Salé i närheten av Rabat i Marocko. Han har inte fått någon information om vad han är anklagad för och inte heller någon möjlighet att tala med en advokat. I fängelset har han enligt uppgift utsatts för allvarligt våld, omänsklig behandling och tortyr.

Sedan avvisningen verkställdes har ingen från svenska ambassaden har besökt fängelset för att följa upp vad som skett med Abderazzak Jabri, utan har enbart förlitat sig på uppgifter från de marockanska myndigheterna. Den svenska ambassaden har emellertid i en skrivelse till den svenska regeringen hänvisat till ett besök på fängelset som gjorts i ett annat ärende, och att man vid detta tillfälle iakttagit att Abderazzak Jabri har ett försämrat hälsotillstånd och han uttrycker som att han "gått med krum rygg".

I skrivelsen hänvisar ambassaden också till att det funnits indikationer på att mannen sitter häktad misstänkt för terroristbrott samt att det är allmänt känt att säkerhetstjänsten använder

fysiskt våld mot terroristmisstänkta personer och att det är just säkerhetstjänsten som först tar hand om terroristmisstänkta innan de hamnar i fängelse.

Mot bakgrund av ovanstående anser vi att Konstitutionsutskottet bör granska regeringens agerande, dels i det avseende att regeringen genomfört avvisningen trots att det framkommit alarmerande uppgifter om att risken för tortyr och dels i avseendet att regeringen inte gjort några ansträngningar för att följa upp om tortyr eller annan förnedrande eller omänsklig behandling förekommit i det aktuella ärendet.

Vi begär därmed att Konstitutionsutskottet ska granska om regeringens agerande rörande avvisningsärendet med Abderazzak Jabri i sin helhet skett i överensstämmelse med svensk grundlag, utlänningslagen och relevanta internationella konventioner som Sverige undertecknat samt om skyddet för mannens rättssäkerhet och mänskliga rättigheter iakttagits.

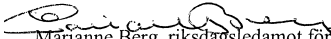
Stockholm 2008-11-26

Alice Åström, gruppledare för vänsterpartiet i riksdagen

Kalle Larsson, riksdagsledamot för vänsterpartiet

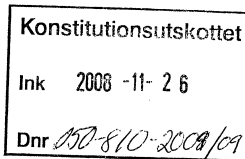
Marianne Berg, riksdagsledamot för vänsterpartiet

Bilaga A4.2.2

VERONICA PALM
Riksdagsledamot (s)

Stockholm 2008-11-26

SVERIGES
RIKSDAG

Begäran om granskning av regeringens handläggning av utvisningsärendet rörande Abderazzak Jabri

Den 4 augusti 2008 utvisades den 29-årige Abderazzak Jabri från Sverige till Marocko. Utvisningen verkställdes genom att Jabri överlämnades direkt till marockansk polis och fördes därifrån till marockanskt fängelse. Utvisningen har föregåtts av en period om två år i svenskt häkte där Jabri klassats som säkerhetsrisk för påstått samröre med terrorister. Nu har uppgifter framkommit om han blivit utsatt för tortyr i marockansk fångenskap.

Enligt FN:s tortyrkonvention råder ett absolut tortyrförbud. Ingen människa ska utsättas för tortyr eller annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. I artikel 3 i konventionen stipuleras uttryckligen att detta också gäller ett förbud mot att utlämna någon till stat där han/hon riskerar tortyr. Sverige har genom ansluta sig till ett flertal internationella konventioner, t ex FN:s tortyrkonvention och Europakonventionen, förbundet sig att motverka risken för att individer utsätts för tortyr.

Frågan är nu om den svenska regeringen vidtagit tillräckliga åtgärder för att försäkra sig om att Jabri inte skulle bli utsatt för tortyr och annan omänsklig behandling efter att ha avvisats till Marocko. Det finns anledning att tro att så inte varit fallet utan att regeringen valt att slå dövörat till för de varningssignaler kring möjligheten av tortyr som fanns redan innan avvisningsbeslutet.

Det har inte saknats signaler som borde fått regeringen att reagera.

Efter att man fått kännedom om att marockanska myndigheter fått upplysningar om Jabris verksamheter i Sverige, bad Migrationsverket regeringen att pröva fallet på nytt med motiveringen att det, "mot denna bakgrund finns anledning att anta att han riskerar tortyr".¹ Redan detta borde vara skäl starka nog för att ta upp ärendet på nytt .

Även migrationsminister Tobias Billström pekar på att "Europadomstolen sagt att tortyr visserligen förekommer i Marocko men inte regelmässigt används vid förhör."² Migrationsministern kände alltså till att Europadomstolen pekar på möjlig förekomst av tortyr, dock ej "regelmässig". Vid vilka situationer kan man då tänka sig att tortyr

¹ Svenska Dagbladet 2008-08-23

² Svenska Dagbladet 2008-08-23

SVERIGES
RIKSDAG

kan förekomma? Risken förefaller större vid förhör av misstänkta "terrorister" än vid förhör av "vanliga" brottslingar. Det är också värt att notera att de i Marocko som stöder ett fritt Västsahara betraktas som terrorister och att Jabri hävdar att han är saharier.

Den svenska ambassaden i Rabat, Marocko konstaterar "Det förekommer att säkerhetstjänsten, som först tar hand om terrorismisstänkta personer, använder fysiskt våld, men att behandlingen i fängelserna, åtminstone enligt marockanska mått, är relativt korrekt."³

I brevet från ambassaden beskrivs också förekomsten av tortyr. I marockanska fängelser är behandlingen "relativt korrekt enligt marockanska mått". Denna formulering är sig dubiös. Den refererar till någon slags marockansk standard av okänt innehåll som man i fängelserna inte riktigt når upp till. Det absoluta förbudet mot tortyr i FN:s tortyrkonvention är något annat än den relativa korrekthet enligt okänd standard som ambassaden använder för att beskriva situationen i marockanska fängelser.

Man kan också resonera utifrån en nolltolerans linje, d.v.s. förekomsten av tortyr i Marocko, låt vara att den inte är regelmässig, gör att en person som utvisas till Marocko och överlämnas direkt till polisen där riskerar att torteras. Det faktum att Jabri överlämnats av svenska myndigheter direkt till marockansk polis visar ju på ett intresse för Jabris person från den marockanska polisen som uppstått före hans avvisning. Det blir ett annat fall om personer som avvisats grips en tid efter avvisningen. Då kan det ha hänt saker i hemlandet efter avvisningen verkställts som utlöser arresterandet och efterföljande tortyr. För detta kan givetvis inte svenska myndigheter och regeringen hållas ansvariga.

Det kan mot denna bakgrund ifrågasättas om inte regeringen hade tillräckligt underlag redan före avvisningen för att inse att åtgärden kunde leda till att den avvisade torterades. Då har regeringen brustit i sitt åtagande gentemot de internationella konventioner mot tortyr som Sverige ingått. Alternativt kan det vara så att regeringen inte tagit in tillräckligt med uppgifter innan avvisningen verkställdes och att man på så sätt brustit i beredningen av ärendet med för den enskilde oerhörda konsekvenser som följd.

Jag vill mot bakgrund av detta att konstitutionsutskottet granskar regeringens handläggning av utvisningsärendet rörande Abderazzak Jabri.

Veronica Palm

³ Brev från ambassaden i Rabat till Justitiedepartementet. Dnr: JU2008/6777/EMA

Bilaga A4.2.3

ULF HOLM
Gruppledare (mp)

MEHMET KAPLAN
Riksdagsledamot (mp)

Stockholm 2008-11-27

SVERIGES
RIKSDAG

Konstitutionsutskottet

Ink 2008 -11- 27

Dnr 150-824-2008/69

**Begäran hos konstitutionsutskottet om granskning av regeringens
handläggning av avvísningsärendet rörande Abderazzak Jabri**

4 augusti 2008 avvisades Abderazzak Jabri från Sverige till Marocko. FN:s tortyrkonvention som Sverige har undertecknat är mycket tydlig när det gäller ärenden likt Abderrazzak Jabris.

Det är anmärkningsvärt att de svenska myndigheterna inte har följt upp påståendena om tortyr och annan omänsklig behandling i det Marockanska fängelset som Abderrazzak Jabri sitter i men inte heller vid själva överlämningsögonblicket och skeendena därefter.

I Artikel 3 i ovan nämnde konvention står följande:

*"1. Ingen konventionsstat skall utvisa, återföra eller utlämna en person till en annan stat, i vilken det finns grundad anledning att tro att han skulle vara i fara för att utsättas för tortyr.
2. För att fastställa huruvida sådan anledning föreligger, skall de behöriga myndigheterna beakta alla hänsyn av betydelse, vari i förekommande fall även skall inbegripas förekomsten i den berörda staten av ett konsekvent handlingsmönster av grova, uppenbara eller talrika kränkningar av de mänskliga rättigheterna."*

Sverige brukar oftast konstaterad normharmoni istället för att implementera i lagstiftning. Men i Abderazzak Jabri ärende har inte den svenska lagen tolkats konventionskonformt.

Oavsett vad Abderazzak Jabri misstänks ha gjort eller planerat göra så borde inte en avvisning ha skett utan att regeringen förvässat sig om att man inte bryter mot de konventioner man har förbundit sig att följa.

Vi vill mot bakgrund av detta att konstitutionsutskottet granskar regeringens agerande i avvísningsärendet Abderazzak Jabri.

Ulf Holm
Gruppledare (mp)

Mehmet Kaplan
Riksdagsledamot (mp)

Bilaga A4.2.4

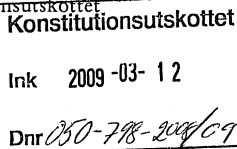
REGERINGSKANSLIET

2009-03-12

SB2009/1463

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
RiksdagenKonstitutionsutskottets granskningsärende 17-19 – Regeringens agerande i
avvisningsärende av marockansk medborgare

Härmed överlämnas en promemoria från Justitiedepartementet.
Materialet innehåller uppgifter som kan antas omfattas av sekretess.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är planeringschefen Ola
Henrikson

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Renskadress

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax

E-post: registrator@primeminister.ministry.se

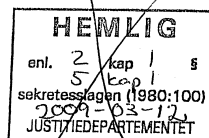
REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2009-03-06

Justitiedepartementet

Enheten för migration och asylpolitik

samt 7 kap.

16/4-09
to**Konstitutionsutskottets granskningsärende 17-19 – Regeringens agerande i
avvisningsärende av marockansk medborgare**
(11 bilagor)

I tre anmälningar till Konstitutionsutskottet har begärts att utskottet ska granska regeringens agerande i ett avvisningsärende rörande en marockansk medborgare.

Detta dokument med bilagor innehåller uppgifter för vilka gäller sekretess enligt 2 kap. 1 §, 5 kap. 1 § och 7 kap. 14 § sekretesslagen.

Nedan följer svar på Konstitutionsutskottets frågor.

Frågorna 1 och 2. En redogörelse för beslutsunderlaget beträffande regeringens beslut den 22 mars 2007 och 19 september 2007.

Migrationsverket beslutade den 4 december 2006 (bilaga 1) att avvisa Abderazzak Jabri till Marocko och avslå hans ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd samt flyktingförklaring och resedokument.

Abderazzak Jabri överklagade Migrationsverkets beslut. Eftersom Säkerhetspolisen hos Migrationsverket hade avstyrkt bifall till hans ansökan om uppehållstillstånd, överlämnades överklagandet i enlighet med gällande processordning för säkerhetsärenden till Migrationsöverdomstolen för yttrande till regeringen. Migrationsöverdomstolen höll muntlig förhandling vid vilken samtliga parter (Abderazzak Jabri, Migrationsverket och Säkerhetspolisen) närvarade.

Migrationsöverdomstolen förordade i sitt yttrande den 2 februari 2007 (bilaga 2) att Migrationsverkets beslut skulle fastställas av regeringen. Domstolen fann att Abderazzak Jabri inte var att anse som flykting eller

skyddsbehövande i övrigt samt bedömde att det inte förelåg hinder mot att verkställa avvisningen.

Efter att Abderazzak Jabri fått del av Migrationsöverdomstolens yttrande slutförde han sin talan i en inläga till Regeringskansliet. Föredragande statsråd hade den 16 mars 2007 ett möte angående ärendet med Säkerhetspolisen (bilaga 3). Regeringen beslutade den 22 mars 2007 (bilaga 4) att avslå överklagandet och förena avvisningsbeslutet med ett återreseförbud till den 22 mars 2017.

Efter regeringens beslut den 22 mars 2007 lämnade Abderazzak Jabri in ett klagomål till Europadomstolen för de mänskliga rättigheterna. På begäran av Europadomstolen ställde Migrationsverket in verkställigheten av avvisningsbeslutet.

Europadomstolen ställde ett antal frågor till Sverige såsom svarande i målet. Regeringskansliet hämtade med anledning härav in uppgifter från Säkerhetspolisen. En tjänsteanteckning upprättades inom Regeringskansliet efter kontakten med Säkerhetspolisen (bilaga 5). Regeringskansliet lämnade över tjänsteanteckningen till Migrationsverket.

Med hänsyn till innehållet i tjänsteanteckningen ansåg Migrationsverket att det hade kommit fram uppgifter om att verkställigheten inte kunde genomföras. Därför lämnade Migrationsverket enligt gällande processordning för säkerhetsärenden över ett ärende om verkställighetshinder till regeringen.

Regeringskansliet begärde ett yttrande i verkställighetsfrågan från Migrationsöverdomstolen som höll muntlig förhandling i ärendet (parten i ärendet Abderazzak Jabri samt Migrationsverket och Säkerhetspolisen närvarade).

Migrationsöverdomstolen fann i sitt yttrande den 10 augusti 2007 (bilaga 6) att det inte förelåg hinder att verkställa det lagakraftvunna avvisningsbeslutet.

Efter att Abderazzak Jabri fått del av Migrationsöverdomstolens yttrande och slutfört talan i ärendet fattade regeringen beslut den 19 september 2007 (bilaga 7). Regeringen fann att det inte förelåg hinder mot verkställighet av avvisningsbeslutet. Migrationsverkets beslut om inhibition på Europadomstolens begäran låg dock fast.

Efter regeringens beslut den 19 september 2007 i ärendet om verkställighetshinder, avgav regeringen yttrande till Europadomstolen och besvarade domstolens frågor. Efter ytterligare skriftväxling i Europadomstolen, se nedan i svaren under fråga 5, fann

Europadomstolen i beslut den 8 juli 2008 att Abderazzak Jabris klagomål var uppenbart ogrundat. Europadomstolen gjorde, som alltid, en förstahandsbedömning av de omständigheter som klaganden hade anfört. Domstolen beaktade även vad Sverige som svarandestat hade anfört i målet. Eftersom Abderazzak Jabri inte hade visat att det förelåg grundad anledning att anta att han skulle utsättas för en verklig risk att bli torterad avvisade domstolen hans klagomål som uppenbart ogrundat. Enligt domstolen fanns inte skäl för fortsatt inhibition.

Europadomstolens prövning ligger mycket nära en fullständig sakprövning och domstolen hade vid sin granskning av fallet tillgång till den information om Abderazzak Jabri

Med anledning av Europadomstolens beslut upphävde Migrationsverket sitt tidigare meddelade beslut om inhibition. Därefter verkställdes avvísingsbeslutet av Säkerhetspolisen.

Fråga 3. Varför bedömde regeringen att Abderazzak Jabri inte var intressant för de marockanska myndigheterna?

Såväl regeringen som Migrationsöverdomstolen och Europadomstolen har gjort sina bedömningar utifrån vad som var känt och det som kunde förutses vid tidpunkten för sina ställningstaganden. Abderazzak Jabri

Fråga 4. Vilka kontakter har den svenska regeringen/de svenska myndigheterna haft med den marockanska regeringen/de marockanska myndigheterna? Vad har förevarit vid dessa kontakter? Vilken information har lämnats till de marockanska myndigheterna om Abderazzak Jabri?

Abderazzak Jabris

Abderazzak Jabris

Regeringskansliet inhämtade i november 2008 information från ambassaden i Rabat om situationen för Abderazzak Jabri i ett antal

hänseenden (se svaret på fråga 6). Ambassaden i Rabat var med anledning därav i kontakt med personal på fängelset i Salé. Den information som ambassaden lämnade till personalen var Abderazzak Jabris namn och att han avisats från Sverige.

Den 14 augusti 2008 inkom en rapport angående verkställigheten av avvisningsbeslutet rörande Abderazzak Jabri från Säkerhetspolisen till Regeringskansliet. Av rapporten framgick att marockansk gränspolis övertog ansvaret för honom efter det att de konstaterat att han verkligen var marockansk medborgare.

Fråga 5. Vidtog regeringen några åtgärder för att förvissa sig om att Abderazzak Jabri inte skulle komma att utsättas för tortyr eller annan omänsklig behandling i strid med artikel 3 i Europakonventionen efter det att avvisningen verkställdes? Vilka åtgärder vidtoges?

Regeringen har fattat beslut i två säkerhetsärenden gällande Abderazzak Jabri och då prövat frågan om risken för tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling i enlighet med 4 kap. 2 § och 12 kap. 1 § utlänningslagen. Europadomstolen har vid sin prövning kommit till samma slutsats som regeringen vad avser tortyrrisken. Vidare sökte Regeringskansliet information från ambassaden i Rabat i februari 2008 med anledning av att Abderazzak Jabri i målet hos Europadomstolen åberopat omständigheter rörande en man med svenskt-marockanskt medborgarskap. Regeringskansliet bad då också om att få uppdaterad information om förhållandena i Marocko (bilagorna 8 och 9).

Fråga 6. Har regeringen vidtagit några åtgärder efter verkställigheten av avvisningsbeslutet för att förvissa sig om att Abderazzak Jabri inte utsätts för tortyr i fängelset i Marocko? Vilka?

Eftersom det i svensk media hade rapporterats att Abderazzak Jabri var försvunnen, var Regeringskansliet i augusti 2008 i kontakt med den svenska ambassaden i Rabat vid två tillfällen för att få veta om ambassaden hade någon information om honom. Med anledning härav kontaktade ambassaden den nordiska polissambandsmannen i Rabat.

Mot bakgrund av påståenden från Abderazzak Jabris ombud i Sverige om att Abderazzak Jabri utsatts för övergrepp i Marocko vände sig Regeringskansliet i november 2008 på nytt till ambassaden i Rabat för att finna svar på följande frågor (bilaga 10): "Är det möjligt att få bekräftat att Abderazzak Jabri hålls fängslad, och i sådant fall var? Går det att få fram uppgifter om hur han behandlats i häktet? Varför hålls han frihetsberövad? Biträds han av juridiskt ombud? Hur mår han?"

Ambassaden lämnade det svar som framgår av Konstitutionsutskottets promemoria daterad den 19 februari 2009. Svaret bilageras i omaskerat skick (bilaga 11).

Fråga 7. Vad har regeringen haft för information om, utöver vad som framkommer i UD:s rapport från 2007, hur terroristmisstänkta behandlas i Marocko?

I processmaterialet för de två säkerhetsärendena avseende Abderazzak Jabri (regeringens beslut den 22 mars och den 19 september 2007) ingick följande rapporter.

- Utrikesdepartementets rapport om mänskliga rättigheter i Marocko 2006.
- Reformer för politiska fri- och rättigheter i Marocko. Ambassadens i Rabat skrivelse till UD Stockholm den 1 augusti 2006.

Under processen i Europadomstolen inhämtade Regeringskansliet ett yttrande från ambassaden i Rabat (se svaret under fråga 5). Regeringen hänvisade vidare i ett yttrande till Europadomstolen till två rapporter angående hur terroristmisstänkta behandlas i Marocko.

- US State Department "Report on Human Rights Practices 2006 – Morocco."
- Amnesty International "Country Report on Morocco/Western Sahara 2007."

Fråga 8. Hade man någon anledning att tro att Abderazzak Jabri var misstänkt för terroristbrott i Marocko?

Nej, det fanns ingen anledning att tro att Abderazzak Jabri var misstänkt för terroristbrott i Marocko, se svaret under fråga 3.

Fråga 9. Är det känt på vilka grunder Abderazzak Jabri nu hålls i fängsligt förvar?

Abderazzak Jabri.

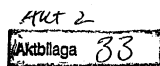
Abderazzak Jabri

Abderazzak Jabris

Det är den marockanska kriminalpolisen som handlägger ärendet.

Fråga 10. Vilka kommentarer i övrigt ger granskningsanmälningarna och innehållet i denna promemoria anledning till?

Regeringskansliet har för närvarande inga ytterligare kommentarer med anledning av granskningsanmälningarna.

EK14
AB 1bBeslut
2006-12-04

1 (6)

Beteckning
9-786712

Bilaga

Ärende om uppehållstillstånd m.m**Sökande**

Jabri, Abderazzak, född 1979-01-01, medborgare i Marocko

Adress: c/o Polismyndigheten i Stockholm, Kronobergshäktet, Norra

Agnegatan 33-37, 106 75 Stockholm,

Språk: arabiska

Offentligt biträde/ombud: Advokat Abdel-Hay Alami Advokatfirman A-H
ALAMI, Box 3473, 103 69, Stockholm**Beslut**

Migrationsverket beslutar att

- avslå Abderazzak Jabris ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd
- avslå Abderazzak Jabris ansökan om flyktingförklaring och resedokument
- avvisa Abderazzak Jabri, med stöd av 8 kap. 1 § 1 och 2 utlänningslagen (2005:716)
- avvisningen ska verkställas genom att du reser sänds till Marocko, om du inte visar att något annat land kan ta emot dig
- hålla Abderazzak Jabri kvar i förvar med stöd av 10 kap. 1 § andra stycket punkten 2 och 3 utlänningslagen.

Ny prövning av förvar skall prövas på nytt inom två månader från den dag då det började verkställas. Om utlänningslagen hålls kvar i förvar skall ny prövning fortlöpande ske inom samma tider med stöd av 10 kap. 9 § utlänningslagen.

Ansökan med mera

Abderazzak Jabri har ansökt om uppehålls- och arbetstillstånd samt flyktingförklaring och resedokument.

Som skäl för ansökan har Abderazzak Jabri bland annat uppgett att enbart det faktum att han lämnat Västsahara på ett illegalt sätt och utan resehandlingar gör att de marockanska myndigheter kommer att betrakta Abderazzak Jabri som tillhörande Polisario och att han därför riskerar att utsättas för övergrepp vid ett återsändande till Marocko. Abderazzak Jabri åberopar också att på grund av de anklagelser som svenska säkerhetspolisen riktat mot honom så är han numera att betrakta som flykting "sur Place". På grund av den väpnade konflikt som råder mellan Marocko och Polisario kan varken Marocko eller Västsahara garantera hans säkerhet. Abderazzak Jabri har tidigare uppgett till Migrationsverket att han inte vet vilket medborgarskap han har eller från vilken region han kommer ifrån. Han lämnade landet på grund av att en vän tyckte att han hade det dåligt.

Abderazzak Jabri reste in i Sverige den 23 oktober 2002 och ansökte om asyl dagen efter. Efter det att han kallats till grundutredning hörsammade han inte kallelser varken från Migrationsverket eller sitt offentliga biträde. Migrationsverket fattade den 9 november 2005 ett avvisningsbeslut vilket inte delgavs Abderazzak Jabri förrän han återkom till Sverige den 9 november 2006. Då Abderazzak Jabri nu åberopade nya skäl beslutade Migrationsverket den 22 november 2006 att upphäva det tidigare beslutet och pröva hans ärende på nytt.

Abderazzak Jabri har inte inlämnat någon bevisning till stöd för sin uppgivna berättelse inte heller har han inlämnat några identitetshandlingar.

En språkanalys har företagits i ärendet där det framkommer att Abderazzak Jabri språk närmast hör hemma i Marocko.

Säkerhetspolisen har yttrat sig vid två tillfällen i ärendet dels den 23 april 2004 och den 25 oktober 2006. Där framkommer att säkerhetspolisen avstyrker av säkerhetsskäl att Abderazzak Jabri beviljas uppehållstillstånd i Sverige.

Skälen för beslutet

Enligt 5 kap. 1 § utlänningslagen (2005:716) har flyktingar och skyddsbehövande i övrigt som befinner sig i Sverige rätt till uppehållstillstånd. Enligt samma paragraf andra stycket framgår att rätten till uppehållstillstånd inte är obegränsad och att uppehållstillstånd kan vägras om det finns synnerliga skäl att inte bevilja sådant tillstånd på

grund av vad som är känt om utlänningsens tidigare verksamhet.

Situationen för de politiska fri- och rättigheterna i Västsahara är sämre än i Marocko. Enligt internationella MR-organisationer är det främst förenings- och församlingsfriheterna som kränkts, men godtyckliga fängslanden och mycket hårdhänt behandling av ordningsmakten förekommer också. Kungen upprepade i sitt tal att han beslutat att lägga fram ett förslag om autonomi under marockansk överhöghet för "de sydliga provinserna" vilket har varit föremål för en bred konsultation med det särskilda rådet för Västsahara på lokal nivå (CORACS) och de nationella politiska partierna. Kungen uttryckte vidare att detta är den viktigaste nationella politiska frågan, som det finns ett starkt önskemål att äntligen kunna lösa. Frågan om autonomi har dock redan tidigare bestämt avvisats av Polisario och situationen för de mänskliga rättigheterna i Västsahara gör det svårt att tänka sig ett autonomiförslag som skulle accepteras av befolkning där (UD, 2006-08-01, Sveriges ambassad i Rabat)

Det nyss anförda visar att, även om situationen i Marocko kan vara bekymmersam för medborgarna, så har förhållandena förbättrats. Situationen i Marocko är enligt Migrationsverkets mening inte sådan att det finns skäl att på generella grunder bevilja uppehållstillstånd för medborgare från Marocko med stöd av bestämmelsen i 5 kap. 1 § utlänningslagen

Med hänsyn till innehållet i säkerhetspolisens yttrande, vars slutsatser verket inte ifrågasätter, och vad som i övrigt är känt om Abderazzak Jabris bakgrund och verksamhet anser Migrationsverket att han bör vägras uppehållstillstånd med stöd av föregående stycke nämnda bestämmelse.

Migrationsverket övergår till att pröva om den nyss nämnda bestämmelsen ändå är att tillämplig med hänsyn till den grund för ansökan som Abderazzak Jabri har angett.

I ärendet har det framkommit att Abderazzak Jabri inte varit politiskt aktiv och inte heller haft någon kontakt eller problem med marockanska myndigheter. Han har vidare själv uppgivit att han inte heller tillhört Polisario och han har inte kunnat lämna några trovärdiga uppgifter om varför myndigheterna i Marocko skulle förfölja honom om han återvänder dit. Påståendet att marockanska myndigheter skulle betrakta honom som medlem av Polisario finns inte underbyggt med någon bevisning utan är ett påstående som är helt grundlöst. Abderazzak Jabri har inte heller kunnat förklara varför den svenska säkerhetspolisens misstankar mot honom skulle innebära att han nu har behov av skydd i Sverige. Det finns inte några uppgifter om att denna information har

kommit till marockanska myndigheters kännedom. Abderazzak Jabri har även hävdat att den svenska säkerhetspolisens uppgifter är grundlösa.

Sammantaget anser Migrationsverket att det inte finns skäl att bevilja Abderazzak Jabri uppehållstillstånd såsom flykting eller skyddsbehövande i övrigt enligt 4 kap. 1 och 2 §§ utlänningslagen.

Eftersom vi bedömt att Abderazzak Jabri inte är flykting avslår vi även hans ansökan om flyktingförklaring och resedokument.

Det finns inte heller någon annan grund för att bevilja Abderazzak Jabri uppehållstillstånd i Sverige. Eftersom det inte finns någon grund för att ge Abderazzak Jabri uppehållstillstånd avslår Migrationsverket hans ansökan och utvisar Abderazzak Jabri från Sverige med stöd av 8 kap. 1 § första stycket 1 och 2 utlänningslagen.

Därför anser Migrationsverket att Abderazzak Jabri skall vara kvar i förvar

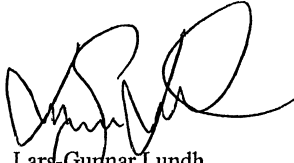
Av 10 kap. 1 § utlänningslagen framgår det bland annat att en utlännings över 18 år får tas i förvar om

- det är sannolikt att han eller hon kommer att avvisas eller fråga om verkställighet av ett sådant beslut uppkommer,
- det med hänsyn till utlänningsens personliga förhållanden eller övriga omständigheter finns anledning att anta att han eller hon annars kommer att hålla sig undan eller begå brott i Sverige.

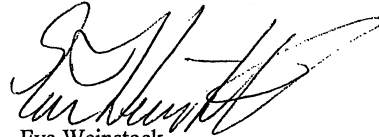
Enligt den bedömning Migrationsverket nu har gjort finns det inte någon grund för att ge Abderazzak Jabri uppehållstillstånd och han kommer därmed att avvisas. Abderazzak Jabri har också tidigare hållit sig undan både delgivning och verkställighet av tidigare beslut varför Migrationsverket anser att han även fortsättningsvis kommer att hålla sig undan en verkställighet till hemlandet. Det finns därför skäl att hålla Abderazzak Jabri kvar i förvar. Verket bedömer att det inte är tillräckligt med uppsikt.

Överklagande

Information om hur du kan överklaga hittar du på beslutets sista sida.

Lars-Gunnar Lundh
Beslutsfattare

Eva Weinstock
Föredragande

Kopia till

Offentliga biträdet Advokat Abdel-Hay Alami Advokatfirman A-H
ALAMI, Box 3473, 103 69, Stockholm
Migrationsverkets mottagningsenhet i Solna
Migrationsverkets försvarsenhet i Märsta.
Säkerhetspolisen i Stockholm

KAMMARRÄTTEN I
STOCKHOLM
Migrationsöverdomstolen
Avdelning 5

BESLUT

2007-02-02

Aktbilaga 20

1 (4)

EMA

ARB A

Ärende nr
UMS 10-06

Bilaga 2

Regeringen
Justitiedepartementet

Fråga om avvisning m.m. rörande klaganden (sekretessbelagda personuppgifter – bilaga A)

Migrationsöverdomstolen beslutar följande yttrande.

1. Migrationsöverdomstolen förordar att Migrationsverkets beslut av den 4 december 2006 skall fastställas av regeringen. Om regeringen finner att klagandens ansökan skall avslås av säkerhetsskäl förordar Migrationsöverdomstolen att avvisningsbeslutet förenas med ett återreseförbud på tio år. Om regeringen finner att ansökan skall avslås på annan grund förordar Migrationsöverdomstolen att avvisningsbeslutet förenas med ett återreseförbud på två år.

2. Migrationsöverdomstolen beslutar med stöd av 12 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100) om sekretess enligt 2 kap. 1 §, 5 kap. 1 §, 7 kap. 14 § samma lag för uppgifter angående Sveriges förhållande till annan stat, rikets säkerhet och enskilds personliga förhållanden i bilagorna A och B. Migrationsöverdomstolen beslutar vidare med stöd av 12 kap. 3 § sekretesslagen att sekretessen enligt 2 kap. 1 §, 5 kap. 1 § och 7 kap. 14 § samma lag skall bestå för de uppgifter som förebärats vid Migrationsöverdomstolens muntliga förhandling inom stängda dörrar och som inte tagits in i den offentliga delen av detta beslut.

Handläggningen av säkerhetsärenden

Enligt 1 kap. 7 § utlänningslagen (2005:716) är säkerhetsärenden ärenden där Säkerhetspolisen av skäl som rör rikets säkerhet eller som annars har betydelse för allmän säkerhet förordar att en utlänningsansökan skall avvisas eller utvisas, att en utlänningsansökan om uppehållstillstånd skall avslås eller att en utlänningsuppehållstillstånd skall återkallas.

Enligt 14 kap. 11 § utlänningslagen får ett beslut i ett säkerhetsärende av Migrationsverket i fråga om avvisning, utvisning, uppehållstillstånd eller arbetstillstånd överklagas till regeringen.

Enligt 14 kap. 12 § utlänningslagen skall ett överklagande i ett säkerhetsärende enligt 11 § nämnda kapitel skyndsamt lämnas över från Migrationsverket till Migrationsöverdomstolen, som skall hålla muntlig förhandling i ärendet, om det inte är uppenbart obehövligt. Migrationsöverdomstolen skall därefter med eget yttrande lämna ärendet

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2302	Birger Jarls Torg 5	08-700 38 00	08-14 98 89	måndag – fredag
103 17 Stockholm		Internet: www.kammarrattenstockholm.domstol.se		09:00-11:30 12:30-15:00

vidare till regeringen för prövning. I yttrandet skall särskilt anges om det finns hinder mot verkställighet enligt 12 kap. 1, 2 eller 3 § utlänningslagen. Finner domstolen att sådant hinder föreligger, får regeringen vid prövningen inte avvika från domstolens bedömning.

Ärendet

Klaganden har ansökt om asyl i Sverige. Säkerhetspolisen har i yttrande till Migrationsverket avstyrkt bifall till klagandens ansökan. Migrationsverket har därefter den 4 december 2006 beslutat att avslå klagandens ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd, flyktingförklaring och resedokument samt att avvisa klaganden.

Efter att klaganden har överklagat Migrationsverkets beslut till regeringen har Migrationsverket överlämnat ärendet till Migrationsöverdomstolen med stöd av 14 kap. 12 § utlänningslagen. Migrationsverket har bestritt bifall till överklagandet samt yrkat att avvísingsbeslutet förenas med ett återreseförbud på tio år. Även Säkerhetspolisen har bestritt bifall till överklagandet samt instämt i verkets yrkande om återreseförbud. Klaganden har bestritt yrkandet om återreseförbud.

Migrationsöverdomstolen har hållit muntlig förhandling i ärendet den 26 januari 2007.

Skyddsbehov

I 5 kap 1 § första stycket utlänningslagen anges att flyktingar och skyddsbehövande i övrigt som befinner sig i Sverige har rätt till uppehållstillstånd. Upphållstillstånd får dock, enligt andra stycket 1 samma lagrum, vägras en flykting om det finns synnerliga skäl att inte bevilja uppehållstillstånd på grund av vad som är känt om utlännings tidigare verksamhet eller med hänsyn till rikets säkerhet. I andra stycket 2 anges att uppehållstillstånd får vägras en skyddsbehövande i övrigt enligt 4 kap. 2 § första stycket 2 och 3, om det på grund av hans eller hennes brottslighet finns särskilda skäl att inte bevilja utlännings uppehållstillstånd eller om det finns synnerliga skäl att inte bevilja sådant tillstånd på grund av vad som är känt om utlännings tidigare verksamhet eller med hänsyn till rikets säkerhet.

Enligt 4 kap. 1 § utlänningslagen avses med en flykting en utlänning som befinner sig utanför det land som han eller hon är medborgare i därför att han eller hon känner välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, nationalitet, religiös eller politisk uppfattning eller på grund av kön, sexuell läggning eller annan tillhörighet till viss samhällsgrupp, och inte kan, eller på grund av sin fruktan inte vill, begagna sig av detta lands skydd. Detta gäller oberoende av om det är landets myndigheter som är ansvariga för att utlännings utsatts för förföljelse eller om dessa inte kan antas erbjuda trygghet mot förföljelse från enskilda.

Enligt 4 kap. 2 § utlänningslagen avses med skyddsbehövande i övrigt en utlänning som i andra fall än som avses i 1 § befinner sig utanför det land som han eller hon är medborgare i därför att han eller hon 1. känner välgrundad fruktan för att straffas med döden eller utsättas för kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning,

2. behöver skydd på grund av yttre eller inre väpnad konflikt eller på grund av andra svåra motsättningar i hemlandet känner välgrundad fruktan att utsättas för allvarliga övergrepp, eller
3. inte kan återvända till sitt hemland på grund av en miljökatastrof.

Migrationsöverdomstolen har i avgörandet MIG 2006:1 behandlat frågan om bevisbördans placering m.m. I detta avgörande klargörs att det i utlänningsärenden är den som ansöker om uppehållstillstånd, som initialt har bevisbördan för att de faktiska omständigheter som krävs för uppehållstillstånd, föreligger. Migrationsöverdomstolen pekar i avgörandet också på att det kan uppstå särskilda problem när det gäller uppehållstillstånd på grund av flyktingskap eller då någon gör gällande att han eller hon är skyddsbehövande i övrigt. Det ligger i sakens natur att många av de förhållanden, som åberopas av sådana sökande, inte kan göras sannolika med skriftlig eller annan bevisning. Den metod för placering av bevisbördan – som fastställts i Handbok om förfarandet och kriterierna vid fastställande av flyktningars rättsliga ställning enligt 1951 års konvention och 1967 års protokoll angående flyktningars rättsliga ställning utgiven av Förenta Nationernas flyktingkommissarie (handboken), om att en asylsökande som lämnat en trovärdig berättelse skall ha "fördel av uppkommet tvivelsmål" i de fall de åberopade skälen i övrigt är tillräckliga för uppehållstillstånd – bör därvid användas.

Sekretessbelagda uppgifter – bilaga B.

De ställningstaganden som Migrationsöverdomstolen gjort i bilaga B kan sammanfattas på följande sätt. Enligt Migrationsöverdomstolens bedömning är de skäl klaganden åberopat inte sådana att han kan betraktas som flykting enligt 4 kap. 1 § utlänningslagen. Vidare finner domstolen att klaganden inte gjort sannolikt att han skulle riskera dödsstraff, tortyr eller annan omänsklig och förnedrande behandling vid ett återvändande. Klaganden har därför heller inte gjort sannolikt att han skulle vara skyddsbehövande i övrigt.

Eftersom Migrationsöverdomstolen funnit att klaganden inte är att anse som flykting eller skyddsbehövande i övrigt går domstolen inte in på en prövning enligt 5 kap. 1 § andra stycket 1-2 utlänningslagen.

Verkställighetshinder

Enligt 8 kap. 17 § utlänningslagen skall hänsyn tas till om utlännningen på grund av bestämmelserna i 12 kap. inte kan sändas till ett visst land eller om det annars finns särskilda hinder mot att beslutet verkställs när en fråga om avvisning eller utvisning prövas.

Enligt 12 kap. 1 § utlänningslagen får avvisning eller utvisning av en utlännning aldrig verkställas till ett land om det finns skälig anledning att anta att utlännningen där skulle vara i fara att straffas med döden eller att utsättas för kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, eller utlännningen inte är skyddad i det landet mot att sändas vidare till ett land där utlännningen skulle vara i sådan fara.

Enligt 12 kap. 2 § första stycket utlänningslagen får inte avvisning eller utvisning verkställas till ett land om utlännningen riskerar att utsättas för förföljelse i det landet, eller

om utlännningen inte är skyddad i det landet mot att sändas vidare till ett land där utlännningen löper risk för förföljelse.

Enligt 12 kap. 3 § utlänningslagen får avvisning eller utvisning av en utlänning som avses i 4 kap. 2 § första stycket 2 och 3 inte verkställas till utlänningsens hemland eller till ett land där han riskerar att sändas vidare till hemlandet, om det inte finns synnerliga skäl för detta.

Migrationsöverdomstolen bedömer mot bakgrund av vad som ovan anförts beträffande klagandens skyddsbehov att det inte föreligger hinder mot att verkställa avvisningen.

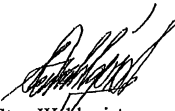
Återreseförbud

Om regeringen finner att klagandens ansökan skall avslås av säkerhetsskäl förordar Migrationsöverdomstolen att avvisningsbeslutet förenas med ett återreseförbud på tio år.

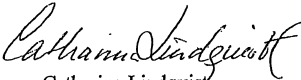
Även om ansökan avslås på annan grund kan skäl finnas att förena beslutet med ett återreseförbud, eftersom det framkommit att klaganden uppträtt under olika identiteter och använt sig av falska dokument till stöd för detta samt inte medverkat till att klarlägga sin identitet (jfr reg. 100-05). I detta fall bör avvisningsbeslutet förenas med ett återreseförbud på två år.

Upplysning

Migrationsöverdomstolen har i särskilda beslut denna dag fastställt ersättning till det offentliga biträdet samt förordnat rörande förvar.

Sten Wahlqvist
lagman

Catharina Lindqvist
kammarrättsråd

Monika Wendleby
kammarrättsråd
referent

/Eva-Maria Orre
föredragande

KAMMARRÄTTEN I
STOCKHOLM
Migrationsöverdomstolen

Bilaga A

Ärende nr
UMS 10-06

Abderazzak Jabri, 790101, medborgare i Marocko
alias

790101, medborgare i Marocko

alias

, 800313, medborgare i Marocko

Migrationsverkets ärende nr

Dok.Id 244

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2302	Birger Jarls Torg 5	08-700 38 00	08-14 98 89	måndag – fredag
103 17 Stockholm		E-post: www.kammarrattenistockholm.domstol.se		09:00-11:30 12:30-15:00

KAMMARRÄTTEN I
STOCKHOLM
Migrationsöverdomstolen

Bilaga B

1 (5)

Ärende nr UMS 10-06

Klaganden har gjort gällande att han är flykting på grund av politisk uppfattning. Han har i denna del uppgett att han riskerar förföljelse vid ett återvändande till Marocko, dels eftersom regimen där kan komma att betrakta honom som medlem av Polisario, dels därför att Polisario är ute efter honom eftersom han inte velat gå med i organisationen. Det har inte gjorts gällande att han är medlem i eller på annat sätt sympatiserar med Polisario. Inte heller har klaganden åberopat att han har en viss politisk uppfattning som grund för sitt uppgivna skyddsbehov. Som skäl för att klaganden skulle komma att betraktas som medlem i Polisario har han uppgett att, även om han inte de facto är Polisario-medlem, de marockanska myndigheterna kommer att betrakta honom som sådan eftersom han inte har några identitetshandlingar och bryter på västahariska.

Klaganden har också gjort gällande att han skall betraktas som flykting "sur place" eftersom det i en artikel i Dagens Nyheter har funnits uppgifter om honom och en 41-årig man som upptagits på en amerikansk lista över sympatisörer till al-Qauida.

Vidare har klaganden gjort gällande att han är skyddsbehövande i övrigt eftersom han kan komma att straffas med döden eller utsättas för tortyr eller annan omänsklig och förnedrande behandling vid ett återvändande. I denna del har han anförts dels att den svenska säkerhetspolisen, på grund av sina internationella åtaganden, har lämnat information till den marockanska säkerhetstjänsten om hans samröre med den tidigare nämnda 41-åringen, dels att den marockanska säkerhetstjänsten har befunnit sig i moskén i Brandbergen och därför känner till kopplingen med 41-åringen.

Klaganden har även gjort gällande att det föreligger verkställighetshinder dels av praktisk art eftersom han inte är medborgare i Marocko och saknar handlingar, dels av formell art eftersom han vid ett återsändande skulle riskera dödsstraff, tortyr eller annan omänsklig och förnedrande behandling.

Av utredningen i ärendet framgår bl.a. följande.

Klaganden har ansökt om asyl den 24 oktober 2002. Enligt en tjänsteanteckning upprättad av en tjänsteman på Migrationsverket samma dag har han uppgett att han är från Sahara och att han är född någon gång under år 1979. Han har, enligt anteckningen, inte kunnat uppge vilket land han är medborgare i eller vilken region han kommer ifrån. Inte heller har han vid detta tillfälle kunnat lämna uppgifter om närmsta stad i hemlandet, utreseort eller resväg.

I protokollet från den inledande asylutredningen den 25 juli 2003, som har godkänts av klaganden efter att utredaren läst upp det för honom, har klaganden lämnat bl.a. följande uppgifter. Hans födelseort liksom medborgarskap är okända för honom. Han har aldrig haft identitetshandlingar och har inget pass. Han har aldrig gått till någon moské eller känd plats i sitt hemland. Han arbetade som djurskötare där. En vän till honom tyckte synd om honom eftersom han måste arbeta gratis åt sin familj och ville hjälpa honom till ett

bättre liv. Han lämnade landet eftersom han var vilsen och inte visste var hans föräldrar finns. Några ytterligare asylskäl finns inte.

I rapport över företagen språkanalys har analytikern bedömt att den aktuella dialekten närmast hör hemma i Marocko.

Migrationsverket har den 9 november 2005 fattat beslut att avslå ansökan om uppehållstillstånd m.m. och avvisa klaganden till Marocko. I beslutet har antecknats att ytterligare asylutredning inte kunnat genomföras eftersom klaganden inte medverkat.

I mitten av augusti 2006 har klaganden påträffats på flygplatsen i Wien med en falsk passhandling och biljetter för resa till Syrien. Klaganden har överförs till Sverige den 9 november 2006 enligt reglerna i rådets förordning (EG) nr 343/2003 av den 18 februari 2003 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som har ansvaret för att pröva en asylansökan som en medborgare i tredje land gett in i någon medlemsstat (Dublinförordningen). Av handlingarna från Österrike kan utläsas att klaganden har uppgett två andra identiteter till den österrikiska myndigheten än den han uppgett till svenska myndigheter när han ansökt om asyl här. Dessa andra identiteter finns angivna som alias i bilaga A.

Efter att klaganden återvänt till Sverige har han ånyo ansökt om asyl. Vid en asylutredning den 22 november 2006 har han anfört bl.a. följande. Redan vid första asylutredningen angav han asylskäl mot Marocko, men dessa togs inte upp av tolken. Han är inte från Marocko. I hemlandet tog han hand om får. De han bodde hos ville göra honom till soldat som skulle kriga för Polisario. Detta hände när han var nitton år och de ville att han skulle bli soldat två år senare. Han har aldrig haft någon kontakt med marockanska myndigheter.

Han kommer inte ihåg när han lämnade Sverige efter avvisningsbeslutet. På grund av säkerhetspolisens anklagelser har han blivit flykting "sur place".

Klaganden har återopat en artikel i Dagens Nyheter. I artikeln har redogjorts för att en 41-årig svensk upptagits på "USA:s al-Quaidalista" samt att en "27-årig man med marockansk ursprung" har gripits samtidigt med 41-åringen vid "Säpos razzia".

Vid Migrationsöverdomstolens muntliga förhandling har bl.a. följande uppgifter lämnats.

Klaganden har anfört bl.a. följande. Han är inte marockan. Han har inte haft några marockanska identitetshandlingar eller pass. Han har inte kvitterat ut något pass i Madrid. Vid ett återvändande till Marocko kommer han att utsättas för tortyr. Myndigheterna där vet att han har umgåtts med 41-åringen. I april 2004 var han i moskén i Brandbergen. Han greps tillsammans med 41-åringen. Marockanska myndigheter känner till honom och kopplingen till 41-åringen. I moskén fanns både Säkerhetspolisen och andra som försökte få fram uppgifter om 41-åringen. I moskén har funnits de som samarbetar med den marockanska säkerhetstjänsten. Han vet detta då det finns personer som dyker upp och ställer frågor. Vem som helst kommer in i moskén. Även personer från olika säkerhetstjänster vistas där. Han vet inte vilken väg de åkte.

Vid första asylutredningen nämnde han att han flytt eftersom han riskerade att tvingas verka för Polisario men tolken översatte av någon anledning inte den delen av hans berättelse. Han

har i Sverige arbetat med lastning av grönsaker.

Han berättade för en person han arbetade med att han ville resa från Sverige och den personen ordnade via en för honom okänd person falska handlingar. Han vet inte vad den personen heter. Han motsätter sig ett återreseförbud.

Migrationsverket har anfört bl.a. följande. Marocko är inte ett säkert land för alla. Mycket har dock gjorts och situationen har förbättrats rejält de senaste tio åren. Samtidigt förekommer det brott mot de mänskliga rättigheterna och den marockanska säkerhetstjänsten tar i med hårdhandskarna. Situationen är dock inte generellt sådan att personer från Marocko har rätt till uppehållstillstånd. Då det är brottsligt att verka för Polisario i Marocko skulle klaganden kunna få skydd av marockanska myndigheter. Han måste göra sannolikt att han inte kan få skydd på detta sätt eller i annan del av landet. Det är osannolikt att Säkerhetspolisen skulle lämna sådana uppgifter till marockanska myndigheter som skulle göra att klaganden skulle komma att riskera något vid ett återvändande. Klaganden har rest med falska handlingar. Verket har av förbiseende inte beslutat om återreseförbud. Skäl för återreseförbud kan vara att sökanden har åberopat falska handlingar, gjort sig skyldig till brottslighet eller haft oklar identitet. I detta fall bör ett återreseförbud på tio år beslutas.

Säkerhetspolisen har anfört bl.a. följande. Säkerhetspolisen är medveten om de rapporter om övergrepp som finns och särskilt då efter attentaten i Casablanca år 2003. Amnesty har rapporterat om övergrepp. Dessa övergrepp rör personer som varit misstänkta för terrorverksamhet och alltså inte vem som helst. Personer som misstänkts för medlemskap i islamistiska terrorgrupper har enligt Amnesty torterats.

När det gäller FN-resolutionen fastslår denna enbart att det finns en samarbetsvilja mellan olika länder vad avser bekämpning av terrorism.

Det finns ingen databas där alla säkerhetstjänster kan komma åt varandras uppgifter.

Migrationsöverdomstolen gör följande bedömning.

Klaganden har åberopat att han är att anse som flykting. Han har dock inte gjort gällande att han riskerar förföljelse på den grunden att han har en viss politisk uppfattning. I stället har han åberopat att myndigheterna kan komma att misstänka honom för samröre med Polisario och att Polisario skulle förfölja honom för att han inte vill vara medlem. Eftersom klaganden inte gjort gällande att han kommer att förföljas på grund av politisk

uppfattning kan han – oavsett hur en bedömning av trovärdigheten i lämnade uppgifter skulle kunna utfalla – inte anses som flykting.

Vidare har klaganden gjort gällande att han skall ses som flykting "sur place" på grund av att han kan ha kopplats ihop med en 41-åring. Av handboken framgår (artikel 96) att en person kan bli flykting "sur place" till följd av egna handlingar, t.ex. genom att associera sig med flyktingar som redan blivit erkända eller genom att uttrycka politiska åsikter i vistelselandet. Vidare kan en person bli flykting sur place på grund av omständigheter som inträffar i hemlandet under hans frånvaro (artikel 95). Klaganden har inte gjort gällande att han har någon politisk uppfattning som kan vara misshaglig för marockanska myndigheter. Han har heller inte själv agerat aktivt genom att associera sig med erkända flyktingar i Sverige. Att han på ett oidentifierbart sätt omnämns i en artikel som huvudsakligen rör en annan person innebär inte han är att anse som flykting. Några omständigheter som inträffat i Marocko under hans frånvaro som skulle kunna innebära att han skall ses som flykting "sur place" föreligger heller inte.

De omständigheter som åberopats skulle däremot – om de kan anses tillräckliga och trovärdiga – kunna utgöra skäl för att anse klaganden vara skyddsbehövande i övrigt. Vad avser åberopad risk för förföljelse på grund av kopplingar till Polisario kan redan tillräckligheten i de åberopade skälen ifrågasättas, mot bakgrund av att såväl inreflyktalternativ som möjligheten att vända sig till myndigheterna i Marocko överhuvudtaget inte synes ha prövats.

Till detta kommer en trovärdighetsbedömning av klagandens uppgifter. Klaganden, som har att visa att förutsättningar för uppehållstillstånd föreligger, har inte åberopat någon bevisning för sina påståenden (se MIG 2006:1 och artikel 196 i handboken). Fråga blir därför om hans berättelse är sådan att han skall ha "fördel av uppkommet tvivelsmål". För att så skall vara fallet måste berättelsen framstå som sammanhängande och rimlig och inte strida mot allmänt kända fakta (artikel 204 i handboken).

Klaganden har inte uppvisat några identitets- eller resehandlingar för de svenska myndigheterna trots att han enligt vad som senare framkommit fått resehandlingar utfärdade för sig i Spanien. Härigenom får klaganden anses ha undanhållit uppgifter som kan vara av väsentlig betydelse för asylprövningen. Det åligger den sökande att göra sin identitet sannolik (jfr artikel 196 i handboken). Att klaganden inte har samarbetat med svenska myndigheter beträffande sin identitet och hemlighållit att han haft handlingar måste vägas in när trovärdigheten av de uppgifter som lämnats i ansökan prövas. Till detta kommer att uppgifterna han lämnat om sin härkomst är mycket vagt hållna och i vissa delar orimliga, t.ex. att han sagt sig inte känna till vilken region han kommer ifrån.

Klaganden har inte ens påstått sig ha varit politiskt aktiv och han har uppgett att han inte haft någon kontakt med de marockanska myndigheterna. Att klaganden enbart på grund av att han inte har några identitetshandlingar och på grund av sin västsahariska brytning skulle misstänkas för att tillhöra Polisario, finner Migrationsöverdomstolen inte sannolikt. Inte heller påståendet att Polisario skulle eftersöka honom vid ett återvändande för att han inte ville bli medlem, förefaller rimligt med tanke på de uppgifter han lämnat om sin situation i Marocko eller det förhållandet att han befunnit sig utanför landet under lång tid. Till detta kommer att han i den inledande asylutredningen överhuvudtaget inte nämnt något om dessa asylskäl. Uppgifterna har lämnats först efter återvändandet från Österrike. Eftersom berättelsen i denna del är vag, i vissa delar orimlig samt har trappats upp, finns

sådana frågetecken att klaganden inte kan tillerkännas "fördel av uppkommet tvivelsmål" i denna del.

Vad sedan avser påståendena om marockanska myndigheters kännedom om att klaganden kopplats till 41-åringen finns inte någon bevisning åberopad utöver den mycket vaga tidningsartikel som ingetts. Att utomstående enbart på grund av artikeln skulle kunna förstå att det är just klaganden som är den i artikeln omnämnda 27-åringen framstår som helt uteslutet. Påståendena att marockanska säkerhetstjänsten funnits på plats vid gripandet i moskén har kommit fram först i samband med Migrationsöverdomstolens muntliga förhandling och är således en upptrappning av berättelsen. Dessutom är uppgifterna i denna del ytterst vaga. Migrationsöverdomstolen, som i sin bedömning har utgått från att den svenska säkerhetspolisen inte har handlagt eller kommer att handlägga ärendet på sådant sätt att beslutet om avvisning inte kan verkställas, finner således att klaganden inte heller i denna del gjort sannolikt att han är skyddsbehövande i övrigt.

ÅB 14

Bilaga 3

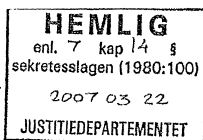
Tjänsteanteckning 070316

Närvarande: Tobias Billström, Gustaf Lind, Minna Ljunggren, Johanna Sjö, Markus Friberg,
Ola Henriksson, Carin Bratt, Ingrid Utne, Charlotte von Essen, Irja Hed från
Justitiedepartementet samt Charlotta Tanner och från SÄPO. 1

Carin Bratt
Departementsråd

16/4-07
KB

KOPIARegeringsbeslut,
serie B
2007-03-22

1

Ju2007/1598/EMA

Bilaga 4

Justitiedepartementet

Överklagande av Migrationsverkets beslut i fråga om uppehållstillstånd
m.m.

1 bilaga

Regeringens beslut

Regeringen avslår överklagandet. Avvisningen skall verkställas så snart som möjligt.

Verkställigheten av beslutet om avvisning skall ske genom
Säkerhetspolisens försorg.

Regeringen förbjuder klaganden att utan tillstånd återvända till Sverige
före den 22 mars 2017.

Detta beslut innehåller uppgifter som kan vara belagda med sekretess
enligt sekretesslagen (1980:100).

Klagande

Se bilaga

Ombud och offentligt biträde

Advokaten Abdel Hay Alami, Advokatfirman A-H Alami, Box 3473,
103 69 Stockholm

Motparter

Migrationsverket

Festadress

Telefonväxel

E-post: registrator@justice.ministry.se

Rikspolisstyrelsen (Säkerhetspolisen)

Överklagat beslut

Migrationsverkets beslut den 4 december 2006, i fråga om uppehållstillstånd m.m.

Ärendet

Bakgrund

Klaganden reste enligt egen uppgift in i Sverige den 23 oktober 2002 och ingav följande dag asylansökan och yrkade uppehålls- och arbetstillstånd.

Klaganden kallades av Migrationsverket till grundläggande asylutredning. Han uteblev vid det första tillfället, men infann sig den 25 juli 2003. Därefter uteblev han vid de två tillfällen han kallades till Migrationsverket för en fördjupad asylutredning samt de två gånger hans offentliga biträde kallade honom till överläggning.

Klaganden åberopade inte något asylskäl i samband med den grundläggande asylutredningen, utan anförde istället att en person som tyckte synd om honom hjälpte honom till Sverige. Klaganden uppgav att han inte visste var han var född eller uppväxt, men att han har vistats i Wadi Al Agua samt Hasi Bu Kufa.

En språkanalys företogs i oktober 2003, genom att en språkanalytiker lyssnade på en inspelning från den grundläggande asylutredningen. Analysen visade att klaganden vid utredningstillfället försökte dölja sin dialekt samt att han språkligt sett var hemmahörande i Marocko.

I februari 2004 uppgav Säkerhetspolisen i yttrande att de förfogar över information som visar att klaganden kan komma att bedriva säkerhetshotande verksamhet.

Den 9 november 2005 avslag Migrationsverket klagandens ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd samt beslutade att han skulle avvisas till Marocko. Migrationsverket beslutade samtidigt att klaganden skulle tas i förvar med stöd av 6 kap. 2 § första stycket 3 p samt andra stycket utlänningslagen (1989:529).

I augusti 2006 påträffades klaganden i Österrike. Enligt uppgift från den österrikiska myndigheten Bundesasylamt Dublinbuero hade klaganden rest in illegalt i Österrike med ett förfalskat franskt pass.

Den 25 oktober 2006 ingav Säkerhetspolisen ett yttrande till Migrationsverket i vilket Säkerhetspolisen med hänvisning till säkerhetsskäl avstyrkte bifall till hans ansökan om uppehållstillstånd i Sverige.

Den 27 oktober 2006 accepterade Migrationsverket en österrikisk begäran om överföring av klaganden till Sverige i enlighet med Dublinförordningen. Klaganden reste in i Sverige via Arlanda den 9 november 2006. Verket beslutade samma dag att klaganden som förvarstagen skulle placeras i häkte och hållas avskild med stöd av 10 kap. 20 § 2 p samt 11 kap. 7 § utlänningslagen (2005:716). Klaganden delgavs beslut om förvar den 9 november 2005 samt beslut om placering m.m. i samband med ankomsten till Arlanda.

Klaganden ansökte den 20 november 2006 om uppehålls- och arbetstillstånd samt flyktingförklaring och resedokument. Som grund anfördes asylskäl gentemot Marocko.

Vid asylutredningen anförde klaganden i huvudsak följande. Han vet inte vilket medborgarskap han har eller från vilken region han kommer, annat än att han kommer från Västsahara. Det faktum att han har lämnat Västsahara, på ett illegalt vis och utan resehandlingar, gör att vid ett återvändande till Marocko kommer de marockanska myndigheterna att betrakta honom som tillhörande Polisario och han riskerar därför att utsättas för övergrepp. Klaganden har även anført att de uppgifter som svenska Säkerhetspolisen har uppgett att de har om honom har kommit marockanska myndigheter till känna, innebärande att han nu är att betrakta som flykting *sur place*. Klaganden har inte ingivit någon dokumentation som styrker identiteten eller berättelsen.

Migrationsverket beslutade den 4 december 2006 att avslå klagandens ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd samt flyktingförklaring och resedokument. Migrationsverket beslutade även att avvisa honom till Marocko. Till grund för beslutet anfördes i huvudsak följande. Klaganden har inte varit politiskt aktiv i sitt hemland och han har inte haft någon kontakt med landets myndigheter. Han har inte uppgivit att han tillhör Polisario eller lämnat några trovärdiga uppgifter om varför myndigheterna i Marocko skulle förfölja honom vid ett återvändande dit. Att landets myndigheter skulle betrakta honom som medlem av Polisario är ett grundlöst påstående. Klaganden har inte kunnat förklara varför Säkerhetspolisens uppgifter om honom skulle innebära att han nu har behov av skydd i Sverige. Det finns inga uppgifter om att information har kommit till marockanska myndigheters kännedom. Migrationsverket framhåller i sitt beslut att verket inte ifrågasätter de uppgifter som har lämnats i yttrande av Säkerhetspolisen.

Klaganden har den 11 december 2006 överklagat Migrationsverkets beslut och yrkat att beslutet om avvisning undanröjs och att han beviljas permanent uppehållstillstånd samt flyktningförklaring och resedokument.

Den 14 december 2006 har Migrationsverket med stöd av 14 kap. 12 § utlänningslagen överlämnat ärendet till Migrationsöverdomstolen.

Migrationsöverdomstolen

Migrationsöverdomstolen har den 26 januari 2007 hållit muntlig förhandling i ärendet.

Migrationsverket och Säkerhetspolisen har var för sig bestridit bifall till överklagandet samt yrkat att avvisningsbeslutet förenas med ett återreseförbud på tio år.

Migrationsöverdomstolen har i yttrande den 2 februari 2007 konstaterat att klaganden inte är att anse som flykting eller skyddsbehövande i övrigt. Mot bakgrund av vad som anförts i ärendet beträffande klagandens skyddsbehov finner Migrationsöverdomstolen att det inte föreligger hinder mot att verkställa beslutet om avvisning. Migrationsöverdomstolen förordar att Migrationsverkets beslut av den 4 december 2006 skall fastställas av regeringen.

Migrationsöverdomstolen förordar för det fall att regeringen finner att ansökan skall avslås av säkerhetsskäl att avvisningsbeslutet förenas med ett återreseförbud på tio år. För det fall klaganden inte bedöms som en säkerhetsrisk bör beslutet om avvisning förenas med ett återreseförbud på två år.

Ärendet har den 5 februari 2007 överlämnats till regeringen.

Migrationsöverdomstolen beslutade den 2 februari 2007 att ta klaganden i förvar.

Överlämnande till regeringen

Klaganden har hos regeringen vidhållit tidigare anförda omständigheter samt tillagt i huvudsak följande. Migrationsöverdomstolens yttrande är felaktigt och grundar sig i huvudsak på Säkerhetspolisens uppgifter. Migrationsöverdomstolen har inte beaktat grunderna för verkställighets-hinder, eller omständigheten att han har lämnat Marocko och Västsahara illegalt. Vidare har inte domstolen beaktat hans koppling till en av de personer han umgicks med i Sverige. Migrationsöverdomstolen har inte heller fäst något avseende vid att Migrationsverket och Säkerhetspolisen inte kunnat garantera hans säkerhet i Marocko vid ett eventuellt återsändande.

Regeringens bedömning

Lagstiftning

Enligt 4 kap. 1 § utlänningslagen avses med flyktning en utlänning som befinner sig utanför det land som utlänningen är medborgare i, eller en utlänning som är statslös och som befinner sig utanför det land där han eller hon tidigare haft sin vanliga vistelseort, därför att han eller hon känner en välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, nationalitet, religiös eller politisk uppfattning eller på grund av kön, sexuell läggning eller annan tillhörighet till en viss samhällsgrupp, och inte kan, eller på grund av sin fruktan inte vill, begagna sig av detta lands skydd eller återvända dit. Detta gäller oberoende av om det är landets myndigheter som är ansvariga för att utlänningen utsatts för förföljelse eller om dessa inte kan antas erbjuda trygghet mot förföljelse från enskilda.

Med skyddsbehövande i övrigt avses enligt 4 kap. 2 § samma lag bland annat en utlänning som i andra fall än som avses i 1 § befinner sig utanför det land som utlänningen är medborgare i, eller en statslös utlänning som befinner sig utanför det land där han eller hon tidigare har haft sin vanliga vistelseort, därför att han eller hon 1) känner välgrundad fruktan för att straffas med döden eller att utsättas för kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, eller 2) behöver skydd på grund av yttre eller inre väpnad konflikt eller på grund av andra svåra motsättningar i hemlandet känner välgrundad fruktan att utsättas för allvarliga övergrepp.

Bedömning

Regeringen finner ingen anledning att ifrågasätta Säkerhetspolisens bedömning rörande risken att klaganden kan komma att bedriva säkerhetshotande verksamhet.

Klaganden har uppgivit att han saknar kunskap om sitt medborgarskap och att han inte närmare känner till från vilken stad eller vilken region han ursprungligen kommer. Han har inte ingivit någon dokumentation till styrkande av sin identitet.

I den inledande asylutredningen uppgav klaganden inte något asylskäl. Klaganden har dock senare anført att vid ett återvändande skulle den omständigheten att han har lämnat hemlandet olagligt utan resehandlingar leda till att marockanska myndigheter skulle betrakta honom som medlem av Polisario. Klaganden har inte utvecklat denna uppgift eller på annat sätt gjort påståendet sannolikt.

I utlänningsärenden är det, som Migrationsöverdomstolen påpekat i sitt yttrande den 2 februari 2007, den som ansöker om uppehållstillstånd

som initialt har bevisbördan för att de faktiska omständigheter som krävs för uppehållstillstånd föreligger.

Klaganden kan, utifrån vad som har uppgetts i ärendet, inte anses ha gjort sannolikt att han vid ett återvändande till Marocko riskerar att utsättas för förföljelse eller sådan bestraffning eller behandling att han därmed är att betrakta som flykting enligt 4 kap. 1 § utlänningslagen eller som skyddsbehövande i övrigt enligt 4 kap. 2 § samma lag. Inte heller i övrigt har det framkommit skäl att betrakta klaganden som skyddsbehövande enligt nämnda lagrum.

Klaganden har inte gjort sannolikt att Säkerhetspolisen har givit sådan information till marockanska myndigheter att han nu är att betrakta som flykting *sur place*. Inte heller har klaganden gjort troligt att marockanska myndigheter har fått vetskap om hans umgänge i Sverige.

Skäl att bevilja klaganden uppehållstillstånd på annan grund föreligger inte.

Klaganden skall därför avvisas till Marocko.

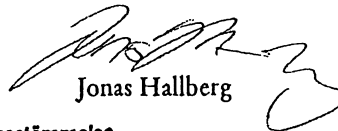
Migrationsöverdomstolen har bedömt att det inte föreligger hinder mot att verkställa avvisningsbeslutet. Regeringen delar denna bedömning. De uppgifter som har framkommit genom Säkerhetspolisens yttrande ger anledning att förordna om återreseförbud för klaganden. Tiden bestäms till tio år.

Överklagandet skall därmed avslås och avvisningsbeslutet förenas med ett återreseförbud.

På regeringens vägnar

Tobias Billström

Jonas Hallberg

Kopia till

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas
Hanna Rosta

Ju/PO

Migrationsverkets ledning (en dossier återställs)

Klaganden (via ombudet advokaten Abdel Hay Alami)
Säkerhetspolisen

Bilaga till regerings-
beslut Ju2007/1598/EMA
2007-03-22

Klagande

Jabri, Abderazzak, f. 790101, medborgare i Marocko
alias

f. 790101, medborgare i Marocko
alias

f. 800313, medborgare i Marocko

REGERINGSKANSLIET

Tjänsteanteckning
2007-06-19

Justitiedepartementet

Enheten för polisfrågor samt allmän ordning och säkerhet

Kansliråd

Irja Hed

MR/ER 10/2007

Aktbilaga...10.....

Bilaga 5

UTRIKESDEPARTEMENTET

Ink. 2007-06-19

Dnr: MR/ER...10/2007.....

Vid kontakt med Säkerhetspolisen med anledning av faktakontroll av uppgifter i utkast till yttrande till Europadomstolen i UD FMR:s ärende MR/ER 10/2007 uppger Säkerhetspolisen att det finns anledning att tro att marockanska myndigheter vet vem klaganden är och vilka han umgås med.

Irja Hed

UD-TMR/G ISAKSSON

2007-06-19

Ex f.k +:

Depr C Bratt, JU/EMT

Depr J Hallberg, JU/EMA

Exp i handen sd/

KAMMARRÄTTEN I
STOCKHOLM
Migrationsöverdomstolen
Avdelning 6

BESLUT
2007-08-10

Aktbilaga 33

¹(6)
Bilaga 6

Ärende nr
UMS 12-07

REGERINGSKANSLIET JUSTITIEDEPARTEMENTET REGISTRATÖRN	
Ink	2007-08-13
Till	
Dnr	2007/6242/EMA

Regeringen
Justitiedepartementet

**Fråga om verkställighet av ett beslut om avvisning m.m. rörande A
(sekretessbelagda personuppgifter – se bilaga A)**

Migrationsöverdomstolen beslutar följande yttrande.

1. Migrationsöverdomstolen finner att det inte föreligger hinder att verkställa det lagakraftvunna avvisningsbeslutet.
2. Migrationsöverdomstolen förordnar med stöd av 12 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100) om sekretess enligt 2 kap. 1 §, 5 kap. 1 § och 7 kap. 14 § samma lag för uppgifter angående Sveriges förhållande till annan stat, Säkerhetspolisens verksamhet och enskilds personliga förhållanden i bilagorna A och B. Migrationsöverdomstolen beslutar vidare med stöd av 12 kap. 3 § sekretesslagen att sekretessen enligt 2 kap. 1 §, 5 kap. 1 § och 7 kap. 14 § skall bestå för de uppgifter som förebringats vid Migrationsöverdomstolens muntliga förhandling inom stängda dörrar och som inte tagits in i den offentliga delen av detta beslut.

Handläggningen av säkerhetsärenden m.m.

Enligt 1 kap. 7 § utlänningslagen (2005:716) är säkerhetsärenden ärenden där Säkerhetspolisen av skäl som rör rikets säkerhet eller som annars har betydelse för allmän säkerhet förordar att en utlänningsansökan skall avvisas eller utvisas, att en utlänningsansökan om uppehållstillstånd skall avslås eller att en utlänningsuppehållstillstånd skall återkallas.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2302 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 5	08-700 38 00	08-14 98 89	måndag – fredag 09:00-11:30 12:30-15:00
		Internet: www.kammarrattenistockholm.domstol.se		

Enligt 12 kap. 1 § utlänningslagen får utvisning av en utlänning aldrig verkställas till ett land om det finns skäligen anledning att anta att utlänningen där skulle vara i fara att straffas med döden eller att utsättas för kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, eller utlänningen inte är skyddad i det landet mot att sändas vidare till ett land där utlänningen skulle vara i sådan fara.

Enligt 12 kap. 2 § första stycket utlänningslagen får inte utvisning verkställas till ett land om utlänningen riskerar att utsättas för förföljelse i det landet, eller om utlänningen inte är skyddad i det landet mot att sändas vidare till ett land där utlänningen löper risk för förföljelse.

Enligt 12 kap. 3 § utlänningslagen får utvisning av en utlänning som avses i 4 kap. 2 § första stycket 2 och 3 inte verkställas till utlänningens hemland eller till ett land där han riskerar att sändas vidare till hemlandet, om det inte finns synnerliga skäl för detta.

Enligt 12 kap. 18 § första stycket utlänningslagen får Migrationsverket bevilja permanent uppehållstillstånd om det i ett ärende om verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning som vunnit laga kraft kommer fram nya omständigheter som innebär att

1. det finns hinder mot verkställighet enligt 1, 2 eller 3 §,
 2. det finns anledning att anta att det avsedda mottagarlandet inte kommer att vara villigt att ta emot utlänningen, eller
 3. det finns medicinska hinder eller annan särskild anledning att beslutet inte bör verkställas,
- om hindret är bestående.

Enligt 12 kap. 20 § andra stycket utlänningslagen skall Migrationsverket, om det vid verkställigheten av ett beslut om avvisning eller utvisning i ett säkerhetsärende kommer fram uppgifter om att verkställigheten inte kan genomföras, skyndsamt överlämna ärendet till regeringen för prövning enligt 12 kap. 18 § nämnda lag. Regeringen skall vid denna prövning inhämta yttrande från Migrationsöverdomstolen. I yttrandet skall särskilt anges om det finns hinder mot verkställighet enligt 1, 2 eller 3 §. Finner domstolen att sådant hinder föreligger, får regeringen vid prövningen inte avvika från domstolens bedömning.

Av förarbetena till utlänningslagen framgår bl.a. följande. Migrationsöverdomstolen skall genom sitt yttrande ge regeringen underlag för dess prövning. Tyngdpunkten i domstolens yttrande är om det föreligger ett sådant verkställighetshinder som anges i 12 kap. 1, 2 eller 3 § utlänningslagen. Domstolens yttrande bör i övrigt inriktas på det som är väsentligt för beslutsmyndigheten utifrån de aspekter som är kända för domstolen (se prop. 2004/05:170 s. 302 och 309).

Ärendet

Regeringen har den 22 mars 2007 beslutat att avslå A:s överklagande om uppehållstillstånd m.m. samt att avvisa honom till hemlandet. Regeringen har samtidigt förordnat att avvisningen skall ske genom Säkerhetspolisens försorg. A har efter det lagakraftvunna beslutet om avvisning anhängigjort ett ärende hos den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna, Europadomstolen, som ännu inte tagit ställning

till om klagomålet skall tas upp till prövning. På begäran av Europadomstolen har Migrationsverket den 28 mars 2007 beslutat att tills vidare inställa verkställigheten av avvísingsbeslutet avseende A. Migrationsverket har därefter, den 29 juni 2007, med hänsyn till innehållet i en tjänsteanteckning som upprättats av tjänsteman vid Justitiedepartementet efter faktakontroll av uppgifter med svenska Säkerhetspolisen, funnit att det kommit fram nya uppgifter om att verkställigheten inte kan genomföras. Ärendet överlämnades därför till regeringen.

Sekretessbelagda uppgifter – Bilaga B, Avsnitt 1.

Regeringen har därefter med stöd av 12 kap. 20 § andra stycket utlänningslagen begärt ett yttrande från Migrationsöverdomstolen i verkställighetsfrågan.

Migrationsöverdomstolen har hållit muntlig förhandling i ärendet den 7 augusti 2007.

A anser att det föreligger verkställighetshinder i ärendet. Till stöd för sin talan anförs bl.a. följande. Det har tillkommit nya omständigheter i ärendet. Omständigheterna har uppfattats som nya även om A inte har fått tillgång till alla handlingar i ärendet. Det finns en stor risk att han vid ett återförande till hemlandet berövas friheten och att han vid utfrågning utsätts för tortyr samt riskerar att dödas.

A anför vidare, sekretessbelagda uppgifter – Bilaga B, Avsnitt 2.

Migrationsverket finner att det med anledning av vad som nu framkommit föreligger verkställighetshinder enligt 12 kap. 1 § utlänningslagen. Till stöd för sitt ställningstagande anför verket bl.a. följande. Migrationsverket har uppfattat uppgiften i tjänsteanteckningen som en ny omständighet. Det finns skälig anledning anta att A riskerar tortyr och förutsättningarna i 12 kap. 1 § utlänningslagen är således uppfyllda. Även om det finns en hel del rapporter om kränkningar av mänskliga rättigheter i hemlandet har MR-situationen gradvis förbättrats de senaste åren. Antitortyrslagstiftning har införts år 1996 vilket bl.a. har lett till att poliser har dömts för tortyr. Det finns alltjämt uppgifter från personer som påstår sig ha utsatts för tortyr och påståenden från enskilda om att tortyr inte utreds av domstolar.

Sekretessbelagda uppgifter – Bilaga B, Avsnitt 3.

Säkerhetspolisen anför bl.a. att uppgiften i tjänsteanteckningen inte är någon ny omständighet och att den i vart fall inte utgör något hinder för verkställighet.

Sekretessbelagda uppgifter – se bilaga B, Avsnitt 4.

Migrationsöverdomstolen gör följande bedömning.

Verkställighetshinder i säkerhetsärenden

I det nu aktuella säkerhetsärendet föreligger ett lagakraftvunnet avvisningsbeslut sedan regeringen har avslagit ett överklagande av ett avvisningsbeslut beträffande A som har meddelats av Migrationsverket. Med anledning av innehållet i den ovan nämnda tjänsteanteckningen har Migrationsverket ex officio funnit att de omständigheter som kommit fram i verkställighetsärendet är nya och att det föreligger hinder mot verkställighet.

För att de återopade omständigheterna skall medföra rätt till uppehållstillstånd skall de vara nya i betydelsen att de inte tidigare har prövats i ärendet. Det kan inte anses vara tillräckligt att de nya omständigheterna har karaktären endast av modifikationer eller tillägg till de ursprungligen återopade omständigheterna (jfr prop. 2004/05:170 s. 227). Bestämmelserna i 12 kap. 18 § utlänningslagen innehåller ett extraordinärt prövningsförfarande efter att ett lagakraftvunnet beslut meddelats och innebär att någon överprövning av tidigare gjorda bedömningar inte skall ske. I förarbetena till lagen understryks att det extraordinära prövningsförfarandet har utformats på sådant sätt att incitamentet att framföra alla relevanta skäl redan när ansökan prövas första gången har stärkts (prop. 2004/05:170 s. 225).

För att uppehållstillstånd skall kunna meddelas med stöd av 12 kap. 18 § utlänningslagen krävs som en första förutsättning att det föreligger *nya* omständigheter. Här kan noteras att rekvisitet nya omständigheter i 12 kap. 18 § utlänningslagen, till skillnad från vad som föreskrivs i 12 kap. 19 § nämnda lag, inte är kopplat till om utlänningslagen kunnat återropa omständigheterna tidigare eller haft giltig ursäkt för att inte göra det. Kravet på nya omständigheter i 12 kap. 18 § utlänningslagen är absolut.

Nya omständigheter kan anmälas av utlännningen, men de kan också vara sådana som uppmärksammas av den myndighet som har att göra prövningen enligt 12 kap. 18 § utlänningslagen. Myndigheten kan exempelvis vara skyldig att, utan att det särskilt anmäls, fatta ett beslut enligt 12 kap. 18 § utlänningslagen om den erhåller information om att den allmänna situationen i utlänningsens hemland har förändrats på ett avgörande sätt, vilket leder till att den bedömning som gjorts i ärendet inte längre är relevant. Avgörande förändringar av läget i hemlandet kan alltså utgöra nya omständigheter i lagens mening. När det gäller utlänningsens individuella skäl för att stanna krävs normalt att utlännningen själv anmäler denna om inte omständigheten är uppenbar för beslutsfattaren. Någon utredningsskyldighet i frågan om det kan finnas ytterligare individuella omständigheter som kan tala för ett uppehållstillstånd finns inte. Vidare krävs att den nya omständigheten kan kopplas till någon av de grunder som anges i 12 kap. 18 § första stycket 1-3 utlänningslagen.

Mot bakgrund av vad som nu har framkommit i det aktuella ärendet finner Migrationsöverdomstolen uppgifterna i den ovan nämnda tjänsteanteckningen åtminstone till viss del kan anses utgöra sådana nya omständigheter som föranleder en ny prövning enligt 12 kap. 18 §. Fråga uppkommer därefter om det finns risk för att A, vid ett återvändande till hemlandet, utsätts för sådan behandling som avses i 12 kap. 1-3 §§ utlänningslagen och att det därmed föreligger hinder för verkställighet.

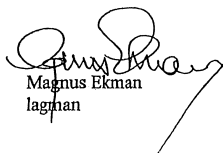
Sekretessbelagda uppgifter – se bilaga B, Avsnitt 5.

Migrationsöverdomstolen finner sammanfattningsvis att uppgifterna i tjänsteanteckningen inte föranleder någon annan bedömning än vad som kom till uttryck i yttrandet den 2 februari 2007.

Migrationsöverdomstolen bedömer således mot bakgrund av det som ovan har anförts att det inte föreligger hinder mot att verkställa avvisningen. Migrationsöverdomstolen erinrar om att A sitter i förvar och att domstolen senast i beslut den 24 juli 2007 har tagit ställning till frågan om fortsatt tvångsåtgärd och funnit att synnerliga skäl för fortsatt förvar föreligger.

Upplysning

Migrationsöverdomstolen har i särskilt beslut denna dag fastställt ersättning till det offentliga biträdet.

Magnus Ekman
lagman

Cecilia Gylling Lindkvist
kammarärrådsråd

Anita Linder
kammarärrådsråd
referent

Helen Lindquist
föredragande

**KAMMARRÄTTEN I
STOCKHOLM**
Migrationsöverdomstolen
Avdelning 6

Protokollsbilaga A

Ärende nr UMS 12-07

Abderazzak Jabri, 790101, medborgare i Marocko
alias

, 790101, medborgare i Marocko
alias

, 800313, medborgare i Marocko

Migrationsverkets ärende nr

Dok.Id 244

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2302	Birger Jarls Torg 5	08-700 38 00	08-14 98 89	måndag – fredag
103 17 Stockholm		E-post: www.kammarrattenistockholm.domstol.se		09:00-11:30 12:30-15:00

KAMMARRÄTTEN I
STOCKHOLM
Migrationsöverdomstolen
Avdelning 6

Bilaga B

1

Ärende nr UMS 12-07

Avsnitt 1

Enligt tjänsteanteckningen har Säkerhetspolisen angett att

Avsnitt 2

Han har i svensk media beskrivits på ett sådant sätt att det för en initierad är lätt att inse att det rör sig om honom. Han har kopplats ihop med en 41-åring som är uppsatt på USA:s terrorlista på grund av dennes kopplingar till Al Qaida. Han har tillhört samma moské som 41-åringen i Brandbergen, vilket borde ha nått marockanska myndigheter som betraktar honom som en säkerhetsrisk. Det har enbart varit fråga om religiös och vänskaplig samvaro och det har inte rört sig om politisk verksamhet. Han har umgåtts med personer som är misstänkta för brott och efterlysta i Marocko. Han riskerar tortyr och att dödas på grund av de marockanska myndigheternas kännedom om honom. Det är tillräckligt att han har umgåtts med dessa personer för att han skall riskera detta. Den samlade informationen som Marockos säkerhetstjänst har om honom, och genom svensk media, gör att hans fruktan för övergrepp kvarstår och det föreligger ett absolut verkställighetshinder.

Avsnitt 3

Mot bakgrund av den tjänsteanteckning som gjorts av en tjänsteman vid Justitiedepartementet samt av vad som framkommit i svensk media finner Migrationsverket att myndigheterna i hemlandet vet A Mot denna bakgrund finns skäligen anledning anta att han riskerar tortyr och förutsättningarna i 12 kap. 1 § utlänningslagen är därmed uppfyllda.

Avsnitt 4

Säkerhetspolisen hänvisar till vad Migrationsöverdomstolen har anfört i yttrande till regeringen den 2 februari 2007 och Säkerhetspolisens skrivelse den 9 maj 2007, av vilka

A

A

A

A

A

A

A,

A.

A

A. Enligt

befintliga rapporter om tortyr och övergrepp i Marocko verkar det som att sådana åtgärder kan ha vidtagits mot för brott misstänkta personer. Den marockanska regeringen har dock avfärdat antydningar om att de har använt otillåtna metoder i jakten på terrorister och har uppgett att åtgärder vidtas för att stoppa förekomst av tortyr och omänsklig eller förnedrande behandling.

A

12 kap. 1-3 §§ utlänningslagen.

Avsnitt 5

A

, redan har varit föremål

för prövning av Migrationsöverdomstolen (jfr UMS 10-06) och av regeringen och inte tidigare har ansetts medföra hinder för verkställighet av avvisningsbeslutet. Fråga är således nu om det förhållande att de marockanska myndigheterna även har fått kännedom om A:s fall kan medföra att hinder för verkställighet föreligger.

Migrationsverket har bedömt att det finns grundad anledning att anta att A riskerar tortyr om han återvänder till hemlandet. Denna bedömning tycks framför allt grunda sig på vissa uppgifter om att tortyr alljämt förekommer i Marocko, trots att situationen för de mänskliga rättigheterna där har förbättrats.

Säkerhetspolisen å andra sidan anser att det inte finns anledning att anta att A riskerar tortyr om han återvänder till Marocko.

Av Utrikesdepartementets rapport om mänskliga rättigheter i Marocko 2006 framgår bl.a. följande. En ny lag från februari 2006 definierar och förbjuder uttryckligen tortyr. Förbehåll till FN:s konvention mot tortyr har tagits tillbaka och den enskilda klagorätten i artikel 22 har erkänts. Trots tydliga lagförbud rapporteras många fall av trolig misshandel och/eller tortyr i häkten och fängelser. Utbildningsinsatser görs på MR-området för att höja kunskapsnivån inom ordningsmakten.

Verkställighetshinder föreligger bl.a. om det finns skäligen anledning att anta att utlännings i hemlandet skulle vara i fara att utsättas för tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling. Vid denna prövning får självfallet Migrationsverkets bedömning av risken för tortyr m.m. stor betydelse. Dock måste verkets uppfattning i detta fall vägas mot Säkerhetspolisens uppfattning och vad som för övrigt är känt om situationen i Marocko. Vidare måste en individuell prövning göras av de omständigheter som föreligger i A:s fall.

Migrationsöverdomstolen finner inte anledning ifrågasätta

A

A. Sammantaget finner därför Migrationsöverdomstolen att det inte är troligt att marockanska myndigheter har något intresse för A, varför det saknas anledning att anta att A skulle riskera att utsättas för sådan behandling som avses i 12 kap. 1-3 §§ utlänningslagen. Domstolen utgår vidare från att Säkerhetspolisen inte har handlagt eller kommer att handlägga ärendet på sådant sätt att beslutet om avvisning inte kan verkställas.

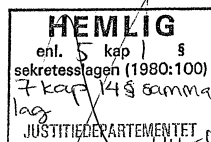
[KOPIA]

Regeringsbeslut
Serie B
2007-09-19

II:2

Bilaga 7
Ju2007/6242/EMA

Justitiedepartementet

Fråga om förekomsten av verkställighetshinder

1 bilaga

Beslut

Regeringen finner att det inte föreligger hinder mot verkställighet av avvisningsbeslutet enligt 12 kap. 18 § utlänningslagen (2005:716).

Part

Se bilaga.

Ombud och offentligt biträde

Advokat Abdel Hay Alami, Box 3473, 103 69 Stockholm

Överlämnat ärende

Anmälan om verkställighetshinder i Migrationsverkets ärende nr, se bilaga

Kopierad överensstämmelse
med originaluttryck

Postadress
103 39 Stockholm
Ranömsvägen

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax

E-post: registrator@justice.ministry.se
Tele

Ärendet

Bakgrund

Regeringen har den 22 mars 2007 beslutat att avslå NN:s överklagande om uppehållstillstånd m.m. och avvisa honom till Marocko. NN har därefter gett in ett klagomål till den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna (Europadomstolen). Migrationsverket har den 28 mars 2007 tills vidare ställt in verkställigheten av avvisningsbeslutet på begäran av Europadomstolen.

Migrationsverket har funnit att det framkommit uppgifter om att verkställigheten inte kan genomföras på grund av innehållet i en tjänsteanteckning som gjorts av en tjänsteman i Justitiedepartementet. I tjänsteanteckningen angavs bl.a. följande. Vid kontakt med Säkerhetspolisen med anledning av faktakontroll i utkast till yttrande till Europadomstolen uppgav Säkerhetspolisen

Verket har den 29 juni 2007 i enlighet med 12 kap. 20 § andra stycket utlänningslagen (2005:716) överlämnat ärendet till regeringen för prövning.

Regeringen har inhämtat ett yttrande från Migrationsöverdomstolen i verkställighetsfrågan.

Migrationsöverdomstolen

Migrationsöverdomstolen har den 7 augusti 2007 hållit muntlig förhandling i ärendet vid vilken Migrationsverket och Säkerhetspolisen varit närvarande.

NN har anfört bl.a. följande. Det finns en stor risk att han, vid ett återvändande till hemlandet, berövas friheten och att han vid utfrågning utsätts för tortyr samt riskerar att dödas.

Han har umgåtts med personer som är misstänkta för brott och efterlysta i Marocko. Det har enbart varit fråga om religiös och vänskaplig samvaro. Det har inte rört sig om politisk verksamhet. Den samlade informationen som Marockos säkerhetstjänst har om honom, och svensk media, gör att hans fruktan för övergrepp kvarstår och det föreligger ett absolut verkställighetshinder.

Migrationsverket har hos Migrationsöverdomstolen anfört att uppgiften i tjänsteanteckningen är en ny omständighet och att det finns skäligen anledning anta att NN riskerar tortyr. Förutsättningarna i 12 kap. 1 § utlänningslagen är enligt verket således uppfyllda.

Säkerhetspolisen har hos domstolen anfört att uppgiften i tjänsteanteckningen inte är en ny omständighet och att den i vart fall inte utgör något hinder för verkställighet.

Migrationsöverdomstolen har i yttrande den 10 augusti 2007 huvudsakligen bedömt att uppgifterna i den ovan nämnda tjänsteanteckningen åtminstone till viss del kan anses utgöra sådana nya omständigheter som föranleder en ny prövning enligt 12 kap. 18 § utlänningslagen men att det inte föreligger hinder att verkställa avvisningen. Domstolens bedömning motiverades bl.a. med följande.

Migrationsverkets bedömning tycks framför allt grunda sig på vissa uppgifter om att tortyr alltjämt förekommer i Marocko, trots att situationen för de mänskliga rättigheterna där har förbättrats. Verkets uppfattning måste i detta fall vägas mot Säkerhetspolisens uppfattning och vad som i övrigt är känt om situationen i Marocko. Vidare måste en individuell prövning göras av de omständigheter som föreligger i NN:s fall. Migrationsöverdomstolen finner inte anledning ifrågasätta

Sammantaget finner därför Migrationsöverdomstolen att det inte är troligt att marockanska myndigheter har något intresse för NN, varför det saknas anledning att anta att NN skulle riskera att utsättas för sådan behandling som avses i 12 kap. 1-3 §§ utlänningslagen.

NN har efter Migrationsöverdomstolens yttrande tillagt att yttrandet är felaktigt och att den svenska regeringen inte kan garantera NN:s säkerhet i Marocko. NN har till styrkande av att det föreligger verkställighetshinder gett in en artikel ur Svenska Dagbladet den 17 augusti 2007 vari NN förekommer med namn och bild.

Regeringens bedömning

Lagstiftning

Av 12 kap. 20 § andra stycket utlänningslagen framgår att Migrationsverket skall, om det vid verkställigheten av ett beslut om avvisning eller utvisning i ett säkerhetsärende kommer fram uppgifter om att verkställigheten inte kan genomföras, skyndsamt överlämna ärendet till regeringen för prövning enligt 12 kap. 18 § samma lag. Regeringen skall vid denna prövning inhämta yttrande från Migrationsöverdomstolen. I yttrandet skall särskilt anges om det finns hinder mot verkställighet enligt 12 kap. 1, 2 eller 3 § utlänningslagen. Finner domstolen att sådant hinder mot verkställighet föreligger, får regeringen vid prövningen inte avvika från domstolens bedömning.

Enligt 12 kap. 18 § första stycket utlänningslagen får Migrationsverket bevilja permanent uppehållstillstånd om det i ett ärende om verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning som vunnit laga kraft kommer fram nya omständigheter som innebär att

1. det finns hinder mot verkställighet enligt 1, 2 eller 3 §,
2. det finns anledning att anta att det avsedda mottagarlandet inte kommer att vara villigt att ta emot utlänningen, eller
3. det finns medicinska hinder eller annan särskild anledning att beslutet inte bör verkställas, om hindret är bestående.

I 12 kap. 1 § utlänningslagen anges att avvisning och utvisning av en utlänning aldrig får verkställas till ett land om det finns skäligen anledning att anta att utlänningen där skulle vara i fara att straffas med döden eller att utsättas för kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, eller utlänningen inte är skyddad i det landet mot att sändas vidare till ett land där utlänningen skulle vara i sådan fara.

Av 12 kap. 2 § första stycket utlänningslagen framgår att avvisning eller utvisning inte får verkställas till ett land om utlänningen riskerar att utsättas för förföljelse i det landet eller om utlänningen inte är skyddad i det landet mot att sändas vidare till ett land där utlänningen löper risk för förföljelse.

Enligt 12 kap. 3 § utlänningslagen får avvisning eller utvisning av en utlänning som avses i 4 kap. 2 § första stycket 2 och 3 inte verkställas till utlänningens hemland eller till ett land där han riskerar att sändas vidare till hemlandet, om det inte finns synnerliga skäl för detta.

Bedömning

I förevarande ärende har regeringen att bedöma om det framkommit nya omständigheter som medför att det föreligger hinder mot verkställighet enligt 12 kap. 18 § utlänningslagen. Denna prövning är ett extraordinärt förfarande efter att ett beslut om avvisning eller utvisning vunnit laga kraft.

Regeringen instämmer i Migrationsöverdomstolens bedömning att det i ärendet delvis föreligger nya omständigheter genom att Säkerhetspolisen uppgett

På samma grunder som Migrationsöverdomstolen, finner regeringen att dessa omständigheter emellertid inte är sådana att det föreligger hinder mot att verkställa avvisningsbeslutet enligt 12 kap. 18 § utlänningslagen. Efter domstolens yttrande har NN valt att offentliggöra namn och bild i svensk media. Denna omständighet ändrar dock inte regeringens bedömning att det inte föreligger hinder mot verkställighet av avvisningsbeslutet.

Regeringen noterar att verkställigheten av avvisningsbeslutet alltjämt är inhiherad med anledning av NN:s klagomål till Europadomstolen.

Regeringen erinrar vidare om att NN sitter i förvar. Frågan om fortsatt förvar prövades senast av Migrationsöverdomstolen i beslut den 24 juli 2007.

På regeringens vägnar

Beatrice Ask

Madeleine Drakenberg

Kopia till

Ju/PO
Migrationsverkets ledning
NN (via det offentliga biträdet och ombudet Abdel Hay Alami)
Säkerhetspolisen

Bilaga till
regeringsbeslut

2007-09-19

Ju2007/6242/EMA

Justitiedepartementet

Part

Abderazzak, Jabri, 790101, medborgare i Marocko

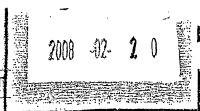
alias

790101, medborgare i Marocko

alias

800313, medborgare i Marocko

Migrationsverkets ärende nr .

Sidor inklusive denna: 2

2008-02-20

MR/ER 10/FMR

Justitiedepartementet

Enheten för migration och asylpolitik

Madeleine Drakenberg

Telefon 08-4055194

Mobil 070-235 29 95

Telefax 08-54356108

E-post madeleine.drakenberg@justice.ministry.se

Brådskanie

Ambassaden Rabat

Bilaga 8

wp080220ae

Ambassadförfrågan

Denna skrivelse innehåller uppgifter för vilka gäller sekretess enligt 2 kap. 1 §, 5 kap. 1 § andra stycket och 7 kap. 14 § sekretesslagen (1980:100).

Regeringen är part i ett mål i Europadomstolen för de mänskliga rättigheterna (Europadomstolen) rörande ett utlänningsärende avseende en person som är hemmahörande i Marocko. I målet har fråga uppkommit om vilket intresse klaganden skulle ådra sig från marockanska myndigheter vid ett återvändande till hemlandet.

Klaganden har åberopat bland annat förhållandena kring den svenske medborgaren Ahmed Sofri. Departementet har av Utrikesdepartementets enhet för konsulära och civilrättsliga ärenden hänvisats att söka ambassadens hjälp med följande frågor.

Vilka brottsliga gärningar är den svenske medborgaren Ahmed Sofri misstänkt/åtalad/dömd för i Marocko?

I vilka länder påstås Ahmed Sofri ha begått dessa gärningar? Har marockanska myndigheter lagt Ahmed Sofris eventuella aktiviteter i Sverige till grund för åtalet?

Vid utredningen av det senaste regeringsärendet avseende klaganden i Europadomstolen framkom att de kränkningar av fundamentalistiska islamisters mänskliga rättigheter som rapporterats efter terroristattacker i Casablanca endast rör personer som misstänks för inblandning i attackerna. Utredningen fann inte stöd för annat än att ingripande från marockanska myndigheter endast sker mot dem som är misstänkta för brott, t.ex. terroristbrott, som ägt rum i Marocko. Har den ambassaden tillgång till andra uppgifter avseende ovanstående? Har det skett en förändring avseende marockanska myndigheters agerande efter terroristattentaten i Marocko i mars och april 2007?

Postadress
103 39 Stockholm
Besöksadress

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax

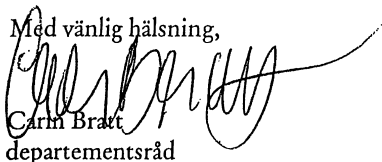
E-post: registrator@justice.ministry.se
Telex

I Utrikesdepartementets rapport om mänskliga rättigheter i Marocko 2006, som var känd vid tiden för regeringens beslut, angavs att det trots tydliga lagförbud rapporteras många fall av trolig misshandel och/eller tortyr i häkten och fängelser. Har ambassaden, mot bakgrund av den senaste tidens utveckling i landet, uppgifter om fortsatt förekomst av tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning vid de marockanska myndigheternas utredningar av misstankar om terroristbrott? Finns det i sådana fall uppgifter om i vilken utsträckning sådana missförhållanden förekommer?

Om ambassaden finner det erforderligt kan en extern expert/förtroendeadvokat anlitas för att svara på ovanstående frågor.

Vi ber om svar snarast möjligt, dock senast den 5 mars 2008, med hänsyn till processen i Europadomstolen samt att klaganden i Sverige är föremål för tvångsåtgärder enligt utlänningslagen. Handläggare på Ju-EMA är Madeleine Drakenberg.

Med vänlig hälsning,

Carm Bratt
departementsråd

SVERIGES AMBASSAD
Rabat

1 (3)

2008-02-25

Bilaga 9

Ambr
Anna Block Mazoyer

DELGIVNING

ENLADRESSERING SAMT
MK/ *SCS*

INKOMM		
2008 -02- 25		
Avd.	Grupp	Mål

UTRIKESDEPARTEMENTET Dnr 3

Till: FMR

Kopia: Ju EMA (Drakenberg), MENA (Eriksson Moberg)

Svar på ambassadförfrågan

(Ju EMA 2008-02-20, MR/ER 10/FMR)

Ambassaden kan efter samtal med Sofris advokat, samt flera andra ambassader i Rabat rapportera följande:

PRIMO: Ahmed Sofri är åtalad (rättegång pågår, även om man ännu inte har kommit till substansen i förhandlingarna ännu) för bildande av terrorgrupp i syfte att utföra handlingar riktade mot den allmänna ordningen, finansiering av terrorbrott, icke-angivande av brottslig gärning (terroristbrott), samt otillåten sammanlutning. (Det hela är översatt från arabiska till franska och sedan till svenska, så det kan finnas några felaktigheter.) Sofri har förvisso förhört om sina kontakter i Sverige, men det tycks inte ha haft någon avgörande grund för åtalet, som enbart grundas på handlingar, som ska ha ägt rum i Marocko. Sofris familj har i kontakter med pressen uppgivit att han har utsatts för tortyr. Ambassaden har, vid olika tillfällen, frågat Sofri dels om han har blivit illa behandlad, dels om han, som familjen sagt till pressen, har blivit torterad. Sofri har uppgivit att han under de första dagarna (då han troligen befann sig hos säkerhetspolisen) "inte blev trevligt behandlad" (han säger att han då satt bunden med en bindel för ögonen). Han har dock vid upprepade tillfällen svarat klart nekande på den direkta frågan om tortyr. Han har vid varje

Sveriges Ambassad
Rabat

besök ambassaden gjort i fängelset upprepat att han behandlas väl, vilket också är familjens uppfattning.

SECUNDO: När det gäller marockanska myndigheters agerande i allmänhet mot terroristmisstänkta personer, är det vår uppfattning att marockansk säkerhetstjänst och polis inte längre griper personer i samma omfattning som efter attentaten 2003, då tusentals personer greps och hölls under mycket lång tid (vissa sitter fortfarande gripna), men att nätet ändå tycks kastas över en relativt stor krets misstänkta, där det kanske inte är helt tydligt vari det brottsliga handlandet består. Ett exempel på detta förefaller vara den aktion som marockanska myndigheter vidtog förra veckan med anledning av att man upptäckt en grupp om 32 personer, som förberett sig för våldsamma terrorbrott. Det bör dock noteras att man i fråga om terroristbrott kan dömas för underlåtelse att informera om att man har kännedom om att sådana brott förbereds.

I fråga om huruvida terroristmisstänkta personer utsätts för misshandel och tortyr har ambassaden i sin MR-rapport för 2007 sänt in följande texter (utdrag) till UD som underlag för den rapport som kommer att läggas ut på Internet i början av mars:

”Marockansk lag förbjuder tortyr och föreskriver straff på upp till livstids fängelse för statsanställda som gör sig skyldiga till detta.”

”Det finns uppgifter om att delar av ordningsmakten fortfarande använder sig av häkten från de repressiva ”blyåren” där fysiska övergrepp och tortyr uppges förekomma och där tidsgränser för anhållanden och information till de gripnas familjer inte respekteras full ut. Uppgifterna gäller framför allt personer, som misstänks för terroristbrott. Utbildningsinsatser görs på MR-området för att höja kunskapsnivån inom ordningsmakten.”

Sveriges Ambassad
Rabat

När det gäller situationen i fängelserna, där också häktade personer sitter, har situationen förbättrats. Även där förekommer misshandel (omild behandling), men enligt flera bedömare i mindre utsträckning än tidigare. Grövre misshandel och tortyr tycks, troligen till följd av fällande domar mot poliser, inte längre förekomma.

GIEROW

REGERINGSKANSLIET

Sidor inklusive denna: 2

Bilaga 1

2008-11-05

Ju2008/6777/EMA

Justitiedepartementet

Enheten för migration och asylpolitik

Madeleine Drakenberg

Telefon 08-4055194

Mobil 070-235 29 95

Telefax 08-54356108

E-post madeleine.drakenberg@justice.ministry.se

Brådiskande

Ambassaden Rabat

EX 2008-11-05/6777

Anhållan om bistånd angående ett verkställt avvisningsbeslut

Justitiedepartementet har tidigare erhållit bistånd från ambassaden angående ett klagomål från en marockansk medborgare Abderazzak, Jabri, 790101 alias 790101 alias 800313 (nedan kallad AJ) till Europeiska domstolen för mänskliga rättigheter (Europadomstolen) angående en avvisning enligt utlänningslagen, jfr ert svar den 25 februari 2008 dnr 3 till UD.

Efter att Europadomstolen avvisat AJ:s klagomål som uppenbart ogrundat verkställdes avvisningsbeslutet till Marocko den 4 augusti 2008. Därefter har AJ gjort gällande att han är fängslad i staden Sale och att han utsatts för grov misshandel och andra övergrepp.

Ambassaden ombeds att snarast söka få fram information om situationen för AJ bl.a. i följande hänseenden.

Är det möjligt att få bekräftat att AJ hålls fängslad, och i sådant fall var? Går det att få fram uppgifter om hur han behandlats i häktet? Varför hålls han frihetsberövad? Biträds han av juridiskt ombud? Hur mår han?

Om ambassaden finner det erforderligt kan också en extern expert/förtroendeadvokat anlitas för detta.

Vi ber om svar snarast möjligt, dock senast den 21 november 2008.

Uppgifterna i denna handling omfattas av sekretess enligt 2 kap. 1 §, 5 kap. 1 § andra stycket och 7 kap. 14 § sekretesslagen (1980:100).

Ju-EMA

Postadress

Telefonnum
08 405 10 00

E-post: registerator@justice.ministry.se

Kopia till Exp 2008-11-06 AD
UD/RCH
UD/MENA
Ju-PO

SVERIGES AMBASSAD
RABAT

1 ()

2008-11-17

Bilaga 1

Hemlig enligt 2 kap 1 § sekretesslagen

Ambassadråd
Anna Block Mazoyer

DELGIVNING

ENL ADRESSERING

+ Kabs

Tjänste

Till:
Justitiedepartementet EMA
Madeleine Drakenberg

Kopia:
UD-MENA (Rydberg)

2008 - 11 - 17		
Avd.	Grupp	Mat

REGERINGSKANSLIET JUSTITIEDEPARTEMENTET REGISTRATÖRN	
Ink	2008 - 11 - 17
Dnr	Ju 2008/6777/EMA

Bistånd angående verkställt avvisningsbeslut

(Ju2008/6777/EMA 2008-11-05)

I samband med ett besök i ett annat ärende i fängelset i Salé fick Block Mazoyer bekräftat – om än inofficiellt – att Abderrazak Jabri är häktad och befinner sig i fängelset. Han ville inte säga varför Jabri var häktad, men antydde med gester (visade i luften ett skägg) att det skulle röra terroristbrott. Jabri har som alla häktade personer ett juridiskt ombud, men det gick inte att få bekräftat om han hade fått träffa ombudet ännu.

På frågan om Jabris hälsotillstånd och om han hade varit utsatt för övergrepp, svarade Block Mazoyer att han inte visste, men att han skulle ta reda på vad som stod i Jabris läkarjournal. Medan det skedde klarade Block Mazoyer av sitt ursprungliga besök. Efter detta (som blev långt) visade det sig att Jabri hade kallats till läkaren för undersökning (möjligen för första gången) medan Block Mazoyer var i fängelset. Av en tillfällighet kom Block Mazoyer att se Jabri när han var på väg till läkaren, dock utan att just då förstå vem det var. Då Block Mazoyer hade hunnit gå på lunch fick Block Mazoyer ett sammandrag av läkarjournalen av en läkare. Enligt denne hade Jabri ett hälsoproblem som rörde hans

Sveriges Ambassad
RABAT

rygg (vid mötet hade Block Mazoyer noterat att Jabri gick med krum rygg). Enligt [redacted] fick Jabri (skulle få?) behandling för detta, men problemet var, svarade [redacted] inte ett resultat av misshandel. Det fanns inte några anteckningar om skador som kunde ha orsakats av misshandel, Inte heller hade Jabri uppgivit för [redacted] att han hade utsatts för misshandel.

När det gäller hur Jabri behandlades i fängelset att han behandlades väl, liksom övriga fångar. Det förekommer att säkerhetstjänsten, som först tar hand om terroristmisstänkta personer, använder fysiskt våld, men att behandlingen i fängelserna, åtminstone enligt marockanska mått, är relativt korrekt. [redacted] antydde också att så kunde vara fallet.

Av det korta mötet i korridoren fick Block Mazoyer intrycket av att Jabri efter omständigheterna mådde väl, om än med undantag för att hans rygg var krum.

ODEVALL

Bilaga A4.2.5

REGERINGSKANSLIET

2009-04-16

SB2009/1463

Statsrådsberedningen

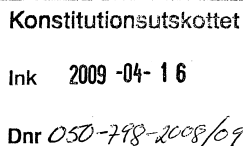
Rättschefen

2 kungl
5 kungl
7 kungl 145

Konstitutionsutskottet

Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 17-19 – Regeringens agerande i ett ärende om avvisning av en marockansk medborgare

Härmed överlämnas en promemoria från Justitiedepartementet. Materialet innehåller uppgifter som kan antas omfattas av sekretess.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är planeringschefen Ola Henrikson

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Drottninggatan 2

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeminister.ministry.se

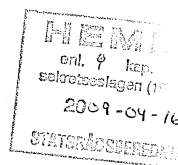
REGERINGSKANSLIET

Justitiedepartementet

Enheten för migration och asylpolitik

Promemoria

2009-04-15

92 kap. 1 §,
5 kap. 1 §,
7 kap. 14 §**Konstitutionsutskottets granskningsärende 17-19 – regeringens agerande i ett ärende om avvisning av en marockansk medborgare**

1. Regeringskansliet har inte kännedom om mera exakt

Utöver de uppgifter som har redogjorts för i svarspromemorian den 12 mars 2009 som svar på fråga 4 har Regeringskansliet inte kännedom om

Abderazzak Jabri

Den dokumentation som finns är ett fax som Justitiedepartementet/polisenheten fick i samband med att Säkerhetspolisens lämnade synpunkter då ärendet gemensambereddes inom Regeringskansliet. Se bifogad handling, bilaga 1.

2. Säkerhetspolisens skrivelse från den 9 maj 2007 finns tillgänglig på Justitiedepartementet/polisenheten. Säkerhetspolisens skrivelse från den 11 juli 2007 finns i Migrationsöverdomstolens akt UMS 12-07. De båda handlingarna bifogas denna skrivelse, se bilagor 1 respektive 2.

3. Av Migrationsöverdomstolens yttrande från den 2 februari 2007 framgår att

Abderazzak Jabri. Den uppgiften fanns tillgänglig då ärendet den 12 mars 2007 muntligen föredrogs för sr Tobias Billström. Säkerhetspolisens redogjorde även för denna uppgift vid möte med sr Tobias Billström den 16 mars 2007.

Vid muntlig beredning den 17 september 2007 fick sr Beatrice Ask och sr Tobias Billström information om

såsom de framgår dels av en tjänsteanteckning som upprättats vid Justitiedepartementet den 19 juni 2007, dels av Säkerhetspolisens yttrande från den 11 juli 2007. Dessa uppgifter återfinns också i Migrationsöverdomstolens yttrande den 10 augusti 2007 som ingick i underlaget i ärendet.

07-05-09 15:29 FROM-

Säkerhetspolisen
Charlotta Tanner

T-725 P.02/02 F-841

01.7

1 (1)

YTTRANDE

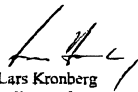
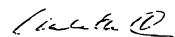
Datum
2007-05-09Dokument (ämbetspost vid korrespondens)
OP 10246-07

Ex 1 (2)

En referens
634-4910-07

Justitiedepartementet

H H

Angående verkställighet till Marocko;
Lars Kronberg
polisintendent
Charlotta Tanner
verksjurist

E-post: security.service@sp.se • Hemsida: www.police.se • Org.n: 202100-0078

Postadress
Rikspolisstyrelsen
Box 8304
104 20 STOCKHOLMBetecknadress
Polhemsgatan 30
STOCKHOLMTelefax
08-401 00 00Telefon
08-401 90 00
08-401 00 00 (direkt)

Säkerhetspolisen

Charlotta Tanner

KAMMARRÄTTEN
I STOCKHOLM

Ink. 2007-07-13

Målnr. UHS. JZ-87
Aktbil 9

YTTRANDE

Datum
2007-07-11

Ex 1 (2)

Migrationsöverdomstolen

1 (2)

Diarienum (åberogas vid korresp)
OP14466-07- OP 15303-0:Er referens
UMS10-07**Yttrande angående Abderazzak JABRI (790101); Nu fråga om verkställighet**

Migrationsöverdomstolen har i beslut från den 5 juli 2007, förelagt Säkerhetspolisen att yttra inför förhandling rörande fortsatt förvar av Jabri.

Enligt befintliga rapporter om tortyr och övergrepp i Marocko framstår som att sådana åtgärder kan ha vidtagits mot för brott misstänkta personer. Den marockanska regeringen har dock avfärdat antydningar om att de ska ha använt otillåtna metoder i jakten på terrorister och har även uppgett att åtgärder vidtas för att stoppa förekomst av tortyr, omänsklig- och förnedrande behandling. I sammanhanget kan påpekas att det vid varje verkställighet av avvisningsbeslut i säkerhetsärende, prövas om verkställighetshinder enligt 12 kap 1 – 3 §§ utlänningslagen föreligger. Framkommer nya omständigheter, om förhållandena i mottagande land eller kring den utvisades person, som kan medföra risk för att denne utsätts för sådan behandling som avses i nämnda lagrum skall verkställande myndighet, enligt 12 kap 17 § utlänningslagen, anmäla detta till Migrationsverket. Säkerhetspolisen inleder alltid ett verkställighetsärende med att fråga mottagande land om eventuella brottsmisstankar föreligger där mot den för avvisning aktuella personen. En för Säkerhetspolisen tidigare okänd brottsmisstanke mot utlännings utgör en sådan omständighet som skall

E-post security.service@rps.police.se • Hemsida www.police.se • Org.nr 202100-0078Postadress
Rikspolisstyrelsen
Box 3304
104 20 STOCKHOLMBesöksadress
Polhemsgatan 30
STOCKHOLMTelefax
08-401 00 00Telefon
08-401 90 00
08-401 00 00 (direkt)

SÄKERHETSPOLISEN

YTTRANDE

2

2007-07-11

ÖP14466-07-OP 15303-07

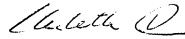
anmälas till Migrationsverket. Säkerhetspolisen följer även upp förhållandena i det mottagande landet i syfte att uppmärksamma omständigheter som kan komma att medföra risker för utlännings säkerhet.

Jabri,

följt gängse riktlinjer och rutiner.

Mats Paulsson
Polisintendent

Charlotta Tanner
Verksjurist

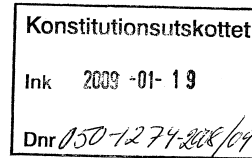
Bilaga A4.3.1_

TOBIAS KRANTZ
Riksdagsledamot (FP)

SVERIGES
RIKSDAG

Stockholm 2009-01-18

Riksdagens konstitutionsutskott

Anmälan av dåvarande statsminister Göran Persson (S) och dåvarande justitieminister Thomas Bodström (S) för deras agerande i samband med avvisningen av två egyptiska medborgare i december 2001

18 december 2001 beslöt den dåvarande socialdemokratiska regeringen att avvisa två terrormisstänkta egyptier från Sverige. Avvisningen skedde under mycket uppseendeväckande – brutala och förnedrande – former under medverkan av amerikanska säkerhetsagenter. Avvisningen har kallats en av Sveriges största politiska skandaler under senare tid.

Avvisningen har granskats av flera rättsliga instanser och vid två tillfällen av riksdagens konstitutionsutskott (bet. 2001/02:KU20 och bet. 2005/06:KU2). Vid den senare av granskningarna riktades skarp kritik mot hanteringen av ärendet.

I betänkandet förklarades bland annat: "Utskottet saknar möjlighet att bedöma huruvida männen har utsatts för tortyr eller annan konventionsstridig behandling. Mycket tyder dock på att så skett. Oavsett hur därmed förhåller sig kan med hänvisning till det anförda nu konstateras att garantin inte bort godtas och därmed leda till att de två männen avvisades."

Mycket fokus har riktats mot dåvarande utrikesminister Anna Lindhs roll i ärendet, bland annat i konstitutionsutskottets granskning. Anna Lindh var också föredragande statsråd. I en av Anna Lindhs pressekreterare Eva Franchell författad nyutkommen bok, som refererades bland annat i SVT:s program Agenda igår, framkommer emellertid uppgifter som kan kasta nytt ljus över frågan.

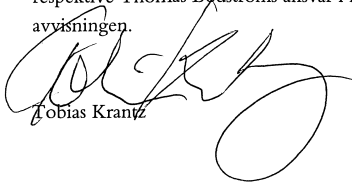
Enligt boken skulle dåvarande statsminister Göran Persson ha spelat en avsevärt större roll än vad som tidigare framkommit och i praktiken beordrat Anna Lindh att se till att en avvisning genomfördes. Dåvarande justitieminister Thomas Bodström uppges

MOBIL: 0707-831464
E-POST: Tobias.Krantz@riksdagen.se

SVERIGES RIKSDAG • 100 12 STOCKHOLM • TFN 08-786 40 00

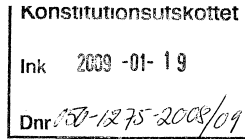
ha känt till omständigheterna kring avvisningen redan den 17 december 2001, betydligt tidigare än han själv har medgivit.

Mot bakgrund av ovan refererade uppgifter bör konstitutionsutskottet på nytt granska ärendet som rör avvisningen av de två egyptiska medborgarna i december 2001. Granskningen bör särskilt inriktas på att klarlägga och bedöma Göran Perssons respektive Thomas Bodströms ansvar i fråga om beslutet och omständigheterna kring avvisningen.

Tobias Krantz

Bilaga A4.3.2

SVERIGES
RIKSDAG

Begäran om granskning av f d statsminister Göran Perssons och f d justitieminister Thomas Bodströms ansvar avseende avvisningarna av Ahmed Agiza och Mohamed El Zari

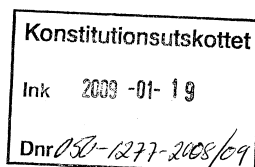
Jag anmäler härmed till konstitutionsutskottet om granskning av före detta statsminister Göran Persson och före detta justitieminister Thomas Bodström avseende deras ansvar och skuld vid avvisningen av de två egyptiska medborgarna Ahmed Agiza och Mohamed El Zari år 2001.

Konstitutionsutskottet har tidigare granskat ovan angivna avvisningar men mot bakgrund av att nya uppgifter presenterats behöver en ny granskning göras. Före detta utrikesminister Anna Lindhs pressekreterare Eva Franchell hävdar i en nyutkommen bok att det stora ansvar för avvisningarna som lagts på Anna Lindh egentligen borde tillskrivas fler. Enligt uppgift ska Göran Persson ha givit en direkt order om att avvisningarna skulle ske och Thomas Bodström ska även ha godkänt hur avvisningarna genomfördes. Vid utfrågningar i konstitutionsutskottet år 2005 har både Göran Persson och Thomas Bodström bland annat hävdat att de inte kände till att avvisningarna genomfördes av CIA-agenter vilket står i direkt kontrast till de nya uppgifterna.

Det är mycket allvarliga uppgifter som Eva Franchell presenterar och, om de är korrekta, så ger det en delvis ny bild av denna historiska rättsskandal för Sverige. Med anledning av detta så begär jag att konstitutionsutskottet granskar de nya uppgifterna och särskilt klargör vad före detta statsminister Göran Persson och justitieminister Thomas Bodström kände till och vilket ansvar de hade för avvisningarna.

Tomas Tobé
Riksdagsledamot (m)

Bilaga A4.3.3

Till
Konstitutionsutskottet

Granskningsanmälan

Konstitutionsutskottet har vid två tillfällen granskat regeringens handläggning av avvisningen av två egyptiska medborgare till Egypten i december 2001. I den granskning som avslutades i september 2005 behandlades även frågan om regeringens kunskap vad gäller hur denna avvisning skulle äga rum och det faktum att den skedde med hjälp av CIA - ett amerikanskt plan och med hjälp av utländsk säkerhetspersonal.

Ärendet handlades av UD och Utrikesministern var föredragande men med tanke på att det var ett ärende som gällde rikets säkerhet och där SÄPO var verkställande myndighet restes frågor om Justitieministerns roll i handläggningen av hela ärendet. Justitieministern uppgav att han fick kännedom om detaljerna kring avvisningen först den 12 februari 2002.

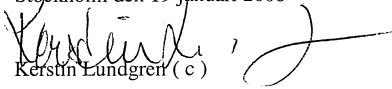
När regeringen den 18 december 2001 fattade beslut om avvisningen och att den skulle verkställas omgående deltog Justitieministern. Av handlingarna framkommer att fram till den 17 december skulle avvisningen inte ske omgående utan dagen efter regeringens beslut. Ärendet föredrogs av Utrikesministern men beredningen var gemensam med Justitiedepartementet. Av handlingarna framkommer också att det förekommit kontakt mellan SÄPO och båda departementen under beredningen. SÄPO har fortlöpande kontakt med "sitt" departement – Justitiedepartementet. Så också direkt efter avvisningen då rapportering sker att den verkställts.

Dåvarande Justitieministern Thomas Bodström, uppgav för KU den 24 maj 2005 att han är noga med att klargöra att ansvaret för operativ verksamhet åvilar myndigheterna. "Det kan hända att man av någon tjänsteman på någon myndighet – oförsiktigt eller av annat skäl - " får frågor som skulle kunna innebära att man lägger sig i operativt arbete och att han då var noga att inte lägga sig i. En sak är att inte lägga sig i operativ verksamhet, en annan sak är underlåtenhet att handla om statsrådet erhåller betydelsefull information. Med tanke på de nya uppgifter som framförs från dåvarande Utrikesministerns nära medarbetare hemställer jag att Konstitutionsutskottet närmare granskar Justitiedepartementets agerande i beredningen av ärendet.

Hade Justitieminister Thomas Bodström kännedom om hur avvisningen skulle ske när regeringen tog beslutet. Hade någon oförsiktigt eller av annat skäl "informerat" om vad som avsågs med omgående verkställighet och hur transporten skulle kunna ordnas så snabbt? Vidtogs någon åtgärd under den tidiga eller slutliga beredningen från Justitieministern eller

Justitiedepartementet för att säkerställa att de berörda fick tillgång till effektiva rättsmedel – särskilt när regeringen beslutade om omgående verkställighet? Förelåg hos regeringen andra skäl för överväganden om rikets säkerhet än de SÄPO redovisade?

Stockholm den 19 januari 2008

Kerstin Lundgren (c)

Bilaga A4.3.4

REGERINGSKANSLIET

Statsrådsberedningen

Rättschefens kansli

2009-03-12

SB2009/1462

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

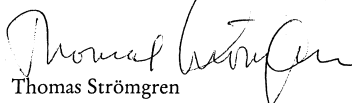
Ink 2009-03-12

Dnr 050-1274-2008/09

**Konstitutionsutskottets granskningsärende 28-30 – Ansvar för ett beslut
att avvisa två egyptiska medborgare till Egypten**

Härmed överlämnas en promemoria från Justitiedepartementet och en
annan från Utrikesdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är rättssakkunniga
Angelica Jonsson.

Thomas Strömberg

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Drottninggatan 2

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2009-03-06

Justitiedepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 28-30 – Ansvar för ett beslut att avvisa två egyptiska medborgare till Egypten

Konstitutionsutskottet har genom skrivelse den 19 februari 2009 begärt att få ta del av samtliga allmänna handlingar som rör den gemensamma beredningen av ärendet mellan Utrikesdepartementet och Justitiedepartementet inför regeringsbeslutet den 18 december 2001 om avvisningen av två egyptier. Begäran omfattar även handlingar som gäller föredragningen för justitieministern den 17 december 2001.

I Justitiedepartementet finns inte några handlingar som rör den gemensamma beredningen inför regeringsbeslutet den 18 december 2001 bevarade. I departementet finns inte heller några handlingar som avser föredragningen inför justitieministern den 17 december 2001 bevarade.

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2009-03-06

Utrikesdepartementet*Rättschefen***Konstitutionsutskottets granskningsärende 28-30 – Ansvaret för ett beslut att avvisa två egyptiska medborgare till Egypten**

(3 bilagor)

Konstitutionsutskottet har med skrivelse till Regeringskansliet den 19 februari 2009 begärt att få del av samtliga allmänna handlingar som rör den gemensamma beredningen av ärendet mellan Utrikesdepartementet och Justitiedepartementet inför regeringsbeslutet den 18 december 2001 om avvisning av de två egyptierna.

Av den dokumentation som kunnat anträffas i Utrikesdepartementet framgår att bifogade handlingar varit föremål för gemensam beredning med Justitiedepartementet inför regeringsbeslutet.

- 1) Koncept till regeringsbeslut den 18 december 2001 (Agiza) med vidhängande email-kopia, bilaga 1
- 2) Koncept till regeringsbeslut den 18 december 2001 (El Zary) med vidhängande e-mail-kopia, bilaga 2
- 3) Promemoria den 7 december 2001 med kopia av den aide memoire som överlämnades till egyptiska företrädare vid statssekreterare Gun-Britt Anderssons besök i Kairo den 12-13 december 2001, bilaga 3.

Koncept
Regeringsbeslut

2001-12-18

Cecilia Bergman
Ju/Birs

BILAGA 1

UD2001/1528/MAP

Utrikesdepartementet

UD/MAP

Charlotte Roth Olanders

Telefon 08-405 1325

Vidi för Ju/Cecilia Bergman

Ärende angående uppehållstillstånd m. m.

Regeringens beslut

Regeringen avslår Ahmed Agizas, Hanan Attias samt deras minderåriga barns, Muhammad, Usama, Husein, Batoul och Kinana Mustafa Kamil, ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd samt flyktingförklaring och resedokument.

Regeringen beslutar att Ahmed Agiza, Hanan Attia samt Muhammad, Usama, Husein, Batoul och Kinana Mustafa Kamil skall avvisas.

Regeringen förbjuder Ahmed Agiza att före den 18 december 2011 återvända till Sverige utan tillstånd av Migrationsverket.

Regeringen förbjuder Hanan Attia samt Muhammad, Usama, Husein, Batoul och Kinana Mustafa Kamil att före den 18 december 2003 återvända till Sverige utan tillstånd av Migrationsverket.

Regeringen förordnar att avvisningen av Ahmed Agiza skall verkställas omgående.

Regeringen förordnar att verkställighet av Hanan Attia samt Muhammad, Usama, Husein, Batoul och Kinana Mustafa Kamil skall ske så snart som möjligt.

Verkställighet skall ske till Egypten. Avvisningsbesluten skall verkställas av polismyndighet (Säkerhetspolisen).

Detta beslut innehåller uppgifter som kan vara belagda med sekretess enligt sekretesslagen (1980:100).

Sökande

Agiza, Ahmed Hussein Mustafa Kamil, f. 621108
Attia, Hanan Ahmed Fouad Abd El Khalek, f. 640713
Mustafa Kamil, Muhammad, f. 871127
Mustafa Kamil, Usama, f. 880905
Mustafa Kamil, Husein, f. 911027
Mustafa Kamil, Batoul, 951108
Mustafa Kamil, Kinana, 010921

Offentligt biträde:

Olsson, Anders, advokat

Ärendet

Ahmed Agiza, hans hustru Hanan Attia och fyra av deras minderåriga barn reste in i Sverige den 23 september 2000 och ansökte om uppehålls- och arbetstillstånd samt flyktingförklaring och resedokument.

Ahmed Agiza har anfört i huvudsak följande under asylförhör. Han har varit gripen i hemlandet och utsatt för tortyr. Hans familj är känd för att vara religiös. Han var aktiv inom den islamiska rörelsen under universitetsstudierna. Han, hustrun och barnen lämnade hemlandet 1991 och har därefter vistats i Saudiarabien, Pakistan, Syrien och Iran. De levde i Iran under fem år. Han dömdes i sin frånvaro 1998 av en militärdomstol i hemlandet till livstids straffarbete. Anledningarna till att de lämnade Iran och reste till Sverige var att de vistades där med falska papper och att det inte fanns lagar som skyddade dem där.

Ahmed Agiza har i inlagor till Migrationsverket anfört att han är dömd i hemlandet till 25 års fängelse. Det är att likställa med dödsstraff eftersom få personer torde uthärda så lång tid i fängelse. Ahmed Agiza har ingivit och återoplat ett flertal handlingar, artiklar och rapporter.

Hanan Attia har i huvudsak lämnat samstämmiga uppgifter med sin make under asylförhör. Hon har vidare anfört att hennes man kommer att avrättas och själv kommer hon att hamna i ett fängelse där man misshandlar kvinnor. Deras barn kommer också att drabbas. I inlaga till Migrationsverket har Hanan Attia bl. a. anfört att hon är rädd för att barnen skall råka illa ut. Barnen är uppväxta på flykt.

Ahmed Agizas och Hanan Attias yngsta dotter föddes den 21 september 2001. Ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd samt flyktingförklaring och resedokument har lämnats in även beträffande henne.

Säkerhetspolisen yttrade sig beträffande Ahmed Agiza den 30 oktober 2001.

Migrationsverket överlämnade genom beslut den 12 november 2001 ärendet till regeringen med stöd av 7 kap. 11 § andra stycket 2 utlänningslagen (1989:529) och anförde bl. a. följande.

"Omständigheterna i ärendet är sådana att Agiza skulle kunna betraktas som skyddsbehövande enligt 3 kap. utlänningslagen. Säkerhetspolisens bedömning, som Migrationsverket inte har anledning att ifrågasätta, pekar dock i en helt annan riktning. Verket anser att den nödvändiga avvägningen mellan Agizas eventuella skyddsbehov och den uppfattning om honom som Säkerhetspolisen för fram bör göras av regeringen."

Utlänningsnämnden yttrade sig den 13 november 2001 och delade Migrationsverkets bedömning i sakfrågan och att ärendet bör avgöras av regeringen.

Under ärendets handläggning hos regeringen har Ahmed Agiza anført bl. a. följande. Han bestrider att han tillhört den organisation som omnämns i Säkerhetspolisens yttrande. Den andra organisationen som omnämns är inte en organisation utan en tidskrift som ges ut på arabiska i London. Han har i en insändare till tidskriften ifråga kritiserat bland annat Bin Laden och talibanerna. Säkerhetspolisen har fått en felaktig bild av honom. Han riskerar ett långt fängelsestraff i hemlandet.

Ahmed Agiza har begärt muntligt företräde. Han har vidare begärt att få del av Säkerhetspolisens yttrande i sin helhet.

Regeringen har erhållit garantier från företrädare för Egyptens regering att Ahmed Agiza och hans familj inte kommer att behandlas eller straffas på ett sätt som skulle medföra att Sverige, vid en avvisning av dem till hemlandet, skulle riskera att handla i strid mot sina folkrättsliga förpliktelser.

Regeringens bedömning

Regeringen har den 13 december 2001 avslagit Ahmed Agizas begäran om att få ta del av Säkerhetspolisens yttrande i sin helhet.

Regeringen finner att ärendet kan avgöras på föreliggande material.

Omständigheterna i ärendet, främst vad han själv har hävdat angående sin verksamhet i hemlandet och vad han utsatts för där, är sådana att Ahmed Agiza i och för sig kan anses vara flykting enligt 3 kap. 2 § utlänningslagen.

Utlänningar som är flyktingar enligt 3 kap. 2 § utlänningslagen har rätt till uppehållstillstånd enligt 3 kap. 4 § utlänningslagen. Upphållstillstånd får enligt nämnda bestämmelses andra stycke 1 dock vägras om det av hänsyn till vad som är känt om utlänningens tidigare verksamhet eller med hänsyn till rikets säkerhet finns synnerliga skäl att inte bevilja uppehållstillstånd. Enligt motivuttalanden avser denna bestämmelse dels situationer då det av

hänsyn till rikets säkerhet inte är möjligt att ge asyl, dels sådana omständigheter som diskvalificerar utlännningen från skydd enligt 1951 års Genèvekonvention.

FN:s säkerhetsråd antog enhälligt den 28 september 2001 resolutionen 1373. Enligt resolutionen skall de anslutna staterna bl.a. vägra tillflyktsort till personer som finansierar, planerar, stödjer eller utför terrorhandlingar eller tillhandahåller sådana tillflyktsorter (artikel 2 c). Säkerhetsrådet uppmanade vidare staterna, i enlighet med internationella normer för mänskliga rättigheter, att vidta erforderliga åtgärder för att försäkra sig om att asylsökande inte har planerat, underlättat eller deltagit i utförandet av terrorhandlingar (artikel 3 f). Vidare skall staterna försäkra sig om att rätten till flyktingstatus inte missbrukas av personer som har begått, organiserat eller underlättat utförandet av terroristhandlingar (artikel 3 g).

Mot bakgrund av de uppgifter Säkerhetspolisen har redovisat anser regeringen att det är utrett att Ahmed Agiza har haft en ledande ställning i en organisation som har gjort sig skyldig till terrorhandlingar och att han kan anses som ansvarig för den aktuella organisationens verksamhet. Mot bakgrund av detta och med beaktande av den information som finns om organisationens syfte och verksamhet finner regeringen att Ahmed Agiza skall vägras skydd med hänvisning till 3 kap. 4 § andra stycket 1 utlänningslagen. Hans ansökningar om flyktingförklaring och resedokument skall således avslås.

De flyktingskäl som åberopats beträffande Hanan Attia och barnen är hänförliga till Ahmed Agiza. Hanan Attia har inte själv, såvitt framgår, varit självständigt politiskt verksam. Med hänsyn härtill, och med beaktande av de speciella omständigheter i form av garantier som föreligger i detta ärende, anser regeringen inte att Hanan Attia och barnen är flyktingar enligt 3 kap. 2 § utlänningslagen. Deras ansökningar om flyktingförklaring och resedokument skall således avslås.

Med hänsyn till de garantier som lämnats finner regeringen inte heller att det för någon av de sökande föreligger sådan grund för uppehållstillstånd som anges i 3 kap 3 § första stycket 1 utlänningslagen. Sveriges folkrättsliga förpliktelser enligt bl.a. FN:s konvention mot tortyr m.m. och Europakonventionen om mänskliga rättigheter föranleder, enligt regeringens mening, inte någon annan bedömning.

Inte heller i övrigt föreligger skäl att bevilja Ahmed Agiza, Hanan Attia samt Muhammad, Usama, Husein, Batoul och Kinana Mustafa Kamil uppehållstillstånd i Sverige. De skall därför avvisas enligt 4 kap. 1 § första stycket 2. Hinder mot verkställighet kan mot bakgrund av de garantier som den svenska regeringen har erhållit inte anses föreligga.

Regeringen har vid prövningen beaktat vad som stadgas i 1 kap 1 § andra stycket utlänningslagen om barnets bästa.

Vad som framkommit i ärendet, främst genom Säkerhetspolisens yttrande, ger anledning att förordna om återreseförbud för Ahmed Agiza och Hanan Attia samt deras minderåriga barn Muhammad, Usama, Husein, Batoul och Kinana Mustafa Kamil. Tiden bör bestämmas till tio år för Ahmed Agiza och två år för övriga i familjen.

Polismyndigheten (Säkerhetspolisen) skall verkställa avvisningsbeslutet enligt 8 kap. 11 § andra stycket 3 utlänningslagen.

På regeringens vägnar

Anna Lindh

Charlotte Roth Olanders

Kopia till

Ju/PÅ

Ju/BIRS

Säkerhetspolisen

Utlänningsnämnden (ADM 01/10433)

Migrationsverket, Mats Baurmann/Praxisenheten, Norrköping (sju dossier, 9-500865, 9-500866, 9-500867, 9-500868, 9-500869, 9-500870 och 9-612189 återställs)

Advokat Anders Olsson

From: Catarina Bergqvist on 2001-12-17 16:12
To: Charlotte Roth Olanders/FOREIGN/MINISTRY@RK
cc:
Subject: gem beredning

Hej!

Jag pratade med Cecilia Bergman och hon meddelade att hennes vidi gällde för hela Ju (rättscheferna Fredrik Wersäll och Christina Weihe deltog vid beredningen med ministern). /M v h Catarina

Koncept
Regeringsbeslut

Cecilia Bergman
Ju/BIR 5

2001-12-18

UD2001/1527/MAP

BILAGA 2

Utrikesdepartementet

UD/MAP
Charlotte Roth Olanders
Telefon 08-405 1325

Vidi för Ju/Cecilia Bergman

rch
2xp chet

Ärende angående uppehållstillstånd m. m.

Regeringens beslut

Regeringen avslår ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd samt flyktningförklaring och resedokument.

Regeringen beslutar att Mohammed El Zary skall avvisas och förbjuder honom att före den 18 december 2011 återvända till Sverige utan tillstånd av Migrationsverket.

Regeringen förordnar att avvisningen av Mohammed El Zary skall verkställas omgående.

Verkställighet skall ske till Egypten. Avvisningsbeslutet skall verkställas av polismyndighet (Säkerhetspolisen).

Detta beslut innehåller uppgifter som kan vara belagda med sekretess enligt sekretesslagen (1980:100).

Sökande

El Zary, Mohammed Mohammed Suleiman Ibrahim, f. 680923

Ombud och offentligt biträde:

Jönsson, Kjell, advokat

Ärendet

Mohammed El Zary reste in i Sverige den 4 augusti 1999 och ansökte om uppehålls- och arbetstillstånd samt flyktförklaring och resedokument.

Mohammed El Zary har anfört i huvudsak följande under asylförhör. Han har studerat till lärare i kemi och fysik i hemlandet. Han har blivit misshandlad och torterad i hemlandet. Han lämnade hemlandet i oktober 1991 då han kände sig trakasserad och var rädd att bli gripen. Trakasserierna bestod i att han kände sig bevakad samt att det utfördes husrannsakingar i hans hem. Efter att han lämnat hemlandet vistades han i Saudiarabien och Syrien. Han har därefter eftersökts i föräldrahemmet. Han är egyptisk islamisk oppositionell. Om han återvänder till Egypten kommer han att ställas inför militärdomstol och avrättas. Han är åtalad för att tillhöra en olaglig organisation och för anstiftan till statskupp. Han är rädd för gripande och tortyr.

Ett flertal inlagor har getts in till Migrationsverket. Mohammed El Zary har vidare ingivit och åberopat ett stort antal handlingar i ärendet.

Säkerhetspolisen yttrade sig beträffande Mohammed El Zary den 30 oktober 2001.

Migrationsverket överlämnade genom beslut den 12 november 2001 ärendet till regeringen med stöd av 7 kap. 11 § andra stycket 2 utlänningslagen (1989:529) och anförde bl. a. följande.

"Omständigheterna i ärendet är sådana att El Zary skulle kunna betraktas som skyddsbehövande enligt 3 kap. utlänningslagen. Säkerhetspolisens bedömning, som Migrationsverket inte har anledning att ifrågasätta, pekar dock i en helt annan riktning. Verket anser att den nödvändiga avvägningen mellan El Zarys eventuella skyddsbehov och den uppfattning om honom som Säkerhetspolisen för fram bör göras av regeringen."

Utlänningsnämnden yttrade sig den 13 november 2001 och delade Migrationsverkets bedömning i sakfrågan och att ärendet bör avgöras av regeringen.

Under ärendets handläggning hos regeringen har Mohammed El Zary i sak anfört bl. a. följande. Ett avslagsbeslut skulle strida mot bland annat den europeiska konventionen om mänskliga rättigheter, såväl materiellt som formellt. Om han inte skulle beredas en fristad i Sverige kan det få irreparabla och fatala konsekvenser. Ett avslagsbeslut skulle komma att kränka exempelvis artikel 3 i FN-konventionen mot tortyr. Det noteras att varken Migrationsverket eller Utlänningsnämnden har gjort en asylrättslig analys av ärendet eller uttalat sig om tillämpligheten av 8 kap. 1 och 2 §§ utlänningslagen. Det bestrids att han skulle komma att utöva säkerhetshotande verksamhet i Sverige. Även om situationen vore sådan skulle ett beslut om avvisning till hemlandet stå i strid mot de s. k. absoluta verkställighetshindren i 8 kap. 1 och 2 §§ utlänningslagen. Han känner fruktan för att straffas med döden eller med kroppsstraff eller att

utsätts för tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, på grund av sin religiösa och politiska uppfattning. Säkerhetspolisen har inte haft tillräcklig grund för sitt yttrande om avstyrkande. Mohammed El Zary har åberopat ett brev från Amnesty angående honom.

Mohammed El Zary har begärt muntligt företräde. Han har vidare begärt att få del av Säkerhetspolisens yttrande i sin helhet och även begärt upphävande av förbehåll beträffande delgivna handlingar. Han har slutligen anfört att han inte fått tillräckligt rådrum.

Regeringen har erhållit garantier från företrädare för Egyptens regering att Mohammed El Zary inte kommer att behandlas eller straffas på ett sätt som skulle medföra att Sverige, vid en avvisning av honom till hemlandet, skulle riskera att handla i strid mot sina folkrättsliga förpliktelser.

Regeringens bedömning

Regeringen har den 6 december 2001 avslagit Mohammed El Zarys begäran om att få ta del av Säkerhetspolisens yttrande i sin helhet. Regeringen har i samma beslut delvis bifallit hans begäran om upphävande av förbehåll.

Regeringen finner att Mohammed El Zary har fått skälig tid att föra sin talan och att ärendet kan avgöras på föreliggande material.

Omständigheterna i ärendet, främst vad han själv har hävdat angående sin verksamhet i hemlandet och vad han utsäts för där, är sådana att Mohammed El Zary i och för sig kan anses vara flykting enligt 3 kap. 2 § utlänningslagen.

Utlänningar som är flyktingar enligt 3 kap. 2 § utlänningslagen har rätt till uppehållstillstånd enligt 3 kap. 4 § utlänningslagen. Upphållstillstånd får enligt nämnda bestämmelses andra stycke 1 dock vägras om det av hänsyn till vad som är känt om utlänningens tidigare verksamhet eller med hänsyn till rikets säkerhet finns synnerliga skäl att inte bevilja uppehållstillstånd. Enligt motivuttalanden avser denna bestämmelse dels situationer då det av hänsyn till rikets säkerhet inte är möjligt att ge asyl, dels sådana omständigheter som diskvalificerar utlänningen från skydd enligt 1951 års Genèvekonvention.

FN:s säkerhetsråd antog enhälligt den 28 september 2001 resolutionen 1373. Enligt resolutionen skall de anslutna staterna bl.a. vägra tillflyktsort till personer som finansierar, planerar, stödjer eller utför terrorhandlingar eller tillhandahåller sådana tillflyktsorter (artikel 2 c). Säkerhetsrådet uppmanade vidare staterna, i enlighet med internationella normer för mänskliga rättigheter, att vidta erforderliga åtgärder för att försäkra sig om att asylsökande inte har planerat, underlättat eller deltagit i utförandet av terrorhandlingar (artikel 3 f). Vidare skall staterna försäkra sig om att

rätten till flyktingstatus inte missbrukas av personer som har begått, organiserat eller underlättat utförandet av terroristhandlingar (artikel 3 g).

Mot bakgrund av de uppgifter Säkerhetspolisen har redovisat anser regeringen att det är utrett att Mohammed El Zary har haft en av de ledande ställningarna i en organisation som gjort sig skyldig till terrorhandlingar och att han kan anses som ansvarig för den aktuella organisationens verksamhet. Mot bakgrund av detta och med beaktande av den information som finns om organisationens syfte och verksamhet finner regeringen att Mohammed El Zary skall vägras skydd med hänvisning till 3 kap. 4 § andra stycket 1 utlänningslagen. Hans ansökningar om flyktingförklaring och resedokument skall således avslås.

Med hänsyn till de garantier som lämnats finner regeringen inte heller att det föreligger någon sådan grund för uppehållstillstånd som anges i 3 kap. 3 § första stycket 1 utlänningslagen. Sveriges folkrättsliga förpliktelser enligt bl.a. FN:s konvention mot tortyr m.m. och Europakonventionen om mänskliga rättigheter föranleder, enligt regeringens mening, inte någon annan bedömning.

Inte heller i övrigt föreligger skäl att bevilja Mohammed El Zary uppehållstillstånd i Sverige. Han skall därför avvisas enligt 4 kap. 1 § första stycket 2. Hinder mot verkställighet kan mot bakgrund av de garantier som den svenska regeringen har erhållit inte anses föreligga.

Vad som framkommit i ärendet, främst genom Säkerhetspolisens yttrande, ger anledning att förordna om återreseförbud för Mohammed El Zary. Tiden bör bestämmas till tio år.

Polismyndigheten (Säkerhetspolisen) skall verkställa avvisningsbeslutet enligt 8 kap. 11 § andra stycket 3 utlänningslagen.

På regeringens vägnar

Anna Lindh

Charlotte Roth Olanders

Kopia till

Ju/PÅ

Ju/BIRS

Säkerhetspolisen

Utlänningsnämnden (ADM 01/10432)

Migrationsverket, Mats Baurmann/Praxisenheten, Norrköping (en dossier, 9-391775 återställs)

Advokaten Kjell Jönsson

From: Catarina Bergqvist on 2001-12-17 16:12
To: Charlotte Roth Olanders/FOREIGN/MINISTRY@RK
cc:
Subject: gem beredning

Hej!

Jag pratade med Cecilia Bergman och hon meddelade att hennes vidi gällde för hela Ju (rättscheferna Fredrik Wersäll och Christina Weihe deltog vid beredningen med ministern). /M v h Catarina

Utrikesdepartementet

Rättssekretariatet (RS)

Lars Nilsson

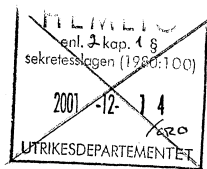
Telefon 08-405 56 32

Telefax 08-723 11 76

E-post lars.nilsson@foreign.ministry.se

Promemoria

2001-12-07

2009-03-12
Angelsen
Jonsson BILAGA 3**Gemensam beredning Aide-mémoire**

Bifogat Aide-mémoire översänds för gemensam beredning.

Synpunkter lämnas senast fredagen den 14 december 2001 kl. 15.00 till
UD-RS (Ingela Fridström/Lars Nilsson), rör 307.
Lars Nilsson**Delges**SB/Roger Hällhag
Ju L6/ Henrik Jermsten
Ju/Olle Abrahamsson
Ju PA/Nils Öberg
UD-BMK/Ss Andersson
UD-UrP
UD-UrM
UD-UrB
UD-BMK/Henrik Surell
UD-MENA/John Hagard

EXP 01/207/MW

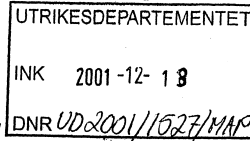

REGERINGSKANSLIET

Ministry for Foreign Affairs

UD-FMR / Anders Nyström
 . p. 12.01
 Del. acta / *[signature]*

ARKIVEXEMPLAR

AIDE-MEMOIRE

The following two persons, who are citizens of the Arab Republic of Egypt, the latter together with his family, have applied for asylum in the Kingdom of Sweden.

1. Mohammed Mohammed Suleiman Ibrahim El Zary (occasionally transcribed as Alzery and al-Thurri), born 23 September 1968, resident of the village of Al Samayna (El-Samanaa, al-Samaana), Markaz Farquoz, Al Sharqiyah.

2. Ahmed Hussein Mustafa Kamil Agiza, born 8 November 1962, resident of the village Abou Kir, Al-Sharqiyah, born in the municipality of Bansieuf.

Wife: Hanan Fouad Abd El Khalek Attia, born 13 July 1964.

Children: Mustafa Kamil, Muhammad, born 27 November 1987
 Mustafa Kamil, Usama, born 5 September 1988 or 1989
 Mustafa Kamil, Husein, born 27 October 1991
 Mustafa Kamil, Batoul, born 8 November 1995
 Mustafa Kamil, Kinana, born 21 September 2001

For reasons of national security the Kingdom of Sweden has the intention not to grant these persons residence permit in Sweden. The basis for that is the men's known connections and involvement in terrorist activities in view of what is known of their previous activities.

Sweden therefore wishes to repatriate the above-mentioned persons to the Arab Republic of Egypt.

Ifylles av postexp

Avsant med				Avs datum	Sign
☐ sv kurir	☐ utl kurir	☐ luftpost	☐ vanlig post		

It is the understanding of the Government of the Kingdom of Sweden that the above-mentioned persons will be awarded a fair trial in the Arab Republic of Egypt. It is further the understanding of the Government of the Kingdom of Sweden that these persons will not be subjected to inhuman treatment or punishment of any kind by any authority of the Arab Republic of Egypt and further that they will not be sentenced to death or if such a sentence has been imposed that it will not be executed by any competent authority of the Arab Republic of Egypt. Finally it is the understanding of the Government of the Kingdom of Sweden that the wife and children of Ahmed Hussein Mustafa Kamil Agiza will not in anyway be persecuted or harassed by any authority of the Arab Republic of Egypt.

Cairo, 12 December 2001

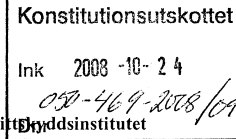
12. December 2001

Överlämnat av Se Andreassen till chefen
för den allmänna säkerhetstjänsten i
Egypten. Soliman

/M.

Bilaga A5.1.1

Granskning av folkhälsominister Maria Larssons styrning av Smittskyddsinstitutet

Efter generaldirektören för Smittskyddsinstitutet Ragnar Norrbys uttalande om att myndigheten inte vill hjälpa polisen med bevisföring mot en person misstänkt för att ha smittat en annan person med hiv kontaktades han av folkhälsominister Maria Larsson. Efter påtryckningar ifrån statsrådet drog generaldirektören Ragnar Norrby tillbaka sitt uttalande. Enligt egna utsagor i media var Maria Larssons samtal den direkta orsaken till detta.

Med anledning av ovan förda begär jag att konstitutionsutskottet granskar om statsrådet ägnat sig åt ministerstyre. Regeringens och myndigheternas relationer är reglerade i regeringsformen, så konstitutionsutskottet bör därför granska om statsrådets styrning av Smittskyddsinstitutet är förenligt med Regeringsformens 11 kapitel.

Elena Linn (v)

Bilaga A5.1.2

REGERINGSKANSLIET

Statsrådsberedningen

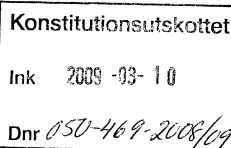
Rättschefens kansli

2009-03-10

SB2009/1358

Konstitutionsutskottet

Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 16 – Folkhälsominister Maria Larssons styrning av Smittskyddsinstitutet

Härmed överlämnas en promemoria från Socialdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditions- och rättschefen Marianne Jenryd.

Thomas Strömgren
e.u.

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Drottninggatan 2

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Socialdepartementet

Promemoria

2009-03-03

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 16 – Folkhälsominister Maria Larssons styrning av Smittskyddsinstitutet

Konstitutionsutskottet har begärt svar på följande frågor.

Fråga nr 1: *Stämmer det att statsrådet Maria Larsson kontaktat generaldirektör Ragnar Norrby? Om så är fallet, vad var innehållet i denna kontakt?*

Statsrådet Maria Larsson blev av en journalist från tidningen Dagens Medicin ombedd att bl.a. kommentera vissa uttalanden som generaldirektör Ragnar Norrby gjort i nyssnämnda tidning.

Enligt journalisten skulle Ragnar Norrby ha gjort vissa uttalanden om kriminaliseringen av spridningen av hiv. Journalisten uppgav även att Smittskyddsinstitutet (SMI) under 15 års tid på begäran av åklagare utfört vissa jämförelseanalyser, men att SMI inte längre ville hjälpa åklagarna att utföra dessa analyser.

Maria Larsson, som befann sig på en resa, ville dock inte lämna några kommentarer förrän hon hört med Ragnar Norrby att de uttalanden och uppgifter som redovisats i artikeln var korrekta. Därutöver behövde Maria Larsson informera sig om vilka regler som fanns beträffande samverkan mellan SMI och åklagarna.

Av tjänstemän vid Socialdepartementet fick Maria Larsson en kort information om innehållet i 6 § förvaltningslagen (1986:223) och 3 § polislagen (1984:387). Maria Larsson talade därefter med Ragnar Norrby i telefon.

Vid telefonsamtalet bekräftade Ragnar Norrby att uttalandena och uppgifterna i den aktuella tidningsartikeln var korrekt återgivna. Maria Larsson berättade om den information hon fått från sina tjänstemän vid Socialdepartementet beträffande innehållet i 6 § förvaltningslagen och

3 § polislagen och frågade om Ragnar Norrby kände till dessa bestämmelser. Ragnar Norrby bekräftade att han kände till bestämmelserna.

Fråga nr 2: Vilket är stödet för uppfattningen att Smittskyddsinstitutet är skyldigt att bistå polisen i deras brottsutredning?

Enligt 6 § förvaltningslagen ska varje myndighet lämna andra myndigheter hjälp inom ramen för den egna verksamheten. I 3 § tredje stycket polislagen anges att andra myndigheter ska ge polisen stöd i dess arbete.

SMI är en statlig myndighet. Om en myndighet begär hjälp av SMI, ankommer det på SMI att bedöma om sådan hjälp ska lämnas. Vid en sådan bedömning har myndigheten bl.a. att beakta bestämmelserna i 6 § FL eller 3 § tredje stycket polislagen samt de rättsliga förutsättningar i övrigt som finns för att lämna den hjälp som begärts.

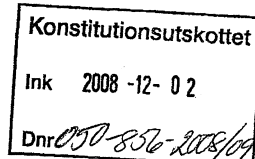
Fråga nr 3: Vilka kommentarer i övrigt föranleder granskningsanmälan och innehållet i denna promemoria?

Socialdepartementet har inte några övriga kommentarer till granskningsanmälan eller promemorian.

Bilaga A5.2.1

SVERIGES
RIKSDAG Rossana Dinamarca
Riksdagsledamot (v)

Stockholm 2008-12-02

Begäran hos konstitutionsutskottet om granskning av utbildningsminister Jan Björklund med anledning av hans användande av Skolverket i syfte att analysera statistik i egen sak.

I augusti 2008 sände i P1 en granskning av debatten kring situationen i den svenska skolan. I programmet "Kris i skolan" granskades hur utbildningsminister Jan Björklund använt statistik i syfte att få sin bild av situationen i den svenska skolan bekräftad. Men i programmet framkom att den bild utbildningsministern förmedlade i debatter och tidningsartiklar inte överensstämde med den statistik han utgett som grund för sin analys. Därefter gav utbildningsministern Skolverket i uppdrag att på nytt sammanställa statistik eftersom ministrarnas och Skolverkets tolkning av samma statistik inte överensstämde.

I ett pressmeddelande från utbildningsdepartementet daterat den 29 augusti 2008 uttalar sig utbildningsministern om uppdraget till skolverket:

"- Jag menar att regeringen och jag som utbildningsminister har en mycket god grund för våra slutsatser och analyser om tillståndet i svenska skola. /---/
- Eftersom en del av myndighetens analyser och uttolkning av statistik nu ifrågasätts i debatten är det värdefullt att Skolverket på nytt gör en genomgång av tillgänglig fakta.
- Jag har inga problem med en tuff och tydlig skoldebatt. Men frågan om hur statistiken ska tolkas borde gå att reda ut, så att vi sedan kan diskutera framtida åtgärder utifrån en gemensam problembild."

Det är i pressmeddelandet uppenbart att utbildningsministern är missnöjd med Skolverkets analyser och tolkning av tillgänglig statistik eftersom den inte överensstämmer med utbildningsministrarnas. Det framkommer även tydligt att det är grunden för det nya uppdraget till Skolverket.

Med anledning av det ovan anförda begär jag att konstitutionsutskottet granskar om statsrådet Jan Björklund ägnat sig åt ministerstyrelse då han gett skolverket i uppdrag att sammanställa statistik efter att det framkommit skolverkets analyser av statistik inte sammanfallit med statsrådets. Regeringens och myndigheternas relationer är reglerade i regeringsformen, därför bör konstitutionsutskottet granska om utbildningsministrarnas styrning av Skolverket är förenligt med Regeringsformens 11 kapitel.

Rossana Dinamarca

Bilaga A5.2.2

REGERINGSKANSLIET

2009-03-05

SB2009/1232

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet

Riksdagen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet

Ink 2009 -03- 0 5

Dnr 050-856-2008/09

Konstitutionsutskottets granskningsärende 20 – Utbildningsminister Jan Björklunds användande av Skolverket i syfte att analysera statistik i egen sak

Härmed överlämnas en promemoria från Utbildningsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är rättschefen Claes Mårtensson.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Drottninggatan 2

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2009-02-25

Utbildningsdepartementet

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 20 – Utbildningsminister Jan Björklunds användande av Skolverket i syfte att analysera statistik i egen sak

Konstitutionsutskottet har i skrivelsen Granskningsärende 20 – Utbildningsminister Jan Björklunds användande av Skolverket i syfte att analysera statistik i egen sak begärt svar på vissa frågor. Statsrådsberedningen har överlämnat skrivelsen till Utbildningsdepartementet med en begäran om underlag. Utbildningsdepartementet får härmed lämna följande underlag till svar på konstitutionsutskottets frågor.

1. Vad föranledde regeringens uppdrag till Skolverket den 2 oktober 2008 att sammanställa, analysera och bedöma kunskapsutvecklingen i grundskolan?

Skälen för regeringens beslut framgår av regeringsbeslutet. Regeringen hade funnit att det fanns behov av ett sådant uppdrag och att det var lämpligt att utforma det på det sätt som skett.

2. Vilka kontakter har förekommit mellan Utbildningsdepartementet och Skolverket i samband med uppdraget?

Under beredningen av ärendet förekom sedvanliga kontakter per telefon mellan Utbildningsdepartementet och Skolverket. Skolverket gavs även tillfälle att lämna synpunkter under hand på ett utkast till regeringsbeslut i samband med gemensam beredning av ärendet.

3. På vilken grund vilade uppgiften i pressmeddelandet från den 29 augusti 2008 att Skolverket får ett uppdrag av regeringen?

Ärendet inleddes på initiativ av utbildningsminister Jan Björklund såsom ansvarigt statsråd. Samordningskanslierna i Statsrådsberedningen hade kommit överens om uppdraget när det aviserades i pressmeddelandet den 29 augusti 2008, även om regeringsbeslutet fattades först senare.

4. Vilka kommentarer föranleder anmälningen och innehållet i denna promemoria i övrigt?

Anmälaren har begärt att konstitutionsutskottet granskar om statsrådet Jan Björklund ägnat sig åt ministerstyre då han påstås ha gett Skolverket i uppdrag att sammanställa statistik. Av pressmeddelandet den 29 augusti 2008 framgår dock tydligt att det avser ett uppdrag från regeringen. Det kan också konstateras att uppgifterna i pressmeddelandet överensstämmer med innehållet i det regeringsbeslut som fattades den 2 oktober 2008.

Bilaga A5.2.3

Skolverket får i uppdrag att sammanställa statistik

Page 1 of 1

REGERINGSKANSLIET

PRESSMEDDELANDE

29 augusti 2008

Utbildningsdepartementet

Skolverket får i uppdrag att sammanställa statistik

Statens skolverk får i uppdrag av regeringen att sammanställa, analysera och bedöma kunskapsresultatens utveckling i grundskolan.

Utgångspunkter för bedömningen ska vara såväl internationella som nationella kunskapsmätningar samt resultat från det nationella uppföljningssystemet. Skolverket ska bedöma dels den faktiska kunskapsutvecklingen, dels utvecklingen relativt länder som är jämförbara med Sverige. Skolverket ska även analysera och jämföra svenska elevers studiemiljö, med fokus på ordning och arbetsro, med förhållandena i jämförbara länder.

- Jag menar att regeringen och jag som utbildningsminister har en mycket god grund för våra slutsatser och analyser om tillståndet i svensk skola. Skolverkets rapporter och analyser av bland annat internationell statistik är en viktig del i det underlaget.

- Eftersom en del av myndighetens analyser och uttolkningen av statistiken nu ifrågasätts i debatten är det värdefullt att Skolverket på nytt gör en genomgång av tillgängliga fakta.

-Jag har inga problem med en tuff och tydlig skoldebatt. Men frågan om hur statistiken ska tolkas borde gå att reda ut, så att vi sedan kan diskutera framtida åtgärder utifrån en gemensam problembild.

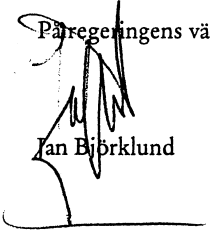
KONTAKT

Anna Neuman
Pressekreterare hos Jan Björklund
08-405 25 03
070-188 65 55
e-post till Anna Neuman

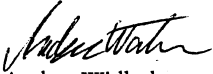
Regeringskansliet
103 33 Stockholm
Växel 08-405 10 00

utveckling finner regeringen att det finns ett behov av en samlad genomgång av befintliga undersökningar och en bedömning av kunskapsutvecklingen i svensk grundskola.

På regeringens vägnar

Jan Björklund

Anders Widholm

Bilaga A5.2.4

Regeringsbeslut

I:3

2008-10-02

U2008/6350/S

Utbildningsdepartementet

Statens skolverk
106 20 Stockholm

Uppdrag till Statens skolverk att utarbeta ett sammanfattande underlag avseende utvecklingen av kunskapsresultaten i grundskolan

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Statens skolverk att utarbeta ett sammanfattande underlag avseende kunskapsutvecklingen hos elever i grundskolan under de senaste decennierna. Skolverket ska redovisa och bedöma dels den faktiska kunskapsutvecklingen, dels utvecklingen i relation till länder som är jämförbara med Sverige. Skolverket ska dessutom sammanställa resultat från befintliga undersökningar om svenska elevers studiemiljö, med fokus på ordning och arbetsro. Skolverket ska även när det gäller studiemiljön göra jämförelser med andra jämförbara länder där så är möjligt. Utgångspunkt för arbetet ska vara såväl internationella som nationella kunskapsmätningar och studier samt resultat från det nationella uppföljningssystemet.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 1 februari 2009.

Skälen för regeringens beslut

Det övergripande målet för den svenska utbildningspolitiken är att Sverige ska vara en ledande kunskapsnation som präglas av utbildning av hög kvalitet och livslångt lärande för tillväxt och rättvisa. Det är därför angeläget att kunskaperna hos de svenska eleverna är av hög kvalitet såväl absolut sett som i en internationell jämförelse. Skolans huvuduppdrag är att främja lärande där individen stimuleras att inhämta kunskaper. En förutsättning för elevernas kunskapsutveckling och övriga utveckling är att skolans miljö är trygg, lugn och stimulerande.

Som utgångspunkt för det fortsatta arbetet med att utveckla och stärka svensk grundskola måste det finnas systematisk kunskap om utvecklingen av elevernas kunskaper såväl i ett nationellt som i ett internationellt perspektiv. För att få en aktuell och tydlig bild av kunskapsresultatens

Postadress
103 33 Stockholm

Telefonväxel
08-405 10 00

E-post: registrator@education.ministry.se

Besöksadress
Drottninggatan 16

Telefax
08-21 68 13

Bilaga A5.3.1

LARS WEGENDAL
Riksdagsledamot (s)

SVERIGES
RIKSDAG

Stockholm 2008-12-02

Konstitutionsutskottet

Ink 2008 -12- 03

Dnr 250-872-2008/09

**Begäran om granskning av kulturminister Lena Adelsohn-Liljeroths
handläggning av jävssituation på kulturdepartementet**

Presstödsfrågan har diskuterats livligt alltsedan den borgerliga regeringen tillträdde. Regeringen har intagit snart sagt alla ståndpunkter som går i frågan och lagt olika förslag vid olika tillfällen. I ett av förslagen (DS 2008:25) skulle presstödet för de s.k. storstadstidningarna skäras ned kraftigt. De berörda tidningarna var Svenska Dagbladet och Skånska Dagbladet. Detta förslag har regeringen för närvarande frångått.

I Svenska Dagbladets styrelse (eg. HB Svenska Dagbladet AB&Co) sitter bland andra Odd Eiken. Han är gift med statssekreteraren på kulturdepartementet Ingrid Eiken. Här föreligger alltså ett solklart förhållande av s.k. delikatessjäv. Det finns all anledning att anta att omständigheterna rubbar förtroendet för Ingrid Eiken i ärendet, speciellt mot bakgrund av att regeringen i höstas hastigt bytte åsikt i frågan på ett sätt som gynnar Svenska Dagbladet och som företagets VD argumenterat för. När jävförhållandet blev uppmärksammat i pressen¹ den 20 november 2008 fördes frågorna om presstöd raskt över från Ingrid Eiken till statssekreteraren vid justitiedepartementet Magnus Graner.

Förvaltningslagens (1986:223) bestämmelser om jäv återfinns i 11 och 12 §§. Där talas bland annat om att jäv föreligger om det "finns någon särskild omständighet som är ägnad att rubba förtroendet till hans opartiskhet i ärendet" och att "den som är jävig inte får handlägga ärendet". Förvaltningslagen gäller inte formellt vid handläggning av regeringsärenden, men regeringen har ändå på olika sätt åtagit sig att följa bestämmelserna i den, varför jag återoppar den som grund för min anmälan.

Konstitutionsutskottet har så sent som 2005 uttalat sig om statsråds ansvar för jävssförhållanden på sitt departement. Majoriteten i utskottet uttryckte då följande allmänna uppfattning om jävsfrågor:

"Av 12 § i förvaltningslagen framgår att den som är jävig inte får handlägga ett ärende. Det ankommer på den jävige att anmäla jävssförhållandet. Enligt utskottets mening är det mycket viktigt att jävsbestämmelserna följs i Regeringskansliet. Ingen skall delta i handläggningen av ett ärende om det finns omständigheter som riskerar kunna leda till att förtroendet till opartiskhet rubbas. För att förebygga risken för att jäv uppstår är det angeläget att Regeringskansliet bl.a. beaktar vikten av kunskaper i förvaltningsrätt i samband med rekrytering och erbjuder

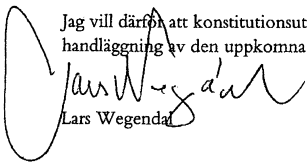
¹ Resumé nr 47 2008 sid. 10

SVERIGES
RIKSDAG

vidareutbildning i förvaltningsrätt. Det är otillfredsställande att beslut fattats i ett ärende som handlagts av en jävig tjänsteman. ”

Det framstår som uppenbart att kulturministern inte tagit detta uttalande från konstitutionsutskottet på tillräckligt allvar i hanteringen av presstödsfrågan. Eftersom en statssekreterare arbetar mycket nära sitt statsråd är det enligt min mening helt uteslutet att kulturministern inte känt till de faktiska omständigheterna kring Ingrid Eikens jävsförhållande i presstödsfrågor. Hon borde därför agerat långt tidigare än den 20 november 2008 för att se till att det upphörde.

Jag vill därför att konstitutionsutskottet granskar kulturministerns ansvar för och handläggning av den uppkomna jävssituationen på kulturdepartementet.

Lars Wegedal

Bilaga A5.3.2

REGERINGSKANSLIET

2009-02-06

SB2009/483

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet

Rättschefen

Riksdagen

Konstitutionsutskottet

Ink 2009 -02- 0 6

Dnr 050-8762 2008/09

Konstitutionsutskottets granskningsärende G21 - Fråga om jäv inom
Kulturdepartementet i hanteringen av presstödsfrågan

Härmed överlämnas en promemoria från Kulturdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditions- och
rättschefen Knut Weibull.
Christina WeihePostadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Drottninggatan 2Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2009-01-29

Kulturdepartementet

*Expeditions- och rättschefen**Knut Weibull***Konstitutionsutskottets granskningsärende G21****Fråga om jäv inom Kulturdepartementet i hanteringen av presstödsfrågan**

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse den 15 januari 2009 ställt frågor om jäv inom Kulturdepartementet i hanteringen av presstödet. Som svar på frågorna vill Kulturdepartementet framföra följande.

Fråga 1 Vilken befattning har Ingrid Eiken under sin tid som statssekreterare haft med hanteringen av presstödsfrågorna inom Regeringskansliet?

Enligt förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet handläggs förvaltningsärenden som gäller bl.a. dagspress i Kulturdepartementet. Detta innebär att i Kulturdepartementet handläggs frågor om stöd till dagspressen.

Av 23 § samma förordning framgår att statssekreteraren leder arbetet inom ett departement närmast under departementschefen och övriga statsråd i departementet. Enligt Regeringskansliets föreskrifter med arbetsordning för Kulturdepartementet (RKF 2008:6) ska ärenden som genom ett statsråd ska avgöras av regeringen eller Regeringskansliet föredras för departementschefen eller annat statsråd. Enligt arbetsordningen ska frågor anmälas för statssekreteraren innan de föredras för statsrådet. Ärenden som inte ska avgöras av regeringen eller Regeringskansliet men som är av principiell betydelse eller annars av större vikt ska också anmälas för statssekreteraren. I praktiken innebär det att alla frågor som kräver ett ställningstagande från den politiska ledningen stäms av med statssekreteraren.

Ingrid Eiken tillträdde som statssekreterare i Kulturdepartementet den 21 december 2006. Fram till den 18 november 2008 anmälde och föredrogs för henne frågor av betydelse som rör presstödet, t.ex. instruktioner inför de informella mötena med kommissionen, texter i budgetpropositioner och remittering av promemorior.

Fråga 2 Vilka bedömningar har under denna tid gjorts i frågan om eventuellt jäv för henne?

Presstödet regleras i presstödsförordningen (1990:524). I förordningen anges under vilka förutsättningar stöd kan beviljas och med vilka belopp stöd kan utgå. Den innehåller alltså generella regler som berör tidningsföretag i allmänhet och inte endast tidningsföretaget Svenska Dagbladet. Av förordningen framgår bl.a. att s.k. storstadsstöd – som Svenska Dagbladet och Skånska Dagbladet får – utgår med högst 63 908 000 kr under 2009. Det materiella innehållet i förordningen har beslutats av riksdagen. Senast detta skedde var våren 2006 då riksdagen, efter förslag från regeringen, beslutade om bl.a. ändringar av beloppsgränserna för driftstödet (prop. 2005/06:201, bet. 2005/06KU4, rskr. 2005/06:367). Beslutet genomfördes genom en ändring av presstödsförordningen som trädde i kraft den 1 januari 2009. Detta innebär att om förändringar av presstödet ska göras, t.ex. att sänka storstadsstödet, krävs det att riksdagen beslutar om det, och det sker normalt på förslag från regeringen. Beslut om stöd enligt presstödsförordningen fattas av Presstödsnämnden efter ansökan från den som ger ut tidningen. Mot denna bakgrund gjordes bedömningen att det inte förelåg jäv.

Sedan kommissionen den 7 november 2008 kommit in med sin preliminära uppfattning i frågan om det svenska presstödet är förenligt med den gemensamma marknaden gjordes en förnyad bedömning. Bedömningen var densamma i frågan huruvida jäv förelåg. Genom kommissionens skrivelse hade dock frågan kommit in i en ny fas. Det innebar bl.a. att regeringen på olika sätt formellt skulle kunna komma att ta ställning. För att det inte skulle finnas någon som helst grund för att ifrågasätta beslutsprocessen bedömdes det i det läget vara lämpligt att låta någon annan fullgöra uppgiften som statssekreterare när det gäller frågor om stöd till dagspressen.

Fråga 3 Vilken dag lämnade Ingrid Eiken statssekreteraransvaret för presstödsfrågorna? Hur är uppdraget till Magnus Graner formulerat?

Ingrid Eiken lämnade uppdraget som statssekreterare i ärenden inom Kulturdepartementet som rör stöd till dagspressen den 18 november 2008. Samma dag fick statssekreteraren Magnus Graner uppgiften att vara statssekreterare i Kulturdepartementet i dessa ärenden. Uppdraget framgår av bifogat protokoll (*bilaga*).

Fråga 4 Vilka kommentarer i övrigt ger anmälan och denna promemoria anledning till?

Anmälningen och innehållet i utskottets promemoria ger inte nu anledning till några ytterligare kommentarer.

REGERINGSKANSLIET

Utdrag

Protokoll

§ 141

2008-11-18

Ku2008/2068/RS

KulturdepartementetFördelning av arbetsuppgifter i Kulturdepartementet

I ärenden inom Kulturdepartementet som rör stöd till dagspressen ska, under den tid Ingrid Eiken är statssekreterare, statssekreteraren Magnus G Graner vara ansvarig statssekreterare i Kulturdepartementet.

Beslutet har fattats av chefen för Kulturdepartementet, statsrådet Adelsohn Liljeroth.

Utdraget överensstämmer
med originalet

Utdrag till

ss Ingrid Eiken, Ku
ss Magnus Graner, Ju
expeditionschefen Ju
SB-RS
Ku/MFI
Ku/RS
SB/EU
N/MK
Fi/BA
FA/AG

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Drottninggatan 16

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax

E-post: registrator@culture.ministry.se

Bilaga A5.3.3

REGERINGSKANSLIET

Statsrådsberedningen

Rättschefens kansli

2009-03-10

SB2009/483

Konstitutionsutskottet

Riksdagen

Konstitutionsutskottet

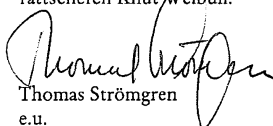
Ink 2009-03-10

Dnr 150-872-2008/69

Konstitutionsutskottets granskningsärende 21 – Fråga om jäv inom Kulturdepartementet i hanteringen av presstödsfrågan

Härmed överlämnas en promemoria från Kulturdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditions- och rättschefen Knut Weibull.

Thomas Strömgren
e.u.Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Drottninggatan 2Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71E.post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2009-03-03

Kulturdepartementet

Expeditions- och rättschefen

Knut Weibull

Konstitutionsutskottets granskningsärende 21 – Fråga om jäv inom Kulturdepartementet i hanteringen av presstödsfrågan

Konstitutionsutskottet (KU) har i en skrivelse den 15 januari 2009 ställt frågor om jäv inom Kulturdepartementet i hanteringen av presstödsfrågan. Regeringskansliet överlämnade den 6 februari en skrivelse med svar på KU:s frågor.

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse den 17 februari 2009 begärt redogörelser för *dels* vilka regler eller riktlinjer – utöver dem som följer av lag – som gäller för personal inom Regeringskansliet för att undvika jävssituationer, *dels* vilken närmare befattning som Ingrid Eiken under sin tid som statssekreterare tagit med frågan om agerande gentemot Europeiska kommissionen om statsstödet. Som svar på frågorna vill Kulturdepartementet framföra följande.

I de etiska riktlinjer i Regeringskansliet som beslutades i februari 2004 finns i avsnitt 6 en redogörelse för reglerna om jäv och riktlinjer i jävssituationer, se *bilaga 1*. Där hänvisas bl.a. till Statsrådsberedningens riktlinjer Jäv och bisysslor i tjänsten som statsråd (PM 1987:2), där även frågor om jäv för statssekreterare behandlas, se *bilaga 2*.

När det gäller agerandet gentemot Europeiska kommissionen om statsstödet kan inledningsvis nämnas att det förelåg en överenskommelse mellan partierna i Alliansen om hur presstödsfrågan skulle hanteras. En partiledaröverläggning som behandlade presstödsfrågan genomfördes inför budgetpropositionen 2009, varvid beslöts att ytterligare ta strid för presstödet och att till kommissionen notifiera avsikten att genomföra de ändringar av presstödet som riksdagen beslutade 2006.

Alla frågor i detta ärende som krävt ett ställningstagande från den politiska ledningen har – med utgångspunkt i de parti- och partiledaröverenskommelser som gällt – på sedvanligt sätt föredragits för och stämts av med statssekreterare Ingrid Eiken under tiden fram till

den 18 november 2008 samt med det ansvariga statsrådet, dvs. kulturministern. Således har föredragning och avstämning skett med statssekreteraren inför de informella mötena med kommissionen, inför arbetet med och remitteringen av departementspromemorian Nya villkor för presstödet (Ds 2008:25) samt inför och under beredningen av de ställningstaganden till förslagen i promemorian som regeringen redovisade i budgetpropositionen (prop. 2008/09:1 utg. omr. 17 s. 31-32). Vidare har hon, som framgår av utskottets promemoria, tillsammans med andra tjänstemän från Kulturdepartementet, lämnat information om presstödsfrågan till utskottet vid flera tillfällen.

Regeringskansliets etiska riktlinjer

Februari 2004

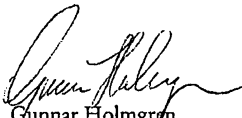
REGERINGSKANSLIET

Förvaltningsavdelningen

Till alla som arbetar i Regeringskansliet

Etiska riktlinjer ger en viktig värdegrund för alla som arbetar i Regeringskansliet. För att vara ett stöd i det dagliga arbetet måste dock diskussionen om de etiska reglerna alltid hållas levande. Det gäller inte minst för alla de som regelbundet representerar Regeringskansliet i möten med myndigheter, företag, organisationer och enskilda personer. Det gäller också för ledningen att löpande informera om de etiska frågorna och att skapa förståelse för de principer som ligger bakom de etiska riktlinjerna.

Etiska riktlinjer i Regeringskansliet (maj 1998) har nu reviderats dels för att regelverket inom vissa områden förändrats, dels för att behandla nya områden som bör omfattas av riktlinjer.

Gunnar Holmgren
Förvaltningschef

Postadress
103 33 Stockholm

Telefonväxel
08-405 10 00

E-post: registrator@adm.ministry.se

Besöksadress
Fredsgatan 8

Telefax
08-24 46 31

Innehåll

1. Varför etiska riktlinjer?	3
2. Etiska hörnstenar	4
3. Offentlighet och sekretess	5
4. Bisysslor	6
5. Förbud mot insiderhandel och skyldighet att anmäla innehav av finansiella instrument	8
6. Jäv och andra intressekonflikter	10
7. Gåvor och andra förmåner	12
8. Representation	14
9. Privat användande av arbetsgivarens utrustning	15
10. Tjänsteresor	17

1 Varför etiska riktlinjer?

Vi som arbetar i Regeringskansliet ska visa integritet, gott omdöme och ha ett etiskt förhållningssätt som väcker respekt. Vad som sägs i dessa riktlinjer om Regeringskansliet gäller också i tillämpliga delar anställda i kommittéväsendet. Vad som sägs om departement gäller också Statsrådsberedningen (SB) och Regeringskansliets förvaltningsavdelning (FA) om något annat inte framgår av sammanhanget.

Alla förväntar sig att vi som arbetar i Regeringskansliet ska agera och uppträda så att allmänheten och politikerna känner förtroende för oss och det arbete vi utför. Självklart ska vi också som anställda i en ledande, normgivande myndighet motsvara högt ställda etiska krav. Det är alltså viktigt att i olika sammanhang fundera över hur vårt sätt att agera kan uppfattas av utomstående.

De bestämmelser som finns för statsanställda ger inte alltid enkla och tydliga svar på vad som är lämpligt handlande i en given situation. Vi ställs ofta inför problem som måste lösas genom eget omdöme och egen känsla för vad som är rätt eller fel, lämpligt eller olämpligt.

Därför har Regeringskansliets etiska riktlinjer utarbetats. De är inriktade på områden där etiska ställningstaganden ofta förekommer. Områdena är:

- offentlighet och sekretess,
- bisysslor,
- förbud mot insiderhandel och skyldighet att anmäla innehav av finansiella instrument,
- jäv och andra intressekonflikter,
- gåvor och andra förmåner,
- representation,
- privat användande av arbetsgivarens utrustning och tjänsteresor.

2 Etiska hörnstenar

Sättet vi arbetar på i Regeringskansliet bygger på fyra grundläggande begrepp:

Öppenhet	Omdöme
Integritet	Opartiskhet

Följande generella principer bör gälla på alla områden av Regeringskansliets verksamhet vid etiska ställningstaganden.

Det är viktigt att vi

- har ett öppet klimat och talar med varandra om vad som är lämpligt och olämpligt så att vi utvecklar förtroende och tydliga gemensamma värderingar i etiska frågor,
- visar gott omdöme,
- håller en tydlig rågång till det otillåtna och inser att allt inte är lämpligt även om det inte är uttryckligen förbjudet,
- visar integritet och opartiskhet och
- tänker på att med goda marginaler hålla ett avstånd till vad som skulle kunna uppfattas som ett otillbörligt utnyttjande av vår anställning.

3 Offentlighet och sekretess

Den grundlagsfästa offentlighetsprincipen innebär bl.a. att allmänheten och massmedier har en vidsträckt insyn i myndigheternas verksamhet.

Offentlighetsprincipen kommer till uttryck på olika sätt, bland annat genom bestämmelserna om *allmänna handlingars offentlighet* (2 kap. tryckfrihetsförordningen), *yttrandefrihet* (2 kap. regeringsformen) och *meddelarfrihet för tjänstemän m.fl.* (1 kap. tryckfrihetsförordningen).

Du är skyldig att känna till offentlighetsprincipen och vad den innebär för dig i ditt arbete. Det är i detta sammanhang också viktigt att du känner till de bestämmelser om sekretess som gäller för de uppgifter du hanterar.

Känner du dig tveksam om hur du bör hantera t.ex. en begäran om utlämnande av handlingar ska du kontakta din chef eller departementets expeditionschef. I Statsrådsberedningen och Utrikesdepartementet kontaktar du den tjänsteman som har att pröva frågor om utlämnande av allmänna handlingar och vid Regeringskansliets förvaltningsavdelning kontaktar du chefsjuristen.

LÄSA MER

- SB: s riktlinjer Registrering av allmänna handlingar i Regeringskansliet (PM 1982:3) (pdf).
- SB:s riktlinjer Elektronisk post (PM 1995:3) (pdf)
- FA:s riktlinjer och råd för utlämnande av allmän handling (Protokoll FA § 15, 2000-07-06) (pdf)
- Offentlighet och sekretess hos det allmänna, skrift framtagen av Justitiedepartementet ISBN 91-38-31556-4 (pdf)
- Regeringsformen
- Tryckfrihetsförordningen, 1 och 2 kap
- Yttrandefrihetsgrundlagen
- Sekretesslagen (1980:100)
- Personuppgiftslagen (1998:204)

4 Bisysslor

En bisyssla är i princip allt som en statsanställd ägnar sig åt vid sidan av sin anställning och som inte kan hänföras till privatlivet. En bisyssla kan vara avlönad eller oavlönad.

Två typer av otillåtna bisysslor behöver du som anställd i Regeringskansliet känna till:

- förtroendeskadliga bisysslor och
- arbetshindrande bisysslor.

Reglerna om förtroendeskadliga bisysslor finns i lagen (1994:260) om offentlig anställning (LOA). Arbetshindrande bisysslor regleras genom allmänt löne- och förmånsavtal (ALFA). Vägledande praxis i bisysslefrågan framgår av beslut och uttalanden av regeringen, Justitiekanslern och Justitieombudsmannen, Arbetsdomstolens domar och avgöranden av Statens ansvarsnämnd.

Förtroendeskadliga och arbetshindrande bisysslor

Förbudet mot *förtroendeskadliga bisysslor* innebär att du som arbetar i Regeringskansliet inte får ha någon anställning eller något uppdrag eller utöva någon verksamhet som kan rubba förtroendet för din eller någon annan arbetstagares opartiskhet i arbetet eller som kan skada Regeringskansliets och i förlängningen regeringens anseende. Det ställs särskilt höga krav på objektivitet och integritet hos dem som arbetar i Regeringskansliet. Förbudet mot förtroendeskadliga bisysslor innebär också att en anställd inte får ha en bisyssla som medför risk för att jäv kan uppkomma mot den anställde i huvudanställningen.

För att ett uppdrag eller något annat "extraknäck" ska vara otillåtet behöver du alltså inte ha agerat eller ha för avsikt att agera på ett otillbörligt sätt. Om din bisyssla uppfattas som olämplig, kan den komma att bedömas som förtroendeskadlig.

Om en bisyssla är förtroendeskadlig beror på omfattningen, arbetsområdet och dina normala arbetsuppgifter. Av betydelse är också om bisysslan innebär ekonomiska förmåner för dig.

Arbetshindrande bisysslor kan vara otillåtna även om de inte rubbar allmänhetens förtroende för den offentliga förvaltningen. Arbetshindrande bisysslor är sådana som medför att du inte klarar av ditt ordinarie arbete på ett tillfredsställande sätt.

Föredrag och undervisning

Det händer att anställda i Regeringskansliet erbjuds att mot betalning medverka som föredragshållare eller lärare i ämnen som berör verksamhetsområdet för det departement där man arbetar. Om det gäller en enstaka, kortare informations- eller utbildningsinsats som ligger i Regeringskansliets intresse och syftet med

arrangemanget inte är av kommersiell natur, kan du efter samråd med din chef i regel få fullgöra uppdraget i tjänsten inom ramen för dina vanliga anställningsvillkor. Det innebär att något särskilt arvode inte ska tas ut.

Det kan ibland även ligga i Regeringskansliets intresse att mer omfattande uppdrag, någon gång också sådana med kommersiella inslag, fullgörs i tjänsten. I så fall kan det vara lämpligt att skäligt arvode tas ut. Ett sådant arvode tillfaller Regeringskansliet. Om uppdraget avser upprepad eller omfattande schemabunden verksamhet betraktas det som en bisyssla och risken för förtroendeskada och arbetshinder får tas upp till bedömning.

Politiska och ideella uppdrag

Många bisysslor t.ex. kommunala förtroendeuppdrag och förtroendeuppdrag i ideella föreningar är normalt tillåtna för alla anställda i Regeringskansliet. Det får från fall till fall bedömas om det rubbar förtroendet för en anställd att inneha ett visst uppdrag eller utöva en viss verksamhet.

Information till arbetsgivaren

Som anställd i Regeringskansliet ska du på arbetsgivarens begäran lämna de uppgifter som behövs för att arbetsgivaren ska kunna bedöma om bisysslan är tillåten eller inte. Innan du åtar dig en bisyssla eller om du redan har en bisyssla av något slag och är osäker på om bisysslan är tillåten bör du diskutera saken med din chef. Du kan också vända dig till departementets expeditionschef. I Statsrådsberedningen kan du vända dig till rättschefen och vid Regeringskansliets förvaltningsavdelning vänder du dig till chefsjuristen. Frågan om en bisyssla är tillåten eller inte aktualiseras också i samband med att du får nya arbetsuppgifter eller byter arbetsplats.

LÄSA MER

- Statsanställdas bisysslor – nya skyldigheter för myndigheter och anställda, Justitiedepartementets broschyr 2002 (pdf)
- Administrativ handbok för utlandsmyndigheter, avsnitt 6 Bisyssla,
- Arbetsgivarverkets Cirkulär 2002: A 8, Tema Bisysslor (pdf)
- Ställningstaganden av regeringen, Justitiekanslern (JK), Justitieombudsmannen (JO) och Arbetsdomstolen, m.m., bilaga till Arbetsgivarverkets Cirkulär 2002: A 8, Tema Bisysslor (pdf)
- Praxisförteckningen i Bisysseutredningens betänkande Offentligt anställdas bisysslor (SOU 2000:80).
- Lagen (1994:260) om offentlig anställning (LOA), 7 § samt 7a – 7d §§.

5 Förbud mot insiderhandel och skyldighet att anmäla innehav av finansiella instrument

Många anställda i Regeringskansliet har tillgång till information om förhållanden som kan påverka kursen på finansiella instrument och utvecklingen på värdepappersmarknaden. Vi som arbetar i Regeringskansliet kan bl.a. på grund av detta vara intressanta för massmedierna. Ett oriktigt eller olämpligt agerande kan väcka stor uppmärksamhet och få negativa konsekvenser för allmänhetens förtroende för Regeringskansliet. Det är därför nödvändigt att vi i vår privata ekonomi med god marginal håller ett avstånd till vad som skulle kunna uppfattas som att vi otillbörligt utnyttjar information som vi får i vår anställning.

Förbud mot insiderhandel

Anställda som har tillgång till information som i hög grad kan påverka kursen på finansiella instrument för vissa branscher eller företag bör helt avstå från att handla med aktier i dessa branscher eller företag.

För de tjänstemän som hanterar känslig information för värdepappersmarknaden bör ett eventuellt innehav av finansiella instrument vara långsiktigt. Normalt bör ett instrument behållas i minst tre månader. En kortare innehavstid kan godtas vid särskilda omständigheter. Blir detta aktuellt ska frågan tas upp med departementets expeditionschef. I Statsrådsberedningen och Utrikesdepartementet ska du ta upp frågan med rättschefen och vid Regeringskansliets förvaltningsavdelning ska du vända dig till chefsjuristen. Tjänstemän som hanterar känslig information bör också undvika att under de 30 dagar som närmast föregår offentliggörandet av väsentlig ekonomisk information, t.ex. budgetpropositionen eller den ekonomiska vårpropositionen, köpa och sälja värdepapper. Regelbundet sparande i aktier kan dock fortsätta i den mån rekommendationen i föregående stycke inte blir tillämplig.

Anmälningsskyldighet

Anmälningsskyldigheten för vissa innehav av finansiella instrument gäller – enligt särskilda beslut – vissa anställda i Regeringskansliet. Uppgift om vilka anställda som omfattas av anmälningsskyldigheten på respektive departement, Statsrådsberedningen och Regeringskansliets förvaltningsavdelning kan du få av departementets expeditionschef, rättschefen i Statsrådsberedningen och Utrikesdepartementet, respektive chefsjuristen vid Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

LÄSA MER

- SB: s riktlinjer Förbud mot insiderhandel och skyldighet att anmäla värdepappersinnehav (PM 1997:2) (pdf)
- Arbetsgivarverkets Cirkulär 2002: A 8, Tema Bisysslor, 4 kap. Insidertrafflagen och lagen om anmälningsskyldighet för vissa innehavare av finansiella instrument (pdf)
- Insidertrafflagen (2000:1086).
- Lag (2000:1087) om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument.

6 Jäv och andra intressekonflikter

6.1 Reglerna om jäv

Den som är jävig i ett ärende ska inte delta i beredningen eller avgörandet av ärendet.

Klara fall av jäv är exempelvis

- att du själv eller någon närstående är sökande i ärendet eller om ärendets utgång kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada för dig eller någon närstående,
- att du eller någon närstående är ställföreträdare för den som saken angår eller för någon som kan vänta synnerlig nytta eller skada av ärendets utgång,
- att du tidigare i en lägre instans har deltagit i den slutliga handläggningen av ett ärende som har kommit till regeringen genom ett överklagande,
- att du varit ombud i saken eller att du mot ersättning biträtt någon i saken,
- att du eller någon närstående är huvuddelägare i ett bolag som uppträder som part.

Andra situationer som kan medföra att du är jävig är att det i övrigt finns någon särskild omständighet som är ägnad att rubba förtroendet för din opartiskhet i ärendet t.ex. att du är

- vän eller ovän med den som är part eller intressent i ärendet,
- ekonomiskt beroende av en part eller intressent, eller
- engagerad i saken på ett sådant sätt att misstanke lätt kan uppkomma att det brister i förutsättningarna för en opartisk bedömning.

Regler om jäv finns i 11 § förvaltningslagen (1986:223). Reglerna är ett uttryck för den grundlagsfästa objektivitetsprincipen (1 kap. 9 § regeringsformen). Den principen innebär att myndigheterna ska vara observanta på intressekonflikter och behandla lika fall lika och inte påverkas av ovidkommande hänsyn.

Trots att regeringen formellt faller utanför förvaltningslagens tillämpningsområde är det praxis att även i regeringsärenden följa de principer som lagen ger uttryck för.

6.2 Riktlinjer i jävssituationer

Om du känner till någon omständighet som kan antas utgöra jäv mot dig ska du ge det till känna självmant genom att t.ex. ta upp saken med din chef.

Vid tvekan om vilka situationer som reglerna omfattar väljer vi i Regeringskansliet att tillämpa dem med säkerhetsmarginal.

När det gäller ägarintressen i bolag som är parter i regeringsärenden bör du känna till att statsråden för sin del håller ett mycket långt säkerhetsavstånd till vad som

kan utgöra jäv. Även om ett statsråds ägarintresse är helt obetydligt eller symboliskt avstår han eller hon från att delta i behandlingen av regeringsärendet.

Goda skäl talar för att vi som arbetar i Regeringskansliet bör följa statsrådets exempel och hålla ett långt säkerhetsavstånd till jävssituationer. Om du äger aktier i ett bolag som är part i ett ärende, bör du alltså – oavsett aktieinnehavets storlek – rådgöra med din chef innan du deltar i beredningen av ärendet. På så sätt upprätthåller vi i frågor om intressekonflikter en praxis som är enhetlig, tydlig och lätt att kontrollera.

LÄSA MER

- Gula boken (Ds 1998:39) (pdf), s. 14
- SB:s riktlinjer Jäv och bisysslor i tjänsten som statsråd (PM 1987:2) (pdf)
- Regeringens skrivelse 1996/97:56 Intressekonflikter för statsråd, s. 9, (Insidan/RK rättsdatabaser/Propositioner/Skrivelse)
- Förvaltningslagen – en grundval för rättssäkerhet och service, Faktablad Justitiedepartementet (Ju 99.04 april 1999) (pdf)
- Regeringsformen
- Förvaltningslagen (1986:223), 11 och 12 §§
- Förvaltningslagen med kommentarer (sjätte upplagan, september 2003) av Trygve Hellners och Bo Malmqvist

Bilaga A5.4.1

CECILIA WIGSTRÖM
Riksdagsledamot (FP)

SVERIGES
RIKSDAG

Konstitutionsutskottet

Ink 2003-01-30

Dnr *JD-1434-2008/69*

Stockholm 2009-01-30

Till Konstitutionsutskottet

Anmälan om förnyad granskning av f.d. utrikesminister Laila Freivalds agerande i samband med stängningen av en hemsida

Konstitutionsutskottet anmälde i betänkande 2006/07:KU20 sin granskning av f.d. utrikesminister Laila Freivalds och regeringens roll vid stängning av en hemsida. Sedan dess har ytterligare uppgifter framkommit i och med publiceringen av Eva Franchells bok "Väninnan", som bland annat skildrar vissa händelseförlopp i samband med detta. Detta väcker nya frågor om Laila Freivalds ansvar som utrikesminister.

Konstitutionsutskottet bör därför begära en förnyad redovisning, och bedöma om det som framkommer genom de nya uppgifterna och den nya granskningen ger anledning till att ompröva utskottets tidigare bedömning av huruvida f.d. utrikesministerns agerande och det som skett under hennes ansvar varit i strid med grundlagens censurförbud eller ej.

Bakgrund

Den 10 januari 2006 utlystes en teckningstävling angående profeten Muhammeds utseende på en tidnings nätupplaga. Den 3 februari 2006 publicerades en första teckning på hemsidan. Några dagar senare rapporterades i medierna att företaget Levonline AB, som driver det webbhotell där den aktuella hemsidan låg, hade stängt tidningens hemsida efter att Utrikesdepartementet och Säkerhetspolisen hade kontaktat företaget.

Justitiekanslerns prövning 2006

Utrikesdepartementets agerande blev bland annat föremål för utredning av Justitiekanslern (JK), som i sitt beslut den 24 mars 2006 uttalade:

En tjänsteman från departementet kontaktade då, efter samråd med utrikesministern, Levonline i syfte att informera bolaget om den reaktion som teckningstävlingen hade väckt. Enligt yttrandet förekom inte några som helst påtryckningar eller övertalningsförsök. [...]

Jag saknar anledning att ifrågasätta vad som har redovisats i yttrandet. Någon överträdelse av censurförbudet kan därmed inte anses ha skett genom de kontakter som en tjänsteman på Utrikesdepartementet hade med Levonline.

Konstitutionsutskottets granskning 2007

En central punkt i konstitutionsutskottets tidigare granskning var vilka instruktioner som den dåvarande utrikesministern gav i samband med stängningen av den aktuella hemsidan.

Utrikesdepartementet gav i en promemoria till KU den 12 januari 2007 sin beskrivning av bl.a. innebörden av det samråd som hölls mellan Laila Freivalds och en tjänsteman på Utrikesdepartementet:

Den 8 februari kontaktade en tjänsteman i departementet, efter samråd med utrikesministern, företaget som hyste hemsidan för att efterhöra om man där var medveten om att den uppmärksammade karikatyr tävlingen försiggick på dess server och erbjuda företaget information om den aktuella händelseutvecklingen i krisen.

Tjänstemannen ringde upp företagets VD samma dag och sammanträffade med honom i företagets lokaler senare på dagen. Tjänstemannen informerade om karikatyr tävlingen på en hemsida på företagets server, och om en del av de reaktioner som tävlingen väckt. [...] Inga som helst påtryckningar eller övertalningsförsök utövades av tjänstemannen, som tvärtom särskilt underströk respekten för yttrandefriheten.

I konstitutionsutskottets offentliga utfrågning med Laila Freivalds den 10 april 2007 sade f.d. utrikesministern bland annat följande:

I anslutning till de överläggningar vi hade som rörde många olika saker – inte enbart denna fråga utan mycket annat, för det var ju mycket som hände under de dagarna – föreslog Stefan Amér som är politiskt sakkunnig i UD att han skulle utröna huruvida man på företaget som ansvarade för webbsidan var medveten om att tävlingen pågick och om man skulle erbjuda information om den utrikespolitiska situationen.

Jag hade ingen anledning att motsätta mig en eventuell sådan kontakt, men jag underströk då att om en sådan kontakt ska tas med ett medieföretag måste det ske med stor försiktighet. Syftet måste i första hand vara att över huvud taget bara ta reda på om de var medvetna om situationen och att erbjuda information om de utrikespolitiska aspekterna av det hela.

Jag underströk att det inte på något vis får uppfattas som ett försök att påverka företaget, utan att man skulle ge dem underlag för deras eget beslut. [...]

Frågan var vilken instruktion som Stefan Amér hade. Eftersom hans förslag var att han skulle fråga företaget om de över huvud taget kände till att den här teckningstävlingen fanns var mitt svar att han kunde göra det. Sedan skulle han ställa en fråga huruvida de ville ha information om de utrikespolitiska aspekterna av det här – inte ge information utan att bli ombedd att göra det. Detta var på grund av, som jag underströk för honom, att man måste ha stor försiktighet när man kontaktar ett medieföretag så att det inte kan uppfattas som att man vill öva påtryckningar på företaget i dess eget beslutsfattande. Jag tror att Stefan Amér uppfattade det här väldigt, väldigt väl.

Konstitutionsutskottets bedömning 2007

Konstitutionsutskottets majoritet gjorde i betänkandet 2006/07:KU20 följande bedömning:

Varken vid JK:s prövning eller hos utskottet har framkommit något som motsäger uppgifterna att UD-tjänstemannen vid besöket hos Levonline, i medvetande om de yttrandefrihetsrättsliga reglerna, endast erbjudit och lämnat företaget information om föreliggande utrikespolitiska aspekter. Någon överträdelse av förbudet mot censur eller andra hindrande åtgärder kan inte anses ha skett genom de redovisade kontakterna. Det finns dock anledning att diskutera lämpligheten av den vidtagna åtgärden. [...]

Med hänsyn till de ändamål som uppbär censurförbudet måste myndigheter i allt väsentligt avhålla sig från att försöka påverka grundlagsskyddade mediers publiceringsbeslut, eftersom påverkan lätt kan uppfattas som påtryckningar, och påtryckningar i sin tur i realiteten kan leda till att publicering hindras eller näst intill. Ett betryggande säkerhetsavstånd måste alltså upprätthållas. Särskilt känsligt får det anses vara om den som agerar företrädare regeringen eller ett departement. [...]

Enligt utskottets uppfattning innebär den kontakt som i detta fall en UD-tjänsteman tog med Levonline [...] att det säkerhetsavstånd som en myndighet bör hålla träddes för när. Kontakten kan anses ha varit ägnad att uppfattas som en påtryckning oavsett hur företaget faktiskt uppfattade kontakten. Enligt utskottets uppfattning kan agerandet inte anses lämpligt, trots den utsatta situation svenska medborgare och intressen utomlands befann sig i.

Folkpartiets representant i utskottet Mauricio Rojas reserverade sig till förmån för bland annat följande ställningstagande:

Varken vid JK:s prövning eller hos utskottet har framkommit något som motsäger uppgifterna att UD-tjänstemannen vid besöket hos Levonline, i medvetande om de yttrandefrihetsrättsliga reglerna, endast erbjudit och lämnat företaget information om föreliggande utrikespolitiska aspekter. [...]

Enligt utrikesministern var motivet till kontakten att företaget skulle informeras om de utrikespolitiska aspekterna i ärendet som en del av de åtgärder "från UD:s sida för att motverka de negativa konsekvenserna av situationen i sin helhet men också situationen med att det fanns en nättidning i Sverige som hade denna tävling." Det fanns alltså ett klart syfte med att informera webshotellet och på det viset lägga en del av ansvaret för den fortsatta säkerhetspolitiska utvecklingen på företaget. [...] Detta skulle uppnås genom att ge företaget sådan information som gjorde att företaget kände sig pressat att självantagligen besluta att stoppa publiceringen.

Nya uppgifter från Eva Franchell

Det framgår av ovanstående att utrikesministerns instruktioner till sin medarbetare varit en avgörande fråga. Den hitillsvarande informationen har inte gett anledning att ifrågasätta att Laila Freivalds uttalade instruktion enbart har handlat om att medarbetaren skulle kontakta webshotellet och erbjuda information om de

SVERIGES
RIKSDAG

utrikespolitiska aspekterna av en hemsida som låg på deras server. Konstitutionsutskottets tidigare kritik har, på denna punkt, handlat om vilket intryck detta agerande var ägnat att ge.

I boken "Väninnan. Rapport från Rosenbad" (Albert Bonniers förlag) skriver Eva Franchell, tidigare socialdemokratisk medarbetare i Regeringskansliet, bland annat följande om utrikesministerns agerande under karikatyrkrisen:

Laila står rakt under kristallkronan, mitt i sitt vackra arbetsrum. Hennes röst är ansträngd, hon är trött efter veckor av kritik efter tsunamin, nu senast i KU. Hon viftar med en matt arm mot sin medarbetare.

– Samordna dig med polisen, *se bara till så att den där sidan försvinner*. [Min markering]

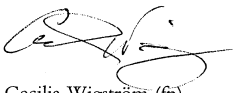
Eva Franchell ger alltså en helt annan beskrivning av Laila Freivalds instruktion än vad som hittills framkommit. Enligt Eva Franchells version inskränkte sig utrikesministern inte till att begära att webbhotellet skulle erbjuda information – tvärtom var själva syftet att "se till att den där sidan försvinner".

Om denna version är sanningsenlig gör detta att Laila Freivalds agerande kommer i ett helt nytt sken, särskilt vad gäller förhållandet till det grundlagsfästa censurförbudet.

Det finns i detta sammanhang anledning att upprepa vad som står i Folkpartiet liberalernas tidigare anmälan mot Laila Freivalds i samma ärende (inlämnad av Lars Leijonborg den 11 februari 2006). I anmälan står bland annat:

Den politiker som agerar för att avbryta en publicering tar på sig ett mycket stort ansvar. [...] Statsminister Göran Persson och utrikesminister Laila Freivalds har på ett förtjänstfullt sätt betonat vikten av att demokratiska länder försvarar sin yttrandefrihet också när den sätts under press, till exempel från religiösa fundamentalister. Samtidigt tycks utrikesministerns medarbetare ha tagit kontakter för att få en hemsida stängd. Det svenska regelverket för yttrandefriheten har därmed satts ur spel. Det ger intrycket av att regeringen talar med kluven tunga om yttrandefriheten och att hot om våld mot svenska intressen har fått avsedd effekt.

Jag anser därför att konstitutionsutskottet, med anledning av de nya uppgifter som framkommit, bör ta upp dåvarande utrikesminister Laila Freivalds agerande i samband med stängningen av en tidnings hemsida till förnyad granskning.

Cecilia Wigström (fp)

Bilaga A5.4.2

REGERINGSKANSLIET

2009-03-11

SB2009/1464

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet

Riksdagen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet

Ink 2009-03-11

Dnr 150-1434-2008/09

Konstitutionsutskottets granskningsärende 35 – Utrikesminister Laila Freivalds roll vid stängning av en hemsida

Härmed överlämnas en promemoria från Utrikesdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är rättschefen Carl Henrik Ehrencrona.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Drottninggatan 2

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2009-03-03

Utrikesdepartementet

*Rättschefen***Konstitutionsutskottets granskningsärende 35 – Utrikesminister Laila Freivalds roll vid stängning av en hemsida**

Konstitutionsutskottet beslutade den 19 februari 2008 genom skrivelse till Regeringskansliet att efterhöra om några allmänna handlingar finns inom Utrikesdepartementet som stöder de uppgifter om utrikesminister Laila Freivalds agerande inför kontakten med Levonline som lämnas i den av Eva Franchell författade boken *Väninnan* som citeras i anmälan till utskottet.

Några allmänna handlingar av det slag utskottet efterfrågat har inte anträffats i departementet.

Laila Freivalds har underrättats om ärendet och har beretts tillfälle att kommentera innehållet i denna promemoria.